

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ**

Κακούρη Παναγιώτα Α.Μ. 19

Επιβλέπων: Καραμάνης Κωνσταντίνος

Πρέβεζα, Οκτώβριος 2017

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Κακούρη Παναγιώτα Α.Μ. 19

Επιβλέπων: Καραμάνης Κωνσταντίνος

Πρέβεζα, Οκτώβριος 2017

DEVELOPMENT STRATEGIES IN
HIGHER EDUCATION.
CASE STUDY: TEI OF EPIRUS

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Κωνσταντίνος Καραμάνης

Αναπληρωτής Καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής

Ευάγγελος Χύτης

Επίκουρος Καθηγητής

3. Μέλος επιτροπής

Χαρίλαος Ναζάκης

Καθηγητής

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Ναζάκης Χαρίλαος

Καθηγητής

Υπογραφή

© Κακούρη Παναγιώτα, 2017.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Κακούρη Παναγιώτα

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Καραμάνη Κωνσταντίνο για τις πολύτιμες συμβουλές του, την άρτια συνεργασία, την καθοδήγηση και την ουσιαστική βοήθεια που μου προσέφερε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένειά μου για την παρότρυνση και την ηθική υποστήριξη που επέδειξαν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου στο τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Ηπείρου, στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται προσπάθεια ανάλυσης του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των προβλημάτων που αντιμετωπίζει αλλά και των στρατηγικών ανάπτυξης του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στη συνέχεια διερευνάται η μελέτη περίπτωσης του ΤΕΙ Ηπείρου μέσα από την παρουσίαση της δομής και λειτουργίας του, των στρατηγικών στόχων που έχουν τεθεί από πλευράς του Ιδρύματος, καθώς και την ανάλυση των προτεινόμενων για την επίτευξή τους μέτρων, με σκοπό την βέλτιστη εφαρμογή τους και τον εμπλουτισμό τους μέσω της διατύπωσης νέων προτάσεων.

Συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο μελετάται η δομή και το πλαίσιο λειτουργίας της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Περιγράφονται οι τομείς και οι τύποι Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι φορείς χρηματοδότησης καθώς και οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης με έμφαση σε κρίσιμες πτυχές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρουσιάζεται η εξέλιξη του αριθμού των φοιτητών/τριών, των ακαδημαϊκών τμημάτων και του διδακτικού προσωπικού και η σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Ακολουθεί η στρατηγική ανάλυση (SWOT analysis - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) και ένα πλαίσιο διάγνωσης της στρατηγικής.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι προοπτικές ανάπτυξης που αφορούν στην στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση με ανάλυση των επιμέρους επιδιωκόμενων στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στη διεθνή εμπειρία που καταγράφεται στο χώρο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα στις ανάλογες εθνικές στρατηγικές πολιτικές όπως αυτές διαμορφώνονται στον Ευρωπαϊκό χώρο. Κλείνοντας διατυπώνονται προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Στο πέμπτο κεφάλαιο προσδιορίζεται η θέση της Ευρωπαϊκής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Αναλύονται οι βασικές προτεραιότητες των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των κρατών μελών προς την δημιουργία

και εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών διεθνοποίησης όπως η προώθηση της διεθνούς κινητικότητας των σπουδαστών και του προσωπικού.

Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται περιγραφή των μέτρων και των πρακτικών που εφαρμόζονται όσον αφορά στην στρατηγική για την διεθνοποίηση του Πανεπιστημίου Κύπρου ως μελέτη περίπτωσης σε διεθνές επίπεδο.

Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της δομής και της λειτουργίας του ΤΕΙ Ηπείρου με περιγραφή του ιστορικού εξέλιξης του Ιδρύματος, της αποστολής και των στρατηγικών στόχων του.

Στο όγδοο κεφάλαιο καταγράφονται οι προτάσεις που αφορούν στις στρατηγικές ανάπτυξης του ΤΕΙ Ηπείρου όπως αυτές αποτυπώνονται στην τελευταία εσωτερική έκθεση αξιολόγησης του Ιδρύματος (Φεβρουάριος 2016).

Στη συνέχεια ακολουθεί το ερευνητικό μέρος της εργασίας όπου μελετάται η ύπαρξη σύμπτωσης ή η διατύπωση διαφορετικών απόψεων ως προς τα προτεινόμενα μέτρα στρατηγικής ανάπτυξης του Ιδρύματος, σύμφωνα με τις απόψεις των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (εκπαιδευτικό προσωπικό, διοικητικό προσωπικό, φοιτητές). Παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας και τέλος καταγράφονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις για την βέλτιστη εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων προκειμένου να επιτευχθούν κατά το μέγιστο βαθμό οι επιθυμητοί στρατηγικοί στόχοι ανάπτυξης του Ιδρύματος.

ABSRACT

This paper attempts to analyze problems and development strategies within the higher education system, at both the national and international levels. The case study of TEI of Epirus is examined via: a) exploration of its structure and function, b) strategic objectives set by the institution, and c) analysis of proposed measures achieved, in order to optimize implementation by formulating new proposals.

First chapter studies Higher Education's structure and framework of operation. Sectors, types, and funding bodies of Higher Education Institutions are presented as well as methods of quality assurance within the field.

Second chapter analyzes existing status quo with an emphasis on critical aspects of higher education. Evolution of participating students, academic faculties, teaching staff, and linking of higher education with the labor market are presented. Strategic analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats) and a framework for strategy diagnosis sum up this chapter.

Third chapter frames developmental prospects that shape a higher education strategy via an individual strategic and operational objectives analysis.

Fourth chapter refers to the International experience recorded in the field of Higher Education focusing on corresponding national strategic policies, shaped within the European context. In closing, proposals are being made for modernizing Europe's higher education.

Fifth chapter identifies European Higher Education at the global level. Main priorities of Tertiary Education Institutions and European Member States are analyzed in order to develop and implement integrated internationalization strategies such as the promotion of international student and staff mobility.

Sixth chapter presents a description of measures and practices applied to the internationalization strategy of the University of Cyprus as a case study on an international level.

Seventh chapter analyzes TEI of Epirus' structure and operation describing the Institution's development record, mission and strategic objectives.

Eighth chapter inventories Technological Educational Institute of Epirus' development strategies proposals, reflected at the Institution's latest internal evaluation report (February 2016).

At last, the research part of the paper explores consensus or formulation of different views possibilities, concerning the Institution's strategic development measures proposed, based on academic community views (educational staff, administrative staff, and students). Research data is analyzed and results are presented. Finally, conclusions and proposals for optimal proposed measures implementation are recorded in order to achieve maximum strategic development objectives impact for TEI of Epirus.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	7
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ABSTRACT.....	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	18
ΜΕΡΟΣ Α΄.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	19
1.1 Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα: Οργάνωση και Δομή.....	19
1.2 Πολιτικές για την ανώτατη εκπαίδευση.....	20
1.3 Τομείς ανώτατης εκπαίδευσης.....	21
1.4 Κύκλοι σπουδών.....	23
1.5 Τύποι Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	24
1.6 Οικονομική Κατάσταση.....	26
1.7 Διοίκηση και Διακυβέρνηση σε Κεντρικό Επίπεδο.....	30
1.8 Διοίκηση και Διακυβέρνηση σε Περιφερειακό Επίπεδο.....	31
1.9 Χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	32
1.10 Δίδακτρα στην ανώτατη εκπαίδευση.....	37
1.11 Οικονομική ενίσχυση των φοιτητών.....	37
1.12 Ιδιωτική εκπαίδευση.....	38
1.13 Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.....	38

1.14 Υπεύθυνοι Φορείς.....	40
1.14.1 Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ)	40
1.14.2 Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ).....	41
1.14.3 Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ).....	42
1.15 Προσεγγίσεις και Μέθοδοι για τη Διασφάλιση της Ποιότητας.....	43
1.15.1 Κριτήρια και Δείκτες Διασφάλισης Ποιότητας.....	43
1.15.2 Διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης.....	43
1.15.3 Διαδικασία Πιστοποίησης στην Ανώτατη Εκπαίδευση.....	44
1.15.4 Εσωτερική Αξιολόγηση	44
1.15.5 Διαδικασίες Διασφάλισης Ποιότητας των Α.Ε.Ι.	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	49
2.1 Κρίσιμες πτυχές της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα	49
2.1.1 Η εξέλιξη των φοιτητών/τριών, των ακαδημαϊκών τμημάτων και του διδακτικού προσωπικού.....	49
2.2 Σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.....	72
2.3 Ποιότητα έρευνας και επίδοσης.....	77
2.4 Στρατηγική ανάλυση (SWOT analysis - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ⁸⁴	
2.4.1 Θετικά, ισχυρά σημεία.....	85
2.4.2 Αδυναμίες.....	85
2.4.3 Ευκαιρίες- Προοπτικές	87

2.4.4 Κίνδυνοι-Απειλές.....	88
2.5 Πλαίσιο Διάγνωσης Στρατηγικής	89
2.5.1 Θετικές προοπτικές	89
2.5.2 Πιθανές χαμένες ευκαιρίες (W&O).....	90
2.5.3 Αντιμετωπίσιμες απειλές (S&T)	90
2.5.4 Σοβαροί κίνδυνοι (W&T).....	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	93
3.1 Η Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση: προοπτικές ανάπτυξης	93
3.1.1 Ο Στρατηγικός Στόχος I: «Βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και ενίσχυση της ανοιχτής πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση».....	94
3.1.2 Ο Στρατηγικός Στόχος II. «Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και του ρόλου της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας».....	103
ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	111
4.1 Δομές διακυβέρνησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	113
4.2 Πρότυπα δημόσιας χρηματοδότησης.....	114
4.3 Ιδιωτικά κεφάλαια – Επιτρεπόμενες πηγές χρηματοδότησης και κίνητρα	115
4.4 Ακαδημαϊκό προσωπικό	116
4.5 Προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρώπη	118
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ..	120

5.1 Διεθνοποίηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.....	120
5.2 Βασικές προτεραιότητες για τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα κράτη μέλη: προς ολοκληρωμένες στρατηγικές διεθνοποίησης.	122
5.2.1 Προώθηση της διεθνούς κινητικότητας των σπουδαστών και του προσωπικού	123
5.2.2 Προώθηση της διεθνοποίησης εντός της χώρας και της ψηφιακής μάθησης .	124
5.2.3 Ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας, των εταιρικών σχέσεων και της ανάπτυξης ικανοτήτων.....	125
5.3 Η Συνεισφορά της ΕΕ στη διεθνοποίηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	126
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	127
6.1 Σχεδιασμός-Εφαρμογή.....	127
6.2 Διεθνείς Συνεργασίες.....	127
6.2.1 Διεθνοποίηση της πανεπιστημιακής κοινότητας	128
6.2.2 Διεθνοποίηση των Ερευνητικών Δραστηριοτήτων	129
6.2.3 Διεθνοποίηση στη Μάθηση και τη Διδασκαλία.....	129
6.2.4 Ενίσχυση της αναγνώρισης του διεθνούς αντίκτυπου του Πανεπιστημίου Κύπρου	130
6.2.5 Βελτίωση της θέσης του Πανεπιστημίου Κύπρου σε διεθνείς κατατάξεις/δείκτες:	131
6.3 Στρατηγική Διεθνοποίησης για τη Διασφάλιση Ποιότητας	131
6.4 Ένταξη και Λήψη Αποφάσεων.....	132
ΜΕΡΟΣ Γ':	134

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ/ ΣΤΟΧΟΙ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ	134
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ	134
7.1 Δομές του ΤΕΙ Ηπείρου	134
7.2 Ιστορικό της εξέλιξης του Ιδρύματος	140
7.2.1.Στελέχωση του Ιδρύματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία.....	140
7.2.2 Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί).....	142
7.2.3 Ακαδημαϊκά μεγέθη του Ιδρύματος κατά την τελευταία ζετία	143
7.3 Αποστολή και στόχοι του Ιδρύματος	145
7.3.1 Αποστολή και όραμα	145
7.3.2 Στρατηγικοί στόχοι	152
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	160
8.1 Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης	161
8.2 Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	162
8.3 Στρατηγική έρευνας	167
8.4 Οικονομικός Προγραμματισμός.....	169
8.5 Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών.....	171
8.6 Περιβαλλοντική πολιτική	172
8.7 Προγράμματα Σπουδών	174
8.7.1 Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών	174
8.7.2 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών	176

8.8 Κοινωνική Στρατηγική	178
8.9 Διεθνής Στρατηγική	180
8.10 Στρατηγική Φοιτητικής Μέριμνας	181
8.11 ΔΑΣΤΑ	182
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο :ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	185
9.1 Στρατηγικός σχεδιασμός της έρευνας	185
9.2 Ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων	186
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	219
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	232
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	236
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	249

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, της Οικονομίας της Γνώσης και της Κοινωνίας της Πληροφορίας, τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο έρχονται αντιμέτωπα με άνευ προηγουμένου αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο η γνώση παράγεται, διανέμεται και αξιοποιείται από τους χρήστες.

Η Ελλάδα βρίσκεται μπροστά σε ένα σταυροδρόμι διεθνών και Ευρωπαϊκών εξελίξεων, που θα καθορίσουν το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό τις αντίστοιχες εξελίξεις και σε επίπεδο εθνικών κρατών.

Η αναγκαιότητα επέλευσης βελτιωτικών αλλαγών στο σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας προβάλλει επιτακτικά και αφορά όλο το φάσμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (εισαγωγή, χρηματοδότηση, διοίκηση, έρευνα, διδασκαλία και επίπεδο σπουδών, αξιολόγηση, διεθνή ανταγωνιστικότητα). Ο προσδιορισμός των εν λόγω βελτιωτικών αλλαγών επιδιώκεται μέσω του σχεδιασμού στρατηγικών ανάπτυξης στον συγκεκριμένο τομέα. Ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή με την οικονομική κρίση να μαστίζει κάθε τομέα της κοινωνίας ο προσανατολισμός της ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να είναι η ώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας της χώρας, δίνοντας βαρύτητα στην γνώση και στην χρήση της για την διατήρηση ενός ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου και για την επίτευξη κοινωνικής προόδου και ευημερίας.

Σκοπό της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση στοιχείων στο πλαίσιο των διατυπωμένων προτάσεων στρατηγικής ανάπτυξης του ΤΕΙ Ηπείρου, η παρουσίαση και η μελέτη των υφιστάμενων συνθηκών λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών δεδομένων, και βάση των συμπερασμάτων που προκύπτουν, η βελτιστοποίηση και ο προσδιορισμός των προτεινόμενων και νέων δράσεων που πρέπει να προγραμματιστούν μέσω της θέσπισης ρεαλιστικών στόχων οι οποίοι θα καθορίσουν το μέλλον του.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα: Οργάνωση και Δομή

Η οργάνωση του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα:

Στο πρώτο επίπεδο βρίσκεται η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση η οποία αποτελείται από την υποχρεωτική μονοετή φοίτηση στο Νηπιαγωγείο και την εξαιρετική φοίτηση στο Δημοτικό Σχολείο. Μια διάκριση τόσο στα Νηπιαγωγεία όσο και τα Δημοτικά Σχολεία είναι σε Γενικής Παιδείας, Ολοήμερα, Διαπολιτισμικά, Ειδικής Αγωγής, Δημόσια και Ιδιωτικά.

Στο δεύτερο επίπεδο βρίσκεται η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που περιλαμβάνει δύο κύκλους. Ο πρώτος είναι υποχρεωτικός και αντιστοιχεί στο Γυμνάσιο τριετούς φοίτησης και ο δεύτερος είναι προαιρετικός και αντιστοιχεί στο Λύκειο (Γενικό και Επαγγελματικό) τριετούς φοίτησης για τα Ημερήσια Λύκεια και τετραετούς για τα Εσπερινά. Τα Γυμνάσια όπως και τα Λύκεια μπορεί να είναι δημόσια ή/και ιδιωτικά.

Στο τρίτο επίπεδο βρίσκεται η Ανώτατη Εκπαίδευση η οποία περιλαμβάνει τον Πανεπιστημιακό Τομέα (Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Σχολή Καλών Τεχνών) και τον Τεχνολογικό Τομέα (Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης), τα οποία είναι μόνο δημόσια (Τσαούσης, 1994).

Η Τυπική Εκπαίδευση περιλαμβάνει, πέραν των Εσπερινών Γενικών Λυκείων και των Εσπερινών Επαγγελματικών Λυκείων, και τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας. Ο τίτλος σπουδών που προκύπτει από την φοίτηση στα συγκεκριμένα σχολεία είναι ισότιμος με του Γυμνασίου, είναι αναγνωρισμένος σε εθνικό επίπεδο και ο κάτοχός του μπορεί να συνεχίσει τις σπουδές του εντός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Πέρα από την τυπική Εκπαίδευση υπάρχει και η μη τυπική η οποία παρέχεται εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και περιλαμβάνει την επαγγελματική κατάρτιση και τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων (Νόμος 3879/2010, Νόμος 4186/2013, Νόμος 4385/15). Οι απόφοιτοι αποκτούν πιστοποιητικά αναγνωρισμένα σε εθνικό επίπεδο και πάροχοι είναι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) και τα Κολλέγια. Αποδέκτες μπορεί να είναι οι απόφοιτοι Γυμνασίου, Λυκείου ή και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

goo.gl/cNPx2Z

1.2 Πολιτικές για την ανώτατη εκπαίδευση

Το πρώτο ελληνικό πανεπιστήμιο ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1837 και ακολούθησε η ίδρυση και άλλων πανεπιστημίων στη διάρκεια του 20ού αιώνα. Το άρθρο 16 του Συντάγματος της Ελλάδας ρυθμίζει την οργάνωση και λειτουργία των πανεπιστημίων το οποίο από το 1975 και μετά έχει υποστεί κατά καιρούς επιμέρους αναθεωρήσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, η ανώτατη εκπαίδευση είναι δημόσια και παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), με πλήρη αυτοδιοίκηση και ακαδημαϊκή ελευθερία, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό. Η κρατική εποπτεία ασκείται από τον εκάστοτε Υπουργό Παιδείας.

Η αποστολή τους εστιάζει στους παρακάτω έξι πυλώνες:

α) Παραγωγή και μετάδοση γνώσης μέσω της έρευνας και της διδασκαλίας, προετοιμασία των φοιτητών για εφαρμογή των γνώσεων που αποκομίζουν στον επαγγελματικό χώρο που θα επιλέξουν καθώς και ανάπτυξη και καλλιέργεια του πολιτισμού και των τεχνών.

β) Προσφορά στο ανώτατο επίπεδο ποιότητας σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα κριτήρια, ανώτατης εκπαίδευσης μέσω της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας και συμβολή στην δια βίου μάθηση με τη χρήση της διδασκαλίας από απόσταση καθώς και άλλων σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας.

γ) Ανάδειξη νέων ερευνητών μέσα από τη δημιουργία των συνθηκών που απαιτούνται, καθώς και μέσα από την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας και των δεξιοτήτων των φοιτητών με αντίστοιχη μέριμνα για την επαγγελματική ένταξή τους στην οικονομία.

δ) Έρευνα στην αγορά εργασίας προκειμένου να υπάρχει γνώση των αναγκών που πρέπει να καλυφθούν και των επαγγελματικών πεδίων που προσφέρονται με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της χώρας. Με βάση την έρευνα αυτή γίνεται προσφορά και διάχυση της γνώσης, με παράλληλη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και την καινοτομία και προσήλωση στις αρχές της επιστημονικής δεοντολογίας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

ε) Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά και των ερευνητικών φορέων εντός και εκτός της χώρας μέσω της προώθησης της κινητικότητας του εκπαιδευτικού προσωπικού, των φοιτητών και των αποφοίτων τους με στόχο την ανάπτυξη συνεκτικών ιστών στο χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο.

στ) Δημιουργία υπεύθυνων πολιτών που μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις όλων των πεδίων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων παρέχοντας πολιτιστική, επιστημονική και επαγγελματική επάρκεια.

1.3 Τομείς ανώτατης εκπαίδευσης

Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα διακρίνεται σε δύο παράλληλους τομείς: τον Πανεπιστημιακό και τον Τεχνολογικό.

Ο Πανεπιστημιακός Τομέας περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Στόχος του είναι η θεμελίωση, παραγωγή, ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, η θεωρητική και εφαρμοσμένη κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού της χώρας, και η προώθηση και ανάπτυξη της

επιστημονικής έρευνας. Τα Πανεπιστήμια δίνουν έμφαση στην υψηλή και ολοκληρωμένη εκπαίδευση, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της επιστήμης, της τεχνολογίας και των τεχνών, καθώς και το συνδυασμό της διεθνούς επιστημονικής πρακτικής με τα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Ο Τεχνολογικός Τομέας περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) και στόχος του είναι η ανάπτυξη της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας και γενικότερα η παροχή προγραμμάτων σπουδών με περισσότερο εφαρμοσμένο προσανατολισμό. Τα ΤΕΙ δίνουν έμφαση στην παροχή εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας, προσανατολισμένη κυρίως στις εφαρμογές των επιστημών, της τεχνολογίας και των τεχνών, στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία. Επενδύουν στην ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υποβάθρου σπουδών σε συνδυασμό με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση ώστε οι πτυχιούχοι να μπορούν να προσαρμόζονται εύκολα και αποτελεσματικά στις διαρκώς μεταβαλλόμενες και αυξανόμενες απαιτήσεις της επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής.

Η λειτουργία όλων των Ιδρυμάτων διέπεται από κανόνες και πρακτικές που διασφαλίζουν την τήρηση και προάσπιση των ακόλουθων αρχών:

- α) εξασφάλιση της ελευθερίας στην έρευνα και τη διδασκαλία,
- β) ερευνητική και επιστημονική δεοντολογία,
- γ) ποιότητα της εκπαίδευσης και των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- δ) αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα στη διαχείριση του προσωπικού, των πόρων και των υποδομών τους,
- ε) διαφάνεια στο σύνολο των δραστηριοτήτων τους,
- στ) αμεροληψία κατά την άσκηση του έργου τους και τη λήψη αποφάσεων,
- ζ) αξιοκρατία στην επιλογή και εξέλιξη του προσωπικού τους και
- η) ίση μεταχείριση μεταξύ των φύλων και σεβασμός κάθε διαφορετικότητας.

Η ανώτατη εκπαίδευση τόσο στον Πανεπιστημιακό όσο και τον Τεχνολογικό τομέα επικεντρώνεται στη βελτίωση της ποιότητας του προσφερόμενου έργου και του τρόπου λειτουργίας των Ιδρυμάτων και στην ανάδειξη της κοινωνικής διάστασης τους. Τελευταία έχουν γίνει νομοθετικές ρυθμίσεις μέσω των οποίων έχουν προωθηθεί θεσμικές, οργανωτικές και διαρθρωτικές αλλαγές στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Ν. 4009/2011, Ν. 4076/2012) εξαιτίας του μεταβαλλόμενου διεθνούς περιβάλλοντος, και της ανάγκης εκσυγχρονισμού του νομοθετικού πλαισίου για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Οι αλλαγές αυτές αφορούν στον τρόπο διοίκησης των ιδρυμάτων, στη χρηματοδότησή τους και σε θέματα εξέλιξης των μελών του Διδακτικού Προσωπικού με απώτερο στόχο την πλήρη οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των ΑΕΙ (Τσαούσης, 1994). Έτσι είναι σε θέση να σχεδιάζουν από μόνα τους την ανάπτυξή τους μέσω της αξιολόγησης και του στρατηγικού σχεδιασμού. Περαιτέρω στόχους αποτελούν η ανάπτυξη της κινητικότητας και η προσέλκυση φοιτητών από άλλες χώρες καθώς και ο επαναπατρισμός των επιστημόνων της διασποράς (Λαμπριανίδης, 2011). Υπό τις παρούσες συνθήκες, προωθείται η διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου έρευνας, η στήριξη της καινοτομίας ως πηγή παραγωγής πλούτου, η σύνδεση της παραγωγικής ανασυγκρότησης με τα ΑΕΙ και ο εξορθολογισμός της λειτουργίας τους.

1.4 Κύκλοι σπουδών

Οι σπουδές στη τριτοβάθμια εκπαίδευση διαρθρώνονται σε τρεις κύκλους:

Ο πρώτος κύκλος σπουδών απαιτεί παρακολούθηση προγράμματος σπουδών με μαθήματα που αντιστοιχούν σε τουλάχιστον 240 πιστωτικές μονάδες. Ολοκληρώνεται με την απονομή τίτλου σπουδών.

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών απαιτεί παρακολούθηση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών με μαθήματα που αντιστοιχούν σε τουλάχιστον 60 πιστωτικές μονάδες. Ολοκληρώνεται με την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οργανισμό κάθε Ιδρύματος.

Ο τρίτος κύκλος σπουδών απαιτεί παρακολούθηση προγράμματος διδακτορικών σπουδών. Περιλαμβάνει μαθήματα που αντιστοιχούν σε τουλάχιστον 30 πιστωτικές μονάδες, και την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Ολοκληρώνεται σε κατ'

ελάχιστο τρία έτη με την απονομή διδακτορικού διπλώματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οργανισμό κάθε Ιδρύματος.

(goo.gl/z6ykYa)

1.5 Τύποι Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το άρθρο 16 του Συντάγματος, καθορίζει τη Ανώτατη Εκπαίδευση ως δημόσια. Παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), με πλήρη αυτοδιοίκηση και ακαδημαϊκή ελευθερία. Τελούν υπό την εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό. Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων λειτουργούν ως Κολλέγια και εντάσσονται στη μετά-δευτεροβάθμια μη ανώτατη εκπαίδευση.

Λειτουργούν είκοσι δύο (22) ιδρύματα του Πανεπιστημιακού Τομέα (Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών), συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

Αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν. 2552/1997), το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) εδρεύει στην Πάτρα και έχει ως αποστολή την παροχή εξ αποστάσεως προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης

Αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα και με τη διακριτική ονομασία International Hellenic University, το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙΠΑΘΕ), με έδρα τη Θεσσαλονίκη είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του κράτους. Ως αποστολή του παρέχει ανώτατη εκπαίδευση κυρίως σε αλλοδαπούς που ενδιαφέρονται να σπουδάσουν στην Ελλάδα μέσα από προπτυχιακά και σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών (παρακολούθηση ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση).

Τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΣΕΙ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (Ν. 3187/2003) παρέχουν εκπαίδευση ισότιμη με αυτή των πανεπιστημίων.

Από το 2007-08, οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές λειτουργούν ως Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες (Ν. 3432/2006), ισότιμες με τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Το 2001 τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) εντάχθηκαν στην ανώτατη εκπαίδευση (Τεχνολογικός Τομέας της ανώτατης εκπαίδευσης) και από τότε διέπονται από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν και για τα Πανεπιστήμια στην οργάνωση και τη λειτουργία τους. Σήμερα λειτουργούν 14 ΤΕΙ σε διάφορες πόλεις της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της ΑΣΠΑΙΤΕ.

Η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), η οποία ιδρύθηκε στην Αθήνα στη θέση της προγενέστερης Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ) εντάχθηκε στον Τεχνολογικό Τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης το 2002 και προσφέρει παιδαγωγική κατάρτιση σε διάφορες κατηγορίες πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης. Περιλαμβάνει πέντε Τμήματα εκπαιδευτικών μηχανικών διαφόρων ειδικοτήτων και ένα γενικό Τμήμα παιδαγωγικών μαθημάτων.

Τέλος, το Σύνταγμα ορίζει ότι «η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με Σχολές Ανώτερης Βαθμίδας» η διάρκεια σπουδών των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, όπως οι: Ανώτερες Σχολές Χορού και Δραματικής Τέχνης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ανώτερες Σχολές Τουριστικής Εκπαίδευσης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Ανώτερες Σχολές Υπαξιωματικών, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, και η Ανώτερη Σχολή Αστυφυλάκων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

(goo.gl/1LdE4Y)

1.6 Οικονομική Κατάσταση

Ακόμα και στις εποχές που η ελληνική οικονομία ανθούσε υπήρχαν προβλήματα που αφορούσαν στη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την οικονομική ανισότητα. Τα προβλήματα αυτά μεγεθύνθηκαν στα τέλη του 2009 και αρχές 2010 λόγω των διεθνών και εθνικών προβλημάτων, εποχή που σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η χώρα μας είχε καταγράψει το δεύτερο μεγαλύτερο ετήσιο έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού και το δεύτερο μεγαλύτερο δημόσιο χρέος.

Τον Μάιο του 2010 υπογράφηκε Μνημόνιο με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ώστε να καλυφθεί η δανειακή ανάγκη της χώρας.

Συνεπεία αυτής της κατάστασης παρατηρούνται δραματικές επιπτώσεις στην κοινωνική ζωή όπως: α) μείωση ή και απουσία εισοδήματος και β) αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας.

Οι επιπτώσεις αυτές είναι εμφανείς σε όλες τις εκφάνσεις της ελληνικής εκπαίδευσης (χρηματοδότηση, θεσμοί, διάρθρωση, εκπαιδευτικές πρακτικές και στάσεις, δημόσιος και ιδιωτικός της χαρακτήρας κλπ.).

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία επενδύσεων και δαπανών για την εκπαίδευση.

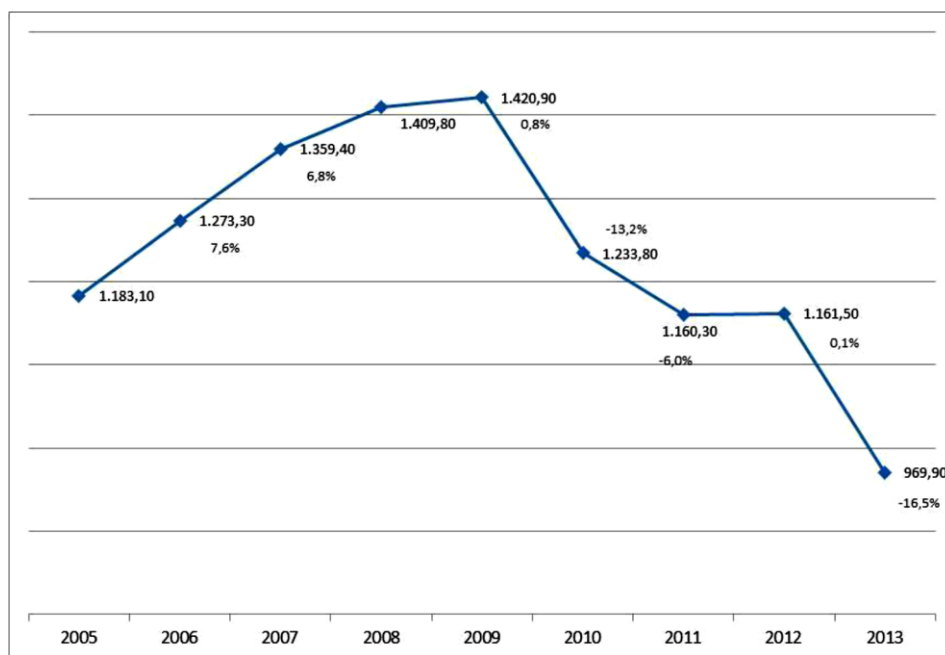
Δαπάνες για την εκπαίδευση					
Τρέχουσες τιμές					
	2000	2005	2012	2013	2014
Τελική κατανάλωση	6.208	9.753	10.349	9.397	9.567
- ιδιωτική	1.831	2.823	2.897	2.638	2.726
- δημόσια	4.376	6.930	7.453	6.759	6.841
Επενδύσεις για την εκπαίδευση	1.462	1.598	987	949	907
Σύνολο δαπανών εκπαίδευσης (κατανάλωση και επενδύσεις)	7.670	11.352	11.336	10.346	10.474
Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν α.τ.	141.247	199.242	191.204	180.389	177.559

% Δαπανών για την εκπαίδευση επί του ΑΕΠ	5,43%	5,70%	5,93%	5,74%	5,96%
--	-------	-------	-------	-------	-------

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2016

Ο λόγος των δαπανών προς το ΑΕΠ παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητος σε όλη την περίοδο δεδομένου όμως ότι κατά τη συγκεκριμένη περίοδο σημειώθηκε σωρευτική μείωση του ΑΕΠ της τάξης του 25%, οι δαπάνες για την εκπαίδευση μειώθηκαν τουλάχιστον κατά την ίδια αναλογία.

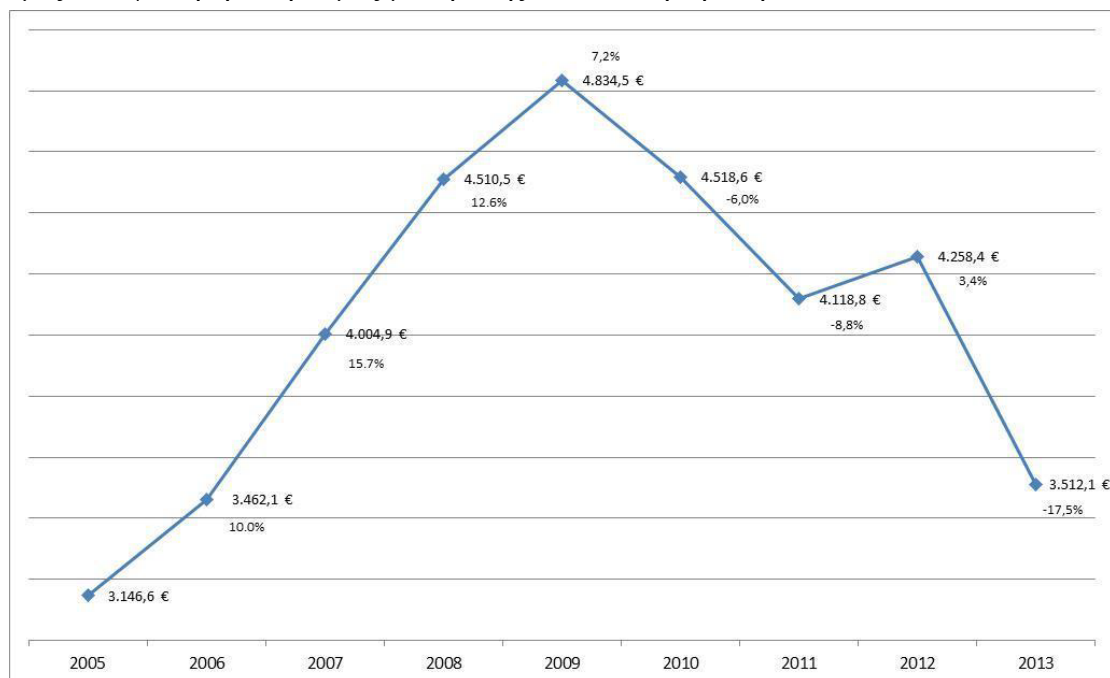
Σχήμα 1.1: Συνολικές, δημόσιες δαπάνες για Τριτοβάθμια εκπαίδευση (σε εκ. €) και ρυθμός μεταβολής του δείκτη την περίοδο 2005-2013.

Πηγή: τα Βασικά μεγέθη της Ελληνικής Εκπαίδευσης. Κέντρο Ανάπτυξης εκπαιδευτικής πολιτικής.

Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 1.2: Συνολικές, δημόσιες δαπάνες για Τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σταθερές τιμές ανά φοιτητή και ρυθμός μεταβολής του δείκτη την περίοδο 2005-2013

Πηγή: τα Βασικά μεγέθη της Ελληνικής Εκπαίδευσης. Κέντρο Ανάπτυξης εκπαιδευτικής πολιτικής, 2015. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ

Τα ΑΕΙ ανταποκρίνονται πλέον με ιδιαίτερη δυσκολία στις λειτουργικές τους ανάγκες κυρίως λόγω των περικοπών στον προϋπολογισμό. Για την κάλυψη μέρους των λειτουργικών τους εξόδων έχουν επιστρατευτεί πηγές από τις γενικές δαπάνες των ερευνητικών προγραμμάτων και από έσοδα που προκύπτουν από άλλες δραστηριότητες όπως αμοιβές μεταπτυχιακών προγραμμάτων, προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης ή υπηρεσιών εργαστηρίων.

Στο πεδίο των επενδύσεων σε υποδομές και επιστημονικό εξοπλισμό, τα Α.Ε.Ι. και ιδίως τα Πανεπιστήμια απειλούνται από έναν πραγματικό κίνδυνο αυξανόμενης υποκεφαλαιοποίησης. Η απόσταση μεταξύ των ελάχιστων υπαρκτών αναγκών για επενδύσεις (ώστε να διατηρηθεί η επιδιωκόμενη ποιότητα) και της υφιστάμενης χρηματοδότησης, η οποία απειλεί την προοπτική της χώρας στο να συμβαδίσει με τις

εξελίξεις στον τομέα της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης και Έρευνας, αυξάνεται συνεχώς. Το κεφαλαιακό έλλειμμα στην Ανώτατη Εκπαίδευση υπολογίζεται σήμερα κοντά στο 1δις ευρώ όπως παρουσιάζεται και αναλύεται στον Πίνακα 1.1.

Πίνακας 1.1: Βασικές Επενδυτικές Ανάγκες στα Ελληνικά Πανεπιστήμια για την περίοδο 2015-2020 (εκ. ευρώ)

	Πρώτη Φάση του Προγράμματος: Ωριμα προγράμματα που θα υλοποιηθούν την περίοδο 2016-18			Δεύτερη Φάση του Προγράμματος : Προγράμματα που θα ωριμάσουν σε επόμενο στάδιο και θα υλοποιηθούν την περίοδο 2018-20			Συνολικό Πρόγραμμα για την περίοδο 2016-20		
	Χρηματοδότηση ΕΤΕπ	Εθνική ή συγχρηματοδότηση	Σύνολο	Χρηματοδότηση ΕΤΕπ	Εθνική ή συγχρηματοδότηση	Σύνολο	Χρηματοδότηση ΕΤΕπ	Εθνική συγχρηματοδότηση	Σύνολο
Υποδομές για την Ανώτατη Εκπαίδευση	143,9	61,7	205,5	255,5	109,5	365	399,4	171,2	570,5
Επιστημονικές εξοπλισμούς	36,5	15,6	52,2	4,2	1,8	6	40,7	17,4	58,2
Συντήρηση, επισκευή και ανακαίνιση	36,4	15,6	52	38,7	16,6	55,3	75,1	32,2	107,3
Τεχνικές μελέτες για τα έργα της Δεύτερης Φάσης	30,1	12,9	43	0	0	0	30,1	12,9	43
Σύνολο	246,9	105,8	352,7	298,4	127,9	426,3	545,3	233,7	779

Πηγή : Τεχνική Έκθεση, Ειδική Επιτροπή για τον υπολογισμό των επενδυτικών αναγκών στα Ελληνικά Πανεπιστήμια, Υπουργείο Παιδείας, 2015.

Σημείωση: Οι δαπάνες σε όλες τις κατηγορίες επενδύσεων υπολογίζονται στην βάση του προϋπολογισμού των συμβάσεων. Οι υφιστάμενες δαπάνες (βασισμένες σε υπογεγραμμένες συμβάσεις) υπολογίζεται να μειωθούν κατά τουλάχιστον 20% .

Δείκτης Εκπαιδευτικών Επιτευγμάτων

Ο δείκτης εκπαιδευτικών επιτευγμάτων του πληθυσμού άνω των 18 ετών για τα έτη 2000, 2005 και 2015 παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Εκπαιδευτικά Επιτεύγματα Πληθυσμού		2000	2005	2015
Πληθυσμός άνω των 18 ετών		8.393.359	8.948.252	8.906.024
ISCED	0	774.738	645.158	391.583
ISCED	1	2.916.054	2.713.965	2.152.403
ISCED	2	787.995	866.225	826.724
ISCED	3	2.362.678	2.717.542	2.943.339
ISCED	4	436.657	548.827	595.370
ISCED	5	1.106.361	1.433.789	1.956.829
ISCED	6	8.876	22.746	39.776

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας, Τμήμα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, 2016

(goo.gl/UBpEbh)

1.7 Διοίκηση και Διακυβέρνηση σε Κεντρικό Επίπεδο

Η εκπαιδευτική πολιτική καθορίζεται και εφαρμόζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση μέσω του Υπουργού Παιδείας και των ανάλογων διοικητικών μηχανισμών και αποτελεί τμήμα της γενικότερης πολιτικής που επιλέγεται και ακολουθείται στους διάφορους τομείς.

Παράλληλα με το Υπουργείο λειτουργούν και οι εθνικοί φορείς διασφάλισης της ποιότητας που είναι υπεύθυνοι για τη διενέργεια αξιολογήσεων και για την εφαρμογή προτύπων για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Πρόκειται για

ανεξάρτητες διοικητικές αρχές οι οποίες εποπτεύονται από τον Υπουργό Παιδείας και κάθε έτος υποβάλλουν στον Υπουργό Παιδείας ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων και απολογισμού.

Πιο αναλυτικά:

- Η «Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (ΑΔΙΠ) η οποία έχει ως αποστολή τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Στο πλαίσιο της αποστολής της υποστηρίζει την πολιτεία και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) στη διαμόρφωση και υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και πιστοποιεί την ποιότητα της λειτουργίας των ΑΕΙ (Νόμοι 3374/2005 και 4009/2011).

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενο σημείο τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που η λειτουργία τους διέπεται από νόμο (Νόμος 4009/2011) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Έχουν αυτονομία όσον αφορά στις αναπτυξιακές τους δυνατότητες, τις δραστηριότητες και τους στόχους με παράλληλο έλεγχο από τα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος. Χρηματοδοτούνται από το κράτος μέσω των αντίστοιχων κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων με προσωπική ευθύνη των Ιδρυμάτων για την διαχείριση των εν λόγω κονδυλίων, όπως και των ιδίων περιουσιακών στοιχείων. Τη συνολική ευθύνη και την εποπτεία για την λειτουργία τους έχει το Υπουργείο Παιδείας το οποίο και καταρτίζει ανά τετραετία πρόγραμμα εθνικής στρατηγικής για την ανάπτυξη της ανώτατης εκπαίδευσης μετά από δημόσια διαβούλευση και σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ.

1.8 Διοίκηση και Διακυβέρνηση σε Περιφερειακό Επίπεδο

Ανώτατη Εκπαίδευση

Δεν εφαρμόζεται διοίκηση και διακυβέρνηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε περιφερειακό επίπεδο, αφού τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας σε κεντρικό επίπεδο.

(goo.gl/cGgXM6)

1.9 Χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Όπως αναφέρθηκε, το πρόγραμμα Εθνικής Στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση, καταρτίζεται ανά τετραετία από τον Υπουργό Παιδείας ύστερα από δημόσια διαβούλευση και γνώμη της ΑΔΙΠ (ν. 4009/2011) και περιλαμβάνει, ιδίως, μεσοπρόθεσμους στόχους, κατευθύνσεις, σχέδια επενδύσεων, προγράμματα ή επί μέρους δράσεις της εθνικής πολιτικής για την ανώτατη εκπαίδευση και δύναται να εξειδικεύεται σε ετήσια βάση.

Τα ΑΕΙ επιχορηγούνται από το Κράτος για την εκπλήρωση της αποστολής τους με βάση γενικές αρχές που καθορίζονται σε συνεργασία μεταξύ Κράτους και Ιδρυμάτων, λαμβανομένων υπόψη και των τετραετών ακαδημαϊκών – αναπτυξιακών προγραμμάτων τους και των συναφθειςών προγραμματικών συμφωνιών.

Αναλυτικά οι πόροι των ΑΕΙ μπορεί να προέρχονται από :

- Επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό
- Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα του ιδρύματος ή ίδιους πόρους
- Έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις
- Δωρεές, κληρονομίες και κληροδοτήματα
- Πόροι από κάθε άλλη πηγή.

Η κρατική χρηματοδότηση έχει σαν στόχους:

- τη βελτίωση της διδασκαλίας και της έρευνας,
- την ίδρυση κέντρων αριστείας στη διδασκαλία και την έρευνα,

- την ενθάρρυνση της διαφοροποίησης ανάμεσα στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης
- την αύξηση του ποσοστού σπουδαστών οι οποίοι θα ολοκληρώνουν τις σπουδές τους εγκαίρως.

Παράλληλα καλύπτει τη διοίκηση, την υποδομή, τα τμήματα δια βίου μάθησης και τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και ψυχολογικής υποστήριξης.

Η αυτονομία των ΑΕΙ ως προς τη διαχείριση των δημόσιων πόρων αφορά στη χρησιμοποίησή τους για την ενοικίαση κτηριακών εγκαταστάσεων, στην αγορά/έγερση κτηριακών εγκαταστάσεων, στην αγορά εξοπλισμού, στην πρόσληψη ακαδημαϊκού προσωπικού, στα λειτουργικά έξοδα και στη στήριξη των σπουδαστών και γενικότερα στην κατανομή των πιστώσεων ανάλογα με τις ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών εξόδων. Από την άλλη πλευρά δεν υπάρχει καμία αυτονομία στον προσδιορισμό των μισθών και στην πρόσληψη διοικητικού προσωπικού, τα οποία προσδιορίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες σε επίπεδο υπουργείων.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός των ΑΕΙ περιλαμβάνει την σύνταξη τετραετούς ακαδημαϊκού – αναπτυξιακού προγράμματος εντός του πλαισίου των προκαθορισμένων ορίων της δημόσιας χρηματοδότησης (Κρατικός Προϋπολογισμός και πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων). Τα σχέδια των συμφωνιών προγραμματικού σχεδιασμού καταρτίζονται από τον Πρύτανη και εγκρίνονται από το Συμβούλιο του Ιδρύματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Οργανισμό του.

Όσον αφορά στη χρηματοδότηση από άλλες πηγές, εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως προβλέπεται από την κατάρτιση του τετραετούς ακαδημαϊκού – αναπτυξιακού προγράμματος, στην Ελλάδα, οι πηγές χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα είναι περιορισμένες. Δωρητές, χορηγοί και συνεργοί ιδιωτικών φορέων ενθαρρύνονται να χρηματοδοτούν με κίνητρο την φοροαπαλλαγή.

Τα τετραετή ακαδημαϊκά – αναπτυξιακά προγράμματα αποτελούν συνιστώσα της γενικότερης ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα και αναφέρονται, τουλάχιστον, στα ακόλουθα θέματα:

- Στον καθορισμό, στην ιεράρχηση και κατά προτεραιότητα επιδίωξη των στόχων κάθε ακαδημαϊκής μονάδας.
- Στον προσδιορισμό, στον προγραμματισμό και στα μέτρα για την ανάπτυξη και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων κάθε ΑΕΙ.
- Στην ανάπτυξη της υποδομής και του εξοπλισμού.
- Στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Στο συντονισμό των ακαδημαϊκών, εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του ΑΕΙ με τις αντίστοιχες εξελίξεις σε ΑΕΙ της αλλοδαπής και ιδιαίτερα στις εξελίξεις και στις προοπτικές του ακαδημαϊκού χώρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Στον κατ' έτος αριθμό εισακτέων σε κάθε Τμήμα του Ιδρύματος.

Ως προς το οικονομικό σκέλος, το τετραετές ακαδημαϊκό – αναπτυξιακό πρόγραμμα κάθε ΑΕΙ εξειδικεύεται:

- Στις λειτουργικές δαπάνες.
- Στις επενδύσεις.
- Σε όλο το προσωπικό κάθε κατηγορίας.

Η εισήγηση για την προγραμματική συμφωνία υποβάλλεται από τον Πρύτανη κάθε Ιδρύματος στην ΑΔΙΠ το προηγούμενο έτος από την έναρξη της επόμενης προγραμματικής συμφωνίας. Η ΑΔΙΠ εισηγείται το τελικό σχέδιο συμφωνίας προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία υπογράφεται από τον Υπουργό και τον Πρύτανη του οικείου ιδρύματος και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η μη ύπαρξη τετραετούς ακαδημαϊκού αναπτυξιακού προγράμματος, με ευθύνη του ΑΕΙ, οδηγεί σε αναστολή κάθε κρατικής χρηματοδότησης προς το ΑΕΙ. Από την αναστολή αυτή εξαιρούνται οι πόροι για τη μισθοδοσία όλων των κατηγοριών προσωπικού, για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και για τη φοιτητική μέριμνα.

Η χρηματοδότηση των τριάντα έξι (36) Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης γίνεται σε εθνικό επίπεδο από τον προϋπολογισμό για την ανώτατη εκπαίδευση, με τη χρήση αντικειμενικών κριτηρίων και δεικτών. Αυτά καθορίζονται μετά από σχετική εισήγηση της ΑΔΠ με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, στην οποία προσδιορίζεται και το κόστος σπουδών ανά φοιτητή, η διάρκεια των προγραμμάτων σπουδών, ο αριθμός των φοιτητών που εγγράφονται ετησίως στο ίδρυμα, το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών, το μέγεθος και η γεωγραφική διασπορά του ιδρύματος και το υπόλοιπο προηγούμενων χρήσεων του. Στην ίδια απόφαση προσδιορίζονται και τα ειδικά κριτήρια και δείκτες για την κατανομή πιστώσεων για την πρόσληψη προσωπικού στα ΑΕΙ, όπως οι αναλογίες διδακτικού, διοικητικού και λοιπού προσωπικού και φοιτητών.

Πρόσθετη χρηματοδότηση μπορεί να διατεθεί στα ιδρύματα με κριτήριο κυρίως τους ακόλουθους δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων κάθε ιδρύματος:

α) Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως

- η αριθμητική σχέση αποφοίτων προς εισερχόμενους φοιτητές και ο βαθμός της ικανοποίησης των φοιτητών
- ο αριθμός Κέντρων Αριστείας στην εκπαίδευση και την οργάνωση της μάθησης
- ο αριθμός εγγεγραμμένων σε προγράμματα δια βίου μάθησης και η πορεία επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων

β) Ερευνητική Αριστεία, όπως :

- ο αριθμός δημοσιεύσεων ανά καθηγητή
- ο αριθμός ετεροαναφορών ανά καθηγητή
- ο αριθμός ανά καθηγητή απλών συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά προγράμματα έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών
- ο αριθμός ανά καθηγητή συμμετοχών σε συντονιστικό ρόλο σε ανταγωνιστικά προγράμματα έρευνας της Ε.Ε. και άλλων διεθνών οργανισμών
- ο αριθμός μελών του επιστημονικού προσωπικού που επιτυγχάνουν χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας
- ο αριθμός Κέντρων Αριστείας στην έρευνα

- ο αριθμός διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού που κατέχει θέσεις στα κεντρικά όργανα διοίκησης διεθνών ακαδημαϊκών ή ερευνητικών οργανισμών ή διεθνών επιστημονικών εταιρειών.

γ) Διεθνοποίηση, όπως

- ο αριθμός αλλοδαπών φοιτητών
- ο αριθμός φοιτητών που προσελκύονται στο ίδρυμα μέσω των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- ο αριθμός φοιτητών που αποστέλλονται στο εξωτερικό μέσω ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- ο αριθμός συμφωνιών συνεργασίας με άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζεται το ποσό της πρόσθετης χρηματοδότησης των ΑΕΙ, να ορίζεται το χρονοδιάγραμμα και οι προϋποθέσεις κατανομής της, να ομαδοποιούνται οι ως άνω δείκτες και να εξειδικεύεται η βαρύτητά τους.

Η χρηματοδότηση των ιδρυμάτων για το οικονομικό έτος 2016 από τον τακτικό προϋπολογισμό ανήλθε στο ποσόν των 819.842.000,00 €.

Στη διαμόρφωση της χρηματοδότησης κάθε ιδρύματος, λήφθηκαν υπόψη τα παρακάτω κριτήρια: ο αριθμός των φοιτητών (με αυξημένη βαρύτητα 50%), ο αριθμός του προσωπικού (διδασκτικού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικό – με βαρύτητα περίπου 15%), ο δείκτης κόστους των σπουδών (με βαρύτητα περίπου 25%) καθώς και διάφοροι άλλοι δείκτες μικρότερης βαρύτητας.

Η οικονομική διαχείριση για κάθε πράξη υπόκειται σε σχετικό δημοσιονομικό έλεγχο προκειμένου να αποφευχθούν κίνδυνοι αλόγιστης διαχείρισης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει προληπτικά τη νομιμότητα των δαπανών των ΑΕΙ και σε καμία περίπτωση τη σκοπιμότητά τους. Οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας των ΑΕΙ ελέγχονται υποχρεωτικά κάθε χρόνο από ορκωτούς λογιστές.

Η χρηματοδότηση για την διεξαγωγή έρευνας μπορεί να προέλθει από επιχειρησιακά προγράμματα με τη συγχρηματοδότηση του κράτους αλλά και των διαρθρωτικών ταμείων της ευρωπαϊκής ένωσης και διέπεται από συγκεκριμένους κανονισμούς και οδηγίες.

1.10 Δίδακτρα στην ανώτατη εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι δημόσια, παρέχεται αποκλειστικά από το κράτος και είναι δωρεάν. Ως εκ τούτου, η είσοδος και η εγγραφή σε όλα τα Ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα), όπως επίσης και η παρακολούθηση των αντίστοιχων σπουδών είναι δωρεάν για τους φοιτητές.

Μπορούν όμως να καθορίζονται δίδακτρα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεκριμένου Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Δίδακτρα καταβάλουν οι φοιτητές του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου ενώ και οι φοιτητές του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος συμμετέχουν οικονομικά στην κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των Μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Το ύψος της συμμετοχής αυτής καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά από γνώμη της Συγκλήτου.

1.11 Οικονομική ενίσχυση των φοιτητών

Για την οικονομική ενίσχυση των φοιτητών προβλέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

- Δωρεάν παροχή των πανεπιστημιακών βιβλίων και συγγραμμάτων
- Κάλυψη εξόδων σίτισης και στέγασης με βάση εισοδηματικά κριτήρια
- Χορήγηση στεγαστικού επιδόματος σε περίπτωση διαμονής σε πόλη διαφορετική απ' αυτή της μόνιμης κατοικίας
- Δωρεάν υγειονομική περίθαλψη μέχρι το τέλος των σπουδών τους σε όσους προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες δεν έχουν αντίστοιχη κάλυψη
- Χορήγηση ακαδημαϊκής ταυτότητας που έχει ισχύ δελτίου ειδικού εισιτηρίου που εξασφαλίζει μειωμένες τιμές στα δημόσια μέσα

μεταφοράς, σε μουσεία, θέατρα, αίθουσες τέχνης και ειδικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

1.12 Ιδιωτική εκπαίδευση

Με βάση τις συνταγματικές διατάξεις, η Ανώτατη Εκπαίδευση είναι δημόσια και δωρεάν και παρέχεται αποκλειστικά από το κράτος.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου 3639/2008 όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 4111/2013 και ισχύει: «Τα Κολλέγια είναι πάροχοι υπηρεσιών μη τυπικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχουν κατ' αποκλειστικότητα σπουδές βάσει συμφωνιών πιστοποίησης (validation) και δικαιόχρησης (franchising) με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, αναγνωρισμένα από τις αρμόδιες αρχές στη χώρα που εδρεύουν, οι οποίες οδηγούν σε πρώτο πτυχίο (bachelor) τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Τα πτυχία, οι τίτλοι, οι βεβαιώσεις, τα πιστοποιητικά σπουδών και οποιασδήποτε ονομασίας βεβαίωση που χορηγούν τα κολλέγια δύνανται της αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας τίτλων ανώτατης εκπαίδευσης του ελληνικού συστήματος τυπικής εκπαίδευσης».

goo.gl/LY89MT

1.13 Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Οι βασικές αρχές διασφάλισης ποιότητας προκύπτουν από την διακήρυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πανεπιστημίων (EUA, Gratz, Ιούλιος 2003), σύμφωνα με την οποία «σκοπός μιας ευρωπαϊκής διάστασης για τη Διασφάλιση Ποιότητας είναι να προάγει την αμοιβαία εμπιστοσύνη και να βελτιώσει τη διαφάνεια με σεβασμό στην ποικιλότητα των εθνικών πλαισίων και επιστημονικών περιοχών». Πάνω σε αυτή βασίζονται και διαμορφώνονται και οι διαδικασίες αξιολόγησης και πιστοποίησης που εφαρμόζονται στο χώρο των ΑΕΙ και γενικότερα σε όλον τον Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η καταγραφή, ανάλυση και αποτίμηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των ΑΕΙ με βάση τις διατάξεις του Νόμου 3374/2005 υπόκειται σε διαδικασίες διαρκούς αξιολόγησης σε πανελλαδικό επίπεδο. Προβλέπει τη σύσταση υπεύθυνων για την αξιολόγηση οργάνων, τον προσδιορισμό κριτηρίων και δεικτών ποιότητας γενικής αποδοχής και την καθιέρωση τυποποιημένων διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας του επιθυμητού παραγωγικού αποτελέσματος των Ιδρυμάτων και λειτουργεί αυτοτελώς σε επίπεδο ακαδημαϊκών μονάδων.

Περιλαμβάνει τις εξής διαδικασίες:

- Την εσωτερική αξιολόγηση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου από τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μονάδες των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή τους
- Την εξωτερική αξιολόγηση από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, η οποία λαμβάνει υπόψη και τα αποτελέσματα της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας.
- Τις διαδικασίες πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών και των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των ιδρυμάτων, τα αποτελέσματα της οποίας συνδέονται με τη χρηματοδότηση του ιδρύματος ή την εισαγωγή νέων φοιτητών στο πρόγραμμα σπουδών ή το ίδρυμα.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται πολλαπλά:

- στη λήψη αποφάσεων αυτοτελώς από τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μονάδες
- στη λήψη αποφάσεων αυτοτελώς σε επίπεδο ιδρύματος

- στη λήψη αποφάσεων αρωγής από την Πολιτεία προς τις ακαδημαϊκές μονάδες και τα ιδρύματα στο βαθμό που η ανάγκη τεκμηριώνεται μέσα από τη διαδικασία διασφάλισης της ποιότητας
- στη διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση

και δημοσιοποιούνται με τον πλέον πρόσφορο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια του εθνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης.

Η διάρθρωση της αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης γίνεται ως εξής:

- σε εθνικό επίπεδο ο συντονισμός γίνεται από την Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΠ)
- στο επίπεδο Ιδρύματος ο συντονισμός και η υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης του Ιδρύματος γίνεται από την Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟΔΠ)
- σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας και αποκλειστικά για τη διάρκεια της εσωτερικής αξιολόγησης, συγκροτείται η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), ενώ για ειδικές περιπτώσεις, οι Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης (ΕΟΑ).

1.14 Υπεύθυνοι Φορείς

1.14.1 Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΠ)

Η ΑΔΠ (Νόμοι 3374/2005, 4009/2011) είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή που εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας και υποστηρίζει την πολιτεία και τα ΑΕΙ στη διαμόρφωση και υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και πιστοποιεί την ποιότητα της λειτουργίας τους. Το στόχο αυτό επιτυγχάνει μέσω της περιοδικής πιστοποίησης της ποιότητας των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας τους, μέσω των προγραμμάτων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης (προγράμματα σύντομου κύκλου, δια βίου μάθησης, εξ αποστάσεως

εκπαίδευσης) καθώς και μέσω σχετικών εισηγήσεων για τη συνεχή διασφάλιση υψηλής ποιότητας στα όργανα διοίκησης των ΑΕΙ αλλά και στις αρμόδιες αρχές (Υπουργός Παιδείας). Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Πιο συγκεκριμένα η Αρχή:

- Διαμορφώνει, οργανώνει, εξειδικεύει, τυποποιεί και δημοσιοποιεί εκ των προτέρων τις σχετικές διαδικασίες, κριτήρια και δείκτες, στο πλαίσιο κυρίως των κοινών αρχών και κατευθύνσεων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Αναπτύσσει ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης και βάσης δεδομένων της αξιολόγησης, σε συνεργασία με τις Μονάδες Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟΔΠ) των ΑΕΙ
- Υποστηρίζει τα ΑΕΙ στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης
- Διεξάγει μελέτες και έρευνες σχετικές με την αποστολή της ή αναθέτει τη διεξαγωγή τους σε άλλους φορείς
- Καταρτίζει, τηρεί και ανανεώνει το Μητρώο Εξωτερικών Εμπειρογνομόνων
- Δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων και ενημερώνει την πολιτεία και τα ΑΕΙ για τις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις σε συναφή θέματα.

Η Αρχή συντάσσει σε ετήσια βάση έκθεση ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης που αφορά στο προηγούμενο έτος και υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής και τον Υπουργό Παιδείας.

Η εξωτερική αξιολόγηση της Αρχής γίνεται από διεθνώς αναγνωρισμένους και έγκυρους αξιολογητές ή οργανισμούς ενώ παράλληλα προβαίνει σε εσωτερική αξιολόγηση της λειτουργίας και του έργου της, σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού της.

1.14.2 Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΠ)

Η Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟΔΠ) (Νόμος 4009/2011) είναι σε κάθε ΑΕΙ το υπεύθυνο όργανο για το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών

διασφάλισης της ποιότητας. Ένα μέρος των αρμοδιοτήτων της περιλαμβάνει την ανάπτυξη, την οργάνωση, τη λειτουργία και τη συνεχή βελτίωση του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος. Παράλληλα αναλαμβάνει τον συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης των ακαδημαϊκών μονάδων και των λοιπών υπηρεσιών του ιδρύματος. Επιπλέον μέλημά της αποτελεί η υποστήριξη των διαδικασιών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών και του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος, στο πλαίσιο των αρχών, κατευθύνσεων και οδηγιών της ΑΔΙΠ.

Η συνεργασία μεταξύ της ΜΟΔΙΠ και της ΑΔΙΠ είναι επιτακτική και αποσκοπεί στην ανάπτυξη σχετικού πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης των δεδομένων της αξιολόγησης. Τα σχετικά με την αξιολόγηση αποτελέσματα και διαδικασίες παρακολουθούνται συστηματικά και δημοσιοποιούνται στον ιστότοπο του κάθε Ιδρύματος.

Μέλη της ΜΟΔΙΠ αποτελούν ο Πρύτανης ή ένας από τους αναπληρωτές του, ως Πρόεδρος, πέντε καθηγητές του ΑΕΙ, ένας εκπρόσωπος κάθε κατηγορίας προσωπικού με δικαίωμα ψήφου όταν συζητούνται θέματα της αντίστοιχης κατηγορίας προσωπικού, ένας εκπρόσωπος των προπτυχιακών φοιτητών και ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων, εφόσον υπάρχουν, ως μέλη, όπως ειδικότερα καθορίζεται στον Οργανισμό.

1.14.3 Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ)

Στην ΟΜΕΑ συμμετέχουν μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού και ένας εκπρόσωπος φοιτητών και ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της ακαδημαϊκής μονάδας. Συντάσσει την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της μονάδας συγκεντρώνοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία και ευθύνεται για τον συντονισμό και την διεκπεραίωση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης, σε συνεργασία με την οικεία ΜΟΔΙΠ. Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης διαβιβάζεται στη ΜΟΔΙΠ και μέσω αυτής στην ΑΔΙΠ. Σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ οργανώνει και υλοποιεί τις διαδικασίες για την εξωτερική αξιολόγηση.

1.15 Προσεγγίσεις και Μέθοδοι για τη Διασφάλιση της Ποιότητας

1.15.1 Κριτήρια και Δείκτες Διασφάλισης Ποιότητας

Για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται τέσσερις ομάδες κριτηρίων (Νόμος 3374/2005): α) η ποιότητα του παρεχόμενου διδακτικού έργου, β) η ποιότητα του ερευνητικού έργου, γ) η ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών και δ) η ποιότητα των λοιπών υπηρεσιών. Στον ίδιο νόμο αναλύονται και οι περαιτέρω δείκτες που χρησιμοποιούνται.

1.15.2 Διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης

Η εξωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια και περιλαμβάνει την κατάθεση της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας στην ΑΔΙΠ. Είναι αποτέλεσμα της ανάλυσης της εσωτερικής αξιολόγησης και πραγματοποιείται από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων προερχόμενων από το μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που ορίζεται από την ΑΔΙΠ.

Η επιτροπή επισκέπτεται την ακαδημαϊκή μονάδα και μετά από συζητήσεις με μέλη του εκπαιδευτικού, επιστημονικού, διοικητικού προσωπικού αλλά και τους φοιτητές μελετά τα στοιχεία της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης.

Η εξωτερική αξιολόγηση ολοκληρώνεται με τη σύνταξη Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης η οποία περιλαμβάνει αναλύσεις, διαπιστώσεις και υποδείξεις των ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για τα μέτρα που χρειάζεται να ληφθούν προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου ή να αντιμετωπιστούν τυχόν αδυναμίες και αποκλίσεις σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή κάθε ακαδημαϊκής μονάδας.

Η τελική Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης διαβιβάζεται στη ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος και μέσω αυτής στην οικεία ακαδημαϊκή μονάδα και στην ΑΔΙΠ, η οποία φροντίζει για τη δημοσιοποίησή της στην Ελληνική και την Αγγλική Γλώσσα.

1.15.3 Διαδικασία Πιστοποίησης στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Η ΑΔΠΠ συγκροτεί επιτροπή πιστοποίησης για την αξιολόγηση ενός προγράμματος σπουδών ή του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας ενός ιδρύματος. Η επιτροπή πιστοποίησης αποτελείται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που προέρχονται από μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων το οποίο τηρείται και ενημερώνεται από την Αρχή. Η επιτροπή πιστοποίησης αξιολογεί την ποιότητα του προγράμματος σπουδών ή του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας, με βάση προκαθορισμένα κριτήρια, μελετά τα στοιχεία που θέτει υπόψη της η Αρχή και επισκέπτεται, όταν απαιτείται την αντίστοιχη μονάδα ή Ίδρυμα. Η επιτροπή πιστοποίησης συντάσσει έκθεση πιστοποίησης που υποβάλλεται στο Συμβούλιο της Αρχής, ώστε να εκδοθεί και να δημοσιοποιηθεί απόφαση πιστοποίησης. Η απόφαση του Συμβουλίου της Αρχής μπορεί να εκδοθεί ως θετική, θετική υπό όρους ή αρνητική. Η πιστοποίηση όλων των προγραμμάτων σπουδών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία όλων των προγραμμάτων σπουδών. Σε περίπτωση αρνητικής πιστοποίησης ο Υπουργός Παιδείας μπορεί να περιορίσει τη χρηματοδότηση του ιδρύματος και την εισαγωγή νέων φοιτητών στο πρόγραμμα σπουδών ή το ίδρυμα, ανάλογα με το αντικείμενο της πιστοποίησης (πρόγραμμα σπουδών ή εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος), ενώ παρέχεται στους φοιτητές των προγραμμάτων σπουδών ή των ιδρυμάτων αυτών η δυνατότητα συνέχισης των σπουδών τους σε άλλο πιστοποιημένο πρόγραμμα σπουδών ή ίδρυμα. Η διάρκεια ισχύος της απόφασης πιστοποίησης ορίζεται ανά πρόγραμμα ή εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας από την Αρχή και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα οκτώ έτη. Οι εκθέσεις πιστοποίησης των επιτροπών πιστοποίησης και οι αποφάσεις πιστοποίησης του Συμβουλίου της Αρχής κοινοποιούνται στο ίδρυμα και τον Υπουργό Παιδείας και δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα της Αρχής.

1.15.4 Εσωτερική Αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται κάθε τετραετία από τις ακαδημαϊκές μονάδες, με ευθύνη της οικείας Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) και με συνεργασία όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, εκπαιδευτικών, διοικητικών, τεχνικών, καθώς και των φοιτητών, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών (Ν. 3374/2005). Διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα και πρέπει να

ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες που ορίζονται από τον Νόμο 3374/2005 με βάση τις κατευθύνσεις και τα πρότυπα της ΑΔΙΠ. Στόχους της αποτελούν:

- η τεκμηριωμένη ανάδειξη των επιτευγμάτων της ακαδημαϊκής μονάδας,
- η επισήμανση σημείων που χρήζουν βελτίωσης,
- ο προσδιορισμός και η υλοποίηση δράσεων βελτίωσης εντός της μονάδας ή του ιδρύματος.

Στο τελευταίο της στάδιο συντάσσεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης, η οποία λαμβάνει την έγκριση της ακαδημαϊκής μονάδας και στη συνέχεια διαβιβάζεται μέσω της ΜΟΔΙΠ στην ΑΔΙΠ.

Η εσωτερική αξιολόγηση είναι συνεχής και περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό, τους σπουδαστές και άλλα θέματα που αφορούν τη λειτουργία των ακαδημαϊκών μονάδων και αποτυπώνεται σε ετήσιες εσωτερικές εκθέσεις. Το σύνολο των ετήσιων εσωτερικών εκθέσεων όλων των ακαδημαϊκών μονάδων του οικείου ΑΕΙ αποτελούν τη βάση πάνω στην οποία η ΜΟΔΙΠ συντάσσει ανά διετία και υποβάλλει στο ανώτατο συλλογικό όργανο του οικείου ιδρύματος την αντίστοιχη εσωτερική έκθεση για ανατροφοδότηση και βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Υπεύθυνη για το συντονισμό της εσωτερικής αξιολόγησης και τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), που ορίζεται από την ακαδημαϊκή μονάδα. Η ΟΜΕΑ δεν αποτελεί πάγιο όργανο της ακαδημαϊκής μονάδας. Η θητεία της ορίζεται και ισχύει για τη διάρκεια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης.

Σύμφωνα με το Νόμο 4009/2011, το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος και οι διαδικασίες υλοποίησης του καθορίζονται με απόφαση του Συμβουλίου, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του πρύτανη και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και τον ιστότοπο του ιδρύματος. Τα ανωτέρω αναθεωρούνται το αργότερο κάθε έξι έτη.

goo.gl/KEDPAi

1.15.5 Διαδικασίες Διασφάλισης Ποιότητας των Α.Ε.Ι.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.2, όλα τα ακαδημαϊκά Τμήματα των Α.Ε.Ι. ολοκλήρωσαν τις εξωτερικές τους αξιολογήσεις ως το 2014.

Πίνακας 1.2: Εξέλιξη της εξωτερικής αξιολόγησης ΑΕΙ ανά επιστημονικό πεδίο

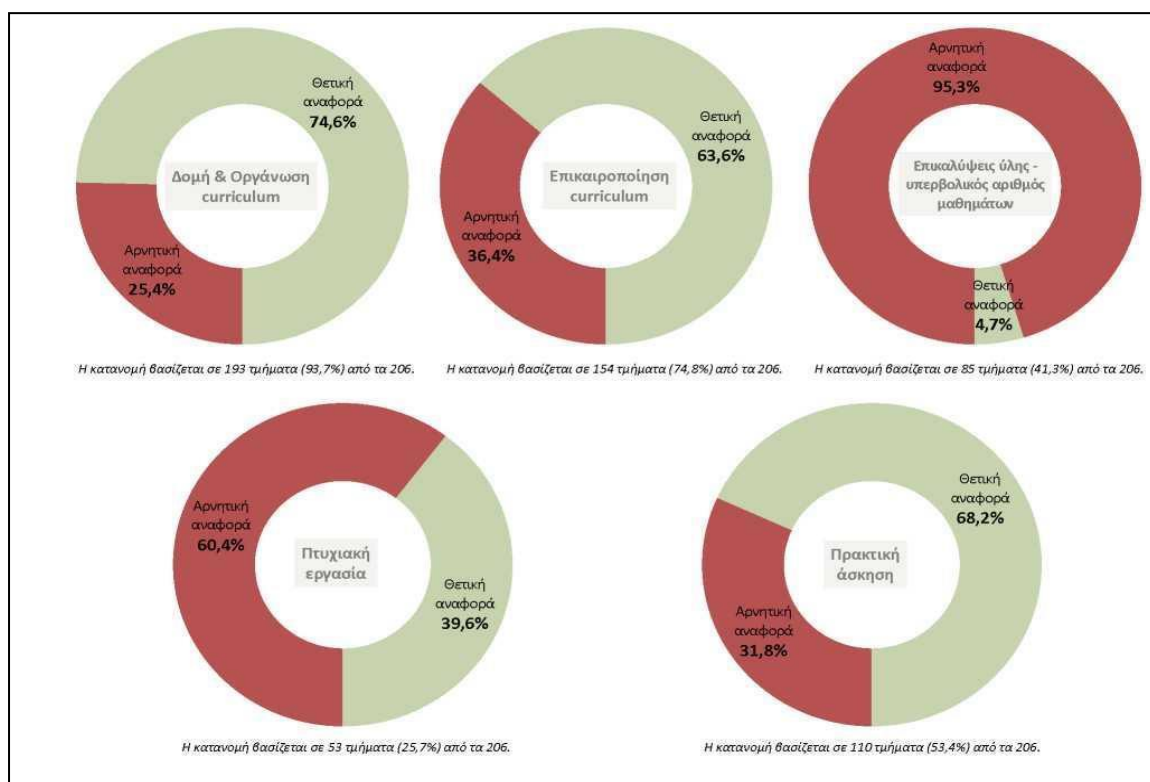
Τμήματα							
Επιστημονικό πεδίο	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Επιστήμες Υγείας	0	0	8	18	6	16	11
Οικονομικά και Διοίκηση	0	0	4	7	4	8	21
Μηχανική	3	0	7	11	18	38	10
Ανθρωπιστικές Επιστήμες	0	0	6	10	2	37	29
Επιστήμες κ Πληροφορική	2	0	10	34	16	15	2
Νομική, Πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες	0	0	1	0	3	11	16
Σύνολο	5	0	36	80	49	125	89
Γενικό Σύνολο	384						

Τα αποτελέσματα της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των Τμημάτων είναι δημοσιευμένα και δίνουν μια εικόνα των ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος των Α.Ε.Ι. στην Ελλάδα.

Στο ακόλουθο Σχήμα 1.3 απεικονίζονται τα πέντε ποιοτικά χαρακτηριστικά των Προγραμμάτων Σπουδών στο σύνολο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το 2014.

Με βάση αυτά και μέσα από την πλειοψηφία των εκθέσεων αξιολόγησης, προκύπτει ότι η δομή και η οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών, η επικαιροποίηση του προγράμματος σπουδών και η πρακτική άσκηση βρίσκονται σε ικανοποιητικό επίπεδο. Το θέμα των επικαλύψεων και του υπερβολικού όγκου μαθημάτων, καθώς και το ζήτημα της πτυχιακής εργασίας χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

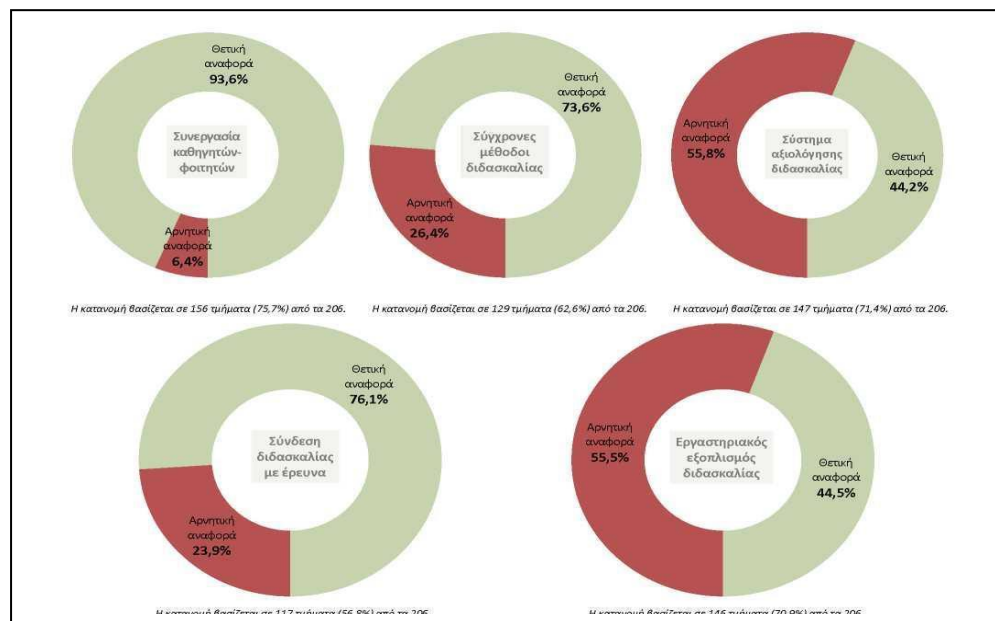
Σχήμα 1.3: Ποιοτικά χαρακτηριστικά Προγραμμάτων Σπουδών στο σύνολο της

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2014.

Πηγή: Α.ΔΙ.Π (2014) *Επεξεργασία*: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Στο ακόλουθο Σχήμα 1.4 απεικονίζεται η αξιολόγηση των τμημάτων της

τριτο
βάθμ
ιας
εκπαί
δευση
ς σε
κάθε
ένα
από
τα
πέντε
ποιοτι

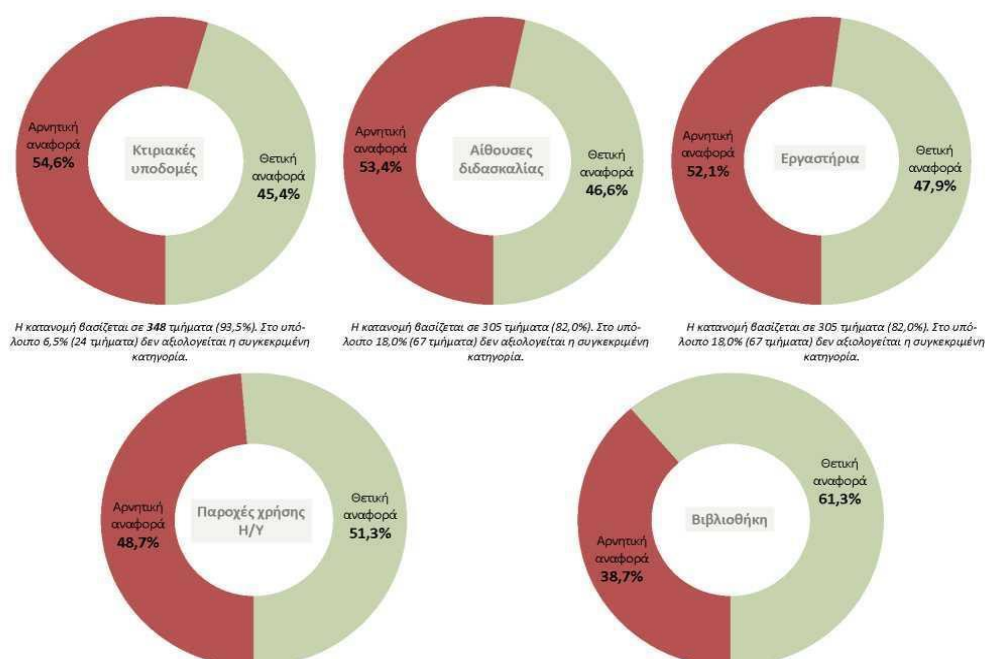
κά χαρακτηριστικά της Διδασκαλίας για το 2014. Σχήμα 1.4: Ποιοτικά χαρακτηριστικά της διδασκαλίας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, 2014 Πηγή: ΑΔΙΠ (2014) Επεξεργασία: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

Από τα σχήματα και μέσα από τη μεγάλη πλειοψηφία των εκθέσεων αξιολόγησης επισημαίνεται ότι οι μέθοδοι διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται, το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ Ιδρύματος και φοιτητών και η σύνδεση διδασκαλίας – έρευνας είναι ικανοποιητικά. Αντίθετα σε διάφορες εκθέσεις επισημαίνεται ότι το σύστημα αξιολόγησης της διδασκαλίας που εφαρμόζεται στα περισσότερα Α.Ε.Ι. και η ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού διδασκαλίας, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Στο ακόλουθο Σχήμα 1.5 παρουσιάζεται η αξιολόγηση των τμημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με βάση τα πέντε ποιοτικά χαρακτηριστικά των Υποδομών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του συνόλου των 372 εκθέσεων εξωτερικής αξιολόγησης των τμημάτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από την Α.Δ.Ι.Π την περίοδο 2008-2014. Οι πλειοψηφία των εκθέσεων αναφορικά με την διαθεσιμότητα και την ποιότητα των κτιριακών υποδομών, των τάξεων και των ερευνητικών υποδομών είναι αρνητικές. Η διαθεσιμότητα και η ποιότητα του ψηφιακού εξοπλισμού και η ποιότητα των βιβλιοθηκών επίσης κρίνονται αρνητικά από ένα μεγάλο αριθμό εκθέσεων. Η συγκεκριμένη εκτίμηση των ανεξάρτητων αξιολογητών θεωρείται ως αποτέλεσμα της υποχρηματοδότησης της Ανώτατης

Εκπαίδευσης και του σημαντικού κεφαλαιακού ελλείμματος που υπάρχει όσον αφορά στις υποδομές και τον εξοπλισμό των εργαστηρίων και/ή των τάξεων.

Σχήμα 1.5: Ποιοτικά χαρακτηριστικά Υποδομών στο σύνολο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης την περίοδο 2008-2014. Πηγή: Α.ΔΙ.Π – Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης (2008-2014) Επεξεργασία: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ.

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/stratigiki_aei.pdf

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1 Κρίσιμες πτυχές της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

2.1.1 Η εξέλιξη των φοιτητών/τριών, των ακαδημαϊκών τμημάτων και του διδακτικού προσωπικού

Το σύστημα της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα αποτελείται από είκοσι δύο (22) «Πανεπιστήμια» και δεκατέσσερα (14) «Τ.Ε.Ι.», με διακόσια εξήντα οκτώ (268) και εκατόν εξήντα οκτώ (168) τμήματα αντίστοιχα. Η κατανομή τους γίνεται σε όλες τις μεγάλες πόλεις της χώρας, με παραρτήματα να λειτουργούν στους περισσότερους νομούς και με τις μητροπόλεις της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μερίδιο των Ιδρυμάτων, των τμημάτων, των φοιτητών/τριών και του

αντίστοιχου προσωπικού (Σχήματα 2.1, 2.2). Τα Α.Ε.Ι. ποικίλουν σημαντικά ως προς το μέγεθος, την ηλικία, την εξειδίκευση και την ικανότητα, με την κατανομή τους να τοποθετεί τα παλαιότερα και μεγαλύτερα Ιδρύματα στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και τα νεότερα σε μικρότερες και περιφερειακές πόλεις της χώρας.

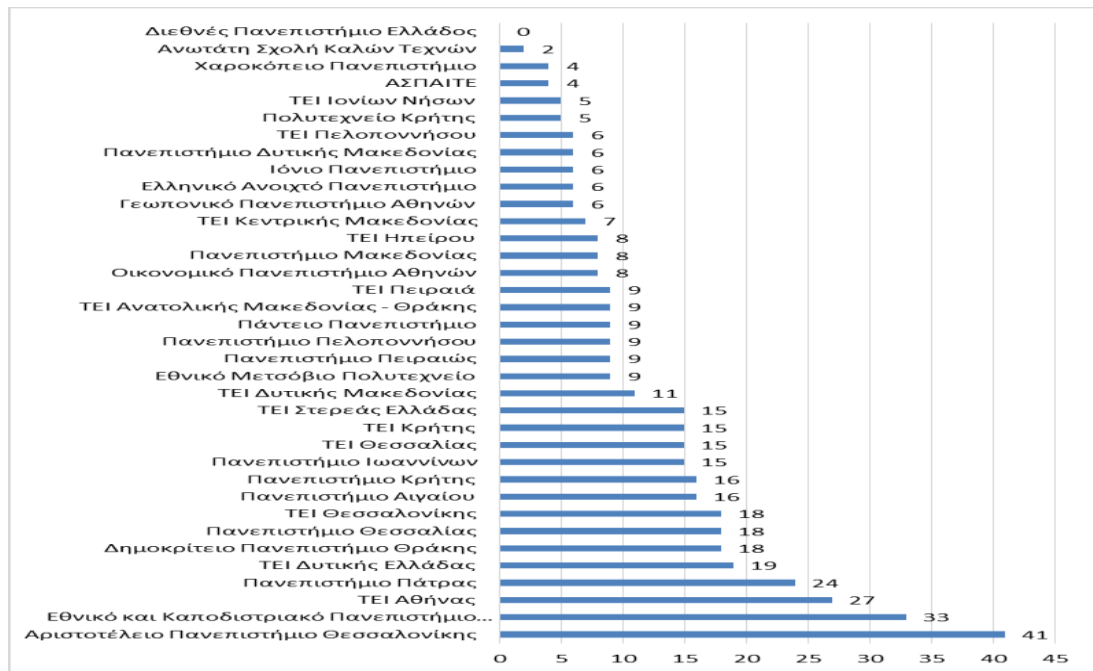
Ο γενικότερος αναπτυξιακός ρόλος της ανώτατης παιδείας ή της παιδείας σε όλες της βαθμίδες της είναι αναμφισβήτητος και κοινά αποδεκτός με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στην ίδρυση περιφερειακών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων (Παπαηλίας, 2005).

Στην Ελλάδα, για πολλές δεκαετίες υπήρξε ένας συγκεντρωτισμός της παιδείας στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Η ίδρυση των πρώτων περιφερειακών ΑΕΙ ξεκίνησε στη δεκαετία του 1960 στην Πάτρα και τα Ιωάννινα. Ακολουθούν στα μέσα της δεκαετίας του 70 τα Πανεπιστήμια Θράκης και Κρήτης, τα οποία εισήγαγαν για πρώτη φορά και τη λειτουργία Πανεπιστημίου με τμήματα σε περισσότερες από μία πόλεις (Γκίκας, Χυζ, 2007)

Η ίδρυση περιφερειακών ανώτατων ιδρυμάτων στη χώρα μας – πέρα από τη συμβολή τους στην ανάπτυξη των επιμέρους περιοχών, ικανοποιεί και ένα αίτημα ισότητας ευκαιριών. Η ίδρυσή τους θεωρείται ότι έγινε για λόγους τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, ως μέτρο αύξησης της κοινωνικής δικαιοσύνης σχετικά με την ανακατανομή πόρων μεταξύ κέντρου και περιφέρειας (Λαμπριανίδης, 1993).

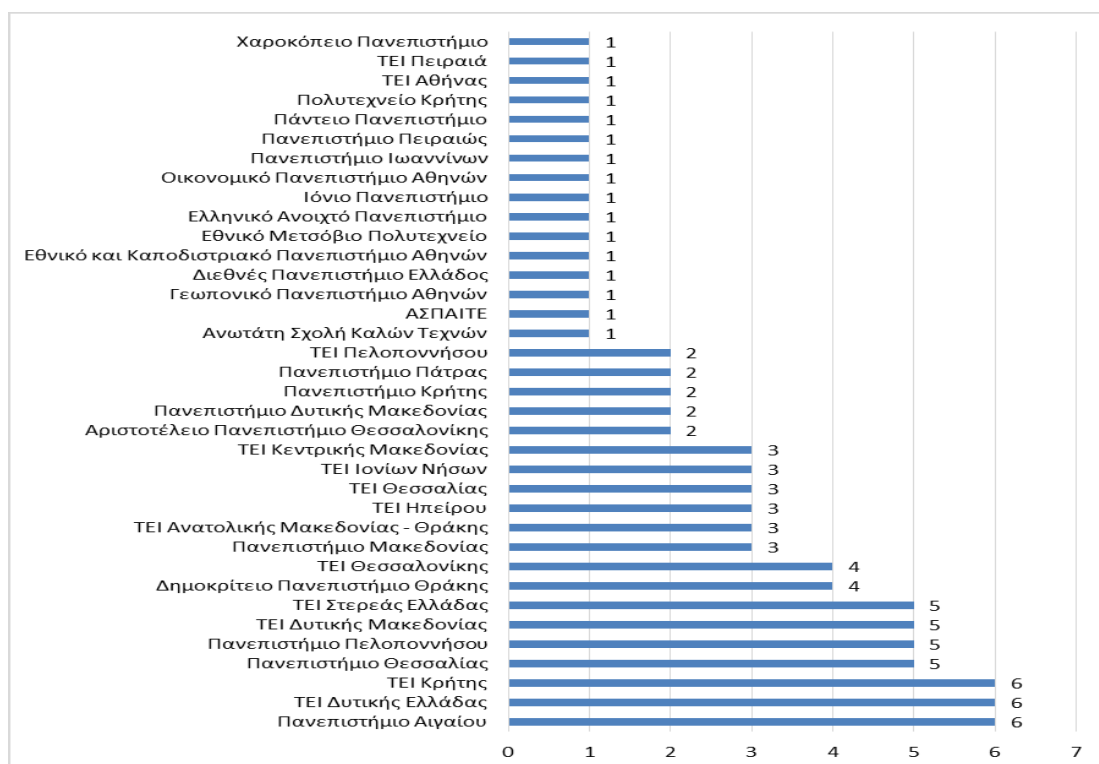
Σε ακαδημαϊκούς όρους, το σύστημα διατηρείται ισορροπημένο και ποικίλο, περιλαμβάνοντας μια κρίσιμη μάζα και ποικιλία Τμημάτων που καλύπτουν όλα τα επιστημονικά πεδία και κατά συνέπεια μπορεί να υπηρετήσει με ικανοποιητικό τρόπο τις ανάγκες της χώρας για Ανώτατη Εκπαίδευση.

Σχήμα 2.1: Αριθμός Τμημάτων ανά Ίδρυμα

Πηγή: Α.ΔΙ.Π. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.2: Γεωγραφική Διασπορά των ΑΕΙ: πόλεις ανά Ίδρυμα (2013-2014)

Κάθε χρόνο, τα Α.Ε.Ι. υποδέχονται περίπου 70.000 με 80.000 νέους/ες φοιτητές/τριες μέσω του συστήματος των πανελλαδικών εξετάσεων. Ο συνολικός αριθμός των τακτικών¹ φοιτητών/τριών παρουσίασε μείωση κατά 15,7% από το μέγιστο των 311.616 φοιτητών/τριών του 2005/06 στο ελάχιστο των 262.753 φοιτητών/τριών του 2009/10 και σταθεροποιήθηκε την τελευταία πενταετία στο επίπεδο των 270.000-280.000 φοιτητών/τριών. Εντούτοις, ο αριθμός των φοιτητών που έχουν ολοκληρώσει τα προβλεπόμενα από το νόμο έτη σπουδών αλλά όχι και τα απαιτούμενα μαθήματα έχει διπλασιαστεί την τελευταία δωδεκαετία στα Πανεπιστήμια και στα Τ.Ε.Ι. (Πίνακες 2.3, 2.4, & 2.5, Σχήμα 2.6).

¹ Ο χαρακτηρισμός τακτικοί φοιτητές αναφέρεται στους προπτυχιακούς φοιτητές που φοιτούν σε κανονικό εξάμηνο σπουδών και δεν έχουν υπερβεί την προβλεπόμενη για το τμήμα διάρκεια σπουδών.

Πίνακας 2.3: Ανώτατη Εκπαίδευση (Πανεπιστήμια): Διδακτικό προσωπικό, φοιτητές και πτυχιούχοι, λήξη ακαδημαϊκών ετών 2003/04 - 2014/15												
2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	
Διδακτικό ό προσωπικό ό(1)	11.074	11.794	12.684	13.143	13.328	13.722	13.299	12.626	11.531	11.076	10.801	10.546
Τακτικοί Φοιτητές	169.188	168.660	170.629	166.960	165.463	163.718	165.443	168.478	168.804	168.637	174.039	180.480
Τακτικοί Φοιτητές Άντρες	68.483	69.268	69.568	67.780	66.494	65.268	66.273	68.248	69.056	70.474	73.731	75.018
Τακτικοί Φοιτητές Γυναίκες	100.705	99.392	101.061	99.180	98.969	98.450	99.170	100.230	99.748	98.163	100.308	105.462
Φοιτητές ν+(2)	106.925	117.694	139.493	155.595	161.591	173.161	176.393	178.826	183.986	182.034	193.207	213.098
Πτυχιούχοι	28.113	34.489	32.781	29.483	33.719	31.353	31.602	31.711	31.516	32.430	32.982	32.982
Πτυχιούχοι Άντρες	10.121	12.319	11.693	10.374	11.860	11.020	11.306	11.108	11.400	11.896	12.433	12.433
Πτυχιούχοι Γυναίκες	17.992	22.170	21.088	19.109	21.859	20.333	20.296	20.603	20.116	20.534	20.549	20.549
Μεταπτυχιακοί φοιτητές	16.972	21.990	24.165	26.508	27.497	30.346	31.071	32.247	32.255	33.687	36.572	37.298
Μεταπτυχιακοί φοιτητές Άντρες	7.456	9.906	10.990	11.649	11.842	13.420	13.255	13.406	13.615	14.142	15.132	15.717
Μεταπτυχιακοί Γυναίκες	9.516	12.084	13.175	14.859	15.655	16.926	17.816	18.841	18.640	19.549	21.440	21.581

ιακοί φοιτητές Γυναίκες												
Κάτοχοι	4.283	5.425	6.191	7.067	7.578	8.352	8.127	8.366	9.695	8.900	9.231	
Μεταπτυχι ακού(3)												
Κάτοχοι	1.827	2.585	2.540	3.031	3.307	3.673	3.482	3.445	3.720	3.568	3.632	
Μεταπτυχι ακού Άντρες												
Κάτοχοι	2.456	2.840	3.651	4.036	4.271	4.679	4.645	4.921	5.975	5.332	5.599	
Μεταπτυχι ακού Γυναίκες												
Διδακτορι κοί φοιτητές	12.169	16.572	18.193	21.641	21.547	23.841	22.636	22.563	23.371	22.931	23.795	23.156
Διδακτορι κοί φοιτητές Άντρες	7.072	9.810	10.652	12.452	12.109	13.339	12.404	12.376	12.512	12.040	12.589	12.330
Διδακτορι κοί φοιτητές Γυναίκες	5.097	6.762	7.541	9.189	9.438	10.502	10.232	10.187	10.859	10.891	11.206	10.826
Κάτοχοι	949	1.589	1.187	2.348	1.404	1.797	1.892	1.685	1.726	1.522	1.596	
Διδακτορι κού												
Κάτοχοι	617	1.145	708	1.375	857	1.059	1.100	1.041	969	836	815	

Διδακτορικού Άντρες												
Κάτοχοι	332	444	479	973	547	738	792	644	757	686	781	
Διδακτορικού Γυναίκες												
Πηγή: Διεύθυνση Κοινωνικών Στατιστικών ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.												
(1) Αφορά στο διδακτικό προσωπικό που ανήκει στο τμήμα και διδάσκει σε αυτό.												
(2) Φοιτητές που έχουν τελειώσει τα προβλεπόμενα από το νόμο έτη σπουδών και οφείλουν μαθήματα.												
(3) MSc, MA, MBA κλπ.												
Πίνακας 2.4: Ανώτατη Εκπαίδευση (Τ.Ε.Ι.): Διδακτικό προσωπικό, φοιτητές και πτυχιούχοι, λήξη ακαδημαϊκών ετών 2003/04 - 2014/15												
2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	
Διδακτικό προσωπικό (1), (2)	11.571	11.578	11.475	10.741	10.844	10.897	11.337	10.245	6.826	5.487	4.004	4.140
Τακτικοί Φοιτητές	139.097	137.627	140.987	128.974	118.347	106.390	97.310	111.909	106.104	107.519	99.389	99.391
Τακτικοί Φοιτητές Άντρες	68.423	68.495	69.815	63.896	58.144	52.518	47.810	56.989	53.395	55.387	52.616	51.491
Τακτικοί Φοιτητές	70.674	69.132	71.172	65.078	60.203	53.872	49.500	54.920	52.709	52.132	46.773	47.900

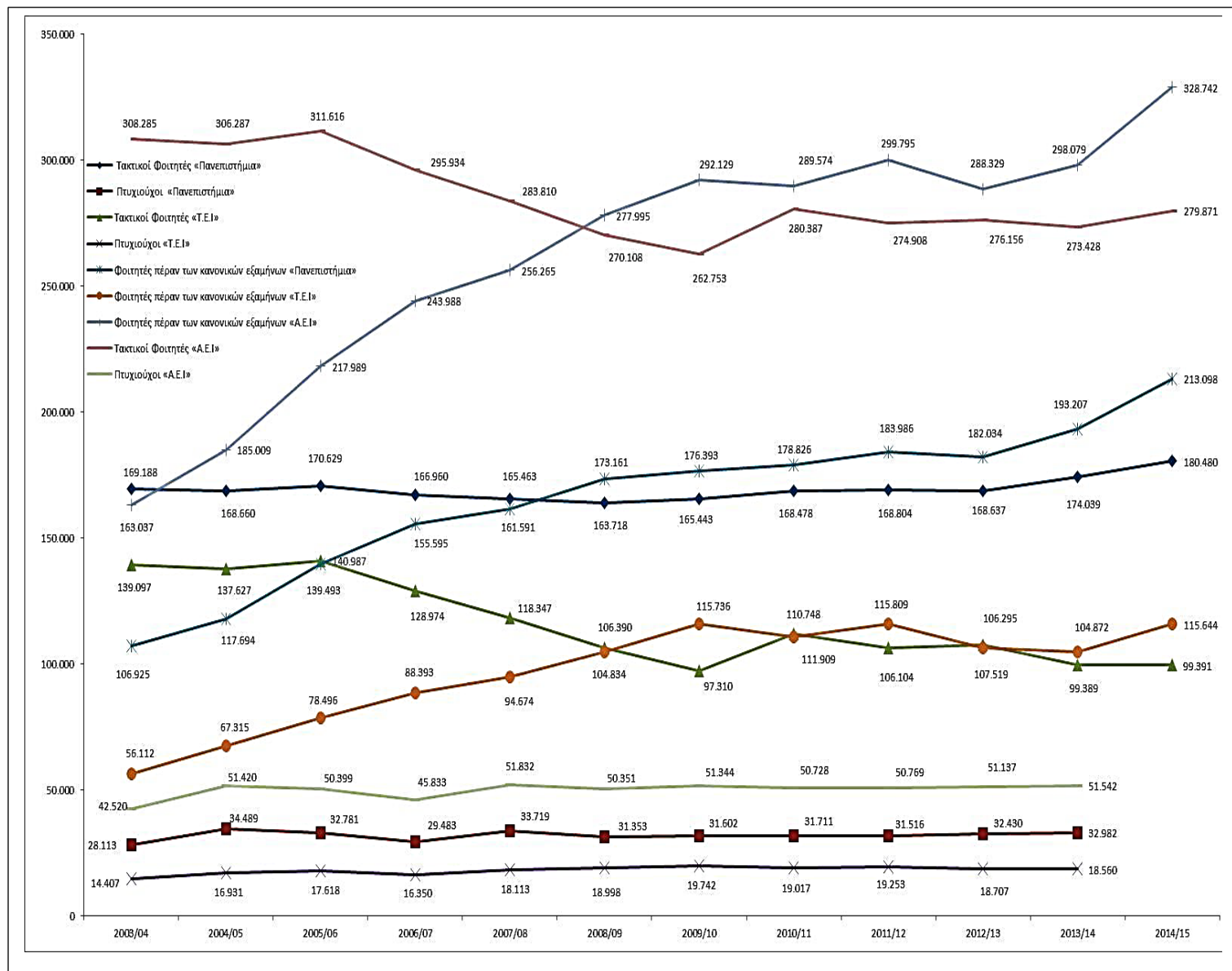
Γυναίκες												
Φοιτητές	56.112	67.315	78.496	88.393	94.674	104.834	115.736	110.748	115.809	106.295	104.872	115.644
ν+(3)												
Πτυχιούχοι	14.407	16.931	17.618	16.350	18.113	18.998	19.742	19.017	19.253	18.707	18.560	
Πτυχιούχοι	5.601	6.499	6.761	6.119	7.124	7.750	8.214	8.224	10.593	8.660	9.010	
Άντρες												
Πτυχιούχοι	8.806	10.432	10.857	10.231	10.989	11.248	11.528	10.793	8.660	10.047	9.550	
Γυναίκες												
Μεταπτυχιακ	704	878	656	1.239	839	965	1.551	2.069	2.069	2.519		
οί φοιτητές												
Μεταπτυχιακ	417	517	456	801	488	536	872	1.209	1.209	1.361		
οί φοιτητές												
Άντρες												
Μεταπτυχιακ	287	361	200	438	351	429	679	860	860	1.158		
οί φοιτητές												
Γυναίκες												
Κάτοχοι	296	377	464	317	317	262	501	461	461	584		
Μεταπτυχιακ												
ού(4)												
Κάτοχοι	199	247	278	190	193	165	266	268	268	340		
Μεταπτυχιακ												
ού Άντρες												
Κάτοχοι	97	130	186	127	124	97	235	193	193	244		
Μεταπτυχιακ												
ού Γυναίκες												
Πηγή: Διεύθυνση Κοινωνικών Στατιστικών ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.												
(1) Αφορά στο διδακτικό προσωπικό που ανήκει στο τμήμα και διδάσκει σε αυτό.												
(2) Η μείωση από 2001 και μετά, αφορά κυρίως, στο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (Ν. 3986/2011, άρθρο 37, παρ. 3).												
(3) Φοιτητές που έχουν τελειώσει τα προβλεπόμενα από το νόμο έτη σπουδών και οφείλουν μαθήματα.												

(4) MSc, MA, MBA κλπ.												
*Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία												
Πίνακας 2.5: Ανώτατη Εκπαίδευση (Α.Ε.Ι.): Διδακτικό προσωπικό, φοιτητές και πτυχιούχοι, λήξη ακαδημαϊκών ετών 2003/04 - 2014/15												
2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	
Διδακτικό ό προσωπικό ό	22.645	23.372	24.159	23.884	24.172	24.619	24.636	22.871	18.357	16.563	14.805	14.686
Τακτικοί Φοιτητές	308.285	306.287	311.616	295.934	283.810	270.108	262.753	280.387	274.908	276.156	273.428	279.871
Τακτικοί Φοιτητές Άντρες	136.906	137.763	139.383	131.676	124.638	117.786	114.083	128.283	121.643	125.861	126.347	126.509
Τακτικοί Φοιτητές Γυναίκες	171.379	168.524	172.233	164.258	159.172	152.322	148.670	161.302	152.939	150.295	147.081	153.362
Φοιτητές v+(1)	163.037	185.009	217.989	243.988	256.265	277.995	292.129	289.574	299.795	288.329	298.079	328.742
Πτυχιούχοι	42.520	51.420	50.399	45.833	51.832	50.351	51.344	50.728	50.769	51.137	51.542	
Πτυχιούχοι Άντρες	15.722	18.818	18.454	16.493	18.984	18.768	19.520	19.332	21.993	20.556	21.443	
Πτυχιούχοι Γυναίκες	26.798	32.602	31.945	29.340	32.848	31.579	31.824	31.396	28.776	30.581	30.099	
Πηγή: Διεύθυνση Κοινωνικών Στατιστικών ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.												
(1) Φοιτητές που έχουν τελειώσει τα προβλεπόμενα από το νόμο έτη σπουδών και οφείλουν μαθήματα.												

Πηγή: Α.ΔΙ.Π, Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.6: Εξέλιξη του πληθυσμού των φοιτητών/τριών ανά κατηγορία, περίοδος 2003/04-2014/15

Πηγή: Διεύθυνση Κοινωνικών Στατιστικών ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Όπως φαίνεται από το Σχήμα 2.6 η διαχρονική εξέλιξη του τακτικού φοιτητικού πληθυσμού διαφοροποιείται μεταξύ Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. Συγκεκριμένα, παρατηρείται μια σταθερότητα στον φοιτητικό πληθυσμό των Πανεπιστημίων στο επίπεδο των 167.500 φοιτητών/τριών, την περίοδο 2003/04- 2012/13, με αύξηση κατά 7% τα τελευταία δύο χρόνια στο επίπεδο των 180.000. Αντίθετα, ο τακτικός αριθμός φοιτητών των Τ.Ε.Ι. παρουσίασε μείωση σε ποσοστό 30% την περίοδο 2003/04-

2009/10, από 139.097 σε 97.310, και σταθεροποιήθηκε στο επίπεδο των 99.500 την τελευταία διετία.

Αξιοσημείωτες είναι οι διαφορές που παρατηρούνται στα ποσοστά αποφοίτησης μεταξύ των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο μέσος ρυθμός αποφοίτησης, που συμβάλλει άμεσα στην άνοδο του ποσοστού των πτυχιούχων Ανώτατης Εκπαίδευσης, παραμένει σχετικά σταθερός την τελευταία εντεκαετία στα Α.Ε.Ι.. Τα ποσοστά δείχνουν πως μεταξύ του 2004 και του 2014 ο ετήσιος αριθμός πτυχιούχων, κατά μέσο όρο, ανέρχεται σε πενήντα χιλιάδες (50.000) φοιτητές/τριες και καλύπτει περίπου το 66,6% των εισακτέων κάθε έτους. Η μείωση του ποσοστού αποφοίτων ανά έτος που παρατηρείται κατά τα τελευταία έτη, στο 18% περίπου του συνόλου των ενεργών² φοιτητών, οδηγεί στην ραγδαία αύξηση του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών πέραν των κανονικών εξαμήνων. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως σε παράγοντες, όπως είναι το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της δημοσιονομικής κρίσης, αδυναμίες στη διοίκηση και διαχείριση των ιδρυμάτων, η δόμηση και το επίπεδο ποιότητας της διδασκαλίας, η ελλειμματική φοιτητική μέριμνα και η μικρή υποστήριξη των φοιτητών καθώς επίσης οι ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του κάθε ιδρύματος (πχ. ιδρύματα σε απομακρυσμένες περιοχές) κ.λπ.

Τα τελευταία δώδεκα χρόνια κατά μέσο όρο, το 40,9% από τους τακτικούς φοιτητές/τριες των Πανεπιστημίων είναι άντρες και το 59,1% γυναίκες, με τα αντίστοιχα ποσοστά των πτυχιούχων να ανέρχονται σε 35,8% και 64,2%. Στα Πανεπιστήμια συνολικά, είχαμε 350.179 πτυχιούχους από τους οποίους οι 125.530 είναι άνδρες και οι 224.649 γυναίκες. Δηλαδή, οι γυναίκες υπερτερούν κατά 99.119 πτυχιούχους έναντι των αντρών. Από τους τακτικούς φοιτητές/τριες των Τ.Ε.Ι., κατά μέσο όρο την τελευταία δωδεκαετία, το 50,2% είναι άντρες και το 49,8% γυναίκες με τα ποσοστά των αποφοίτων να ανέρχονται σε 42,8% και 57,2% αντίστοιχα. Στα Τ.Ε.Ι. συνολικά, τα τελευταία δώδεκα χρόνια, καταγράφονται 197.696 πτυχιούχοι από τους οποίους οι 84.555 είναι άνδρες και οι 113.141 γυναίκες. Δηλαδή, οι γυναίκες πτυχιούχοι υπερτερούν των ανδρών κατά 28.586. Από τους τακτικούς φοιτητές/τριες

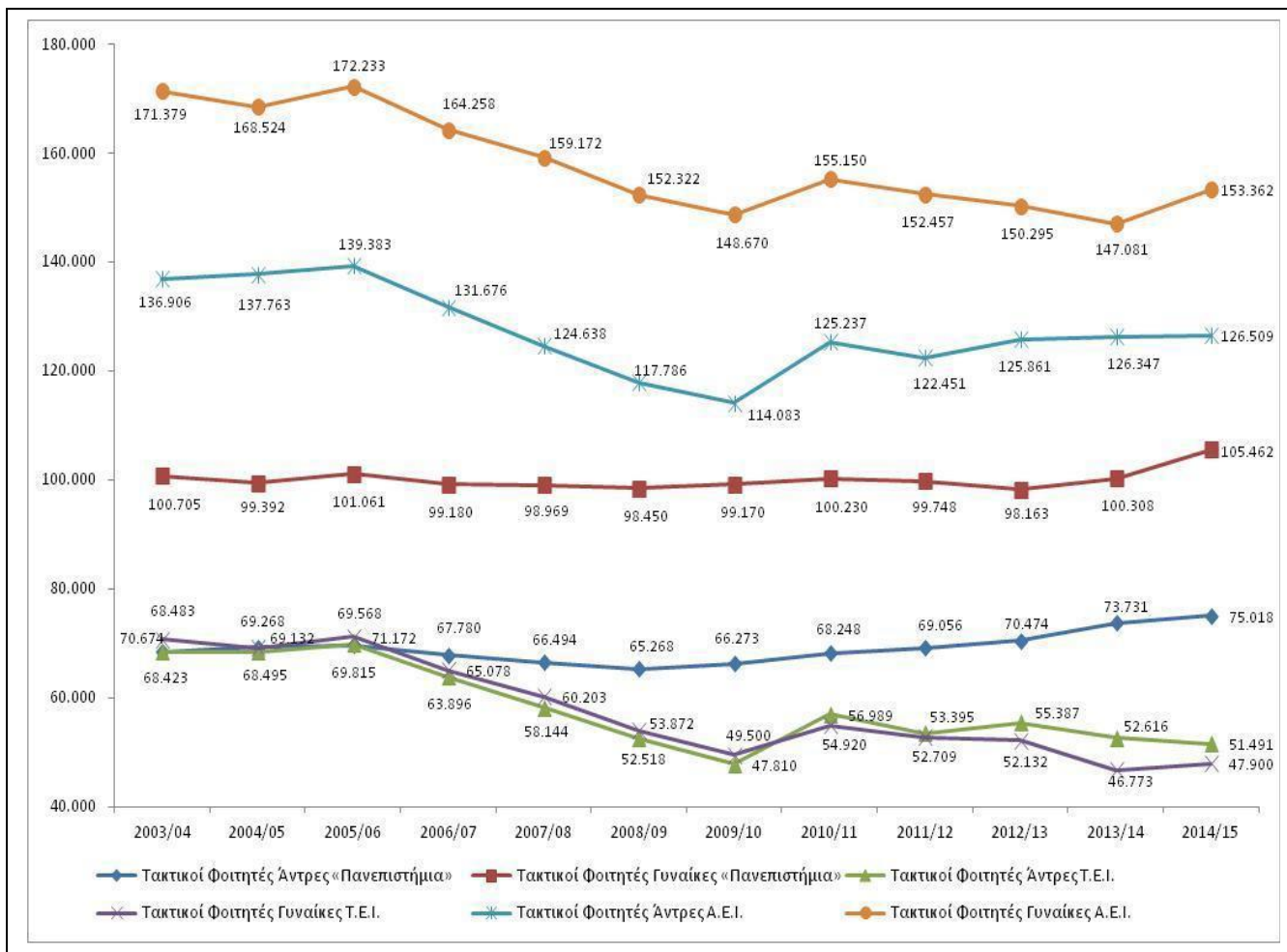
---

² «Ενεργοί φοιτητές»: οι φοιτητές των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι εγγράφονται και των οποίων η διάρκεια φοίτησης δεν έχει υπερβεί τη διάρκεια των εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του τίτλου σπουδών σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, προσαυξανόμενη κατά τέσσερα εξάμηνα.

συνολικά στα Α.Ε.Ι., κατά μέσο όρο την τελευταία δωδεκαετία, το 44,7% είναι άντρες και το 55,3% γυναίκες με τα αντίστοιχα ποσοστά των πτυχιούχων να ανέρχονται σε 38,3% και 61,7%. Συνολικά στα Α.Ε.Ι., την τελευταία δωδεκαετία, σε σύνολο 547.875 πτυχιούχων, καταγράφηκαν 210.085 άνδρες και 337.790 γυναίκες. Κατά συνέπεια, συνολικά στα Α.Ε.Ι. την τελευταία δωδεκαετία καταγράφηκαν 127.705 περισσότερες γυναίκες πτυχιούχους σε σχέση με τους άνδρες. (Σχήματα 2.7 & 2.8).

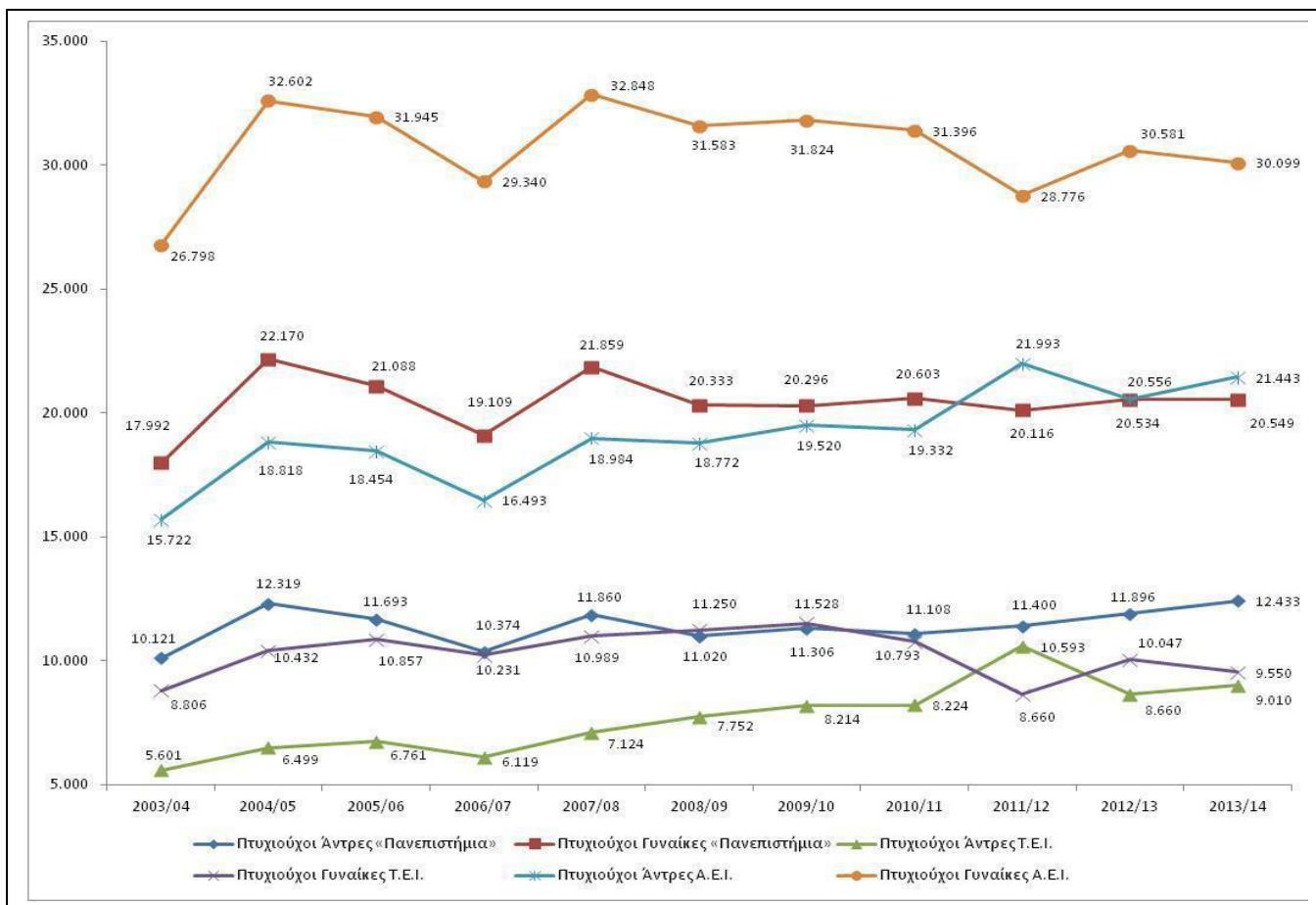
Με βάση τα παραπάνω στοιχεία μπορεί να ειπωθεί με σιγουριά ότι το γυναικείο φύλο κυριαρχεί στο φοιτητικό πληθυσμό των Α.Ε.Ι., αλλά και στους αντίστοιχους πτυχιούχους.

Σχήμα 2.7: Εξέλιξη του πληθυσμού των φοιτητών/τριών ανά κατηγορία και φύλο, περίοδος 2003/04-2014/15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α, Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.8: Εξέλιξη του πληθυσμού των πτυχιούχων, ανά κατηγορία και φύλο, περίοδος 2003/04-2014/15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Ο αυξανόμενος αριθμός των μεταπτυχιακών προγραμμάτων που ιδρύονται από τα Πανεπιστήμια την τελευταία δωδεκαετία, προσελκύουν με αυξανόμενο ρυθμό σημαντικό αριθμό φοιτητών/τριών, ο οποίος και έχει υπέρ-διπλασιαστεί την τελευταία δωδεκαετία (αύξηση 119,8%), όμως με μόνο το 1/4 περίπου αυτών να αποκτά τελικός μεταπτυχιακό δίπλωμα. Αντίστοιχα, οι υποψήφιοι διδάκτορες φοιτητές/τριες έχουν σχεδόν διπλασιαστεί από το 2003 στο 2014 (αύξηση 90,3%), όμως λιγότερο από το 1/10 αυτών καταφέρνει τελικά να ολοκληρώσει τη διδακτορική διατριβή. Επίσης στο χώρο των ΤΕΙ λειτουργούν τα τελευταία χρόνια αρκετά μεταπτυχιακά προγράμματα που συνεχώς αυξάνονται και προσελκύουν πολλαπλασιαστικά αυξανόμενο αριθμό φοιτητών/τριών, με αύξηση κατά 257,8% από το 2006, και με κυμαινόμενο αριθμό απόφοιτων από 25%-50%. (Πίνακες 2.3, 2.4 & Σχήμα 2.9).

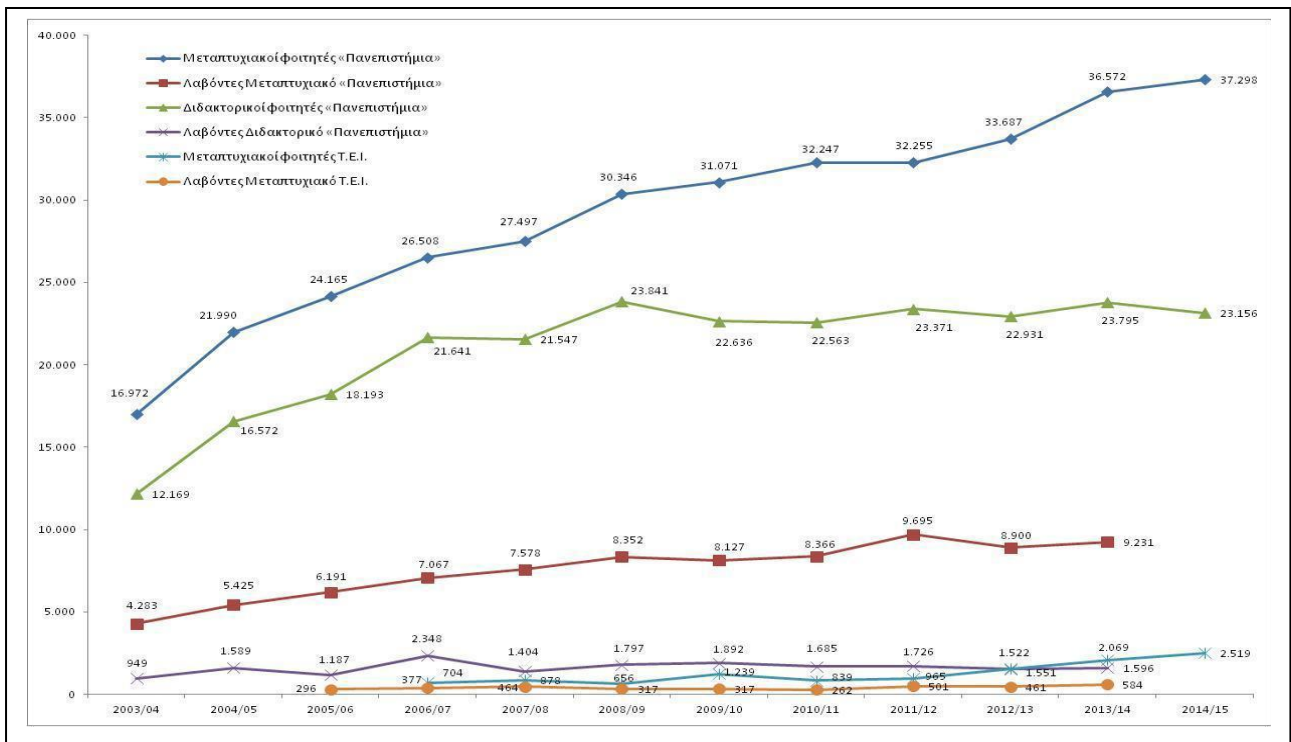
Ο χώρος των μεταπτυχιακών προγραμμάτων των Πανεπιστημίων, κατά μέσο όρο την τελευταία δωδεκαετία σε ποσοστό 42,9% καταλαμβάνεται από άντρες και κατά 57,1% από γυναίκες με τα αντίστοιχα ποσοστά εκείνων που αποκτούν τελικά μεταπτυχιακό τίτλο να ανέρχονται σε 41,8% και 58,2% αντίστοιχα. Στα Πανεπιστήμια, την τελευταία δωδεκαετία, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ανέρχονται σε 83.215, με 34.810 από αυτούς να είναι άνδρες και 48.405 γυναίκες. Δηλαδή, οι γυναίκες κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος υπερτερούν κατά 13.595 έναντι των αντρών.

Για την κατηγορία των υποψήφιων διδασκτόρων των Πανεπιστημίων κατά την τελευταία δωδεκαετία τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται σε 55,3% για τους άντρες και 44,7% για τις γυναίκες και σε 59,5% και 40,5% για εκείνους που λαμβάνουν διδακτορικό. Στο σύνολο των Πανεπιστημίων, την τελευταία δωδεκαετία, καταγράφονται 17.695 κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών, με τους 10.522 να είναι άνδρες και 7.173 γυναίκες. Δηλαδή, στην κατηγορία αυτή υπερτερούν οι άνδρες κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών έναντι των γυναικών κατά 3.349.

Συνολικά το γυναικείο φύλο υπερτερεί στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (υποψήφιοι και κάτοχοι σχετικών τίτλων), ενώ στο επίπεδο διδακτορικών σπουδών κυριαρχεί το αντρικό φύλο, με το γυναικείο φύλο να εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά μη ολοκλήρωσης των διδακτορικών σπουδών.

Στα μεταπτυχιακά προγράμματα των Τ.Ε.Ι., κατά μέσο όρο τα προηγούμενα εννέα χρόνια, το ποσοστό 58,3% όσον φοιτούν αντιστοιχεί σε άντρες και το 41,7% σε γυναίκες ενώ τελικά λαμβάνει μεταπτυχιακό τίτλο το 60,0% των ανδρών και το 40,0% των γυναικών αντίστοιχα. Συνολικά στα Τ.Ε.Ι., τα τελευταία εννέα χρόνια, καταγράφονται 3.579 κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, με τους 2.146 να είναι άνδρες και τις 1.433 γυναίκες. Επομένως, οι άνδρες πτυχιούχοι μεταπτυχιακού υπερτερούν κατά 713 των γυναικών. (Σχήματα 2.10 & 2.11).

Σχήμα 2.9. Μεταπτυχιακοί φοιτητές Πανεπιστήμια & Τ.Ε.Ι. - Διδακτορικοί φοιτητές

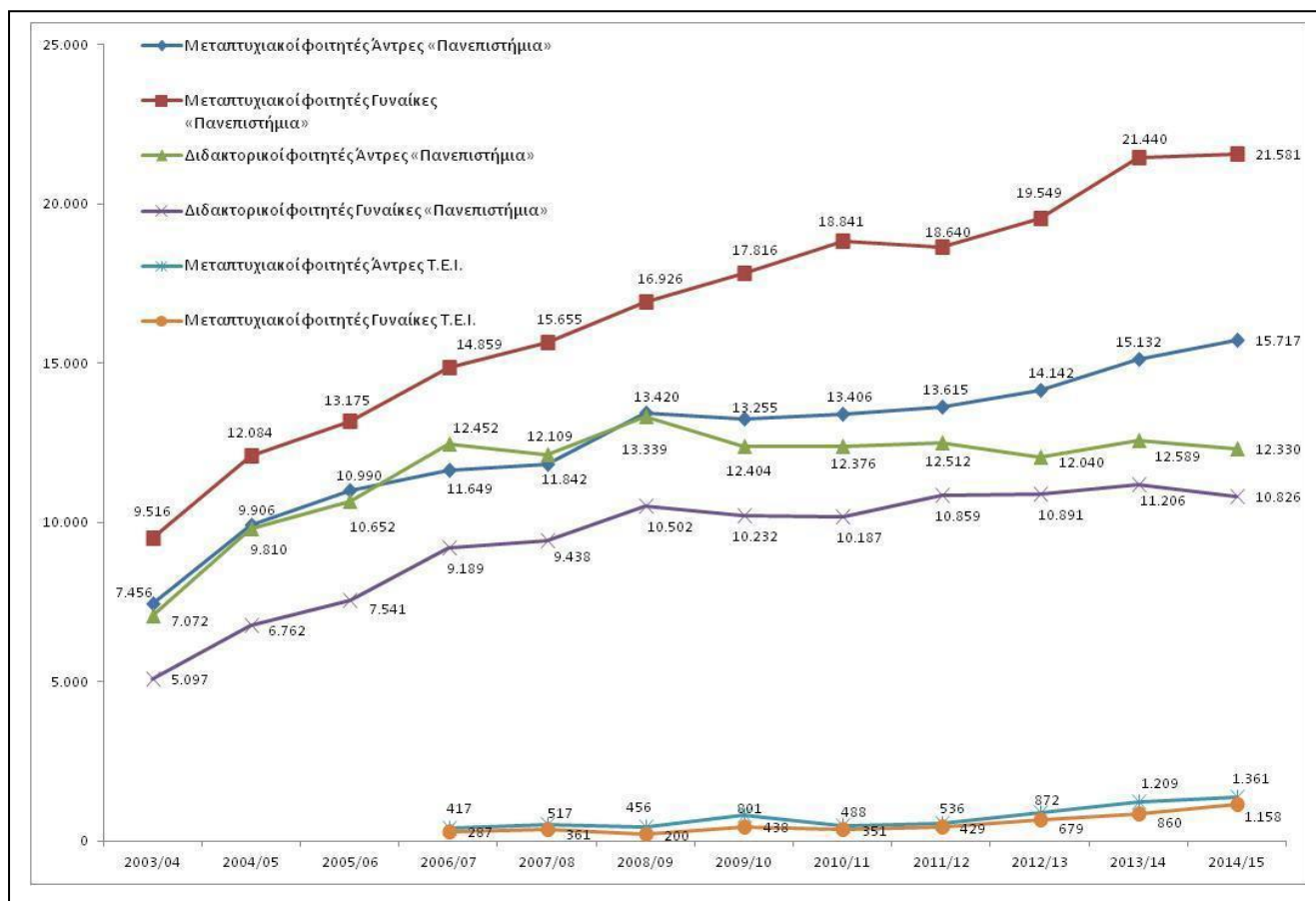

«Πανεπιστήμια»

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

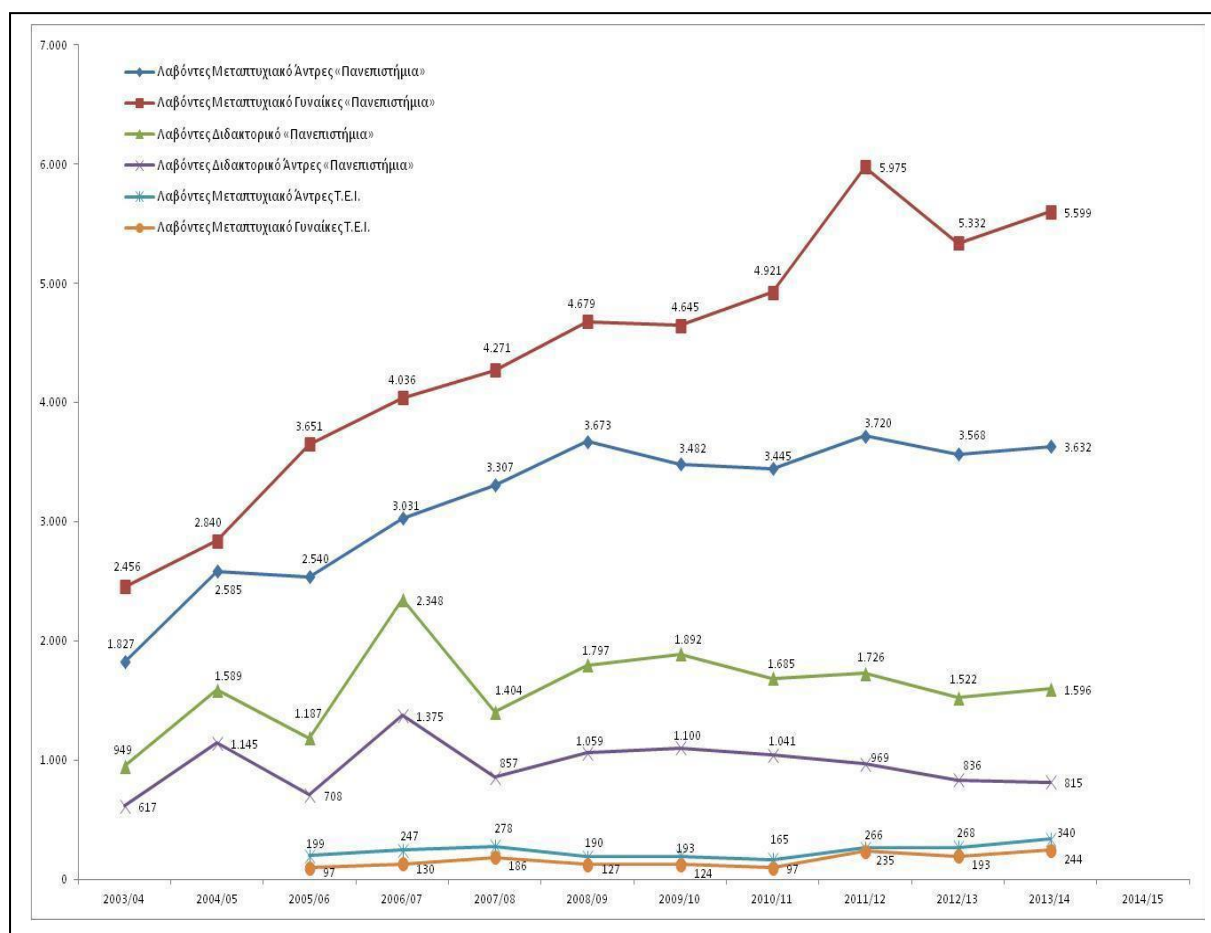
Σχήμα 2.10: Εξέλιξη του πληθυσμού των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και

υποψήφιων διδακτόρων, ανά κατηγορία και φύλο, περίοδος 2003/04-2014/15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.11: Εξέλιξη του πληθυσμού των πτυχιούχων μεταπτυχιακών και

διδακτορικών, ανά κατηγορία και φύλο, περίοδος 2003/04-2014/15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

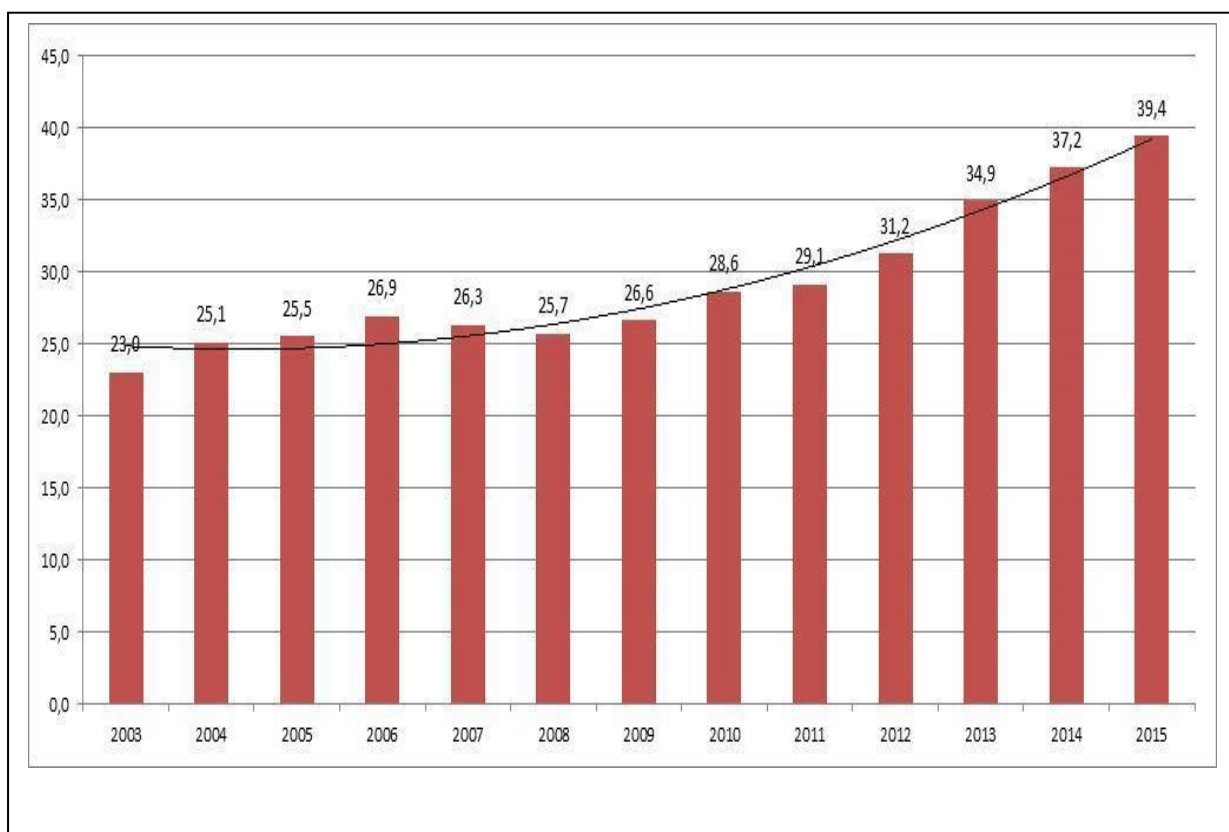
Το γεγονός ότι τα ΑΕΙ είναι πλέον σε θέση να προσφέρουν ανώτερης ποιότητας σπουδές βασισμένες στην έρευνα που ανταποκρίνονται σε υψηλού επιπέδου απαιτήσεις έχει οδηγήσει σε μια θεαματική αύξηση του αριθμού των προσφερομένων μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων. Η θεαματική αυτή αύξηση της ζήτησης οφείλεται και σε ένα πιο αποκεντρωμένο και με βάση το Πανεπιστήμιο σύστημα που θεσπίζει νέα προγράμματα σπουδών και ελέγχει την εισαγωγή φοιτητών.

Η ζήτηση για μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς τίτλους σπουδών, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, είναι έντονα ανοδική στη χώρα μας, ίσως και ως απόρροια της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν οι πτυχιούχοι στην εύρεση απασχόλησης. Οι έλληνες πτυχιούχοι, σε μια προσπάθεια να «αναβαθμίσουν» τα προσόντα τους ώστε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας με καλύτερους όρους, κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικό (Λαμπριανίδης, 2011).

Η απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των νέων ηλικίας 30-34 ετών αποτελεί έναν από τους δείκτες για την «Ευρώπη 2020». Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30-34 με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 40%. Από το 2003 μέχρι το 2015 το ποσοστό αυτό στην Ελλάδα έχει παρουσιάσει μια σημαντική άνοδο από 23,0% το 2003 στο 39,4% το 2015, το οποίο όμως αποκλίνει κατ' ελάχιστο από τον Ευρωπαϊκό στόχο του 40,0%. (Πίνακας 2.12 & Σχήματα 2.13 και 2.14).

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Σύνολο	192.544	212.777	216.689	228.184	224.616	221.396	227.470	242.341	241.102	253.144	278.860	289.336
%	23,0	25,1	25,5	26,9	26,3	25,7	26,6	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2
Άντρες	90.411	100.727	100.691	107.206	106.987	101.672	102.615	112.532	110.964	113.031	124.030	129.632
%	22	23,6	23,6	25,5	25,4	23,7	24,3	26,2	26,8	28,1	30,8	32,9
Γυναίκες	102.133	112.05	115.998	120.978	117.629	119.724	124.855	129.809	130.138	140.113	154.830	159.704
%	24,1	26,7	27,5	28,2	27,2	27,8	29,0	31,1	31,5	34,2	39,0	41,6

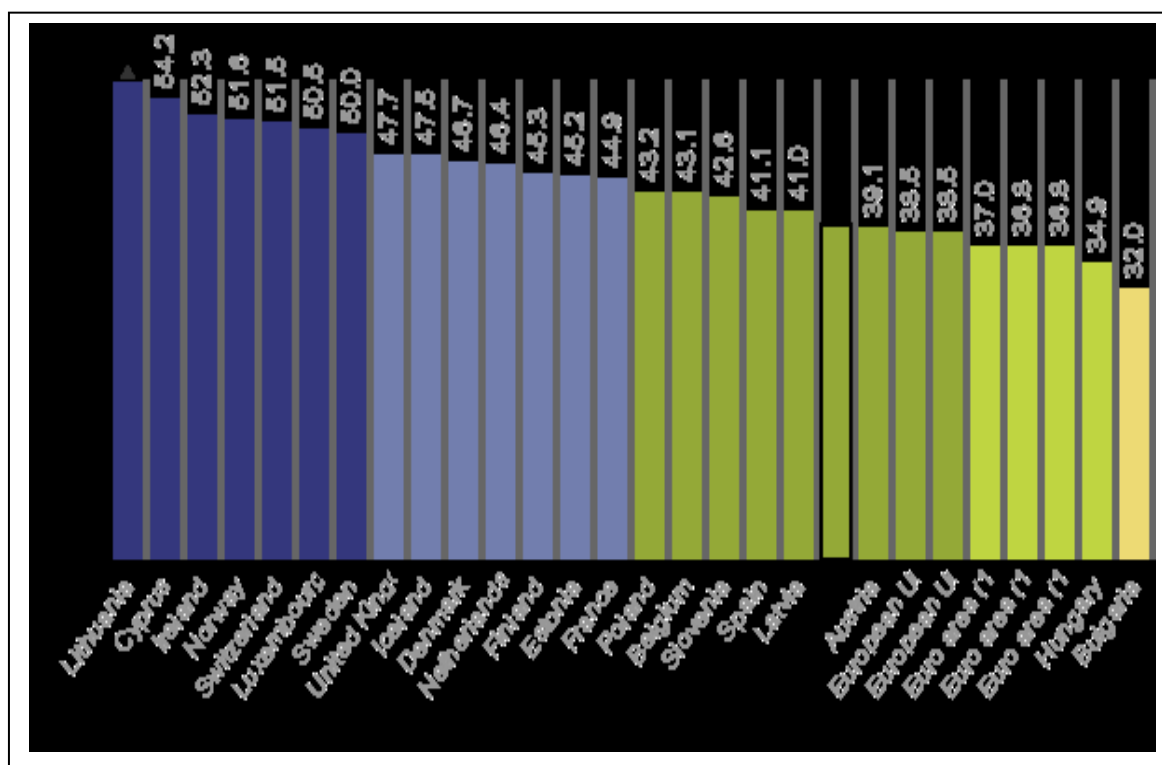
Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

Σχήμα 2.13. Άτομα 30 - 34 ετών που είναι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.14. Πληθυσμός με τριτοβάθμια εκπαίδευση ως ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών, έτος 2015 Πηγή: Eurostat. Ανακτήθηκε: 01/03/2016

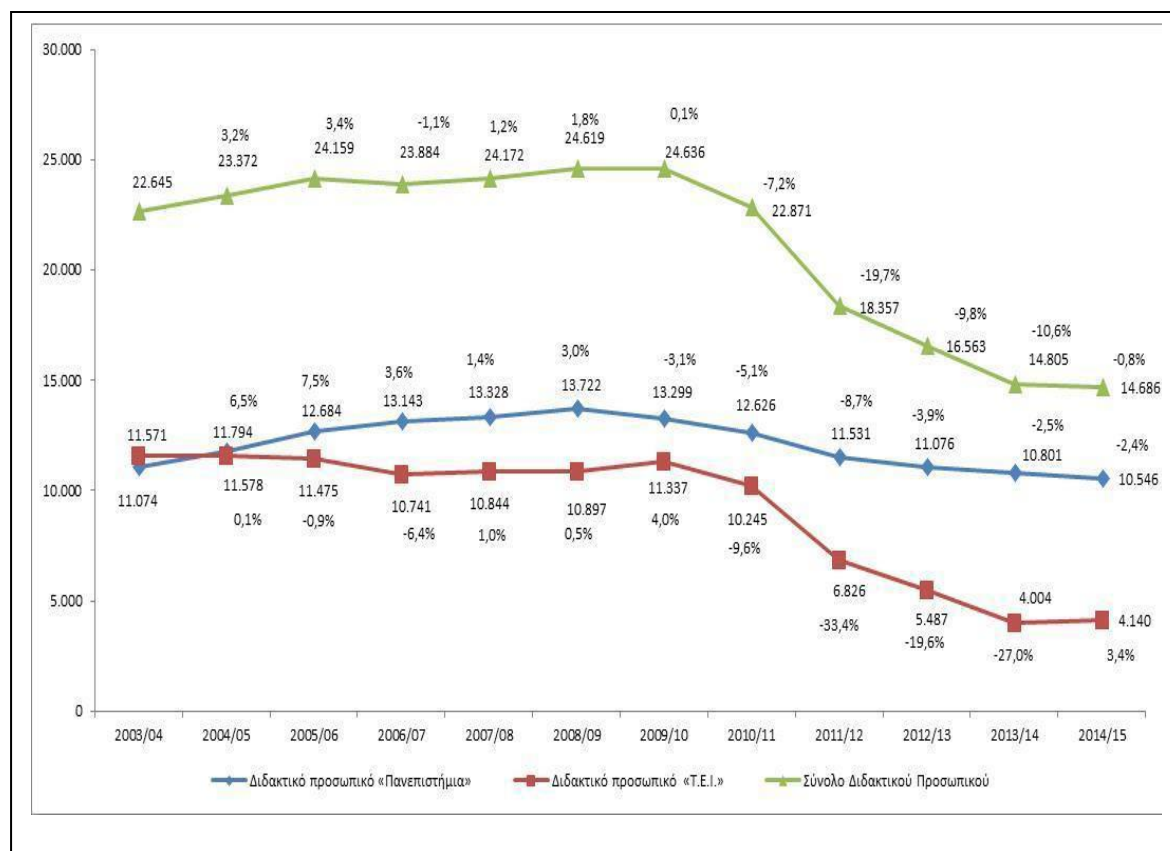

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι ο αριθμός τακτικών φοιτητών/τριών ανά έτος παραμένει σταθερός όσον αφορά στα προπτυχιακά προγράμματα, ενώ παρατηρείται αύξηση του αριθμού των φοιτητών/τριών που παρακολουθούν μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα, γεγονός που σημαίνει ότι δίνεται μεγαλύτερη σημασία στην ποιοτική βελτίωση του συνολικού φοιτητικού πληθυσμού.

Επιπρόσθετα, το ποσοστό των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 30-34 ανέρχεται σε 39,4%, το οποίο σχεδόν αγγίζει τον Ευρωπαϊκό στόχο. Αυτό σημαίνει ότι η Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί τώρα να δώσει μεγαλύτερη έμφαση σε ποιοτικούς, παρά σε ποσοτικούς στόχους.

Το μέγεθος του διδακτικού προσωπικού στα Ελληνικά Α.Ε.Ι. παρουσιάζει δραματική μείωση τα τελευταία χρόνια, από το μέγιστο 24.636 το 2009/10 σε 14.686 το 2014/15. Έχουμε δηλαδή μια μείωση της τάξης του 40% που επήλθε σε σύντομο χρονικό διάστημα κατά τα χρόνια της δημοσιονομικής κρίσης, και οφείλεται κυρίως σε παράγοντες όπως είναι η συνταξιοδότηση του μόνιμου διδακτικού προσωπικού και η σοβαρή μείωση των κονδυλίων για τις προσωρινές θέσεις διδασκαλίας. Μικρότερα ποσοστά μείωσης σημειώνονται στα Πανεπιστήμια (περίπου 21%), κυρίως λόγω των συνταξιοδοτήσεων των μελών Δ.Ε.Π και αρκετά μεγαλύτερα στα Τ.Ε.Ι (περίπου 65%), κυρίως εξαιτίας της μη ανανέωσης των συμβάσεων του προσωπικού με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. (Πίνακες 2.3, 2.4 και 2.5 και Σχήμα 2.15).

Σχήμα 2.15: Διδακτικό προσωπικό που απασχολείται στην ανώτατη εκπαίδευση και

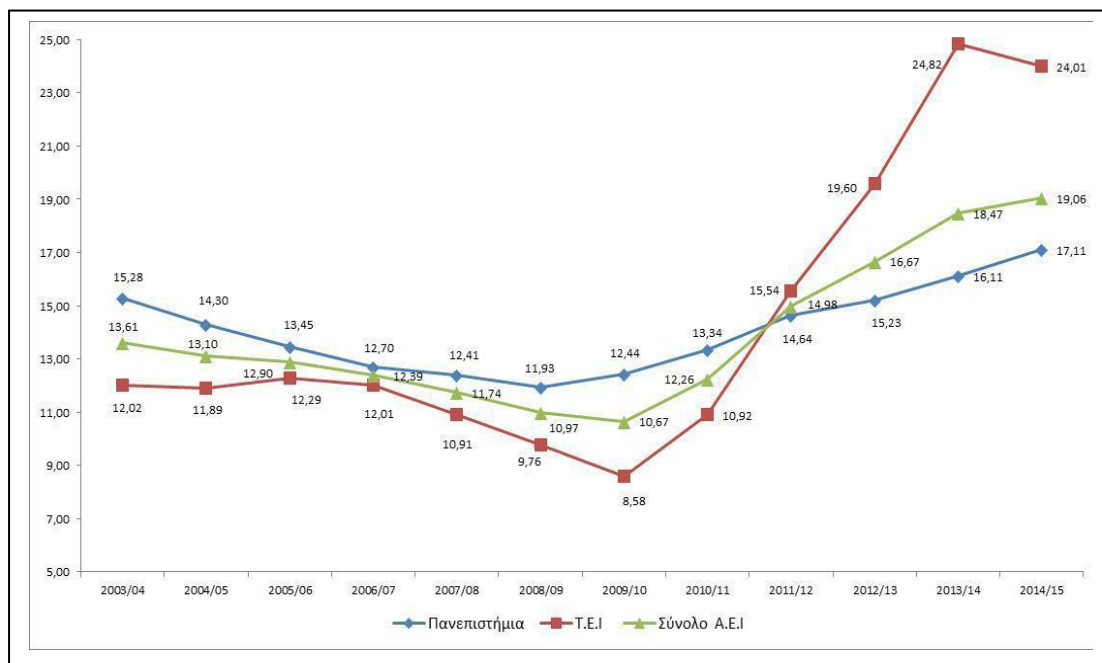
ποσοστά μεταβολής αυτού, περίοδος 2003-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Κατά συνέπεια η αναλογία «τακτικών φοιτητών»/«διδακτικού προσωπικού» αυξήθηκε κατά μέσο όρο στο 19,06 στο σύνολο των Α.Ε.Ι, ενώ επί μέρους η αναλογία αυτή ανήλθε στο 17,11 για τα Πανεπιστήμια και στο 24,01 για τα Τ.Ε.Ι., δηλαδή δυσανάλογα υψηλά ποσοστά σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. (Πίνακες 2.1, 2.2 και 2.3 και Σχήμα 2.16)³.

³ Η μέση αναλογία φοιτητών/τριών-προσωπικού στο Πανεπιστήμιο του Cambridge είναι 11, ενώ στο Πανεπιστήμιο του Leeds είναι 14. Στα περισσότερα κορυφαία Πανεπιστήμια είναι γύρω ή κάτω από 15. Μια σειρά από διεθνείς εκθέσεις παρέχουν βέλτιστους κανόνες για την αναλογία φοιτητών/τριών-προσωπικού και χώρου ανά φοιτητή/τρια σε διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους. Βλέπε, για παράδειγμα: Προγραμματισμός Kilner (2010), Μοντέλα Υπολογισμού Χώρου (SAMs) και Προφίλ Χώρου, Οδηγός Χρήσης παραγωγής εκ μέρους των AUDE και SMG (2006), «Αναθεώρηση των Κανόνων Χώρου» Πρόγραμμα Διαχείρισης Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης του Ηνωμένου Βασιλείου, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://www.smg.ac.uk/documents/spacenorms.pdf>.

Σχήμα 2.16: Αναλογία «ενεργών φοιτητών»/«διδασκτικού προσωπικού» για τα

διδασκτικά έτη 2003/04 – 2014/15

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Η συνεχής μείωση στον αριθμό του διδασκτικού προσωπικού έχει καταστήσει τη λειτουργία αρκετών νέων Τμημάτων εξαιρετικά προβληματική ενώ επιπλέον η εφαρμογή του σχεδίου Αθηνά μείωσε κατά 20% τα ακαδημαϊκά Τμήματα μέσω της συγχώνευσής τους σε ευρύτερους κλάδους, το 2012. Η συγχώνευση Τμημάτων και επιστημονικών κλάδων ήταν περισσότερο έντονη στα Τ.Ε.Ι. που μειώθηκαν από 25 σε 14 και με 36% μείωση του αριθμού των Τμημάτων το 2012. Τα ακαδημαϊκά τμήματα των Πανεπιστημίων υπέστησαν μια σχετικά μικρή μείωση της τάξης του 7%. Γενικότερα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι τα ΤΕΙ επηρεάστηκαν περισσότερο από την διαδικασία της ενοποίησης σε σύγκριση με τα Πανεπιστήμια, και τα νεότερα τμήματα περισσότερο από τα παλαιότερα καθώς και όσα είχαν πολύ εξειδικευμένους κλάδους.

2.2 Σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

Η αδυναμία επίτευξης ισχυρής σύνδεσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας αποτελεί σημαντική παράμετρο στην περιορισμένη συμβολή της στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Η σχέση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας αποτελεί αντικείμενο πολλαπλών συζητήσεων και αμφισβητήσεων, ιδιαίτερα όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σήμερα, οι δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τα εμπόδια στην διαδικασία οικονομικής ένταξης που αποτυπώνονται με ιδιαίτερη ένταση στη περίπτωση των νέων πτυχιούχων, που αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό των ανέργων που καταγράφονται στη χώρα μας, αποδίδονται συχνά με μεγάλη ευκολία στην «ακαταλληλότητα των εφοδίων που τους παρέχει το εκπαιδευτικό σύστημα». Οι Κατσανέβας και Λιβανός (2005) θεωρούν ότι η ακαταλληλότητα του ανθρώπινου δυναμικού οφείλεται α) στην αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και β) στην επιμονή των Ελλήνων να αποκτήσουν ανώτατη εκπαίδευση.

Οι Πολίτης και Κικίλιας (2009:14) αποδίδουν τη συνύπαρξη στην Ελλάδα υψηλών ποσοστών ανεργίας κα έλλειψης εργαζομένων υψηλών δεξιοτήτων – παρόλο που στη χώρα υπάρχουν υψηλά ποσοστά αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο- στο χαμηλό επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης από τα ελληνικά πανεπιστήμια, αλλά και στη δομή της ελληνικής οικονομίας (Λαμπριανίδης Λ., 2011).

Η απορρόφηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είτε με βασικό τίτλο σπουδών είτε με μεταπτυχιακές ή διδακτορικές σπουδές παρουσιάζει σημαντικές πτωτικές τάσεις τα τελευταία χρόνια της κρίσης. Κατά το 2007 το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων μεταξύ 20-34 ετών για διάστημα από 1 έως 3 χρόνια ανερχόταν σε 70,1%. Το 2013 το ίδιο ποσοστό διαμορφώθηκε στο 45,4%, προβάλλοντας την τρομακτική αύξηση της ανεργίας των νέων. Αντίστοιχη μείωση

παρατηρείται στο ποσοστό απασχόλησης πέραν των 3 χρόνων, όπου το 2007 ανερχόταν στο 86,4% των αποφοίτων και το 2013 έφτασε στο 67,9%. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι μεγάλο μέρος της ηλικιακής ομάδας 24-29 ετών που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά δεν εργάζονται ούτε συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης συνδιαμορφώνουν τα πολύ υψηλά ποσοστά NEETs (Not in Education, Employment, or Training) στην Ελλάδα.

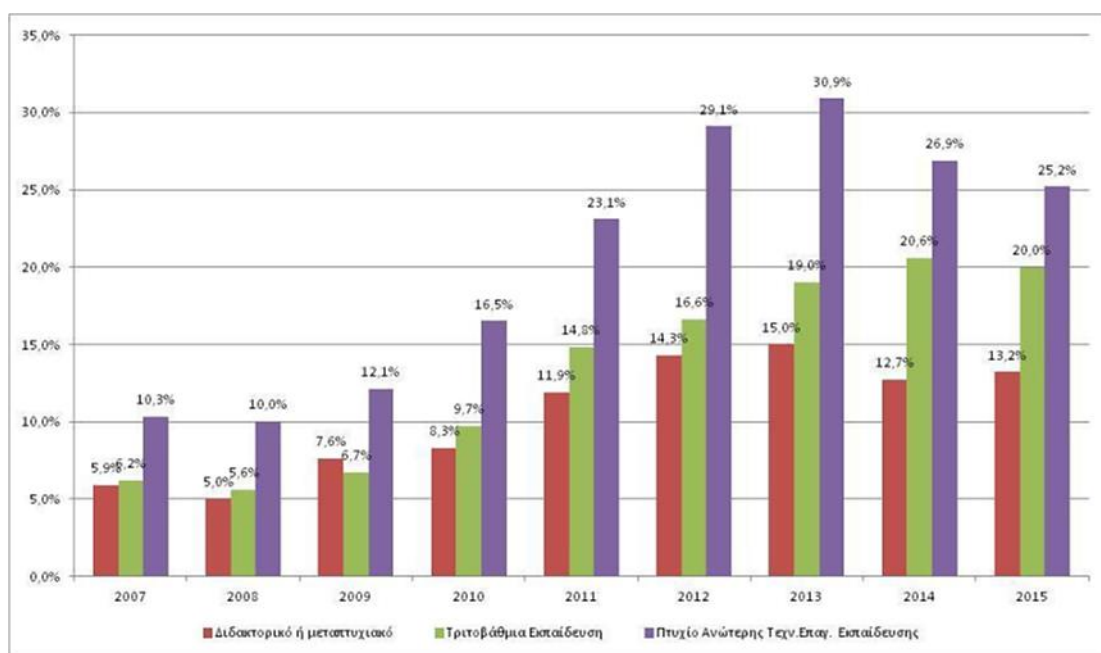
Σημαντικές διαφορές στην ανεργία των αποφοίτων παρατηρούνται ανά κύκλο σπουδών, ωστόσο κοινός παρονομαστής είναι η αύξηση της ανεργίας από το 2007 έως σήμερα. Πιο συγκεκριμένα: για τους αποφοίτους Τ.Ε.Ι. η ανεργία διαμορφώθηκε, το 2015, στο 25,2% ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό που εμφανίζεται στους αποφοίτους Πανεπιστημίων (20,0%) και στους κατόχους μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου (13,2%). Συγκριτικά, το 2007 τα ποσοστά αυτά ανέρχονταν στο 10,3% για τους αποφοίτους Τ.Ε.Ι, στο 6,2% για τους αποφοίτους Πανεπιστημίων και στο 5,9% για τους κατόχους μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου (Πίνακας 2.17, Σχήμα 2.18).

Πίνακας 2.17: Ανεργία (%) στους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Έτος	Διδακτορικό ή μεταπτυχιακό	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης
2007	5,9%	6,2%	10,3%
2008	5,0%	5,6%	10,0%
2009	7,6%	6,7%	12,1%
2010	8,3%	9,7%	16,5%
2011	11,9%	14,8%	23,1%
2012	14,3%	16,6%	29,1%
2013	15,0%	19,0%	30,9%
2014	12,7%	20,6%	26,9%
2015	13,2%	20,0%	25,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.18: Εξέλιξη της ανεργίας (%) στους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εκπαίδευσης, οι γυναίκες πλήττονται στατιστικά περισσότερο από την ανεργία σε σχέση με τους άνδρες σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, και διαμορφώνεται στο τέλος του Γ' τριμήνου του 2015 στο 28,1% για τις γυναίκες, στο 20,7% για τους άνδρες και στο 24% για το σύνολο του εργατικού δυναμικού (Πίνακας 2.19).

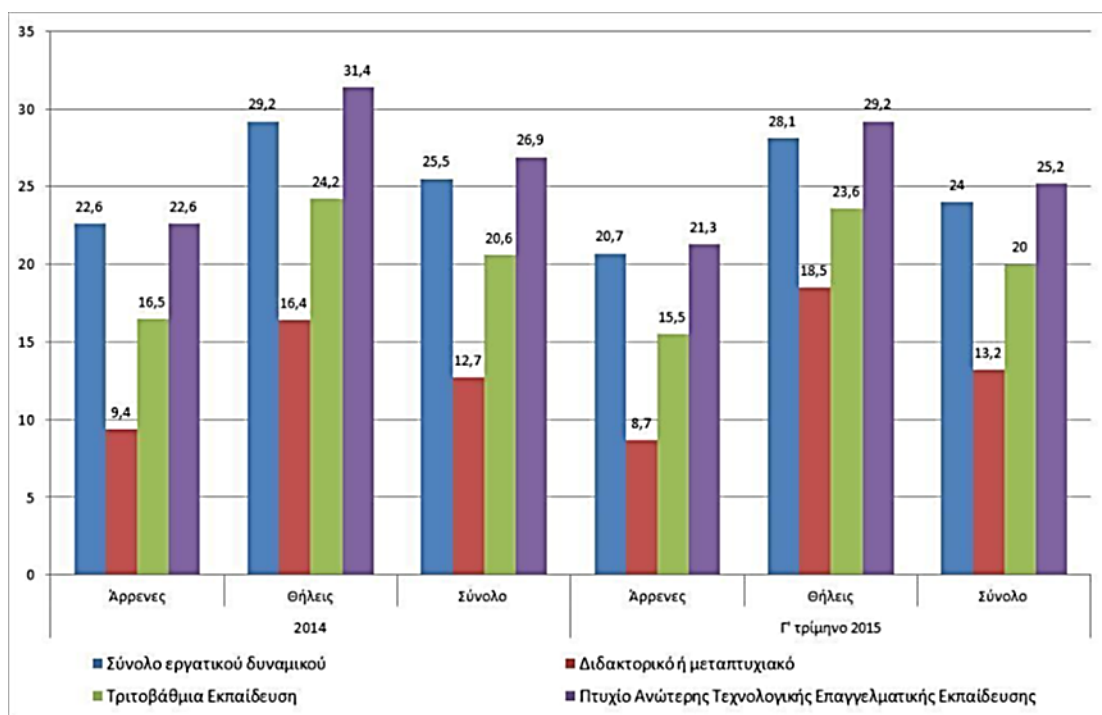
Πίνακας 2.19: Ανεργία (%) κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	2014			Γ' τρίμηνο 2015		
	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο
Σύνολο Εργατικού	22,6	29,2	25,5	20,7	28,1	24,0

Δυναμικού						
Διδακτορικό ή μεταπτυχιακό	9,4	16,4	12,7	8,7	18,5	13,2
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	16,5	24,2	20,6	15,5	23,6	20,0
Πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	22,6	31,4	26,9	21,3	29,2	25,2
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	23,9	34,0	28,0	21,2	32,0	25,5
Απολυτήριο Τριτάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	27,4	30,9	28,6	24,0	32,7	27,1
Απολυτήριο Δημοτικού	24,0	24,5	24,2	23,6	22,8	23,3
Μερικές τάξεις Δημοτικού	34,1	36,2	34,8	29,0	41,4	33,3
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	30,2	38,5	33,0	40,9	53,6	46,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Σχήμα 2.20: Ανεργία (%) κατά φύλο και επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι (Σχήμα 2.20), η ανεργία στις γυναίκες στο τρίτο τρίμηνο του 2015, παρουσιάζεται μεγαλύτερη, σε σχέση με εκείνη των αντρών, σε όλα τα επίπεδα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κρίνεται ανησυχητική (λαμβάνοντας υπόψη τα αντίστοιχα ποσοστά και απόλυτα νούμερα πτυχιούχων κατά φύλο και ανά επίπεδο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την τελευταία δωδεκαετία που προαναφέρθηκαν, καθώς και τα επί μέρους ποσοστά ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα (Πίνακας 2.21) για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου σπουδών.

Πίνακας 2.21. Ανεργία (%), κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ηλικία	2014			Γ' τρίμηνο 2015		
	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο
Σύνολο	22,6	29,2	25,5	20,7	28,1	24,0
15-24	43,3	56,6	49,5	43,7	54,5	48,8
25-29	37,0	42,6	39,7	30,5	38,8	34,3
30-44	21,5	28,6	24,7	19,3	28,2	23,4

45-64	16,9	20,6	18,5	16,7	20,8	18,4
65+	11,0	5,4	9,3	11,9	9,2	10,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

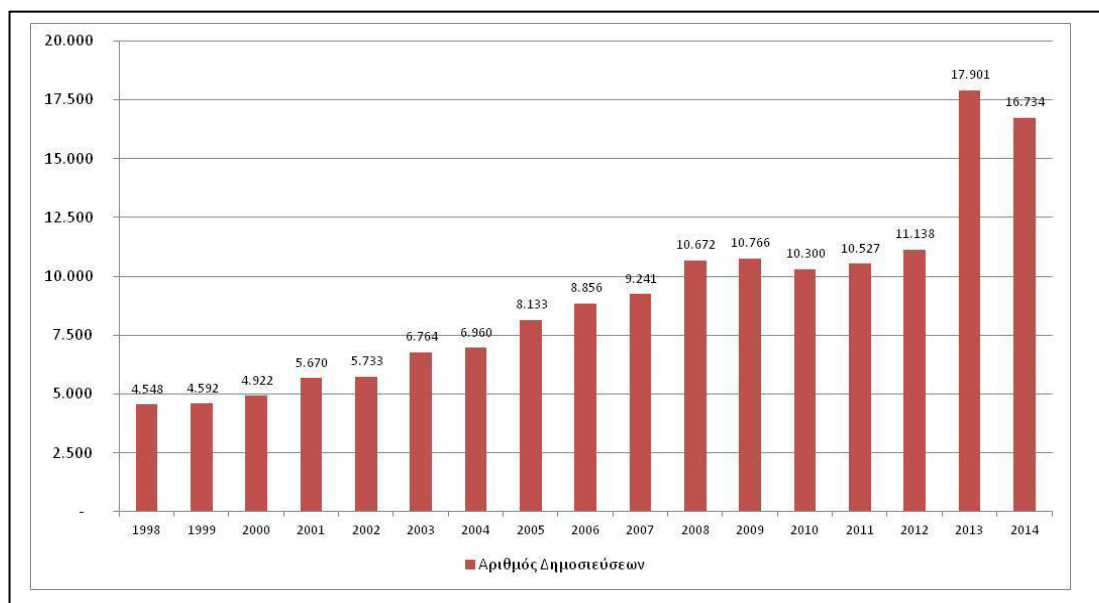
Βασικό στόχο αποτελεί η σύνδεση της προσφερόμενης εκπαίδευσης με τις ανάγκες και τη ζήτηση της αγοράς εργασίας, προκειμένου να δημιουργηθούν και να αξιοποιηθούν οι δεσμοί μεταξύ πανεπιστημίων/ερευνητικών κέντρων και του ιδιωτικού τομέα, με παράλληλη έμφαση στην ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας.

2.3 Ποιότητα έρευνας και επίδοσης

Η ποιότητα της έρευνας και το επίπεδό της αποτελούν μια από τις πιο κρίσιμες πτυχές της επίδοσης των Α.Ε.Ι. στην Ελλάδα. Συνδέονται στενά με την διεθνοποίηση και τη δικτύωση της επιστημονικής δραστηριότητας, την ποιότητα της μεταδιδόμενης γνώσης μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας καθώς και με την δυνατότητα πρόσδοσης προοπτικών στον τομέα της καινοτομίας και της ανάπτυξης που στηρίζεται στην έρευνα. Ο υπολογισμός του επιπέδου και της ποιότητας της έρευνας ενός Ανώτατου Ιδρύματος ή μιας χώρας βασίζεται στον αριθμό των δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αξιολογημένα από ομότιμους κριτές αλλά και στην επιρροή ή τον αντίκτυπο της έρευνας στην διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα που προσμετράται με βάση τον αριθμό αναφορών. Επιπλέον συνυπολογίζεται μια βάση κόστους όπου καταγράφεται το ύψος που δαπανάται από μια χώρα προκειμένου να παραχθεί ένα αποτέλεσμα μιας συγκεκριμένης έρευνας.

Το Σχήμα 2.3.1 δείχνει το επίπεδο των επιστημονικών δημοσιεύσεων των Α.Ε.Ι. στην Ελλάδα την περίοδο 1998-2014. Από το σχήμα αυτό διαφαίνεται ότι οι ελληνικές δημοσιεύσεις ακολουθούν διαχρονικά ανοδική πορεία με εξαίρεση τα έτη 2010 και 2011 και σε διάστημα 10 ετών από το 2004-2014 έχουν υπερδιπλασιαστεί.

Σχήμα 2.3.1: Επιστημονικές Δημοσιεύσεις, περίοδος 1998-2014.

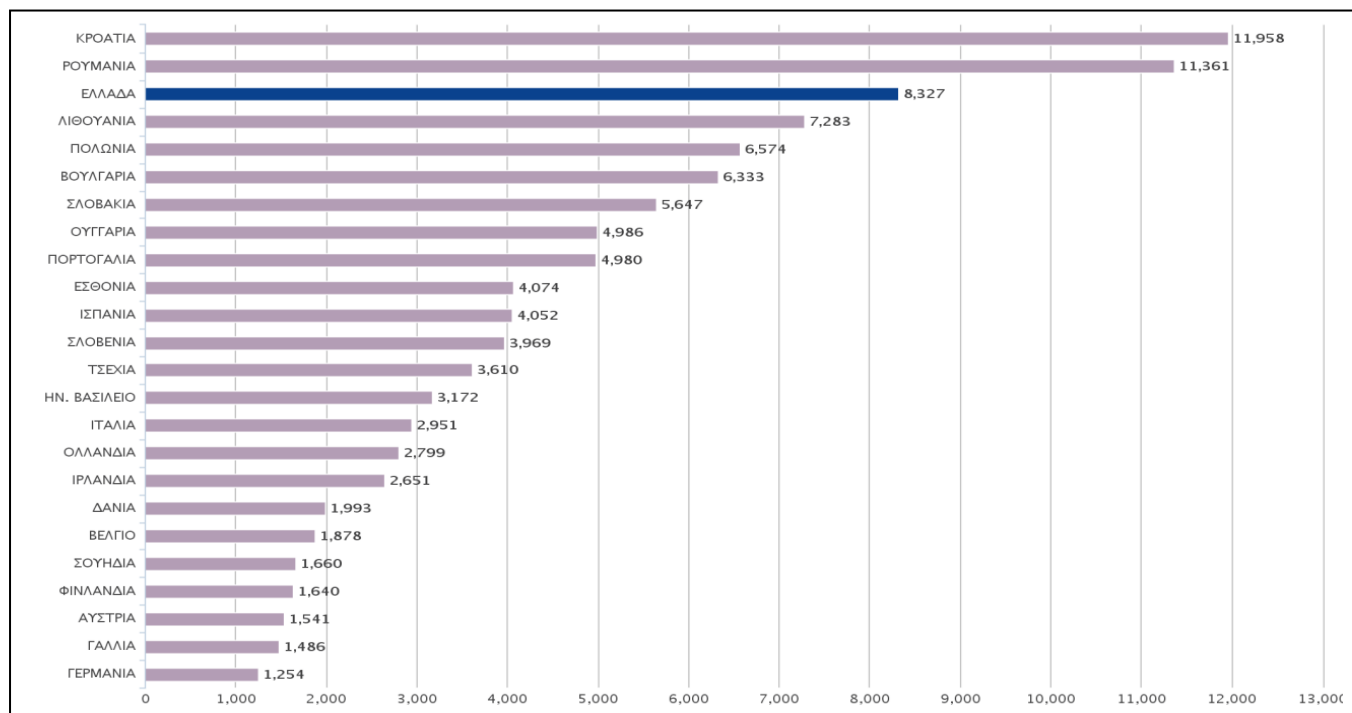
Πηγή: Σαχίνη Ε., Μάλλιου Ν., Χούσος Ν., Καραΐσκος Δ. (2014), Ελληνικές Επιστημονικές Δημοσιεύσεις 1998-2012: Βιβλιομετρική Ανάλυση Ελληνικών Δημοσιεύσεων σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά – Web of Science, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Με ταχύτερους ρυθμούς σε σχέση με την Ε.Ε. και τον ΟΟΣΑ, ανέρχεται και ο αριθμός των αναφορών σε ελληνικές δημοσιεύσεις, ο οποίος για την πενταετία 2008-2012 ανήλθε σε 279.178.

Η αυξανόμενη βελτίωση της ποιότητας και απόδοσης του ελληνικού ακαδημαϊκού συστήματος (σύμφωνα με τις μετρήσεις επιστημονικών δημοσιεύσεων και βιβλιογραφικών αναφορών) τελεί υπό το καθεστώς μιας ασφυκτικά περιορισμένης χρηματοδότησης και δραματικών περικοπών που υφίσταται η Ανώτατη Εκπαίδευση κατά την διάρκεια των τελευταίων έξι ετών. Με βάση αυτές τις συνθήκες μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα είναι μία από τις πιο παραγωγικές χώρες στην Ε.Ε., καθώς συγκριτικά το επίπεδο των δημοσιεύσεων είναι αρκετά υψηλότερο με βάση την χρηματοδότηση που αποδίδεται στην έρευνα.

Στο Σχήμα 2.3.2 απεικονίζεται ο αριθμός των δημοσιεύσεων για κάθε εκατομμύριο νομισματικής μονάδας που δαπανάται για Ε&Α στις χώρες της ΕΕ. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση, ακολουθώντας την Κροατία και τη Ρουμανία.

Σχήμα 2.3.2: Αριθμός δημοσιευμάτων ανά εκατ. Δαπανών για Έρευνα & Ανάπτυξη

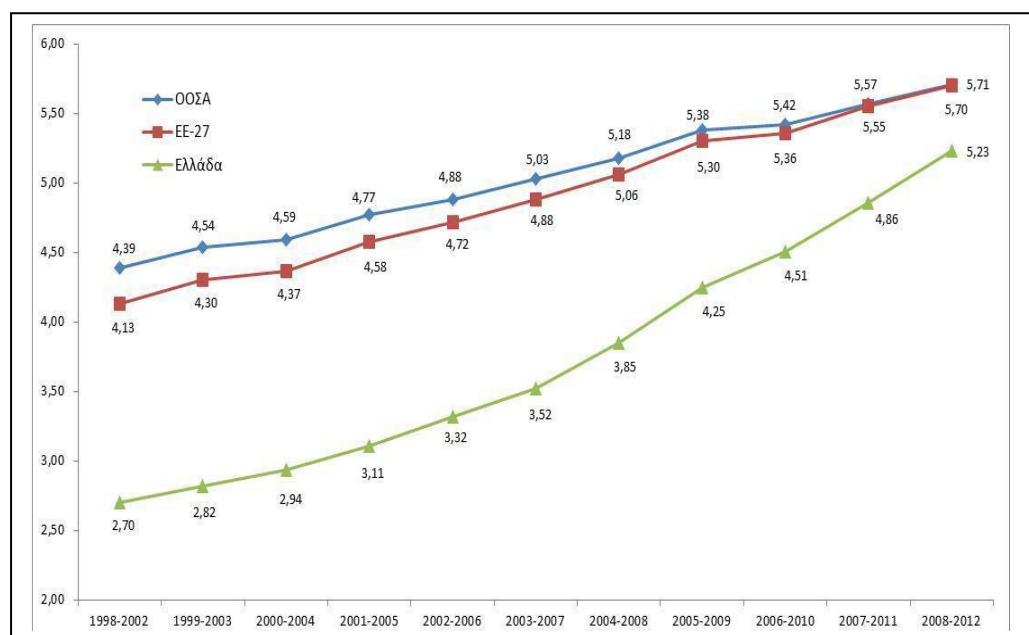
στις χώρες της ΕΕ για το έτος 2012.

Πηγή: Eurostat, Web of Science, 1998 -2012

Η ελλιπής χρηματοδότηση και οι περικοπές των κονδυλίων αντίστοιχα για Έρευνα & Ανάπτυξη (R&D) και για την Ανώτατη Εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια, δεν φαίνεται να επηρέασε το ελληνικό ακαδημαϊκό σύστημα που εξακολουθεί να διατηρεί τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του και πλησιάζει με αυξανόμενο ρυθμό την Ε.Ε. και τους δείκτες του ΟΟΣΑ υπό όρους απόδοσης.

Όπως φαίνεται στο Σχήμα 2.3.3, η απόδοση της Ελλάδας σύμφωνα με τον Παράγοντα Επιρροή των εκδόσεων έχει σχεδόν προσεγγίσει τον μέσο όρο της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α. μέσα από την εφαρμογή μιας διαδικασίας γρήγορης σύγκλισης σε ένα σχετικά περιορισμένο χρονικό διάστημα και μάλιστα κάτω από ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες.

Σχήμα 2.3.3: Δείκτης επιρροής επιστημονικών εκδόσεων στην Ελλάδα, τα 27 κράτη-

μέλη της Ε.Ε., τον ΟΟΣΑ, σε επιλεγμένες χρονικές περιόδους.

Πηγή: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις 2008-2012: Βιβλιομετρική ανάλυση ελληνικών εκδόσεων (Web of Science). Επεξεργασία: Μονάδα Α Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ - Τομέα Παιδείας, ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Η σχέση μεταξύ του ερευνητικού προσωπικού και του συνόλου του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα είναι μικρότερο του μέσου όρου της ΕΕ-27 (με ποσοστό το 2011 0.9% επί της συνολικής απασχόλησης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό της ΕΕ-27 ήταν 1.2%). Εντούτοις κατά την περίοδο 2000-2008 παρατηρείται ταχύτερη αύξηση του αριθμού τόσο των ερευνητών, όσο και των νέων κατόχων διδακτορικού διπλώματος ανά 1.000 νέους ηλικίας 25-34 ετών στην Ελλάδα, σε σχέση με τους αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς ΜΟ. Η πλειοψηφία των κατόχων διδακτορικού διπλώματος ακολουθεί καριέρα στον ακαδημαϊκό χώρο ενώ ένα μικρό μόνο ποσοστό απορροφάτε από τις επιχειρήσεις, γεγονός που μαρτυρά την περιορισμένη ζήτηση από πλευράς των ελληνικών επιχειρήσεων για ερευνητές καθώς και τη γενικότερη έλλειψη «ερευνητικής κουλτούρας».

Η βραχυχρόνια κινητικότητα προς το εξωτερικό για λόγους σπουδών παραμένει υψηλή: Ο αριθμός Ελλήνων που μετακινούνται σε μια άλλη χώρα μέλος της ΕΕ για διδακτορικές σπουδές, σε σχέση με τους υποψήφιους διδάκτορες της χώρας τους, είναι ο μεγαλύτερος μετά την Ιρλανδία, με σταδιακή όμως μείωση του υψηλού

αριθμού των Ελλήνων που σπουδάζει στο εξωτερικό. Σε ποσοστό 10% οι Έλληνες πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεταναστεύουν στο εξωτερικό, ένα ποσοστό αρκετά υψηλό αν συγκριθεί τόσο με άλλες αναπτυγμένες χώρες (π.χ. στη δεκαετία του 1990, η Βρετανία, η Ιταλία, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ισπανία είχαν κατά μέσο όρο 0,4% έως 2,5%,) αλλά και με άλλες που θεωρούνται λιγότερο ανεπτυγμένες των οποίων το ποσοστό έφτανε κατά μέσο όρο 7%. Δεν χρειάζεται να αναφέρουμε ότι εφόσον πρόκειται για επιστήμονες με υψηλά προσόντα και κατάρτιση, η «σχετική ζημία» για την Ελλάδα είναι πολύ υψηλότερη (Labrianiadis,2013). Αυτή η διαρροή επιστημονικού δυναμικού μπορεί κατά ένα ποσοστό να αποδοθεί στα υψηλά ποσοστά ανεργίας των πτυχιούχων στην Ελλάδα (Λαμπριανίδης, 2011).

Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιείται μια σειρά διεθνών αξιολογήσεων A.E.I. που τα κατατάσσουν διεθνώς με βάση την ποιότητά τους χρησιμοποιώντας ποικίλες μεθόδους αξιολόγησης της ακαδημαϊκής απόδοσης χρησιμοποιώντας μετρήσιμους δείκτες στα πεδία της έρευνας και της εκπαίδευσης. Τα περισσότερα Ελληνικά δημόσια Πανεπιστήμια βρίσκονται υψηλά στις πιο γνωστές λίστες κατάταξης, παρόλο που κάποια περιφερειακά Πανεπιστήμια ιδρύθηκαν μόνο 2-3 δεκαετίες νωρίτερα χωρίς να έχουν τον απαραίτητο χρόνο να εξελίξουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση του «Webometrics» (Πίνακες 2.3.4 & 2.3.5) παρατηρείται ότι δεκαοκτώ (18) ελληνικά Πανεπιστήμια περιλαμβάνονται στη λίστα των Πανεπιστημίων με το 10% των καλύτερων Πανεπιστημίων διεθνώς, για το 2015. Πιο συγκεκριμένα, ένα Πανεπιστήμιο κατατάσσεται στο ανώτερο 1% και 9 Πανεπιστήμια στο ανώτερο 5% της παγκόσμιας κατάταξης.

Λίγο χαμηλότερα στην κατάταξη βρίσκονται 5 T.E.I. που περιλαμβάνονται στο ανώτερο 15% της παγκόσμιας κατάταξης.

Σε ευρωπαϊκά δεδομένα η Ελλάδα έχει κατορθώσει να εντάξει δεκατρία (13) Πανεπιστήμια στα καλύτερα εκατό (100) των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων. Αυτή είναι μια σημαντική ένδειξη ότι το σύστημα της Ανώτατης Παιδείας στην Ελλάδα περιλαμβάνει έναν μεγάλο αριθμό Ιδρυμάτων που κατατάσσονται στα καλύτερα του κόσμου και παρέχουν υψηλής ποιότητας παιδεία και έρευνα προς όφελος των φοιτητών και της χώρας.

Πίνακας 2.3.4: Παγκόσμια Κατάταξη των Ελληνικών Πανεπιστημίων (2011-2015)

Εθνική Κατάταξη	Πανεπιστήμιο	2011	2012	2013	2014	2015	% της Παγκόσμιας Κατάταξης
1	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	407	158	194	235	234	< 1%
2	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	340	369	417	333	301	1 -3%
3	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	430	351	268	317	321	
4	Πανεπιστήμιο Πάτρας	685	327	556	529	559	
5	Πανεπιστήμιο Κρήτης	631	516	460	649	562	
6	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	1.047	731	802	584	691	
7	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	1.639	1.041	1.318	1.197	965	3 -5%
8	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	920	865	726	1.079	970	
9	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	1.306	867	831	1.168	984	
10	Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	978	1.263	1.358	1.759	1.015	
11	Πολυτεχνείο Κρήτης	1.904	1.125	1.255	1.417	1.206	5-10%
12	Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1.151	1.043	1.269	1.286	1.208	
13	Πανεπιστήμιο Πειραιώς	1.745	1.379	1.608	1.484	1.359	
14	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	2.179	1.382	1.869	1.647	1.642	
15	Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	4.316	2.584	2.440	2.490	2.073	
16	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	2.652	2.560	1.735	2.434	2.238	
17	Πανεπιστήμιο	2.648	2.214	2.593	2.694	2.281	

	Πελοποννήσ ο						
18	Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	4.094	2.780	3.030	2.786	2.364	
19	Ιόνιο Πανεπιστήμιο	2.060	2.637	3.074	3.933	2.985	10-25%

Πηγή: Webometrics, 2014

Πίνακας 2.3.5: Χώρες με Α.Ε.Ι στη κορυφή του 10% της Ευρώπης

Κατάταξη	Χώρα	ΑΕΙ στο κορυφαίο 10%	Μερίδιο των ΑΕΙ στη χώρα
1	Σουηδία	19	38,8
2	Λουξεμβούργο	1	33,3
3	Αγγλία	90	30,1
4	Ισπανία	54	22,9
5	Ιταλία	54	22,8
6	Φιλανδία	10	20,8
7	Ισραήλ	7	20
8	Μάλτα	1	20
9	Τσεχία	15	18,3
10	Γερμανία	70	16,9
11	Ελλάς	13	16,5
12	Ιρλανδία	8	16,3
13	Αυστρία	12	15,8
14	Τουρκία	24	14,5
15	Πορτογαλία	15	13,8
16	Ουγγαρία	10	13,3
17	Ελβετία	13	12,6
18	Ισλανδία	1	12,5
19	Σλοβακία	4	12,1
20	Εσθονία	4	11,8
21	Νορβηγία	7	11,1
22	Γαλλία	61	10,4

23	Βέλγιο	9	10,1
24	Ολλανδία	14	9,7
25	Δανία	8	9,6
26	Σερβία	4	8,3
27	Λιθουανία	3	6,5
28	Κύπρος	1	5,9
29	Ρουμανία	6	5,4
30	FYROM	1	5,3
31	Σλοβενία	2	5,1
32	Πολωνία	22	5
33	Βουλγαρία	1	1,8
34	Κροατία	1	1,7
35	Λετονία	1	1,7
36	Λευκορωσία	1	1,7
37	Ρωσία	17	1,4
38	Ουκρανία	2	0,3
Σύνολο		586	

2.4 Στρατηγική ανάλυση (SWOT analysis - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

Στον χώρο των επιχειρήσεων το εξωτερικό περιβάλλον αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες που πρέπει να λάβει υπόψη της μία επιχείρηση, δεδομένου ότι αυτή δρα εντός του και υπόκειται στους περιορισμούς και στις ελευθερίες που αυτό υπαγορεύει. Σύμφωνα με το μοντέλο του περιβαλλοντικού καθορισμού ή βιομηχανικής οργάνωσης, μια επιχείρηση, προκειμένου να θέσει εφικτούς στόχους και να τους πραγματοποιήσει, πρέπει απαραίτητα να προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε επιχειρηματικού της περιβάλλοντος. Αυτό είναι δυνατόν να παρουσιάζει τόσο ευκαιρίες όσο και απειλές. Μια επιχείρηση, λοιπόν, μπορεί να κερδίσει διπλά, εάν χαράξει τη στρατηγική της εκμεταλλευόμενη τις ευκαιρίες και προσπερνώντας τις απειλές. Αντίθετα, θα αποτελούσε διπλή αποτυχία εάν η διοίκησή της δεν καταφέρει να αδράξει τις ευκαιρίες και να αποφύγει τις απειλές (Μυλώνη και Γεωργόπουλος, 2015). Ακολούθως αναφέρονται τα θετικά, ισχυρά σημεία, οι

αδυναμίες, οι ευκαιρίες αλλά και οι κίνδυνοι που εντοπίζονται στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2.4.1 Θετικά, ισχυρά σημεία

Τα θετικά – ισχυρά σημεία των ΑΕΙ συνοψίζονται ως ακολούθως:

S1. Παροχή ανοιχτής πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κυρίως μέσω της απουσίας διδάκτρων στον 1ο και 3ο κύκλο σπουδών και της ύπαρξης μεγάλου αριθμού επιλογών στους υποψηφίους, τόσο γεωγραφικά, όσο και θεματικά.

S2. Παραγωγή όλων των βασικών ειδικοτήτων των επιστημονικών κατευθύνσεων, βάση του τρόπου συγκρότησής τους.

S3. Βρίσκονται, κατά κανόνα, σε συντονισμό με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης.

S4. Ικανοποιητική λειτουργία παρά τη δημόσια υποχρηματοδότηση, γεγονός που οφείλεται στις προσπάθειες του προσωπικού τους.

S5. Εγκατάσταση και έναρξη λειτουργίας των εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας που οδηγεί σταδιακά στη δημιουργία κουλτούρας ποιότητας.

S6. Κατοχή ικανοποιητικών θέσεων στις διεθνείς κατατάξεις από ορισμένα Τμήματά τους.

S7. Ικανοποιητική ερευνητική δραστηριότητα ως προς το πλήθος των δημοσιεύσεων, τη διεθνή αναγνώριση και τις επιδόσεις στην ανάληψη ανταγωνιστικών χρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών ερευνητικών έργων.

2.4.2 Αδυναμίες

Οι αδυναμίες των Α.Ε.Ι. αναφέρονται ως ακολούθως:

W1. Ελλείψεις σε υποδομές φοιτητικής μέριμνας.

W2. Αδυναμία μεγάλου ποσοστού φοιτητών να ανταπεξέλθει στο υψηλό επίπεδο σπουδών.

W3. Καθυστέρηση του χρόνου αποφοίτησης από πλευράς των φοιτητών, η οποία λόγω και της διαρκούς οικονομικής κρίσης δυσχεραίνει όσους φοιτούν μακριά από τον τόπο διαμονής της οικογένειάς τους (οικονομικές δυσκολίες στέγασης, σίτισης, μετακίνησης).

W4. Ενώ ο μέσος ρυθμός αποφοίτησης από τα ΑΕΙ παραμένει σταθερός κατά την τελευταία πενταετία, παρατηρούνται αρνητικές αποκλίσεις μεταξύ ορισμένων τμημάτων τους.

W5. Έλλειψη μηχανισμού καταγραφής - αποτύπωσης του ακριβούς μεγέθους αλλά και των αιτιολογικών παραγόντων που οδηγούν διάφορες ομάδες πληθυσμού σε καθυστέρηση αποφοίτησης και εγκατάλειψη σπουδών.

W6. Έλλειψη επαρκών συστημάτων παρακολούθησης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων και κατά συνέπεια έλλειψη δυνατότητας σύνταξης στρατηγικής για πρόσβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

W7. Μη ικανοποιητική λειτουργία των διαθέσιμων δομών υποστήριξης ανάπτυξης οριζόντιων δεξιοτήτων/ δεξιοτήτων διαχείρισης ζωής και σταδιοδρομίας, κυρίως όσον αφορά το συντονισμό δράσεων, τη βιωσιμότητα και την παρακολούθηση αποτελεσματικότητας των δράσεων.

W8. Δυσανάλογα ποσοστά μεταξύ αριθμού εισακτέων και δυνατότητας εκπαίδευσής τους, λόγω ελλειμματικού ποσοστού σε διδακτικό προσωπικό και κατάλληλες υποδομές.

W9. Διαρκής μείωση του διδακτικού προσωπικού και των προσφερόμενων θέσεων απασχόλησης, που οφείλεται σε συνταξιοδοτήσεις, πάγωμα των προσλήψεων και διαρροή ενεργού διδακτικού προσωπικού στο εξωτερικό.

W10. Σε ορισμένες περιπτώσεις διαθέτουν πενιχρές υποδομές σχετιζόμενες με την εκπαιδευτική και ερευνητική αποστολή τους.

W11. Υφιστάμενη δημόσια υποχρηματοδότηση και δημοσιονομικοί περιορισμοί που αφορούν στην ανάλωση των δαπανών.

W12. Έλλειψη εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης

W13. Πολυδιάσπαση ανθρώπινων και υλικών πόρων.

W14. Εσωστρέφεια και ανυπαρξία σταθερών δεσμών με τους παραγωγικούς φορείς.

2.4.3 Ευκαιρίες- Προοπτικές

O1. Ανοδικές τάσεις ζήτησης για πτυχία Ανώτατης Εκπαίδευσης και της συμμετοχής ανθρώπων διαφορετικού εύρους ηλικιών στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης και εναλλακτικών μορφών φοίτησης (εξ αποστάσεως και μερική φοίτηση).

O2. Διεύρυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εξαιτίας των αυξανόμενων ποσοστών ενδιαφέροντος για ένταξη στη τριτοβάθμια εκπαίδευση παιδιών μεταναστών 2ης γενιάς και μέσω ένταξης ειδικών ομάδων πληθυσμού, όπως αιτούντων άσυλο.

O3. Βελτιωμένη πρόσβαση που θα επιτευχθεί μέσω θεσμικής μέριμνας για την κύρωση μη τυπικής και άτυπης μάθησης στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

O4. Ενίσχυση της προοπτικής προσέλκυσης ξένων φοιτητών λόγω της γενικευμένης τάσης για ανώτατες σπουδές.

O5. Αύξηση της κινητικότητας των φοιτητών αλλά και του ακαδημαϊκού προσωπικού στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS+, με βάση την ήδη υπάρχουσα επιτυχή εμπειρία.

O6. Διεκδίκηση χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές κοινών διεθνών προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών.

O7. Διεκδίκηση χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές κοινών διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων

O8. Διεκδίκηση χρηματοδότησης μέσω ευρωπαϊκών πηγών, των δραστηριοτήτων καινοτομίας.

O9. Διεκδίκηση χρηματοδότησης των κρίσιμων αναγκών της Ανώτατης Εκπαίδευσης από το ΕΣΠΑ.

O10. Δυνατότητα εξασφάλισης πρόσθετων πόρων των Ιδρυμάτων μέσω των δραστηριοτήτων δια βίου μάθησης και άλλων μορφών εκπαίδευσης, όπως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση.

O11. Προοπτική εξεύρεσης πόρων που θα διοχετευθούν σε επενδύσεις για επιστημονικές υποδομές με ανταποδοτικότητα.

O12. Ύπαρξη ισχυρών φορέων ή ενώσεων των ευρωπαϊκών ΑΕΙ, ευρωπαϊκών δικτύων για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

O13. Δυνατότητα των ΑΕΙ για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τη διασύνδεσή τους με τα ευρωπαϊκά και διεθνή συστήματα διασφάλισης ποιότητας.

2.4.4 Κίνδυνοι-Απειλές

T1. Κίνδυνος διαρκούς αυξανόμενου ποσοστού φοιτητών που αδυνατούν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους εξαιτίας της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης.

T2. Κίνδυνος μελλοντικών επιπτώσεων στον αριθμό των υποψηφίων για Ανώτατη Εκπαίδευση εξαιτίας της οικονομικής κρίσης αλλά και του φαινομένου υπογεννητικότητας.

T3. Κίνδυνος οδήγησης των Ιδρυμάτων σε οικονομική τελμάτωση, λόγω της υπερβολικής μείωσης των εθνικών πιστώσεων.

T4. Κίνδυνος απώλειας πόρων λόγω μη αποτελεσματικής διαχείρισης του ΕΣΠΑ ως σημαντικής πηγής χρηματοδότησης των Α.Ε.Ι.

T5. Η παρατεταμένη οικονομική κρίση και τα οικονομικά ελκυστικά προγράμματα διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών που προσφέρονται από το εξωτερικό μπορεί να οδηγήσουν στον κίνδυνο διαρροής μεγάλου ποσοστού πνευματικού κεφαλαίου από τα ελληνικά Α.Ε.Ι. προς το αντίστοιχα του εξωτερικού, με σοβαρή

προοπτική την μετέπειτα απασχόλησή τους στις συγκεκριμένες χώρες (απώλεια δυναμικού απασχόλησης).

T6. Η αποχώρηση του διδακτικού προσωπικού των Ιδρυμάτων λόγω συνταξιοδότησης και η έλλειψη δυνατότητας αντικατάστασής τους από νέο δυναμικό αυξάνει δραματικά τον κίνδυνο συρρίκνωσης του διδακτικού προσωπικού τους.

2.5 Πλαίσιο Διάγνωσης Στρατηγικής

2.5.1 Θετικές προοπτικές

Ιδιαίτερα θετικές προοπτικές θεωρούνται οι ακόλουθες:

- S1, S2, S5 & O1-O4 κυρίως γιατί δίνεται η δυνατότητα ενίσχυσης της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μεγάλων ομάδων πληθυσμού, εντός και εκτός της χώρας, δυνατότητα που οφείλεται στην αυξημένη ζήτηση πρόσβασης εξαιτίας της απουσίας διδασκόντων, της ευρύτητας πεδίων και της ύπαρξης συστημάτων διαχείρισης ποιότητας.
- S1, S2, S4, S5 & O1, O3, O10 γιατί προωθείται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων δια βίου μάθησης και εναλλακτικών μορφών εκπαίδευσης, μέσω του αυξημένου ποσοστού ζήτησης και παροχής καλής ποιότητας σπουδών σε όλο το φάσμα των ειδικοτήτων. Έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη ειδικών δράσεων για τους φοιτητές και τους αποφοίτους με σκοπό την καλύτερη πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, αλλά και την ενίσχυση των οριζόντιων δεξιοτήτων.
- S3, S6, S7 & O4-O8, O12. Οδηγούν στην αύξηση της εξωστρέφειας των Ιδρυμάτων και την ευκολότερη πρόσβασή τους στον EXAE (δικτύωση και διεθνοποίηση), καθώς και στη διαρκή βελτίωση των σπουδών, της έρευνας και της καινοτομίας, με την παραγωγή όλο και υψηλότερων επιδόσεων, μέσω των χρηματοδοτικών προγραμμάτων στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2014-2020.
- S3, S6, S7 & O6-O9. Η πιθανότητα προσέλκυσης και αξιοποίησης νέων πρόσθετων εξωτερικών χρηματοδοτήσεων για έρευνα & καινοτομία, κυμαίνεται σε υψηλά ποσοστά εφόσον ληφθούν υπόψη οι υψηλές επιδόσεις και ικανότητες του ελληνικού ερευνητικού δυναμικού των ΑΕΙ.

2.5.2 Πιθανές χαμένες ευκαιρίες (W&O)

Ακολούθως αναφέρονται παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τις δυνατότητες αξιοποίησης ευκαιριών χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές, είτε αυτές αφορούν διεθνή διδακτικά και ερευνητικά προγράμματα, είτε την αξιοποίηση των πόρων που προκύπτουν από τις δραστηριότητες της δια βίου μάθησης.

- W9-W14 & O4, O6-O11. Αφορούν στη μείωση του ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με την ήδη δυσμενή αναλογία διδασκόντων και φοιτητών, μαζί και με τις πενιχρές – σε κάποιες περιπτώσεις – υποδομές.

Οι αρνητικές επιπτώσεις στην κατηγορία αυτή προκύπτουν εξαιτίας της υπερφόρτωσης του συνεχώς μειούμενου ανθρώπινου δυναμικού με εκπαιδευτικές αλλά και διοικητικές υποχρεώσεις με αποτέλεσμα να προβάλλει επιτακτική η ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσής του αλλά και αναβάθμισης των υποδομών, ώστε να αξιοποιηθούν οι προσφερόμενες ευκαιρίες για ανάπτυξη.

2.5.3 Αντιμετωπίσιμες απειλές (S&T)

- S3, S4, S6, S7 & T3, T5, T6. Διακρίνεται ο κίνδυνος αποξένωσης των Ιδρυμάτων από το διεθνές περιβάλλον καθώς και ο κίνδυνος μείωσης των ακαδημαϊκών επιδόσεων, συνεπεία της μη αντικατάστασης του ανθρώπινου δυναμικού που μειώνεται μέσω της μετανάστευσης και της συνταξιοδότησης. Αποτελεσματική αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων επέρχεται μέσω της αξιοποίησης των δυναμικών ερευνητικών ομάδων διεθνούς κύρους με δεδομένη την εξασφάλιση της κατάλληλης θεσμικής και οικονομικής υποστήριξης των Ιδρυμάτων από την πολιτεία και το ΕΣΠΑ.
- S3, S6, S7 & T3. Η ανάπτυξη και προώθηση της έρευνας μπορεί να οδηγήσει στην αντιμετώπιση της κρίσης στην χώρα μας, παράγοντας που μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά με τη συμβολή του δυναμικού της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η έλλειψη δημόσιων πιστώσεων μπορεί εν μέρει να καλυφθεί από αυτοχρηματοδότηση των Ιδρυμάτων, μέσω της ενεργοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και της πιστοποιημένης εκπαίδευσης, μέσα από χρηματοδότηση από

την ΕΤΕπ καθώς και μέσα από τη δόμηση εσωτερικών αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης των πόρων τους.

2.5.4 Σοβαροί κίνδυνοι (W&T)

- W1-W7, W10 & T1, T2, T3. Η διαρκής οικονομική κρίση ενισχύει την πιθανότητα μείωσης των φοιτητών και των αποφοίτων και οδηγεί σε απώλεια μεγάλου ποσοστού προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων από τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα με δεδομένη και τη δημογραφική κρίση. Ο κίνδυνος αυτός ενισχύει τη δημιουργία αντιστρόφων αποτελεσμάτων για επίτευξη ποσοστού 40% πτυχιούχων ΑΕΙ επί του πληθυσμού, που αποτελεί ευρωπαϊκό στόχο. Τα αδύνατα σημεία των προγραμμάτων σπουδών, η έλλειψη εργαστηριακών υποδομών και υποδομών φοιτητικής μέριμνας σε συνδυασμό με την ανεπαρκή υποστήριξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων θα δημιουργήσουν αρνητικούς ρυθμούς αποφοίτησης, γεγονός το οποίο απομακρύνει από τον παραπάνω στόχο του 40%. Για να αποφευχθεί αυτό θα πρέπει να υπάρξει ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας, αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και των υπηρεσιών, καθώς και βελτίωση του συστήματος διαχείρισής τους.
- W8-W14 & T3-T6. Υπάρχει εμφανής και σοβαρός κίνδυνος οδήγησης του εθνικού συστήματος Ανώτατης Εκπαίδευσης σε παρακμή κυρίως λόγω των επί συνεχή βάση μειούμενων υλικών και ανθρώπινων πόρων των ΑΕΙ είτε μέσω συνταξιοδότησης είτε μέσω της διαρροής επιστημόνων προς το εξωτερικό. Στην προσπάθεια αντιμετώπισης του συγκεκριμένου κινδύνου οφείλουν να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα συγκράτησης του επιστημονικού δυναμικού των Ιδρυμάτων με παράλληλη δυνατότητα ενίσχυσης του εν λόγω δυναμικού μέσω της ένταξης νέων επιστημόνων σε αυτό και με την εξασφάλιση προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης, δίκαιων οικονομικών απολαβών και βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος που θα αποτελέσουν πόλους- κίνητρα προσέλκυσης-συγκράτησης της συγκεκριμένης κατηγορίας προσωπικού.

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/stratigiki_aei.pdf

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

3.1 Η Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση: προοπτικές ανάπτυξης

Προσανατολισμός της ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να είναι η ώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας της χώρας ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή με την οικονομική κρίση να μαστίζει κάθε τομέα της κοινωνίας, δίνοντας βαρύτητα στην γνώση και στην χρήση της για την διατήρηση ενός ικανοποιητικού βιοτικού επιπέδου και για την επίτευξη κοινωνικής προόδου και ευημερίας.

Προοπτική της στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση αποτελεί η ανάπτυξη ενός ποιοτικού, αποτελεσματικού και ανοιχτού χαρακτήρα συστήματος που θα ενισχύσει την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ώστε:

- να αντιμετωπίσει θετικά τις προκλήσεις του δυσμενούς κοινωνικό-οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας
- να στηρίζει τις εγχώριες αναπτυξιακές ανάγκες
- να συμβάλλει στην προώθηση ενός ανθρώπινου δυναμικού νέων επιστημόνων με ικανότητες που θα ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Σκοπός της Στρατηγικής είναι ο καθορισμός και η μελέτη των υπάρχουσών συνθηκών στην Ανώτατη Εκπαίδευση λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών δεδομένων και βάση των συμπερασμάτων που θα προκύψουν, ο προσδιορισμός των δράσεων που πρέπει να προγραμματιστούν μέσω της θέσπισης ρεαλιστικών στόχων και σχεδίου δράσης που θα καθορίσουν το μέλλον της.

Η στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση πρέπει να απαντά σε δύο ερωτήσεις:

(1) Πού βρισκόμαστε σήμερα και πού θέλουμε να πάμε μέσα στην επόμενη δεκαετία.

(2) Πώς σχεδιάζουμε να φτάσουμε εκεί, ποιος συνδυασμός πολιτικών ή δράσεων που πρέπει να εφαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι με το ελάχιστο

δημοσιονομικό κόστος και σε εύλογο χρονικό διάστημα. Ο σχεδιασμός έχει βαρύνουσα και εξαιρετική σημασία καθώς μέσω αυτού αποφασίζεις τι θέλεις να πετύχεις και ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να το προσεγγίσεις (Καραμάνης, 2016).

Για τα έτη 2016 – 2020 η ανώτατη εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση της παραγωγικής βάσης και του κοινωνικού ιστού της χώρας μέσω της επίτευξης των ακόλουθων Στρατηγικών Στόχων:

Σ.Σ.Ι. Βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και ενίσχυση της ανοιχτής πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Σ.Σ.ΙΙ. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και του ρόλου της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας.

Η πρόκληση για την στρατηγική είναι να καταφέρει να εκπληρώσει τους στόχους που θέτει μέσα από την υιοθέτηση παρεμβάσεων που θα ανταποκρίνονται στις νέες προκλήσεις του διεθνοποιημένου περιβάλλοντος, θα ενισχύουν το ρόλο της Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και θα ενδυναμώσουν τον ανοιχτό χαρακτήρα, την ποιότητα και την αποτελεσματικότητά της.

Οι Επιχειρησιακοί Στόχοι εξειδικεύουν τους Στρατηγικούς Στόχους για την Ανώτατη Εκπαίδευση και αποτελούν τους βασικούς πυλώνες της, όπως η διδασκαλία και τα μαθησιακά αποτελέσματα, η έρευνα-καινοτομία, η σύνδεση με την κοινωνία και τον κόσμο της εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη την δυσχερή οικονομική κατάσταση της χώρας, την υπάρχουσα χρηματοδότηση αλλά και τη διερεύνηση και αναζήτηση νέων πηγών χρηματοδότησης, σχεδιάζεται ένα πλάνο μέτρων για τα έτη 2016-2020, ώστε να επιτευχθούν οι Επιχειρησιακοί Στόχοι της στρατηγικής:

3.1.1 Ο Στρατηγικός Στόχος Ι: «Βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και ενίσχυση της ανοιχτής πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση» εξειδικεύεται μέσα από τους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους:

ΕΣ.Ι.1: Αναβάθμιση και διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση και ενίσχυση του ανοιχτού χαρακτήρα της.

Η απουσία διδασκόντων στον πρώτο και τρίτο κύκλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διασφαλίζει την δυνατότητα της ανοιχτής πρόσβασης και ενισχύει τον ανοιχτό χαρακτήρα της. Επιπλέον ενίσχυση του χαρακτήρα αυτού πρόκειται να προωθηθεί μέσω της δυνατότητας ένταξης σε αυτή ατόμων από ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως είναι οι πρόσφυγες μέσω Σχεδίου δράσης με θέμα την “Ένταξη νεοαφιχθέντων προσφύγων στην Ανώτατη Εκπαίδευση” βασισμένο στις καλές πρακτικές της Ε.Ε. Αντίστοιχη θεσμική μέριμνα λαμβάνεται ώστε να ανοίξει ο δρόμος για την κύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Προβλέπεται ενίσχυση των διαδικασιών διεθνοποίησης των ελληνικών πανεπιστημίων, σε διεθνές επίπεδο, μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας των πανεπιστημίων και των ανταλλαγών σε επίπεδο φοιτητών και καθηγητών. Για την επίτευξη της διεθνοποίησης προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

α) Δημιουργία διμερών σχέσεων με ξένα Α.Ε.Ι. σε επίπεδο προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών και ακαδημαϊκού προσωπικού, κοινών ερευνών, συνεδρίων, εκπαιδευτικών δράσεων ή ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών, και σε άλλους τομείς της ακαδημαϊκής δραστηριότητας,

β) Αυξητική ποσοστιαία μεταβολή της κινητικότητας των φοιτητών αλλά και του ακαδημαϊκού προσωπικού στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS+,

γ) βελτιστοποίηση του συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της εφαρμογής Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών σε ξένες γλώσσες (κυρίως στα αγγλικά) σε τομείς στους οποίους η χώρα μπορεί να έχει ή μπορεί να αναπτύξει μια ειδίκευση ή ένα πλεονέκτημα στην διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα. Η αναγνώριση των προγραμμάτων σπουδών από την ΑΔΙΠ, σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο θα καλύπτει τις ανάγκες παροχής ΠΜΣ υψηλότερης ποιότητας ως προς τη διδακτέα ύλη, το προσωπικό και την συνολική οργάνωση, γεγονός που θα οδηγήσει στη δυνατότητα να ανταποκρίνονται και να διατηρούν πολύ υψηλά διεθνή πρότυπα, και

δ) ενίσχυση των Κέντρων Διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας που παρέχουν μαθήματα εκμάθησης ελληνικών ως ξένης γλώσσας σε επισκέπτες φοιτητές ή/και αλλοδαπούς φοιτητές που ενδιαφέρονται.

Μια σειρά μέτρων που αφορούν σε υποδομές έρευνας και εκπαίδευσης έχουν σαν στόχο να ενισχύσουν την ποιότητα σπουδών και έρευνας στην Ελλάδα και να συμβάλλουν περαιτέρω στην δημιουργία ποιοτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συνιστούν αδιαμφισβήτητα επένδυση στη γνώση και προτείνονται προκειμένου να καλύψουν τις υφιστάμενες σημαντικές ελλείψεις τόσο στο επίπεδο των υποδομών όσο και στον επιστημονικό εξοπλισμό των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της χώρας. Επιπλέον η ανάγκη ενίσχυσης των υφιστάμενων υποδομών οδηγεί στην πρόβλεψη μέτρων για την ανάπτυξη νέων/αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (κτιριακές παρεμβάσεις, εκσυγχρονισμός εξοπλισμού) με επικέντρωση στις επιμέρους ανάγκες όπως καταγράφονται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Ενισχύεται ο σχεδιασμός επιπρόσθετων δράσεων που η εφαρμογή τους θα βελτιώσει τις μεθόδους διδασκαλίας, κάνοντας την εκπαίδευση ελκυστικότερη, περισσότερο ανταποκρίσιμη στις σύγχρονες απαιτήσεις μάθησης και με μεγαλύτερη προσβασιμότητα. Στο πλαίσιο αυτών των μέτρων θα μπορούσε να προτείνεται η χρήση και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία, ανοιχτές και ψηφιοποιημένες εκπαιδευτικές πηγές και μέθοδοι, η κινητικότητα εκπαιδευτικού προσωπικού με στόχο την εκμάθηση νέων και καλών πρακτικών διδασκαλίας-σχεδιασμού προγραμμάτων, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας, καθώς και η επιμόρφωση καθηγητών σε ζητήματα μεθοδολογιών διδασκαλίας και σχεδιασμού καινοτόμων προγραμμάτων.

Για την ενίσχυση της ποιότητας της εκπαίδευσης προβλέπεται επίσης μια σειρά μέτρων που στοχεύουν στη διατήρηση και αύξηση του παραγόμενου ερευνητικού έργου της χώρας μας. Σε αυτά περιλαμβάνεται η οικονομική ενίσχυση με τη μορφή υποτροφιών σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και διδακτορικούς και μεταδιδακτορικούς ερευνητές όπως και η διασφάλιση ισότιμης συμμετοχής των δυο φύλων στο ερευνητικό πεδίο ώστε να επιτευχθεί περιορισμός των διαφορετικών ποσοστών που παρατηρούνται στη συμμετοχή μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Παράλληλα, επιδίωξη του επιχειρησιακού στόχου αποτελεί η ανάπτυξη και βελτίωση του εθνικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση που σχετίζεται με την αξιολόγηση της παρεχόμενης ποιότητας του διδακτικού και ερευνητικού έργου, των προγραμμάτων σπουδών και λοιπών υπηρεσιών (διοικητικών

υπηρεσιών, φοιτητικής μέριμνας, υποδομών ΤΠΕ, διαφάνειας στη διαχείριση των οικονομικών πόρων).

ΕΣ.Ι.2: Βελτίωση των επιπέδων φοίτησης και επιτυχίας ολοκλήρωσης των σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση από όλες τις ομάδες πληθυσμού.

Η στρατηγική θα πρέπει να δομείται με τέτοιο τρόπο ώστε να προσφέρει την εξασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής και πρόσβασης των πολιτών στην τριτοβάθμιας εκπαίδευση. Δεδομένου ότι με την εκπαίδευση ο κάθε άνθρωπος διευρύνει τον ορίζοντα ευκαιριών που έχει στη ζωή του, η ενίσχυση της ισότητας στην εκπαίδευση ενισχύει συνακόλουθα και την ισότητα των ευκαιριών στη ζωή (ΟΟΣΑ, 2007α).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το ποσοστό των φοιτητών που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους πριν ολοκληρώσουν τον κύκλο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζεται αυξημένο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας (2013) που διεξήχθη σε χώρες της Ε.Ε. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε κοινωνικούς-οικονομικούς, διαθρωτικούς, πολιτικούς, θεσμικούς, προσωπικούς και μαθησιακούς παράγοντες. Ο κυρίαρχος παράγοντας εγκατάλειψης των σπουδών είναι η προέλευση από χαμηλό κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον και υπερκαλύπτει αυτών του φύλου και της εθνικής καταγωγής.

Στη χώρα μας δεν υπάρχει αντίστοιχος προσδιορισμός βάση στατιστικών στοιχείων που να απεικονίζει τους λόγους αλλά και το ακριβές μέγεθος των διαφόρων ομάδων πληθυσμού που οδηγούνται σε εγκατάλειψη σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η έλλειψη στον τομέα αυτό θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική και η κάλυψή της δρομολογείται με την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων που θα προσφέρουν μια πληρέστερη αξιολόγηση και εκτίμηση του φαινομένου που εμφανίζει ανησυχητικές διαστάσεις ήδη σε πολλές χώρες της Ε.Ε. Επίσης προγραμματίζεται, μεταξύ άλλων, η λήψη μέτρων όπως η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος μέσω του οποίου θα καταγράφονται τα στοιχεία για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης των σπουδών και για τον περιορισμό της υπάρχουσας γραφειοκρατίας που παρατηρείται σε διοικητικά θέματα που διαχειρίζονται τα Α.Ε.Ι.

Παρά την έλλειψη στοιχείων που αποτυπώνουν τα επίπεδα εγκατάλειψης σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση σε εθνικό επίπεδο, υπάρχουν επαρκή στοιχεία που διαφωτίζουν ως προς τις διαστάσεις του ζητήματος όπως οι ιδρυματικές εκθέσεις αξιολόγησης των ΜΟΔΠ. Στην έκθεση της ΜΟΔΠ του ΕΚΠΑ για το 2015⁴ αναφέρεται:

Όπως προαναφέρθηκε, ο αριθμός των φοιτητών που έχουν τελειώσει τα προβλεπόμενα από το νόμο έτη σπουδών και οφείλουν μαθήματα έχει διπλασιαστεί την τελευταία δωδεκαετία στα Πανεπιστήμια και στα Τ.Ε.Ι. Η μη έγκαιρη ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών αποδίδεται κατά κύριο λόγο σε δύο σημαντικούς παράγοντες:

1) Σε ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών που εισάγονται στο Πανεπιστήμιο χωρίς να διαθέτουν ουσιαστικά προσόντα. Η διαδικασία των Πανελλαδικών Εξετάσεων δυστυχώς δεν ελέγχει μια σειρά από γνωστικές, ερευνητικές αλλά και κοινωνικές δεξιότητες, απαραίτητες για την παρακολούθηση ακαδημαϊκών σπουδών αλλά απλώς την στείρα απομνημόνευση μερικών σελίδων. Αποτέλεσμα αυτού πολλοί νέοι φοιτητές να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στο υψηλό επίπεδο σπουδών και να εγκαταλείπουν το Πανεπιστήμιο. Επίσης σε ορισμένες περιπτώσεις επιλέγονται σχολές οι οποίες εντάσσονται στο μηχανογραφικό δελτίο σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Οι υποψήφιοι μπορεί να επιτύχουν σε μια σχολή, όμως το πρόγραμμα σπουδών να περιλαμβάνει μαθήματα άσχετα με τα μαθήματα στα οποία εξετάστηκαν στις πανελλαδικές. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι ο φοιτητής να έχει σημαντικά κενά και να μην μπορεί να καταλάβει θεμελιώδη μαθήματα και έννοιες του προγράμματος σπουδών στο οποίο επέτυχε και εγγράφηκε. Επίσης, ειδικά στα ξενόγλωσσα τμήματα αφενός η βάση εισαγωγής διαμορφώνεται σε χαμηλά επίπεδα αφετέρου το επίπεδο γλωσσομάθειας, (στις ξένες γλώσσες), που απαιτείται δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό με αποτέλεσμα να εισάγονται φοιτητές με μέσο όρο κάτω από 10.000 μόρια. Αυτό οδηγεί με βεβαιότητα στη διαμόρφωση ομάδων φοιτητών με αυξημένο κίνδυνο μη ολοκλήρωσης των σπουδών τους λόγω αντικειμενικής αδυναμίας ανταπόκρισης.

---

⁴ <http://modip.uoa.gr/ek8eseis/ek8esh-aytoa3iologhshs-ekpa.html>

2) Τα τελευταία χρόνια, η μακράς διάρκειας οικονομική κρίση, η εκτόξευση των ποσοστών της ανεργίας και του αριθμού των νοικοκυριών που βρίσκονται κάτω από τα όρια της φτώχειας, έχουν αρνητική επίδραση στην προσπάθεια ολοκλήρωσης σπουδών των φοιτητών. Πολλοί εξ αυτών, εγκαταλείπουν τις σπουδές τους επειδή η οικογένεια δεν μπορεί πλέον να συνδράμει. Υποαπασχολούνται σε εργασίες άσχετες με τις σπουδές τους για να εξοικονομήσουν εισόδημα και επιλέγουν να μην παραστούν σε εξεταστικές λόγω του κόστους διαμονής (κάλυψη του κόστους σίτισης και στέγασης, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει δυνατότητα διαμονής σε φοιτητικές εστίες) και μετακινήσεων (αυξημένο κόστος μεταγκατάστασης από το μόνιμο τόπο διαμονής των φοιτητών από την επαρχία) επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό αρνητικά τα ποσοστά επιτυχούς ολοκλήρωσης των σπουδών τους. Έτσι, παρά την παροχή δωρεάν φοίτησης στη χώρα μας, το ποσοστό των νέων που αναγκάζονται να αναβάλλουν τη φοίτηση τους ή αδυνατούν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους διαρκώς αυξάνεται.

Για την επίτευξη των ανωτέρω Επιχειρησιακών Στόχων σχεδιάζονται μέτρα και παρεμβάσεις που αποσκοπούν:

α) στη βελτίωση του ανοιχτού χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, στην διευκόλυνση της προσβασιμότητας και στην άνοδο της ποιότητάς της

β) στον δραστικό περιορισμό των ποσοστών εγκατάλειψης των σπουδών και στην αύξηση των αντίστοιχων ποσοστών φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από άτομα προερχόμενα από διάφορες κοινωνικές ομάδες, και κυρίως από ομάδες πληθυσμού χαμηλών εισοδημάτων και άτομα που υποεκπροσωπούνται ή προέρχονται από περιθωριοποιημένες ομάδες πληθυσμού, ΕΚΟ, συμπεριλαμβανομένου των ΑΜΕΑ.

Οι υφιστάμενες ελλείψεις υποδομών στον τομέα της φοιτητικής μέριμνας αλλά και οι ανάγκες αναβάθμισης πολλών κτηριακών υποδομών οδηγούν στο σχεδιασμό παρεμβάσεων προκειμένου να υπάρξει βελτίωση στην κάλυψη των αναγκών μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών, προβάλλοντας καθ' ιεράρχηση τα άτομα που έχουν χαμηλά εισοδηματικά κριτήρια και προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω της καλύτερης αξιοποίησης της υφιστάμενης χρηματοδότησης και των δημοσίων δαπανών ως προς τις παροχές φοιτητικής μέριμνας.

Η πρόβλεψη για παροχή επιπλέον οικονομικής ενίσχυσης προς τους φοιτητές που προέρχονται από ειδικές κοινωνικές ομάδες πληθυσμού και αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα δυσμενείς κοινωνικές-οικονομικές συνθήκες, κυρίως όσον αφορά τον πρώτο κύκλο σπουδών στην Ανώτατη Εκπαίδευση, θα ενισχύσουν την δυνατότητά τους για ολοκλήρωση των σπουδών τους (για παράδειγμα θα μπορούσαν να προβλεφθούν δράσεις υποτροφιών και υποστήριξης στέγασης).

Η χρηματοδότηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων θα προέλθει στην πλειοψηφία της, από την αξιοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση 2014 – 2020», την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τα ΠΕΠ και άλλα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, όπως το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία 2014-2020» και το Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020».

Τέλος, κάποιες κατηγορίες παρεμβάσεων που προετοιμάζουν το έδαφος ή/και επιφέρουν θεσμικές αλλαγές, συντελούνται στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής μέσα από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων τηρώντας τις ανάλογες διαδικασίες χωρίς να υπάρχει ανάγκη επιπλέον χρηματοδότησης.

Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά μέτρα που αφορούν στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων (ΕΣ.Ι.1 ΕΣ.Ι.2) της Στρατηγικής για τα έτη 2016-2020 με προβλεπόμενες πηγές χρηματοδότησης τον κρατικό προϋπολογισμό, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, το Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση 2014–2020, το Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2014-2020, το πρόγραμμα HORIZON 2020, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το πρόγραμμα Erasmus+:

- Συστημικές παρεμβάσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση που θα περιλαμβάνουν δράσεις για την υποστήριξη του έργου της Α.ΔΙ.Π ώστε να ανταποκριθεί στη λειτουργία της ως ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας για την Ανώτατη Εκπαίδευση και την υποστήριξη των Μονάδων Διασφάλισης Ποιότητας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΜΟΔΙΠ) για την αξιολόγησή τους.

- Βελτίωση της ποιότητας του ερευνητικού έργου, μέσω μέτρων που θα προβλέπουν δράσεις για την ανανέωση της ηλεκτρονικής πρόσβασης σε διεθνή περιοδικά και εκδότες (HEALink) με προβλεπόμενη χρηματοδότηση από ΕΠΑΝΕΚ και από Π.Δ.Ε.

- Ενίσχυση του θεσμικού και διοικητικού πλαισίου των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Τα συγκεκριμένα μέτρα περιλαμβάνουν ως προτεραιότητα ενέργειες που αποσκοπούν (1) στην εύρυθμη λειτουργία των ΑΕΙ, (2) στη μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών που απαιτούνται από τους φοιτητές για εγγραφή, σίτιση, στέγαση, κάρτα μετακινήσεων και (3) ενίσχυση της παραγωγής σημαντικών στοιχείων για την ανώτατη εκπαίδευση που παρουσιάζουν έλλειψη στη χώρα μας, όπως για παράδειγμα, τα επίπεδα επιτυχούς φοίτησης, εγκατάλειψης των σπουδών σε σχέση και με δημογραφικά στοιχεία όπως είναι η κοινωνικό-οικονομική κατάσταση, ΑΜΕΑ, ΕΚΟ. Στο μέτρο αυτό προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη και εφαρμογή του κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος το οποίο θα διέπεται από το στοιχείο της διαλειτουργικότητας και θα πραγματοποιεί συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που θα προέρχονται από υπάρχοντα πληροφοριακά συστήματα και θα συμβάλλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης των σπουδών.

- Παροχή οικονομικών κινήτρων, μέσω μέτρων που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων δράσεις για την παροχή υποτροφιών σε προπτυχιακούς φοιτητές καθώς και παροχή οικονομικής υποστήριξης της στέγασης των φοιτητών. Μέσω των δράσεων αυτών επιδιώκεται η αύξηση του ποσοστού της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών, ιδιαίτερα σε φοιτητές που ανήκουν σε χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις ή/και προέρχονται από υποεκπροσωπούμενες- μειονεκτούσες ομάδες, ΕΚΟ συμπεριλαμβανομένων των ΑΜΕΑ. Στην κατηγορία μέτρων προβλέπονται και υποστηρικτικές ενέργειες όπως η κατάρτιση οικονομοτεχνικών μελετών που αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση στην φοιτητική μέριμνα των Α.Ε.Ι. (κόστος παροχής υπηρεσιών, προτάσεις για καλύτερη αξιοποίηση των χρημάτων που δαπανούνται ετησίως, προτάσεις θεσμικών αλλαγών) και δίνουν καλύτερη εικόνα των προβλημάτων που χρήζουν άμεσης και ιδιαίτερης επίλυσης.

- Μέτρα για την δημιουργία νέων και την αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (κτιριακές παρεμβάσεις, εκσυγχρονισμός εξοπλισμού) με

έμφαση στις επιμέρους ανάγκες σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όπου αποδεδειγμένα προκύπτει ανάγκη ενίσχυσης υφιστάμενων υποδομών.

- Λήψη μέτρων βασιζόμενων σε πορίσματα σχετικών τεχνικών μελετών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων υποδομών διδασκαλίας και έρευνας, έργων αποκατάστασης και ενεργειακής αναβάθμισης και έργων φοιτητικής μέριμνας ανάλογα με τις υφιστάμενες ανάγκες. Στόχος είναι να δοθεί έμφαση στην παροχή κινήτρων για την μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης των σπουδών μέσα από παροχές φοιτητικής μέριμνας προς τους φοιτητές ώστε σταδιακά να μειωθούν οι παροχές οικονομικής στήριξης στέγασης.

- Μέτρα για την ενίσχυση της κινητικότητας και της διεθνοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Στηρίζονται στην αξιοποίηση του πλαισίου του νέου προγράμματος Erasmus+ με πεδίο εφαρμογής τους φοιτητές, τις σχολές των ανώτατων ιδρυμάτων και το προσωπικό, και την επέκταση των δικτύων των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης με φορείς της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας. Βαρύνουσα σημασία θα έχει η κινητικότητα των φοιτητών με στόχο ως το 2020 να συμμετέχει τουλάχιστον το 20% των φοιτητών σε προγράμματα κινητικότητας (Erasmus+) ή σε κάποιο άλλο ευρωπαϊκό ή διεθνές πρόγραμμα πρακτικής άσκησης (π.χ. Horizon 2020). Επίσης προβλέπεται η λήψη μέτρων για τον καθορισμό των προϋποθέσεων και συνθηκών που θα ενισχύσουν την λειτουργία Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων σπουδών σε ξένες γλώσσες, ελκυστικών σε φοιτητές από το εξωτερικό.

- Μέτρα για την παροχή ποιοτικότερης διδασκαλίας μέσω της εφαρμογής πιλοτικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ποιότητας της διδασκαλίας. Τα προγράμματα αυτά στηρίζονται στην εφαρμογή των διαθέσιμων μέσων απεριόριστης πρόσβασης στην πληροφόρηση και έρευνα για την ενίσχυση των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, στην περαιτέρω ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε στις διδασκαλίες (σύγχρονο, ασύγχρονο e-learning, ψηφιακές πλατφόρμες μάθησης κ.λ.π.) σε όλες τις περιφέρειες σε συνεργασία με τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου και τα αρμόδια ερευνητικά κέντρα που υλοποιούν αντίστοιχα έργα. Απαραίτητα στάδια για την επιτυχή εφαρμογή τους αποτελούν η κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού σε θέματα νέων μορφών διδασκαλίας και σχεδιασμού προγραμμάτων σπουδών συμπεριλαμβανομένης της διάστασης της διεθνοποίησης,

καθώς και η ολοκλήρωση ενεργειών για τις απαιτούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις ως προς το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

3.1.2 Ο Στρατηγικός Στόχος II. «Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και του ρόλου της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας», εξειδικεύεται μέσα από τους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους:

Ε.Σ.Π.1: Ενδυνάμωση της σύνδεσης ανάμεσα στην ανώτατη εκπαίδευση την έρευνα και την καινοτομία

Βασικό στόχο για τα ΑΕΙ αποτελεί η παραγωγή νέας γνώσης και η ποιότητα της έρευνας. Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας τους γίνεται με βάση διεθνή πρότυπα (καθορισμένα από την ΑΔΠ) και αναλόγως με τα ποσοστά που επιτυγχάνουν προχωρούν στις απαραίτητες ενέργειες για την ενίσχυση του ποιοτικού τους έργου. Η διαδικασία αυτή ενισχύεται μέσω των διαδικασιών εξωτερικής αξιολόγησης Τμημάτων και Ιδρυμάτων. Οι εκθέσεις εξωτερικής αξιολόγησης των Τμημάτων/Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν μια σειρά απαραίτητων ενεργειών-δράσεων προσαρμοσμένων στις συνθήκες και ανάγκες εκάστου Ιδρύματος, που αποσκοπούν στη σύνδεση ανάμεσα στην Ανώτατη Εκπαίδευση την Έρευνα. Αυτές οι προτεινόμενες δράσεις πρέπει να μελετηθούν σε επόμενο διάστημα από τα Ιδρύματα και να οδηγήσουν σε αντίστοιχες ενέργειες.

Η παραπάνω διαδικασία κρίνεται απαραίτητο να ενισχυθεί από θεσμικής απόψεως μέσα από τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας. Σημείο έναρξης θα αποτελέσει η δημιουργία κοινού διοικητικού και ακαδημαϊκού πλαισίου σε όλα τα ερευνητικά κέντρα, σε εναρμόνιση με το πλαίσιο των Α.Ε.Ι. με στόχο τη δημιουργία ενός ευέλικτου συστήματος, με δυνατότητα κοινής χρήσης υποδομών και κινητικότητας προσωπικού μεταξύ φορέων και ιδρυμάτων. Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί η δημιουργία οικονομιών κλίμακας, που προκύπτουν από την ύπαρξη πολλές φορές συμπληρωματικού εξοπλισμού για την διεξαγωγή έρευνας και θα αξιοποιηθούν καλύτερα τα ήδη επενδυμένα σε εξοπλισμό κεφάλαια. Συμπληρωματικά κρίνεται απαραίτητη η επιβολή μέτρων ταχύτερης υλοποίησης και ενδεχομένως πιο άμεσης αποτελεσματικότητας, όσον αφορά στην μείωση των

γραφειοκρατικών διαδικασιών για την οικονομική λειτουργία ερευνητικών προγραμμάτων και την εξάλειψη γραφειοκρατικών εμποδίων μη συμβατών με την κοινοτική νομοθεσία. Προβλέπεται σχεδιασμός μέτρων ενίσχυσης και επιβράβευσης της υψηλής ποιότητας έρευνας και συμμετοχής των Α.Ε.Ι. σε εξέχοντα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Ερευνητικά Δίκτυα που περιλαμβάνουν οικονομικά κίνητρα χρησιμοποιούμενα για τη διεξαγωγή διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας.

Η στρατηγική προσέγγιση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και η σύνδεσής της με την αγορά εργασίας προϋποθέτει συστηματική συνεργασία μεταξύ των συναρμόδιων πολιτικών ιθυνόντων (Υπουργείο Ανάπτυξης, Εργασίας, Παιδείας) και των αρμόδιων φορέων. Στοχεύει στην εναρμόνιση και τον καλύτερο συντονισμό όλων των απαραίτητων δράσεων προκειμένου να επιτευχθεί η ανάπτυξη καινοτόμων προγραμμάτων, προγραμμάτων βασιζόμενων στην σύνδεση της έρευνας και της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής προκειμένου να οδηγηθούν μέσω της εφαρμογής των αποτελεσμάτων τους στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας. Επιπλέον στοχεύει στην προώθηση της σύνδεσης της έρευνας που πραγματοποιείται από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην εφαρμογή τους σε διάφορους τομείς της οικονομίας που έχουν αναπτυξιακή δυναμική, (όπως είναι ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας, ο πολιτισμός, οι νέες τεχνολογίες) οδηγώντας με τον τρόπο αυτό στην παραγωγή νέων θέσεων εργασίας. Δύο επιπλέον επιδιωκόμενοι στόχοι αποτελούν η εφαρμογή δικτύων καινοτομίας σε πεδία που πραγματεύονται τα ΑΕΙ και κατέχουν συγκριτικό πλεονέκτημα, καθώς και η δημιουργία επιστημονικών πάρκων και κοιτίδων επιχειρηματικότητας με τη συνεργασία ερευνητικών κέντρων και καινοτόμων επιχειρήσεων.

Ε.Σ.ΙΙ.2: Βελτίωση της σύνδεσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης με την κοινωνία και την αγορά εργασίας.

Στόχο αποτελεί η δημιουργία ενός ιδιαίτερα ενισχυμένου δικτύου μεταξύ του παραγόμενου ακαδημαϊκού έργου και των αναγκών της αγοράς εργασίας, η διατήρηση και προστασία του προσωπικού που στελεχώνει τα Α.Ε.Ι. σε διαφορετικά πεδία (διδασκτικό, ερευνητικό, διοικητικό) και η αποτροπή της διαρροής του στο εξωτερικό, η ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ των μελών της επιστημονικής κοινότητας, της παραγωγικής βάσης της χώρας και των κοινωνικών πολιτιστικών ομάδων ώστε να ενισχυθεί η παραγωγική ανασυγκρότηση. Βαρύνουσα σημασία έχει

η εφαρμογή μέτρων που θα εξασφαλίζουν τη διατήρηση, προστασία και ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στα πανεπιστημιακά ιδρύματα καθώς και την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας (βλ. παρακάτω δράσεις ενίσχυσης της έρευνας, αλλά και το πρόγραμμα για την ενίσχυση του ακαδημαϊκού προφίλ νέων διδασκτόρων μέσω της διδασκαλία αυτοδύναμων μαθημάτων στα Α.Ε.Ι.). Οι εν λόγω παρεμβάσεις έρχονται να ενισχύσουν τις αντίστοιχες δράσεις που λαμβάνονται από πλευράς της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων προκειμένου να περιοριστεί το φαινόμενο διαρροής επιστημόνων (brain drain) που μαστίζει τα τελευταία χρόνια τη χώρα μας.

Οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στη σημερινή εποχή οδηγούν στην αυξημένη αναζήτηση πτυχιούχων της Ανώτατης Εκπαίδευσης με ιδιαίτερες γνώσεις και δεξιότητες. Τα προβλεπόμενα μέτρα προορίζονται να διασφαλίσουν ότι οι απόφοιτοι θα είναι ικανοί να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ζήτησης ακριβώς μέσω της απόκτησης των απαραίτητων γνώσεων αλλά και των απαραίτητων δεξιοτήτων.

Τα ελληνικά Α.Ε.Ι. εισερχόμενα στην παραπάνω διαδικασία καλούνται να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Κατευθύνονται στην επιλογή και εφαρμογή ενεργειών που προωθούν την σύνδεση της παραγόμενης γνώσης με τον κόσμο της αγοράς εργασίας, αλλά και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων. Επιδιωκόμενος στόχος είναι η σύνδεση του παραγόμενου υλικού της έρευνας, που προκύπτει από την εφαρμογή της καινοτομίας, με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας όπως αυτές διαμορφώνονται στη σημερινή εποχή, προσφέροντας μια δυναμική διάσταση στην αναπτυξιακή διαδικασία της χώρας. Επιπλέον θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η εφαρμογή ενός συστήματος παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των φοιτητών/αποφοίτων ώστε να εντοπίζονται τα αδύνατα σημεία και να επιτυγχάνεται καλύτερη και αποδοτικότερη σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Τα μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν στην συγκεκριμένη περίπτωση περιλαμβάνουν προτεινόμενες δράσεις για την απόκτηση εργασιακής και ακαδημαϊκής εμπειρίας, καθώς και ανάπτυξης συνεργασιών - συμπράξεων του ακαδημαϊκού / ερευνητικού / επιχειρηματικού κόσμου.

Επίσης πρέπει να ληφθούν μέτρα που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλλων στην απόκτηση ερευνητικής και ακαδημαϊκής εμπειρίας προκειμένου να αποφευχθεί η ένταση του γενικότερου φαινομένου της ποσοστιαίας άνισης συμμετοχής τους, στους συγκεκριμένους τομείς.

Οι ευκαιρίες για την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ικανότητα να διαχειριστεί κανείς τη ζωή αλλά και την επαγγελματική και ακαδημαϊκή του πορεία βρίσκονται σε όλες τις διεργασίες μάθησης συμπεριλαμβανόμενης της τυπικής, της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Ο σχεδιασμός ενισχυτικών μέτρων, στο πλαίσιο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους φοιτητές και των αποφοίτους, πρέπει να περιλαμβάνει ένα ευρύ πεδίο πληροφοριών σχετικά με τις διαθέσιμες υποτροφίες, τις σπουδές στο εξωτερικό ή συμβουλές που να αφορούν τις διαθέσιμες επιλογές μετά την αποφοίτηση τους. Επίσης πρέπει να επικεντρώνεται στη διασύνδεση τους με την τοπική και εγχώρια αγορά εργασίας και την κάλυψη των αναγκών της, και να περιλαμβάνει δράσεις επιμόρφωσης των φοιτητών σε θέματα διαχείρισης σταδιοδρομίας και ανάπτυξης οριζόντιων δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης σε θέματα επιχειρηματικότητας (όπως είναι οι νέες μορφές επιχειρηματικότητας, οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, και η κοινωνική οικονομία). Η παροχή συμβουλευτικής πρέπει να γίνεται από εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό, ώστε να μπορεί να προσφέρει ουσιαστική βοήθεια σε ζητήματα προσωπικά, σε δυσκολίες που προκύπτουν ή προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ενδιαφερόμενοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, προκειμένου να διευκολυνθεί η επιτυχής ολοκλήρωσή τους.

3.1.3 ΔΑΣΤΑ

Περαιτέρω προωθείται η ανάπτυξη ενιαίας δομής ΔΑΣΤΑ (σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν Ν4009/2011) που προσφέρει υποστηρικτικές δράσεις στους φοιτητές και τους αποφοίτους προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας αλλά και η επιχειρηματικότητα καθώς και η επιτυχής περάτωση των σπουδών τους (συμβουλευτική στήριξη, πρακτική άσκηση, Γραφεία διασύνδεσης, Γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας, ΜΟΚΕ, κ.λπ.). Η ενιαία «Δομή Απασχόλησης Σταδιοδρομίας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης» (ΔΑΣΤΑ) περιλαμβάνει τις ακόλουθες τρεις μονάδες: τη Μονάδα Σταδιοδρομίας φοιτητών και Αποφοίτων, τη Μονάδα

Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ), τη Μονάδα Αξιοποίησης Ερευνητικού Δυναμικού.

Η ΔΑΣΤΑ λειτουργεί ως ενιαία ως μοναδικό σημείο εξυπηρέτησης (one-stop- shop) για τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας (φοιτητές, ερευνητές, προσωπικό κ.λπ.) και τους φορείς του δημοσίου, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς φορείς και τους πολίτες, για θέματα σταδιοδρομίας, υποστήριξης στην ανάπτυξη ερευνητικών έργων και συνεργασιών και στην αξιοποίηση της έρευνας, στην αναζήτηση προσωπικού, λύσεων και τεχνολογικής υποστήριξης εκ μέρους της παραγωγής και των κοινωνικών φορέων. Η ΔΑΣΤΑ έχει το συντονισμό των τριών Μονάδων και αποσκοπεί :

- Στην παροχή πληροφοριών σχετιζόμενων με ζητήματα σταδιοδρομίας και υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε φοιτητές και αποφοίτους των ιδρυμάτων με σκοπό την διάγνωση των κλίσεων και δεξιοτήτων τους, καθώς και την διερεύνηση της επιλογή τους σε θέματα σταδιοδρομίας, περαιτέρω σπουδών και εξεύρεσης εργασίας καθώς και την κατάρτιση τους σε θέματα επιχειρηματικότητας σε συνδυασμός με θέματα κοινωνικής οικονομίας (ΚΟΙΝΣΕΠ)
- Στην εκπόνηση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών σε συνεργασία με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
- Στην οργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων συμβουλευτικής για την ενημέρωση των φοιτητών και των αποφοίτων των Ιδρυμάτων πάνω σε ζητήματα καινοτομίας και κοινωνικής δράσης και γενικότερα στην προώθηση καινοτόμων ιδεών των φοιτητών που έχουν προοπτικές αξιοποίησης σε διάφορες επαγγελματικές ή κοινωνικές δραστηριότητες
- Στην οργάνωση διαφόρων ειδών δραστηριοτήτων για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας μεταξύ των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας
- Στην παροχή υποστηρικτικών - συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους φοιτητές προκειμένου να ενταχθούν ομαλά στην ανώτατη εκπαίδευση και να αντιμετωπίσουν τυχόν δυσκολίες για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους

- Στην διασφάλιση της διασύνδεσής του με την τοπική αλλά και γενικότερη επιχειρηματική κοινωνία και κοινότητα μέσα από την πραγματοποίηση επισκέψεων σε παραγωγικούς φορείς και αξιοποίηση καταξιωμένων επιχειρηματιών/υψηλόβαθμων στελεχών επιχειρήσεων
- Στην υποστήριξη δράσεων δημιουργικότητας και κοινωνικής πρωτοβουλίας, όπως η πραγματοποίηση εκδηλώσεων για νέους ερευνητές, ή δράσεων επιστημονικής ανακάλυψης, όπως η συμμετοχή σε διαγωνισμούς πληροφορικής.

Τα μέτρα του παρόντος επιχειρησιακού στόχου, στο σύνολό τους, ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας, της παραγωγικής βάσης της χώρας και των κοινωνικών πολιτιστικών ομάδων ώστε να επιτευχθεί η παραγωγική ανασυγκρότηση και οι μεταρρυθμίσεις που θα επιλύουν κοινωνικά ζητήματα.

Ακόλουθα προτείνονται ενδεικτικά μέτρα που συνδέονται με την επίτευξη των ανωτέρω επιχειρησιακών στόχων (Ε.Σ.Π.1- Ε.Σ.Π.2) και αφορούν:

- Στην ενίσχυση του ερευνητικού έργου μέσω ενός συνόλου δράσεων που αποσκοπεί στην υποστήριξη γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας, στην ενδυνάμωση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού, στην ενίσχυση των ερευνητικών δεξιοτήτων των νέων ερευνητών ώστε να επιτευχθεί η παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων υψηλής ποιότητας αλλά και ερευνητών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, και σε επίπεδο διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας, ιδίως σε τομείς που συνδέονται θετικά με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Ελλάδας. Οι παρεμβάσεις στοχεύουν ιδιαίτερα στην ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής στο ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο αλλά και σε άτομα με ιδιαίτερα χαμηλή οικονομική βάση, ΕΚΟ και ΑμΕΑ.
- Στην ενίσχυση της δυνατότητας απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας σε νέους επιστήμονες, κατόχους διδακτορικού διπλώματος που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη ανταγωνιστικών προγραμμάτων σπουδών που θα διακρίνονται από δυναμικά χαρακτηριστικά.
- Στην παραγωγή υψηλής ποιότητας έρευνα, που θα προκύψει από την εξαγωγή των αποτελεσμάτων της έρευνα και της καινοτομίας και την ανάλογη εφαρμογή τους για

την ανάπτυξη της χώρας, από την ανάδειξη νέων ερευνητών και από τη συμμετοχή των Α.Ε.Ι. σε εξέχοντα Ευρωπαϊκά και Διεθνή Ερευνητικά Δίκτυα.

- Στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας και τη σύνδεση με την αγορά εργασίας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της πρακτικής άσκησης των φοιτητών ως μορφή βραχυχρόνιας απόκτησης εργασιακής εμπειρίας σε πραγματικό περιβάλλον που πολλές φορές οδηγεί σε περαιτέρω απασχόληση και αξιοποίηση τους στον συγκεκριμένο επαγγελματικό χώρο. Επιπρόσθετα επιδιώκεται η αξιοποίηση του διαθέσιμου υλικού των μονάδων καινοτομίας, η πραγματοποίηση μαθημάτων επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο ενίσχυσης των οριζόντιων δεξιοτήτων των φοιτητών, η παροχή συμβουλευτικής καθοδήγησης σε θέματα επιχειρηματικότητας και δικτύωσης με την αγορά εργασίας.

- Στην προώθηση επιχειρηματικών δράσεων προσανατολισμένων προκειμένου να ενισχύσουν το επίπεδο αυτοαπασχόλησης των νέων επιστημόνων. Δηλαδή εμπεριέχει μέτρα για την υποστήριξη πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, νέων και αυτοαπασχολούμενων για να ξεκινήσουν ή υποστηρίξουν επαγγελματική δραστηριότητα συναφή με την ειδικότητά τους και να οργανώσουν αυτοτελή επαγγελματικό χώρο. Στοχεύει στη μείωση της ανεργίας των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δίνοντάς τους εφόδια να ξεκινήσουν την προσωπική τους επιχείρηση (δηλαδή μέσω της αυτοαπασχόλησης) ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν το εφόδιο της γνώσης που αποκόμισαν κατά την διάρκεια των σπουδών μέσω της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας συναφούς με την ειδικότητα τους με συμβολή στην βελτίωση του παραγόμενου αποτελέσματος και ενδεχομένως την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας .

- Στην αύξηση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας. Τα μέτρα που λαμβάνονται στην κατηγορία αυτή στοχεύουν στην προώθηση καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών και την αξιοποίηση της γνώσης που προκύπτει από ερευνητική δραστηριότητα. Επιπλέον προωθείται η ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού και η διάδοση νέων τεχνολογιών. Σημαντικό ρόλο επίσης κατέχει η ανάπτυξη σύνδεσης του επιχειρηματικού κόσμου με ακαδημαϊκά/ερευνητικά κέντρα, η ενίσχυση της δημιουργίας και ανάπτυξης συστάδων ή συμπράξεων επιχειρήσεων-ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών με την παράλληλη ενδυνάμωση συνεργασιών με εργαστήρια Α.Ε.Ι. και ερευνητικών ιδρυμάτων.

- Στην δημιουργία ενιαίας υποστηρικτικής δομής (ΔΑΣΤΑ) ως μοναδικό σημείο εξυπηρέτησης (one-stop-shop) για τα ανώτατα ιδρύματα. Στόχο έχει την προώθηση της σύνδεσης των φοιτητών/αποφοίτων με την αγορά εργασίας σε τοπικό και εγχώριο επίπεδο, την ανάπτυξη συμπράξεων με τον επιχειρηματικό κόσμο, την καταγραφή των αναγκών και τη δημιουργία σύγχρονης βάσης δεδομένων στην οποία θα αποτυπώνονται οι ανοιχτές θέσεις εργασίας. Στο πλαίσιο λειτουργία της, προσφέρονται προγράμματα επιμόρφωσης για την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων/δεξιοτήτων διαχείρισης ζωής και σταδιοδρομίας, κατάρτιση φοιτητών σε θέματα επιχειρηματικότητας και παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης για την ολοκλήρωση των σπουδών τους και την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, με την κατά περίπτωση διάθεση του απαιτούμενου προσωπικού όπου κρίνεται απαραίτητο.

<http://www.newsbeast.gr/greece/ekpaideusi/arthro/1899295/exorthologismos-ke-eksigchronismos-tis-tritovathmias-ekpedefsis>

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_greece_el.pdf

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/stratigiki_aei.pdf

ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός και η χάραξη στρατηγικών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί κοινή πεποίθηση στην Ευρώπη. Άλλες χώρες, υιοθετούν την ένταξη των εθνικών στρατηγικών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο ευρύτερων στόχων πολιτικής προώθησης της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί το πορτογαλικό σχέδιο τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας και το Γαλλικό Σύμφωνο για την Έρευνα, τα οποία τέθηκαν σε εφαρμογή το 2005 και το 2006 αντίστοιχα, καθώς και η πολιτική της Ισλανδίας για την επιστήμη και τεχνολογία 2006-2009. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι μεταρρυθμιστικές πολιτικές που είχαν αρχικά σχεδιαστεί στα έγγραφα στρατηγικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση ενσωματώθηκαν αργότερα σε νομοθετικές πράξεις και τέθηκαν σταδιακά σε εφαρμογή, όπως συνέβη στη Γερμανία, την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Πορτογαλία και τη Σουηδία. Παρόλα αυτά ορισμένες χώρες παρουσιάζουν καθυστέρηση ως προς την δημιουργία ενός κειμένου με καθολικό χαρακτήρα ως προς τους μακροπρόθεσμους στόχους, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και ως προς τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την επίτευξή τους. Το Μάρτιο του 2007 στη Βουλγαρία τέθηκε σε δημόσιο διάλογο σχέδιο στρατηγικής πολιτικής για την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συνοδευόμενο με τα αναγκαία στάδια βελτίωσης.

Η ομοσπονδιακού χαρακτήρα μεταρρύθμιση στη Γερμανία το 2006, οδήγησε στη μεταβίβαση πολλών αρμοδιοτήτων σχετιζόμενων με την τριτοβάθμια εκπαίδευση στα ομόσπονδα κράτη χωρίς να έχει ακόμη καθοριστεί με ακρίβεια η κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο ομοσπονδιακό κράτος και τα ομόσπονδα κράτη.

Η χρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί αντικείμενο της γενικής πολιτικής χάραξης για την χώρα της Ισπανίας, αν και η άμεση χρηματοδότηση των δημοσίων πανεπιστημίων εξακολουθεί να αποτελεί ευθύνη των 17 Αυτόνομων Κοινοτήτων. Επιπλέον προτάθηκε μια σειρά αλλαγών στο ακαδημαϊκό προσωπικό

από το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών, χωρίς όμως να έχουν ακόμη λάβει τη μορφή μιας τελικής στρατηγικής πολιτικής.

Στη Μάλτα, οι συστάσεις για τις στρατηγικές πολιτικές της κυβέρνησης αναφορικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση διαμορφώνονται από την εθνική επιτροπή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (έτος σύστασης 2006) και η πολιτική για τη χρηματοδότηση της ορίζεται στην ετήσια ομιλία του Υπουργού Οικονομίας για τον προϋπολογισμό.

Στην Πολωνία, το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει διαμορφωθεί με βάση τις διατάξεις του νόμου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση του 2005, με την ακαδημαϊκή κοινότητα να παίζει ενεργό ρόλο στη σύνταξη του. Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία καθορισμού μιας νέας στρατηγικής πολιτικής για τη χρηματοδότηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι αλλαγές που συντελούνται στον τομέα αυτό προκύπτουν από τη σταδιακή εφαρμογή του νόμου του 2005 κάτω από συνθήκες διαρκούς δημοσιονομικής στενότητας.

Αναφέραμε ήδη ότι ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός και η χάραξη στρατηγικών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί κοινό στόχο πολλών χωρών στην Ευρώπη με την εφαρμογή από τις περισσότερες απ' αυτές συγκεκριμένων πολιτικών για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρά τον διαφορετικό χαρακτήρα των πολιτικών λύσεων που επιλέγει η κάθε χώρα, παραμένουν κοινοί ορισμένοι μεσοπρόθεσμοι στόχοι που αποτυπώνονται ακολούθως:

- αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση·
- παραχώρηση μεγαλύτερης αυτονομίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα ως προς την διαχείριση των χρηματοδοτικών τους πόρων
- καθιέρωση άμεσης σύνδεσης ανάμεσα στις επιδόσεις και το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης
- ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των πηγών χρηματοδότησης και της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων με ερευνητικά ιδρύματα, επιχειρήσεις και περιφερειακές αρχές.

Οι στρατηγικές πολιτικές για το ακαδημαϊκό προσωπικό φαίνεται να υστερούν αριθμητικά με τις συνολικές στρατηγικές πολιτικές για τα ζητήματα χρηματοδότησης. Για το προσωπικό γίνονται συνήθως ειδικές μεταρρυθμίσεις. Οι τάσεις όπως η σύνδεση της χρηματοδότησης με τις επιδόσεις επηρεάζουν και το ακαδημαϊκό προσωπικό. Προτεραιότητα δίνεται:

- στην πιο ισορροπημένη εκπροσώπηση των δύο φύλων και των διαφόρων ομάδων ηλικιών·
- στην μεγαλύτερη αυτονομία των ιδρυμάτων στη διαχείριση του ακαδημαϊκού τους προσωπικού, και
- στην θέσπιση κριτηρίων επιδόσεων.

4.1 Δομές διακυβέρνησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΤΕ) συνιστούν νομικά αυτόνομες οντότητες. Η ύπαρξη των εθνικών συστημάτων λογοδοσίας που διέπουν την αυτονομία αυτή, στοχεύει στην περαιτέρω ανάπτυξη της εμπιστοσύνης ανάμεσα στα ΙΤΕ και την κοινωνία. Σε όλες τις χώρες, υπάρχει επίσημη νομοθετική ρύθμιση που διέπει όλες τις δομές διακυβέρνησης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τα πεδία αρμοδιοτήτων των δημόσιων και των χρηματοδοτούμενων από το κράτος ιδιωτικών ΙΤΕ. Κύριος υπεύθυνος για το στρατηγικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την οργάνωση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση του ΙΤΕ είναι ο εκτελεστικός διευθυντής του ιδρύματος. Στο ένα τρίτο περίπου των χωρών, ο εκτελεστικός διευθυντής επιλέγεται από τους φορείς διοίκησης των ίδιων των ΙΤΕ, αλλά ο τελικός διορισμός πραγματοποιείται από μια εξωτερική αρχή, όπως ο αρμόδιος Υπουργός ή ο Αρχηγός κράτους. Το όργανο διακυβέρνησης είναι το θεσμικό όργανο λήψης αποφάσεων και επιφορτίζεται με τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και τη χάραξη της στρατηγικής του ιδρύματος.

Επισημαίνεται η παρουσία και συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων από το χώρο της βιομηχανίας και του εμπορίου και γενικότερα από την κοινωνία των πολιτών στα όργανα διοίκησης των Ιδρυμάτων, ως μέλη συμβουλευτικών ή εποπτικών οργάνων. Η σύσταση ενός οργάνου με μέλη, κυρίως ή αποκλειστικά, εξωτερικούς φορείς που ασκούν εποπτικό ρόλο στη λειτουργία των ΙΤΕ αποτελεί τάση στις περισσότερες χώρες. Η παρουσία του συγκεκριμένου οργάνου έχει ως στόχο να διασφαλίζει τα

συμφέροντα του εκπαιδευτικού ιδρύματος στο επίπεδο θεσμικής αυτονομίας, και να εξασφαλίζει ότι το ίδρυμα λειτουργεί σύμφωνα με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας, σε επίπεδο λογοδοσίας

4.2 Πρότυπα δημόσιας χρηματοδότησης

Τα βασικά χαρακτηριστικά της δημόσιας χρηματοδότησης των ΙΤΕ στην Ευρώπη συνοψίζονται ως ακολούθως:

- όλες σχεδόν οι χώρες χρησιμοποιούν μαθηματικούς τύπους για τη χορήγηση των δημόσιων κεφαλαίων·
- στις περισσότερες χώρες, οι μαθηματικοί τύποι χρηματοδότησης χρησιμοποιούν δείκτες επιδόσεων οι οποίοι βασίζονται στα αποτελέσματα των φοιτητών·
- σε δώδεκα χώρες, η δημόσια χρηματοδότηση χορηγείται βάσει σύμβασης επιδόσεων·
- υπάρχουν διαφορετικοί μηχανισμοί διάθεσης των δημόσιων κεφαλαίων για την έρευνα.

Οι μαθηματικοί τύποι χρηματοδότησης που χρησιμοποιούνται για τη διάθεση των κεφαλαίων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα προκύπτουν από τον υπολογισμό του όγκου δραστηριοτήτων, βάσει του αριθμού των εγγεγραμμένων φοιτητών του ιδρύματος. Κάθε κράτος ακολουθεί διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης ως προς την χρήση δεικτών επιδόσεων στους τύπους χρηματοδότησης: σε ορισμένες χώρες, το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται βάσει δεικτών επιδόσεων είναι εξαιρετικά χαμηλό. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπάρχει άμεση συσχέτιση μεταξύ της συνολικής επιχορήγησης για την κάλυψη των εκπαιδευτικών, λειτουργικών και ερευνητικών δαπανών και των επιδόσεων των ιδρυμάτων. Η χρήση άλλων μηχανισμών πέραν του συνυπολογισμού του όγκου των δραστηριοτήτων και των επιδόσεων των φοιτητών είναι συνήθης σε ορισμένες χώρες προκειμένου να διασφαλιστεί η σχετική σταθερότητα των χρηματοδοτικών πόρων από το ένα έτος στο άλλο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι συμβάσεις επιδόσεων οι οποίες καθορίζουν τους στόχους σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες και αφορούν το μεγαλύτερο μέρος της δημόσιας χρηματοδότησης για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή μόνο ένα μικρό ποσοστό της που προορίζεται για ειδικά έργα. Όταν ο καθορισμός

του ύψους χρηματοδότησης της επόμενης σύμβασης απορρέει από την προηγούμενη σύμβαση, λαμβάνονται υπόψη ποσοτικοί δείκτες που αφορούν τον αριθμό των απονεμόμενων πτυχίων ή τη γενική ποιότητα της διαχείρισης του ιδρύματος. Σε ορισμένες χώρες, η προοπτική επίτευξης ποιοτικών στόχων προηγούμενων συμβάσεων οδηγεί σε μια σειρά μεταρρυθμίσεων προκειμένου να εξασφαλιστεί η αναγκαία χρηματική κάλυψη στο πλαίσιο των επόμενων συμβάσεων που θα οδηγήσει στην πραγματοποίησή τους. Σε όλες τις χώρες, τα κεφάλαια για ειδικά έργα ή προγράμματα έρευνας διατίθενται με τη διαδικασία διαγωνισμού. Αυτός ο μηχανισμός χρηματοδότησης αποτελεί ήδη ή ενδέχεται να αποτελέσει τη βασική πηγή δημόσιας χρηματοδότησης της έρευνας στις περισσότερες χώρες. Σχεδόν όλες οι χώρες διαθέτουν βασικές επιχορηγήσεις έρευνας που δεν αφορούν συγκεκριμένα έργα έρευνας. Ο υπολογισμός του ποσού μιας βασικής επιχορήγησης έρευνας μπορεί να βασίζεται στις δαπάνες ή τις επιδόσεις του εκπαιδευτικού ιδρύματος στην έρευνα. Οι περισσότερες χώρες λαμβάνουν υπόψη και τα δύο αυτά στοιχεία, γεγονός που λειτουργεί ως κίνητρο ανταγωνισμού μεταξύ των ιδρυμάτων.

Σε όλες σχεδόν τις χώρες, η δημόσια χρηματοδότηση των ΙΤΕ πραγματοποιείται μέσω των συνολικών επιχορηγήσεων, που καλύπτουν πολλούς τύπους δαπανών όπως αυτές καθορίζονται από το κάθε ίδρυμα. Όμως, σε ορισμένες χώρες στις οποίες προβλέπονται συνολικές επιχορηγήσεις, ιδίως χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι προβλέψεις δαπανών πρέπει να εγκρίνονται από τις δημόσιες αρχές. Επιτρεπτή είναι επιπλέον η μεταφορά κεφαλαίων από ένα οικονομικό έτος στο επόμενο. Οι δημοσιονομικοί έλεγχοι, οι δείκτες επιδόσεων, οι ετήσιες εκθέσεις, η παραγωγή πληροφοριών για βάσεις δεδομένων, η δημοσίευση αποτελεσμάτων εσωτερικής αξιολόγησης και άλλες μέθοδοι διάδοσης πληροφοριών, αποτελούν μερικά από τα κριτήρια λογοδοσίας που υιοθετούνται για τη χρησιμοποίηση του δημοσίου χρήματος.

4.3 Ιδιωτικά κεφάλαια – Επιτρεπόμενες πηγές χρηματοδότησης και κίνητρα

Οι σημαντικότερες επιτρεπόμενες πηγές ιδιωτικής χρηματοδότησης είναι:

- οι δωρεές και τα κληροδοτήματα από ιδιωτικούς φορείς

- οι κοινοπραξίες στο πλαίσιο συμβάσεων έρευνας μεταξύ των ΙΤΕ και ιδιωτικών φορέων, και
- οι αμοιβές από την παροχή υπηρεσιών.

Τα δάνεια, τα έσοδα από αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων, οι χορηγίες για θέσεις σπουδών, οι επενδύσεις και η σύσταση επιχειρήσεων μπορούν να αποτελέσουν επιπλέον πηγές ιδιωτικής χρηματοδότησης. Σε ορισμένες χώρες, ωστόσο, αυτές οι ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης είτε απαγορεύονται ή υπόκεινται σε περιορισμούς. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν κατά κύριο λόγο τα δάνεια, οι επενδύσεις και η σύσταση εταιρειών, για τα οποία σε αρκετές χώρες απαιτείται προηγούμενη έγκριση της διοίκησης του ιδρύματος, του οργανισμού χρηματοδότησης ή του αρμόδιου υπουργείου ή κάποιας άλλης κυβερνητικής αρχής ανάλογα με την περίπτωση. Προκειμένου να προσελκύσουν πηγές ιδιωτικής χρηματοδότησης όλες σχεδόν οι ευρωπαϊκές χώρες ενθαρρύνουν τα ΙΤΕ να εφαρμόζουν τουλάχιστον ένα τύπο κινήτρου προς την κατεύθυνση αυτή. Περισσότερο διαδεδομένο κίνητρο είναι οι απαλλαγές φόρου για τους δωρητές και τους συνεταιίρους του ιδιωτικού τομέα, ενώ λιγότερο είναι οι φορολογικές ελαφρύνσεις για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Χρηματοδοτική ή άλλης μορφής ενίσχυση προωθείται από δώδεκα περίπου χώρες στο πεδίο των κοινοπραξιών με ιδιωτικές επιχειρήσεις, ενώ η θέσπιση κανονιστικών διατάξεων που κατοχυρώνουν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων της έρευνας, έχει υιοθετηθεί από άλλες τόσες χώρες περίπου. Τα μέτρα λογοδοσίας που διέπουν τη χρηματοδότηση από ιδιωτικούς φορείς δεν διαφέρουν από αυτά που ισχύουν για τη δημόσια χρηματοδότηση, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων. Η άντληση και η χρησιμοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων αποτελούν παραμέτρους που λαμβάνονται υπόψη κατά τη σύνταξη των οικονομικών εκθέσεων και των αποτελεσμάτων των δημοσιονομικών ελέγχων, και οφείλουν να υποβάλλονται σε τακτική χρονική βάση.

4.4 Ακαδημαϊκό προσωπικό

Η πρόσληψη του ακαδημαϊκού προσωπικού στις περισσότερες χώρες, και οι διαδικασίες που ακολουθούνται στο σύνολό τους αποτελούν κοινή αρμοδιότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της κεντρικής διοίκησης. Διαφοροποίηση παρατηρείται σε πέντε χώρες όπου σημειώνεται σημαντική αυτονομία των εκπαιδευτικών

ιδρυμάτων σε θέματα προσλήψεων (Τσεχική Δημοκρατία, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Σλοβενία και Ηνωμένο Βασίλειο). Ορισμένα στάδια της διαδικασίας προσλήψεων, ωστόσο, ορίζονται σε μεγάλο βαθμό είτε σε κεντρικό επίπεδο είτε σε επίπεδο ιδρύματος. Σχεδόν σε όλες τις χώρες, οι κατηγορίες προσωπικού και τα αντίστοιχα κριτήρια επιλογής καθορίζονται με επίσημες κανονιστικές διατάξεις.

Ένα μεγάλο ποσοστό χωρών βασίζουν την διαδικασία των προσλήψεων προσωπικού σε κριτήρια που καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο μέσω της διεξαγωγής διαγωνισμών και με τη διαδικασία προσλήψεων να εμπίπτει στις αρμοδιότητες των συλλογικών οργάνων διοίκησης των ιδρυμάτων (σύγκλητος ή διοικητικό συμβούλιο). Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι οι επίσημοι εργοδότες του ακαδημαϊκού προσωπικού σχεδόν σε όλες τις χώρες. Στις περισσότερες χώρες, το διδακτικό προσωπικό των δημόσιων ή των επιδοτούμενων από το κράτος ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υπάλληλοι με συμβάσεις (ορισμένου ή αορίστου χρόνου) οι οποίες διέπονται από το γενικό εργατικό δίκαιο. Σε δεκατέσσερις χώρες, τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού έχουν το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου ενώ συνήθως είναι και η ύπαρξη ενός μεικτού καθεστώτος όπου τα μέλη του προσωπικού προσλαμβάνονται ως δημόσιοι υπάλληλοι ή ως συμβασιούχοι. Οι μισθολογικές απολαβές και τα κλιμάκια καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο από τη σχετική νομοθεσία. Σε δώδεκα περίπου χώρες, οι ετήσιες μεικτές αποδοχές καθορίζονται κυρίως από την κεντρική διοίκηση. Σε άλλες δώδεκα χώρες καθορίζονται με συνεργασία του κράτους και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Σε οκτώ χώρες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν μεγάλη αυτονομία όσον αφορά τον καθορισμό των ετήσιων αμοιβών. Γενικότερα, τα κριτήρια χορήγησης επιδομάτων και προαγωγών καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο. Σε ένα μεγάλο αριθμό χωρών τα βασικά καθήκοντα του ακαδημαϊκού προσωπικού ορίζονται με νομοθετικές πράξεις ή με άλλη δεσμευτική επίσημη ρύθμιση ενώ τα ειδικά καθήκοντα μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας καθορίζονται συνήθως στη σύμβαση απασχόλησης από το ίδιο το εκπαιδευτικό ίδρυμα. Τα κριτήρια αξιολόγησης του ακαδημαϊκού προσωπικού καθορίζονται σε επίπεδο ιδρύματος στις περισσότερες χώρες με την κεντρική διοίκηση να έχει τη δυνατότητα έκδοσης γενικών οδηγιών που αφορούν στα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην αξιολόγηση του ακαδημαϊκού προσωπικού.

4.5 Προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρώπη

Η δημιουργία οκταμελούς Ομάδας Υψηλού Επιπέδου αντικατοπτρίζει την προσπάθειά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Την προεδρία κατέχει η κ. Mary McAleese, πρώην Πρόεδρος της Ιρλανδίας και μέλος της εκ μέρους της Ελλάδας είναι ο Πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ, Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης. Η εκπόνηση ειδικής μελέτης, με τίτλο: «Βελτιώνοντας την ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ευρώπης» υπήρξε το προϊόν τεσσάρων συναντήσεων της εν λόγω ομάδας που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2012 και του Μαρτίου 2013 στις Βρυξέλλες, τη Ρώμη και το Δουβλίνο. Η έκθεση αυτή, που βρίσκεται στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επικεντρώνεται στον εκσυγχρονισμό της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της εξεύρεσης κοινών προσεγγίσεων λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις διαφορές των εκπαιδευτικών συστημάτων στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ως στόχους της, την εξασφάλιση του διεθνούς χαρακτήρα των προγραμμάτων, την προώθηση των αξιών και την όξυνση της κριτικής ικανότητας που ενθαρρύνουν τη διαρκή μάθηση. Τα δεκαέξι σημεία που παρατίθενται ακολούθως περιλαμβάνουν αντίστοιχα προτάσεις για τη στήριξη τόσο της διδασκαλίας όσο και της έρευνας:

- Εξασφάλιση και διατήρηση ενός βιώσιμου πλαισίου λειτουργίας των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τις δημόσιες αρχές.
- Κατάρτιση και υλοποίηση στρατηγικής από τα εκπαιδευτικά Ιδρύματα που θα λαμβάνει υπόψη σχόλια και παρατηρήσεις φοιτητών για πιθανά προβλήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία τους και θα έχει ως στόχο τη διαρκή βελτίωση της διδασκαλίας και έρευνας
- Προϋπόθεση κατοχής πιστοποιημένης παιδαγωγικής/διδακτικής εμπειρίας για την απασχόληση του διδακτικού προσωπικού των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και η απόδοση στη διδασκαλία για την πρόσληψη και προαγωγή του, με προοπτική εφαρμογής μέχρι το 2020

- Παροχή διευκολύνσεων από πλευράς των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στους διδάσκοντες για την παρακολούθηση των νέων τεχνολογικών δεδομένων της ψηφιακής εποχής και προσαρμογής τους στις μεθόδους διδασκαλίας.
- Βράβευση των διδασκόντων για την αποτελεσματική συμβολή τους στη διδασκαλία και μάθηση μέσω της χορήγησης ερευνητικών υποτροφιών με ταυτόχρονη ανάδειξη του διεπιστημονικού χαρακτήρα των σπουδών ώστε να επιτευχθεί διεύρυνση της κριτικής σκέψης των φοιτητών μέσω της έμφασης που δίνεται σε στοιχεία επιχειρηματικότητας και καινοτομίας
- Κατάρτιση και ανανέωση των προγραμμάτων διδασκαλίας μέσω του εμπλουτισμού τους με νέα στοιχεία που αποτελούν προϊόν διαλόγου μεταξύ των διδασκόντων, των φοιτητών, των αποφοίτων και ανθρώπων της αγοράς. Εκμάθηση δεύτερης ξένης γλώσσας ώστε να ενισχύεται η διεθνής διάστασή τους.
- Συνέργεια των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των αρμόδιων πολιτικών αρχών και των φοιτητών για την δημιουργία ενός συστήματος παρακολούθησης της πορείας τους αφενός κατά τη διάρκεια των σπουδών και αφετέρου κατά την περίοδο της επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Προσδιορισμός σαφούς στοχοθεσίας εκ μέρους του ακαδημαϊκού προσωπικού ως κριτήριο για την αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών ως προς τη μάθηση
- Ίδρυση Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Διδασκαλίας και Μάθησης μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η συστηματική συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας, και στην συνεχή κατάρτιση του ακαδημαϊκού προσωπικού και τη συλλογή δεδομένων που επηρεάζουν την ποιότητα της διδασκαλίας και μάθησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

5.1 Διεθνοποίηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική πρόοδος αποτελούν δύο παράγοντες που επηρεάζουν άμεσα και σε μεγάλο βαθμό το τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Για την επόμενη 20ετία εκτιμάται ότι η ζήτηση για την τριτοβάθμια εκπαίδευση θα αυξηθεί θεαματικά, από τους υφιστάμενους 99 εκατομμύρια σπουδαστές σε παγκόσμιο επίπεδο σε 414 εκατομμύρια μέχρι το 2030, με πρωτοπόρο στην λίστα την Κίνα η οποία και σημειώνει την υψηλότερη αύξηση που έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια, ακολουθούμενη από τη Βραζιλία και την Ινδία. Η δίψα για γνώση και κοινωνική κινητικότητα στις αναδύμενες οικονομίες θα επιτρέψει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε εκατοντάδες εκατομμύρια πολίτες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι παραδοσιακές μελέτες κατά το παρελθόν επικεντρώνονται αποκλειστικά στα οικονομικά οφέλη και την απόσβεση του κόστους των σπουδών των επωφελούμενων (αποφοίτων), καθώς και στα φορολογικά έσοδα που αποκομίζει το κράτος (Bloom, Canning, and Chan, 2005). Μολονότι η αντίληψη αυτή έχει επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό τη διαμόρφωση της διεθνούς πολιτικής για την ανάπτυξη, οι πιο πρόσφατες μελέτες έχουν αρχίσει να διαφοροποιούνται. Αυτό συνέβη διότι διαπιστώθηκε ότι είναι σφάλμα να μη συνυπολογίζονται τα ευρύτερα οφέλη που προκύπτουν από την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως είναι η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, η αύξηση της απασχόλησης, η βελτίωση της οικονομικής και πολιτικής διαχείρισης, καθώς και η γενικότερη επίδραση του εργατικού δυναμικού με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης στον κοινωνικό ιστό ενός λαού. Επίσης, σημαντικότερα είναι τα οφέλη από την έρευνα, η οποία αποτελεί μια βασική δραστηριότητα των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα ευρύτερα οφέλη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης καταδεικνύονται από το γεγονός ότι οι χώρες αναπτύσσονται ταχύτερα αν διαθέτουν υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό (Samuelson and Nordhaus, 1998). Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες των Barro Sala-i-Martin (Barro and Sala-i-Martin, 1995), είναι σαφής η συμβολή του

εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού στην αύξηση του ΑΕΠ: μια αύξηση της φοίτησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά 0.09 έτη αντιστοιχεί σε ετήσια άνοδο της ανάπτυξης κατά 0,5% ενώ σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε ο Jenkins στο Ηνωμένο Βασίλειο (Jenkins, 1995), η αύξηση κατά 1% των τίτλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιστοιχεί σε αύξηση της ετήσιας παραγωγής μεταξύ 0,42% και 0,63%. Παρόμοια έρευνα στην Ταϊβάν καταλήγει στα ίδια συμπεράσματα, με την επισήμανση ότι οι σπουδές στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανολογία έχουν συμβάλλει τα μέγιστα στην αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής (Lin, 2004). Επομένως μια χώρα αναπτύσσεται ταχύτερα αν διαθέτει υψηλού επιπέδου ανθρώπινο κεφάλαιο.

Η ανώτατη εκπαίδευση είναι απαραίτητη αλλά δεν επαρκεί για να επιτευχθεί η οικονομική ανάπτυξη. Με βάση μελέτη που διεξήχθη σε έξι ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου (Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Σουηδία, Ιταλία και Αυστραλία), τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται (παραμένουν στάσιμα στις 2 τελευταίες από τις 6 χώρες), καθώς η αξιοποίηση και επίδραση της συσσωρευμένης γνώσης των αποφοίτων, αποτελεί άμεση συνάρτηση «των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών δομών, καθώς και του τεχνολογικού επιπέδου της κοινωνίας της οποίας το εκπαιδευτικό σύστημα εξετάζεται» (Meulemeester and Rochat ,1995).

Με άλλα λόγια, η τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να κάνει τη διαφορά, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει θετικό περιβάλλον που να ευνοεί την ανάπτυξη, με ορθολογιστική μακροοικονομική διαχείριση και με την προϋπόθεση ότι το κράτος και οι επιχειρήσεις θα αξιοποιήσουν το ανθρώπινο δυναμικό που παράγουν τα τριτοβάθμια ιδρύματα. (Τάγκας, 2006).

Ο φιλόδοξος στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που εφαρμόζεται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει την καθιέρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία.

Οι συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο διευκολύνουν την ανάπτυξη ενός υψηλού επιπέδου συγκρισιμότητας, συμβατότητας και ανταλλαγών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των συστημάτων του

ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διαδικασία της Μπολόνια, μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων όπως το Erasmus, το Tempus, το Erasmus Mundus και το «Μαρία Κιουρί», καθώς και το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS) και το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) έχουν ενισχύσει τα εθνικά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ στο να επιτύχουν ένα σημαντικό βαθμό ενδοευρωπαϊκής διεθνοποίησης (Τσαούσης, 1990).

Στην Ευρώπη το ποσοστό των μετακινούμενων σπουδαστών καταλαμβάνει περίπου το 45% των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών, με αναμενόμενη αύξηση του πληθυσμού τους από περίπου 4 εκατομμύρια που είναι σήμερα σε 7 εκατομμύρια έως το τέλος της δεκαετίας. Προκειμένου τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να διατηρήσουν τη θέση τους ως κατεξοχήν προορισμός σε ένα πλαίσιο όλο και μεγαλύτερου ανταγωνισμού από την Ασία, τη Μέση Ανατολή και τη Λατινική Αμερική, πρέπει να εφαρμόσουν τέτοιου είδους στρατηγικές που θα αξιοποιούν την φήμη της Ευρώπης για την υψηλής ποιότητας παρεχόμενη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρέπει να καταστούν ελκυστικότερα, να προωθούν ενεργά τη διεθνή κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού, να παρέχουν παγκοσμίου επιπέδου καινοτομικά προγράμματα σπουδών, καθώς και αριστεία στις ευκαιρίες διδασκαλίας και έρευνας και να ξεκινήσουν συνεργασία και στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με άλλα ΙΤΕ, κυβερνητικούς οργανισμούς, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, πρέπει να συμβάλουν εντονότερα στην οικονομική ανάπτυξη με την ενθάρρυνση της καινοτομίας και τη διασφάλιση ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

5.2 Βασικές προτεραιότητες για τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα κράτη μέλη: προς ολοκληρωμένες στρατηγικές διεθνοποίησης.

Σε πολλά κράτη μέλη και ΙΤΕ οι στρατηγικές διεθνοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, περιλαμβάνουν κυρίως την κινητικότητα των σπουδαστών, ενώ η

διεθνής ακαδημαϊκή συνεργασία παραμένει σε δεύτερη μοίρα και στηρίζεται στην πρωτοβουλία μεμονωμένων ακαδημαϊκών ή ερευνητικών ομάδων, χωρίς να συνδέεται με μια θεσμική ή εθνική στρατηγική.

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική διεθνοποίησης θα πρέπει να περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες:

- διεθνής κινητικότητα σπουδαστών και προσωπικού
- διεθνοποίηση και βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και της ψηφιακής μάθησης
- στρατηγική συνεργασία, εταιρικές σχέσεις και ανάπτυξη ικανοτήτων.

Οι κατηγορίες αυτές θα πρέπει να εξετάζονται ως αναπόσπαστα στοιχεία μιας συνολικής στρατηγικής και όχι μεμονωμένα.

5.2.1 Προώθηση της διεθνούς κινητικότητας των σπουδαστών και του προσωπικού

Η διεθνής κινητικότητα των σπουδαστών για την απόκτηση πτυχίου, που αποτελεί την πλέον διαδεδομένη και πιθανά πιο ισχυρή κινητήριο δύναμη για τη διεθνοποίηση, παρουσιάζει ποσοτική και σχηματική μεταβολή και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει καταστεί μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή εσόδων για τα ΙΤΕ. Οι σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μεταβαίνουν στο εξωτερικό αυξάνονται κατά 7% ετησίως, με μεγάλους αριθμούς από την Κίνα, την Ινδία και τη Δημοκρατία της Κορέας. Οι χώρες του ΟΟΣΑ απορροφούν το 77% της συνολικής ζήτησης και η Ασία αντιπροσωπεύει το 52% του συνόλου των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών για την απόκτηση πτυχίου, ενώ το ποσοστό των σπουδαστών που επιλέγουν να σπουδάσουν στην Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και τη Ρωσία αυξάνεται με ταχύ ρυθμό. Από την άλλη πλευρά, η Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ και Καναδάς) απορροφά το 21% των μετακινούμενων σπουδαστών. Επίσης αξίζει να επισημάνουμε ότι οι χώρες προέλευσης μετατρέπονται με αυξανόμενο ρυθμό σε χώρες προορισμού. Πιο συγκεκριμένα η Κίνα δεν είναι απλώς η σημαντικότερη χώρα προέλευσης, αλλά φιλοξενεί ήδη το 7% των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών. Λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό όγκο της εισερχόμενης

κινητικότητας, τρία κράτη μέλη της ΕΕ — το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία — προσελκύουν το 63% όλων των σπουδαστών από το εξωτερικό του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (EXTE).

Οι προσπάθειες που έχουν ήδη καταβληθεί για την ανάπτυξη ποιοτικών πλαισίων για την κινητικότητα εντός της ΕΕ και η ευρύτερη διαδικασία της Μπολόνια σημαίνουν ότι η Ευρώπη είναι η πιο προηγμένη περιοχή στον κόσμο όσον αφορά το θέμα αυτό.

Η βελτίωση της ποιότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω της κινητικότητας και ιδίως της κινητικότητας των ακαδημαϊκών μονάδων. Προς την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλλει σημαντικά η ανάπτυξη από τα ιδρύματα καλύτερων υπηρεσιών αποστολής και υποδοχής σπουδαστών και ερευνητών από το εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της υπηρεσίας παροχής εξατομικευμένων συμβουλών σχετικά με την επαγγελματική σταδιοδρομία, καθώς και τη διευκόλυνση της ένταξης στην πόλη/περιφέρεια/χώρα, με γλωσσική κατάρτιση, κατά περίπτωση. Παράλληλα θα πρέπει να συγκρίνουν και να αναβαθμίσουν τα προγράμματα σπουδών με εκείνα ομότιμων ιδρυμάτων προκειμένου να επιτύχουν βελτίωση της διδασκαλίας και ενίσχυση της θεσμικής ηγεσίας και διαχείρισης. Οι διεθνείς ανταλλαγές φοιτητών μπορούν να αποτελέσουν κίνητρο για την αναγνώριση των πτυχίων εξωτερικού. Με τον τρόπο αυτό η κινητικότητα, θα έχει αντίκτυπο όχι μόνο στην ανάπτυξη και την απασχολησιμότητα των ατόμων, αλλά και στις σχέσεις των ιδρυμάτων. Παράλληλα, οι έντονοι τοπικοί δεσμοί μεταξύ των πανεπιστημίων και της οικονομίας είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να χρησιμοποιηθούν οι δυνατότητες έρευνας και εκπαίδευσης των πανεπιστημίων για την προώθηση της καινοτομίας και της ανάπτυξης.

5.2.2 Προώθηση της διεθνοποίησης εντός της χώρας και της ψηφιακής μάθησης

Η διεθνοποίηση εντός της χώρας και η ψηφιακή μάθηση των Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν πρωταρχικά: :

- ❖ την κεφαλαιοποίηση της διεθνούς πείρας και των ικανοτήτων του προσωπικού των ΙΤΕ, προκειμένου να αναπτυχθούν διεθνή προγράμματα σπουδών, προς όφελος τόσο των μη μετακινούμενων όσο και των μετακινούμενων σπουδαστών·

- ❖ την αύξηση των ευκαιριών που προσφέρονται σε σπουδαστές, ερευνητές και προσωπικό για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων τους, ιδιαίτερα τα μαθήματα της τοπικής γλώσσας για άτομα που παρακολουθούν μαθήματα στην αγγλική γλώσσα, ώστε να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της ευρωπαϊκής γλωσσικής πολυμορφίας·
- ❖ την ανάπτυξη ευκαιριών για διεθνή συνεργασία μέσω της ηλεκτρονικής μάθησης και την επέκταση της χρήσης των ΤΠΕ και των ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων για νέους τρόπους παροχής της βοήθειας ώστε να διευρυνθεί η πρόσβαση, να διεθνοποιηθούν τα προγράμματα σπουδών και να προετοιμαστεί το έδαφος για νέες μορφές συμπράξεων.

5.2.3 Ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας, των εταιρικών σχέσεων και της ανάπτυξης ικανοτήτων

Η οικονομική σημασία της διεθνούς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξάνεται ταχέως. Σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, ο Καναδάς, οι ΗΠΑ και η Αυστραλία, αποδίδεται μεγάλη σημασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως σημαντική πηγή εισοδήματος (αξίας 8,25 δισεκατομμυρίων λιρών στο Ηνωμένο Βασίλειο, και στην Αυστραλία 15,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων Αυστραλίας το 2010).

Σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ, όπως οι Κάτω Χώρες, η Σουηδία και η Δανία, έχει επιβληθεί η καταβολή διδάκτρων για τους εκπαιδευόμενους που δεν προέρχονται από κράτη μέλη της ΕΕ, τα οποία και αυξάνουν το εισόδημα των ιδρυμάτων με αποτέλεσμα να παρέχουν στοχοθετημένες υποτροφίες σε εκπαιδευόμενους από τις αναδυόμενες και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Σε άλλα κράτη μέλη, έχουν επιλεγεί πολιτικές επιβολής χαμηλού ποσού διδάκτρων για τους υπηκόους τρίτων χωρών ή και μη επιβολής τους ως μέρος της στρατηγικής διεθνοποίησης και ως μέσο για την προσέλκυση περισσότερων διεθνών σπουδαστών.

Η παρουσία διεθνών σπουδαστών έχει θετική αποτύπωση στην οικονομία της χώρας υποδοχής, ανεξάρτητα από το εάν επιβαρύνονται με δίδακτρα. Από μια μελέτη του 2012 της ολλανδικής κυβέρνησης προκύπτει ότι εάν μόνο ένα μικρό 2,5% των διεθνών πτυχιούχων παρέμεινε να εργαστεί στη χώρα, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα θετική μακροπρόθεσμη επίδραση στα δημόσια οικονομικά της χώρας, πέραν και πάνω από τις ανακτηθείσες επενδύσεις.

5.3 Η Συνεισφορά της ΕΕ στη διεθνοποίηση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Προκειμένου να ενισχυθούν οι στρατηγικές διεθνοποίησης κατά την περίοδο 2014-2020 υπάρχει ο ακόλουθος προσανατολισμός:

- ❖ προσφορά αυξημένης χρηματοδοτικής στήριξης μέσω του νέου προγράμματος Erasmus+ στην κινητικότητα προς και από χώρες εκτός ΕΕ, που φθάνουν έως τους 135.000 σπουδαστές και προσωπικό· και θα επιτρέψει σε 15.000 ερευνητές εκτός ΕΕ να αρχίσουν ή να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους στην Ευρώπη μέσω των «Δράσεων Marie Skłodowska-Curie» στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»·
- ❖ ενίσχυση κοινοπραξιών διεθνών ΙΤΕ προκειμένου να αναπτυχθούν κοινά μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα μέσω του Erasmus+ και των «Δράσεων Marie Skłodowska-Curie» αντίστοιχα, και θα παρέχει υποτροφίες υψηλού επιπέδου σε 60.000 πτυχιούχους·
- ❖ στήριξη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων συνεργασίας και καινοτομίας.

Η ΕΕ επικεντρώνεται στους ακόλουθους στόχους πολιτικής: αύξηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της βελτίωσης της ποιότητας και της διαφάνειας· και ανάπτυξη της παγκόσμιας συνεργασίας για την καινοτομία και την ανάπτυξη μέσα από την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων, διαλόγου και ανάπτυξης ικανοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου προκειμένου να ενισχύσει και να διευρύνει τη διεθνή φήμη του έχει προγραμματίσει μια σειρά από δράσεις στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού του διεθνοποίησης για τα έτη 2010-2020. Στόχος του είναι να καθιερωθεί ως πρωτοπόρο πανεπιστημιακό ίδρυμα στην έρευνα και τη διδασκαλία μέσω της δημιουργίας ανταγωνιστικών προγραμμάτων σπουδών και ενίσχυση της ποιότητας της έρευνας καθώς και η δημιουργία κέντρου Αριστείας που θα του εξασφαλίζει διεθνή ακαδημαϊκή αναγνώριση στον Ευρωμεσογειακό χώρο.

6.1 Σχεδιασμός-Εφαρμογή

Η ανταγωνιστικότητα που διέπει το χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως καθιστά επιτακτική την ανάγκη για το πανεπιστήμιο Κύπρου, να επιτύχει τη διεθνή αναγνώρισή του. Για το λόγο αυτό ακολουθεί μια καινοτόμο και δυναμική πολιτική διεθνοποίησης· πολύ περισσότερο επειδή η γεωγραφική θέση της Κύπρου, ως απομονωμένο νησί στην ανατολική Μεσόγειο, θέτει εκ των προτέρων αντικειμενικές δυσκολίες.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου στοχεύει στο να εντείνει και να ενισχύσει τις διεθνείς του δραστηριότητες μέσα από μια ολιστική στρατηγική διεθνοποίησης. Η στρατηγική διεθνοποίησης θα είναι οριζόντια και θα τέμνει την Έρευνα, τη Διδασκαλία, τη Μάθηση, την Επιχειρηματικότητα και τις σχέσεις του με τους αποφοίτους.

Η πολιτική διεθνοποίησης ακολουθεί τους παρακάτω άξονες:

6.2 Διεθνείς Συνεργασίες

Προβλέπεται η ενίσχυσή τους ως εξής:

- ❖ Ενεργός συμμετοχή σε πανεπιστημιακά δίκτυα/οργανισμούς:

Μια τέτοια ενέργεια θα ενισχύσει την παρουσία και την παρέμβαση του Πανεπιστημίου στα πανεπιστημιακά δρώμενα και θα εξασφαλίσει την διατήρηση της

συμμετοχής του στα κέντρα λήψης κρίσιμων αποφάσεων στον Ευρωπαϊκό χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τέτοια δίκτυα/οργανισμοί είναι η UNICA, EUA, Santander Group, EAEC και άλλοι.

- ❖ Ενεργός συνεργασία με διεθνώς αξιόλογα ιδρύματα:

Η συνεργασία αυτή επιτυγχάνεται μέσω της υπογραφής Διμερών Συμφωνιών, Πρωτοκόλλων και Μνημονίων Συνεργασίας ώστε να ενισχυθούν κοινές ερευνητικές δραστηριότητες, η ανάπτυξη διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών, η ανταλλαγή προσωπικού και φοιτητών, η συνδιοργάνωση κοινών διαλέξεων, σεμιναρίων και συνεδρίων, και η δημιουργία κοινών τραπεζών εκδόσεων και πληροφοριακού υλικού.

- ❖ Ενεργός συνεργασία σε Ευρωπαϊκά και διεθνή έργα:

Αποσκοπεί στην ανάπτυξη συνεργασιών με επιλεγμένες περιοχές και χώρες, και στην εμπέδωση διαδικασιών για την έγκριση και αξιολόγηση Συμφωνιών Συνεργασίας.

- ❖ Οργάνωση διεθνών συνεδρίων και συναντήσεων στην Πανεπιστημιούπολη και γενικότερα στην Κύπρο.

6.2.1 Διεθνοποίηση της πανεπιστημιακής κοινότητας:

Προβλέπεται να επιτευχθεί μέσω των ακόλουθων ενεργειών:

- ❖ (i) προσφορά διεθνών προγραμμάτων, και (ii) συμμετοχή σε διεθνείς εκπαιδευτικές εκθέσεις και ημερίδες, που θα προσελκύσουν φοιτητές από το διεθνή χώρο και θα καθιερώσουν ένα πολυπολιτισμικό φοιτητικό περιβάλλον.
- ❖ Δημιουργία Γραφείου Εισδοχής Διεθνών Φοιτητών (International Student Office)
- ❖ Ενίσχυση του Προγράμματος Erasmus και άλλων Προγραμμάτων Ανταλλαγών ώστε οι φοιτητές να φοιτήσουν στο εξωτερικό τουλάχιστον για ένα εξάμηνο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.
- ❖ Ενίσχυση της διδασκαλίας σε ξένη γλώσσα σε προγράμματα πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών.

- ❖ Παροχή ευκαιριών και διευκολύνσεων σε εισερχόμενους Φοιτητές Ανταλλαγής, με στόχο την ενίσχυση των ανταλλαγών φοιτητών.
- ❖ Ανάπτυξη και ενίσχυση Διαπανεπιστημιακών Προγραμμάτων Σπουδών.
- ❖ Εφαρμογή Ηλεκτρονικής Μάθησης στη διδασκαλία.
- ❖ Προσέλκυση υψηλής ποιότητας ερευνητών από το διεθνή χώρο.
- ❖ Προώθηση ευκαιριών για την κινητικότητα του Ακαδημαϊκού και Διοικητικού Προσωπικού σε συνεργαζόμενα ιδρύματα μέσω Προγραμμάτων Ανταλλαγών.
- ❖ Οργάνωση διεθνών ελκυστικών Θερινών Σχολείων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

6.2.2 Διεθνοποίηση των Ερευνητικών Δραστηριοτήτων:

Αυτή θα γίνει ως εξής:

- ❖ Μέσω της ενημέρωσης όλης της πανεπιστημιακής κοινότητας για διεθνείς χρηματοδοτικές ευκαιρίες.
- ❖ Μέσω της ενίσχυσης των διεθνών ερευνητικών χρηματοδοτήσεων που προκύπτουν από την αξιοποίηση σημαντικών διεθνών συνεργασιών.
- ❖ Μέσω της παροχής κινήτρων για την αύξηση του όγκου των ερευνητικών εργασιών/άρθρων που δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά με υψηλό αντίκτυπο.
- ❖ Μέσω της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και ικανοτήτων μελών του Διοικητικού Προσωπικού που εμπλέκονται στην υποστήριξη της προετοιμασίας ερευνητικών προτάσεων.
- ❖ Μέσω της σύστασης Γραφείου Μεταφοράς Τεχνολογίας.

6.2.3 Διεθνοποίηση στη Μάθηση και τη Διδασκαλία

Αυτό θα γίνει με τα ακόλουθα:

- ❖ Ενίσχυση της διεθνούς διάστασης στη Μάθηση και τη Διδασκαλία μέσω της ενσωμάτωσης των διεθνών φοιτητών στην ακαδημαϊκή πραγματικότητα.
- ❖ Αξιολόγηση των προσφερομένων προγραμμάτων σπουδών και προσαρμογή τους στα διεθνή δεδομένα ώστε να παραμένουν συγκρίσιμα και διεθνώς ανταγωνιστικά σε σχέση με αντίστοιχα προγράμματα του εξωτερικού.

- ❖ Ενίσχυση της χρήσης διεθνών παραδειγμάτων για την επεξήγηση μαθησιακών εννοιών.
- ❖ Διεύρυνση των Διαπανεπιστημιακών Προγραμμάτων Σπουδών σε συνεργασία με αξιόλογους διεθνείς εταίρους.
- ❖ Παρακολούθηση και συμμετοχή στις εξελίξεις που αφορούν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- ❖ Ενίσχυση των ευκαιριών φοίτησης ή εργασίας μέσω της πρακτικής άσκησης φοιτητών του Πανεπιστημίου Κύπρου σε ακαδημαϊκούς και βιομηχανικούς φορείς εκτός Κύπρου.
- ❖ Συμμετοχή των φοιτητών του Πανεπιστημίου Κύπρου σε διεθνείς δραστηριότητες όπως οι διεθνείς συναντήσεις, τα διεθνή φόρουμ και οι διεθνείς διαγωνισμοί.
- ❖ Εφαρμογή προγραμμάτων σπουδών με διεθνή χαρακτήρα όπως, π.χ., πτυχία σε διεθνείς σχέσεις, περιφερειακά θέματα και ξένες γλώσσες και πολιτισμοί.

6.2.4 Ενίσχυση της αναγνώρισης του διεθνούς αντίκτυπου του Πανεπιστημίου Κύπρου

Επιτυγχάνεται:

- ❖ Μέσω της διοχέτευσης Διεθνούς Ενημερωτικού Δελτίου και της βελτίωσης της ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου Κύπρου ώστε να καταστεί φιλικότερη προς τους διεθνείς επισκέπτες της.
- ❖ Μέσω της συνεχούς ενημέρωσης μια βάσης δεδομένων για τις διεθνείς δραστηριότητες του Πανεπιστημίου Κύπρου.
- ❖ Μέσω της αποτελεσματικότερης συνέργειας μεταξύ των εκπροσώπων για τις διεθνείς σχέσεις στα Τμήματα για σκοπούς συντονισμού της κοινής προσπάθειας.
- ❖ Μέσω της διαρκούς επαφής και ενημέρωσης με τις Πρεσβείες και τα Προξενεία στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
- ❖ Μέσω της διαρκούς επαφής, επικοινωνίας και συνεργασίας με κεντρικούς διεθνείς οργανισμούς, όπως, π.χ., η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Ηνωμένα Έθνη και η UNESCO.
- ❖ Μέσω της προώθησης της συνεργασίας με διεθνείς επιχειρηματικούς φορείς.

- ❖ Μέσω της εμπλοκής διεθνών ομάδων αποφοίτων στην προβολή του διεθνούς προφίλ του Πανεπιστημίου Κύπρου.
- ❖ Μέσω της στενότερης συνεργασίας με οργανώσεις της Κυπριακής και Ελλαδικής διασποράς.
- ❖ Μέσω της προσέλκυσης αξιόλογου εξειδικευμένου προσωπικού στη διεθνή διάχυση των δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου Κύπρου.

6.2.5 Βελτίωση της θέσης του Πανεπιστημίου Κύπρου σε διεθνείς κατατάξεις/δείκτες:

Αυτό θα γίνει μέσω:

- ❖ της επίτευξης υψηλούς ποιότητας διεθνών δημοσιεύσεων μέσα από την παροχή των ανάλογων κινήτρων.
- ❖ της εφαρμογής μιας «επιθετικής» επικοινωνιακής στρατηγικής που θα προωθήσει την διεθνή εικόνα του πανεπιστημίου μέσω της χρήσης ηλεκτρονικών ενημερωτικών δελτίων, συμμετοχών σε διεθνής εκδηλώσεις και συνέδρια κλπ.
- ❖ της ευρείας προβολής των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας προκειμένου να προσελκυσθούν οργανισμοί-εταίροι για συνεργασία.
- ❖ της ενίσχυσης προσλήψεων διεθνούς προσωπικού.
- ❖ της ενίσχυσης της διεθνούς διάχυσης και ανταλλαγής γνώσεων.

6.3 Στρατηγική Διεθνοποίησης για τη Διασφάλιση Ποιότητας

Η διασφάλιση ποιότητας περιλαμβάνει ως αναπόσπαστη παράμετρο την στρατηγική της διεθνοποίησης. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου θα αξιοποιήσει τη διεθνοποίηση ως στρατηγική για τη βελτίωση του· και όχι μόνο – θα προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση της στρατηγικής για τη διεθνοποίηση του σε σχέση με τη δικτύωση και τη μάθηση.

Η εξασφάλιση της Διασφάλιση Ποιότητας επιτυγχάνεται με τις ακόλουθες πρακτικές:

(α) Ανανέωση των δεικτών των διεθνών σχέσεων ανά δίμηνο κατόπιν συνεχούς παρακολούθησης.

(β) Εφαρμογή SWOT ανάλυσης τουλάχιστον μια φορά σε ετήσια βάση, προκειμένου να διαμορφωθεί ορθή στρατηγική για τη διεθνοποίηση.

(γ) Συνεχής συντονισμός, τακτική επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στις Διεθνείς Σχέσεις.

(δ) Χρηματοδότηση από το πανεπιστήμιο για συμμετοχή του προσωπικού σε προγράμματα εκπαίδευσης προκειμένου να διαπιστωθούν και να θεραπευτούν οι σχετικές ανάγκες.

(ε) Τακτικές (ενδεικτικά ετήσιες) προσωπικές αξιολογήσεις των υπαλλήλων που απασχολούνται στις Διεθνείς Σχέσεις υπό μορφή αυτοαξιολογήσεων από ανωτέρους, και χρήση των αξιολογήσεων ως βάση για την προσωπική βελτίωση.

(στ) Αξιολόγηση της Εμπλοκής της Υπηρεσίας Έρευνας και Διεθνών Σχέσεων στη διαδικασία των αξιολογήσεων και εξωτερικών αξιολογήσεων.

6.4 Ένταξη και Λήψη Αποφάσεων

Η διεθνοποίηση αποτελεί επίκεντρο των στόχων του Πανεπιστημίου Κύπρου λόγω της βαρύτητας που αποδίδει στις Διεθνείς Σχέσεις. Εξαιτίας αυτού η δομή λήψης αποφάσεων του Πανεπιστημίου περιλαμβάνει τη στρατηγική διεθνοποίησης. Ειδικότερα η Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων εξετάζει και ενθαρρύνει πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην προώθηση και ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας και οι πρωτοβουλίες αυτές προωθούνται στο Πρυτανικό Συμβούλιο και τη Σύγκλητο για τις σχετικές εγκρίσεις και επικυρώσεις.

Η στρατηγική διεθνοποίησης του Πανεπιστημίου διεκπεριώνεται μέσω της Υπηρεσίας Έρευνας και Διεθνών Σχέσεων, η οποία λειτουργεί ως σημείο εστίασης/επαφής μεταξύ του διεθνούς χώρου και του Πανεπιστημίου Κύπρου. Σκοπός της είναι η διάδοση πληροφοριών από τους συνεργάτες στη διεθνή σκηνή στην πανεπιστημιακή κοινότητα, καθώς και η προώθηση της στρατηγικής

διεθνοποίησης μέσω της συνεργασίας και συμμετοχής σε διεθνή δίκτυα/ συνδέσμους και άλλα πανεπιστήμια και οντότητες διεθνώς.

Τα Τμήματα συμμετέχουν άμεσα στις δραστηριότητες των Διεθνών Σχέσεων μέσω των Προέδρων τους, των Συντονιστών Διεθνών Σχέσεων και των Συντονιστών ERASMUS. Τα Τμήματα και οι Υπηρεσίες έχουν άμεση επικοινωνία με την Υπηρεσία Έρευνας και Διεθνών Σχέσεων σχετικά με την προώθηση και συμμετοχή σε διεθνής δραστηριότητες.

ΜΕΡΟΣ Γ΄:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ/ ΣΤΟΧΟΙ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

7.1 Δομές του ΤΕΙ Ηπείρου

Με το Π.Δ. 343/1994 (ΦΕΚ.181) ορίζεται η ίδρυση του ΤΕΙ Ηπείρου ως Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενου, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος, με έδρα την Άρτα και παραρτήματα στα Ιωάννινα, την Ηγουμενίτσα και την Πρέβεζα.

Η δομή και λειτουργία των διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος έχει στηριχθεί στον Οργανισμό Διοικητικών Υπηρεσιών Π.Δ. 116/1997 (ΦΕΚ 105/τ.Α΄), ο οποίος κατά την σύνταξη, ψήφιση και λήψη νομικής υπόστασης και μορφής, κάλυπτε τις υπάρχουσες ανάγκες διοικητικής στήριξης των υπηρεσιακών μονάδων, ενός νεοϊδρυθέντος και μικρού ΤΕΙ Ηπείρου με ελάχιστα τμήματα (5) πέντε τον αριθμό, συγκροτημένα και ενσωματωμένα σε (2) δύο Σχολές, που αντιστοιχούσαν σε συγγενείς ειδικότητες.

Σήμερα το ΤΕΙ Ηπείρου, εκτείνεται και στους τέσσερις Νομούς της Ηπείρου και αποτελείται από (5) πέντε Σχολές με (8) οχτώ τμήματα, που αντιστοιχούν σε συγγενείς ειδικότητες, σύμφωνα με το Π.Δ. 84/2013.

Η τρέχουσα διάρθρωση του Ιδρύματος είναι πολύ πρόσφατη και ισχύει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014. Πιο αναλυτικά:

Στο ΤΕΙ Ηπείρου, με το ΠΔ.84/2013 (ΦΕΚ 124/τ. Α'/03.06.2013) και το Ν. 4218, άρθρο 6, παράγραφος 6, εδάφιο 3 (ΦΕΚ 268/τ. Α'/10.12.2013), ιδρύθηκαν και λειτουργούν πέντε (5) Σχολές, οι οποίες διαρθρώνονται σε οκτώ (8) Τμήματα:

I) Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής (με έδρα την Άρτα), στην οποία εντάσσεται το Τμήμα:

α) Τεχνολόγων Γεωπόνων (με έδρα την Άρτα) και κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

i) Φυτικής Παραγωγής

ii) Ζωικής Παραγωγής

iii) Ανθοκομίας – Αρχιτεκτονικής Τοπίου.

II) Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (με έδρα την Άρτα), στην οποία εντάσσεται το Τμήμα:

α) Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (με έδρα την Άρτα) και κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

i) Μηχανικοί Δικτύων Τ.Ε.

ii) Μηχανικοί Ηλεκτρονικών Υπολογιστών Τ.Ε.

iii) Μηχανικοί Λογισμικού Τ.Ε.

III) Σχολή Καλλιτεχνικών Σπουδών (με έδρα την Άρτα) , στην οποία εντάσσεται το Τμήμα:

α) Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής (με έδρα την Άρτα).

IV) Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας (με έδρα τα Ιωάννινα), στην οποία εντάσσονται τα Τμήματα:

α) Νοσηλευτικής (με έδρα τα Ιωάννινα)

β) Λογοθεραπείας (με έδρα τα Ιωάννινα)

γ) Προσχολικής Αγωγής (με έδρα τα Ιωάννινα).

V) Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας (με έδρα την Ηγουμενίτσα), στην οποία εντάσσονται τα Τμήματα:

α) Διοίκησης Επιχειρήσεων (με έδρα την Ηγουμενίτσα) και εισαγωγικές κατευθύνσεις:

i) Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

ii) Διοίκησης Επιχειρήσεων, με κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

(ii.α) Διοίκησης Επιχειρήσεων

(ii.β) Εφαρμοσμένες Ξένες Γλώσσες στη Διοίκηση και την Οικονομία.

β) Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (με έδρα την Πρέβεζα).

Το ΤΕΙ Ηπείρου αποτελεί δυναμικό Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της περιφέρειας και στοχεύει στον να αποτελεί διακριτό πόλο αριστείας και καινοτομίας και κέντρο παραγωγής και μετάδοσης επιστημονικής γνώσης. Τα προγράμματα σπουδών του καλύπτουν σύγχρονα γνωστικά πεδία με προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης και σύνδεση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Το ΤΕΙ Ηπείρου υπηρετεί το στόχο της διδασκαλίας και της έρευνας. Η παρουσία του κρίνεται ισχυρή και αποτελεσματική στην ανάπτυξη της περιοχής τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο (Γκίκας, Μπιτσαβά, 2007).

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) εντάσσονται στο στρατηγικό σχεδιασμό του ιδρύματος, αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών. Αφορούν ειδικότητες συγγενείς προς τα επιστημονικά πεδία των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και πληρούν τις προϋποθέσεις που εγγυώνται υψηλό επίπεδο σπουδών.

Πιο συγκεκριμένα:

Μεταπτυχιακές Σπουδές

Στο ΤΕΙ Ηπείρου εγκρίθηκαν, λειτούργησαν τα κάτωθι αυτόνομα μεταπτυχιακά προγράμματα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του Ν.4301/2014 και του Ν.3865/2008 «Θεσμικό πλαίσιο για Μεταπτυχιακές σπουδές»:

1. Με το αριθμό ΦΕΚ.427/24.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογοθεραπείας, της ΣΕΥΠ, με τίτλο προγράμματος «Διεπιστημονική προσέγγιση αναπτυξιακών και επίκτητων διαταραχών επικοινωνίας», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
2. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, της ΣΔΟ, με τίτλο προγράμματος «Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
3. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., της ΣΤΕΦ, με τίτλο «Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
4. Με το αριθμό ΦΕΚ.272/11.02.2016/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων, της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, με τίτλο «Αειφόρα Έργα Πράσινου», με έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Μεταπτυχιακά σε συνεργασία

1. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών «Αγροχημεία – Εφαρμογές στη Ζωική και Φυτική Παραγωγή / Φαρμακευτικά Φυτά» (σε σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).
2. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στη «Νοσηλευτική Παθολογία» (το οποίο συνδιοργανώνεται από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου).

3. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στις «Υδατοκαλλιέργειες – Παθολογικά προβλήματα εκτρεφόμενων υδρόβιων οργανισμών» (σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Κτηνιατρικής, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Λειτουργεί επίσης Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας όπου προσφέρονται υπηρεσίες σίτισης, στέγασης και περίθαλψης φοιτητών

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΑΣΤΑ

Λειτουργούν:

- Γραφείο Διασύνδεσης
- Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
- Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Ακολούθως παρατίθενται στοιχεία που αφορούν το Ίδρυμα και έχουν αντληθεί από την τελευταία έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Ιδρύματος.

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών σε όλα τα έτη (Φεβρουάριος 2016) φτάνει στις οχτώ χιλιάδες οχτακόσια εβδομήντα δυο (8.872)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

<i>Ακαδημαϊκό έτος</i>	<i>2015-2016</i>	<i>2014-2015</i>	<i>2013-2014</i>
1. Συνολικός αριθμός μελών ΕΠ και ΕΕΔΙΠ	94	84	86
2. Συνολικός αριθμός λοιπών διδασκόντων σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (βαθμίδα Επίκουρου Καθηγητή) κ'ΙΔΑΧ Εργαστηριακών Συνεργατών	42,7	33,5	42
3. Συνολικός αριθμός διοικητικών υπαλλήλων	91	91	92
4. Συνολικός αριθμός εργαστηριακού και λοιπού τεχνικού προσωπικού	10	22	22
5. Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (v+2)	6.798	6.108	6.920

6. Προσφερόμενες από το Ίδρυμα θέσεις στις πανελλαδικές (συνολικός αριθμός)			1.083
7. Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων στο Ίδρυμα φοιτητών (όλων των κατηγοριών)	1.540	1.276	1.082
8. Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών	8.872	8.475	8.591
9. Συνολικός αριθμός αποφοίτων του Ιδρύματος	459	1.197	998
10. Προσφερόμενες από το Ίδρυμα θέσεις σε ΠΜΣ (συνολικός αριθμός)	115	-	-
11. Συνολικός αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ			
12. Συνολικός αριθμός διδακτορικών φοιτητών	-	-	-
13. Συνολικό ύψος προϋπολογισμού (€)	3.336.800,00	3.756.603,83	4.621.000
14. Συνολικό ύψος Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (€)	600.00,00	221.819,15	-
15. Συνολικό ύψος προϋπολογισμού ΕΛΚΕ (€)	13.872.692,00	12.897.879,00	11.326.785,28
16. Σύνολο Ερευνητικών και Αναπτυξιακών Κονδυλίων	2.607.482,57	2.821.981,00	4.491.312,74
17. Ελάχιστος αριθμός Τμημάτων ανά Σχολή	1	1	1
18. Ελάχιστος αριθμός Τμημάτων ανά χωρική ενότητα (campus)	1	1	1

- Τα στοιχεία αναφέρονται μέχρι τη λήξη του πρώτου διδακτικού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

7.2 Ιστορικό της εξέλιξης του Ιδρύματος

7.2.1.Στελέχωση του Ιδρύματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία.

Σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα παρατηρείται μια συνεχής μείωση όσον αφορά στη στελέχωση του Ιδρύματος κατά την τελευταία πενταετία σε προσωπικό, εκπαιδευτικό, διοικητικό, εργαστηριακό και λοιπό τεχνικό προσωπικό. Αναλυτικότερα, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 το Ίδρυμα απασχολούσε συνολικά 363 άτομα, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 παρατηρείται μείωση του αριθμού αυτού κατά 121 άτομα, με συνολικό αριθμό απασχολουμένων πλέον 242 άτομα. Πιο συγκεκριμένα με βάση την κατηγοριοποίηση του προσωπικού σημειώνουμε ότι παρατηρείται:

- μείωση του αριθμού μελών ΕΠ και ΕΕΔΠ από 100 άτομα το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 σε 86 άτομα το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.
- πολύ μεγαλύτερη μείωση στον αριθμό των λοιπών διδασκόντων σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης σε μόλις 42 άτομα το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 από 130 άτομα που απασχολούταν στο Ίδρυμα το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.
- μείωση του αριθμού των διοικητικών υπαλλήλων κατά 17 άτομα, δηλαδή από 109 το ακαδημαϊκό έτος 2009- 2010 σε 92 άτομα το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.
- ο αριθμός του εργαστηριακού και λοιπού τεχνικού προσωπικού παρέμεινε περίπου σταθερός, καθώς παρουσιάζει υποχώρηση μόνο κατά δύο άτομα (το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 απασχολούταν 24 άτομα και το ακαδημαϊκό έτος 22 άτομα).

Αξίζει να επισημάνουμε ότι κατά την πενταετία 2009 – 2014 έγιναν μόνο 5 προσλήψεις μελών Ε.Π. και 6 προσλήψεις – μετακινήσεις διοικητικών υπαλλήλων.

	2015- 2016	2014- 2015	2013- 2014	2012- 2013	2011- 2012	2010- 2011	2009- 2010
1. Συνολικός αριθμός μελών ΕΠ και ΕΕΔΠ	94*	84	86	93	96	98	100
2. Συνολικός αριθμός λοιπών διδασκόντων σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή) και ΊΔΑΧ Εργαστηριακών Συνεργατών	42,7	33,5	42	59	55	175	130
3. Συνολικός αριθμός διοικητικών υπαλλήλων	91	91	92	95	104	106	109
4. Συνολικός αριθμός εργαστηριακού και λοιπού τεχνικού προσωπικού	10	22	22	23	23	24	24
Σύνολο:	237,7	230,5	242	270	278	403	363

Με βάση τα τηρούμενα στην Υπηρεσία στοιχεία ο αριθμός των μελών ΕΠ αναμένεται να παρουσιάσει περαιτέρω μείωση κατά 5 μέλη με τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, 1 μέλος το ακαδημαϊκό έτος 2019 και 3 μέλη το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Μειώσεις αναμένονται και στις άλλες κατηγορίες του προσωπικού και συγκεκριμένα το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 πρόκειται να αποχωρήσουν 2 μέλη Διοικητικού Προσωπικού.

Η αποτυπωμένη εξέλιξη της στελέχωσης του Ιδρύματος δυσχεραίνει κατά πολύ την πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και διοικητικού του έργου και συνολικά δημιουργεί προσκόμματα στην επίτευξη των στόχων του.

* Ο αριθμός 94 ισούται με 84 μέλη ΕΠ και 10 μέλη ΕΕΔΙΠ (ήταν ΕΤΕΠ και εντάχθηκαν στην κατηγορία των ΕΕΔΙΠ)

7.2.2 Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί).

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών του Ιδρύματος και ο αριθμός αυτών που εγκαταλείπουν τις σπουδές και ήταν στάσιμοι για μεγάλο χρονικό διάστημα (>v+2) κατά την κατά την περίοδο 2009-

	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015
Συνολικός αριθμός φοιτητών	11322	12007	12534	9382	8.591	8.475
Ποσοστό φοιτητών επί των εισαγομένων που ΔΕΝ ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε v+2 χρόνια*	42%	76%	77%	70%	73%	72%

2015.

*Όπου v = ελάχιστος χρόνος για την λήψη πτυχίου

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι το ποσοστό των φοιτητών επί των εισαγομένων που δεν ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε v+2 χρόνια αυξήθηκε σημαντικά από 42% το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 σε 72% το ακαδημαϊκό έτος 2014- 2015. Η αύξηση του συγκεκριμένου ποσοστού μπορεί να αποδοθεί κατά κύριο λόγο, στην έντονη και συνεχή οικονομική κρίση που βιώνουν τα νοικοκυριά στην

Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, γεγονός που καθιστά το κόστος των σπουδών απαγορευτικό.

7.2.3 Ακαδημαϊκά μεγέθη του Ιδρύματος κατά την τελευταία 3ετία

Μέλη ΔΕΠ/ΕΠ ανά Τμήμα

Τα μέλη ΕΠ , ΕΡΔΠΠ και από το ακαδημαϊκός έτος ΕΕΔΠΠ του Ιδρύματος ανά Τμήμα κατά την τελευταία 2ετία είχε ως εξής:

Μετά την εφαρμογή του Π.Δ.84/2013 (Σχέδιο Αθηνά)

Ακαδ. Έτος/ Τμήμα	2015-2016	2014-2015	2013-2014
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	30	21	21
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	15	14	13
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	9	9	10
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	15	15	16
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	9	9	9
Τμήμα Νοσηλευτικής	5	5	6
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	5	5	5
Τμήμα Λογοθεραπείας	6	6	6
ΣΥΝΟΛΟ	94*	84	86

* 81 μέλη ΕΠ και 13 μέλη ΕΕΔΠΠ

Άλλοι διδάσκοντες ανά Τμήμα

Οι διδάσκοντες στις κατηγορίες ΕΕΔΠΠ / ΕΔΠΠ και Επιστημονικοί και Εργαστηριακοί Συνεργάτες του Ιδρύματος ανά Τμήμα κατά την τελευταία 2ετία και το πρώτο διδακτικό εξάμηνο 2015-2016 είχε ως εξής:

Μετά την εφαρμογή του Π.Δ.84/2013 (Σχέδιο Αθηνά)

Ακαδ. Έτος/ Τμήμα	2015-	2014-	2013-
-------------------	-------	-------	-------

	2016	2015	2014
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	7	6	10
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	8	15	20
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	20	24	24
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	0	0	0
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	12	10	18
Τμήμα Νοσηλευτικής	53	45	20
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	14	14	9
Τμήμα Λογοθεραπείας	7	10	18
ΣΥΝΟΛΟ	120	124	119

Φοιτητές ανά Τμήμα: Προπτυχιακοί – Μεταπτυχιακοί - Διδακτορικοί

Συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Ιδρύματος ανά Τμήμα κατά την τελευταία 2ετία και το πρώτο διδακτικό εξάμηνο του 2015-2016:

Μετά την εφαρμογή του Π.Δ.84/2013 (Σχέδιο Αθηνά)

Ακαδ. Έτος/ Τμήμα	2015-2016	2014-2015	2013-2014
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	1074	955	901
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	888	803	769
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	1561	1444	1407
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	1553	1490	1526
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	1139	1019	1044
Τμήμα Νοσηλευτικής	1167	1114	1175
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	642	723	776
Τμήμα Λογοθεραπείας	848	927	993
ΣΥΝΟΛΟ	8.872	8.475	8.591

Εγγεγραμμένοι φοιτητές στα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών

Ακαδ. Έτος/ Τμήμα	2015-2016
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	13
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	60

Τμήμα Λογοθεραπείας	25
ΣΥΝΟΛΟ	98

Λόγος φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ/ΕΠ ανά Τμήμα

Λόγος φοιτητών ανά μέλος ΕΠ ανά Τμήμα του Ιδρύματος κατά τα έτη 2013-2015:

Μετά την εφαρμογή του Π.Δ.84/2013 (Σχέδιο Αθηνά)

Ακαδ. Έτος/ Τμήμα	2014-2015	2013-2014
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	45	43
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	103	95
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	89	141
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	99	95
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	113	116
Τμήμα Νοσηλευτικής	229	196
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	147	155
Τμήμα Λογοθεραπείας	155	166

7.3 Αποστολή και στόχοι του Ιδρύματος

7.3.1 Αποστολή και όραμα

Η Αποστολή των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων όπως διατυπώνεται στο άρθρο 4 του Ν.4009/2011 είναι:

α) να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία, να προετοιμάζουν τους φοιτητές για την εφαρμογή της στο επαγγελματικό πεδίο και να καλλιεργούν τις τέχνες και τον πολιτισμό,

β) να προσφέρουν ανώτατη εκπαίδευση και να συμβάλουν στη δια βίου μάθηση με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, περιλαμβανομένης και της διδασκαλίας από απόσταση, με βάση την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα στο ανώτερο επίπεδο ποιότητας κατά τα διεθνώς αναγνωρισμένα κριτήρια,

γ) να αναπτύσσουν την κριτική ικανότητα και τις δεξιότητες των φοιτητών, να μεριμνούν για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων και να διαμορφώνουν τις απαραίτητες συνθήκες για την ανάδειξη νέων ερευνητών,

δ) να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών πεδίων, καθώς και στις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας, και να προωθούν τη διάχυση της γνώσης, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και την καινοτομία, με προσήλωση στις αρχές της επιστημονικής δεοντολογίας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής,

ε) να προωθούν τη συνεργασία με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, την αποτελεσματική κινητικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, των φοιτητών και των αποφοίτων τους, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας και

στ) να συμβάλουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών, ικανών να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις όλων των πεδίων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων με επιστημονική, επαγγελματική και πολιτιστική επάρκεια και υπευθυνότητα και με σεβασμό στις αξίες της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Η αποστολή και το όραμα του ΤΕΙ Ηπείρου, σύμφωνα με την πρόσφατη εσωτερική έκθεση αξιολόγησης (Φεβρουάριος 2016), αποτυπώνεται στα ακόλουθα δυο πλάνα αντίστοιχα:

ΠΛΑΝΟ Α:

Το συγκεκριμένο πλάνο προσανατολίζεται στο σχεδιασμό με βάση την παροχή καλύτερης ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση για τους νέους, στην Ήπειρο και στη χώρα μας. Για την υλοποίησή του απαιτείται Κυβερνητική Βούληση και αναλυτικότερα προβλέπει τη δημιουργία ενιαίου Τριτοβάθμιου Ιδρύματος στην Ήπειρο μέσω της συγχώνευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου με όραμα τη:

- Συμπληρωματικότητα αντικειμένων & συμπλήρωση όλων των μονομηματικών σχολών Πανεπιστημίου και ΤΕΙ.

- Διεπιστημονικότητα & Διαθεματικότητα μεταξύ των Τμημάτων του πολύ μεγαλύτερου νέου Ιδρύματος.
- Ενίσχυση των θετικών στοιχείων και μείωση των αρνητικών στην Εκπαίδευση, στην Έρευνα, στην Εξωστρέφεια.
- Επίτευξη μεγαλύτερης παρέμβασης στην Κοινωνία.
- Αποτελεσματικότερη Διαχείριση Πόρων.

ΠΛΑΝΟ Β:

Έως την δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την υλοποίηση του παραπάνω στόχου, υπάρχει ένα δεύτερο πλάνο που αποσκοπεί: στη μεταβολή του ΤΕΙ Ηπείρου στο καλύτερο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας μέσα από την επιδίωξη:

- Της συνεχούς βελτίωσης του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
- Της ανάπτυξης καινοτόμου έρευνας με έμφαση στις ανάγκες του Ανθρώπου, του Τόπου, της Εποχής.
- Της δημιουργικής και αμφίδρομης κοινωνικής παρέμβασης και προσφοράς.

Η εφαρμογή είτε του ενός είτε του άλλου πλάνου περιλαμβάνει την:

- ❖ Ίδρυση Πρότυπου Αγροδιατροφικού Τεχνολογικού Πάρκου προκειμένου να συνδεθεί η έρευνα του ΤΕΙ Ηπείρου με την παραγωγή.

Πιο συγκεκριμένα υπάρχει προσανατολισμός στη δημιουργία πρότυπου αγροτικού τεχνολογικού πάρκου που θα επιτυγχάνει την ενσωμάτωση όλων των σύγχρονων τεχνολογιών παραγωγής και την σύμπραξη εταιριών και Τεχνολογικής εκπαίδευσης, για καινοτόμες παραγωγές προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, δια βίου εκπαίδευσης και παραγωγής νέων προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία. Η δημιουργία ενός τέτοιου πάρκου θα συμβάλλει στην επιστημονική ενίσχυση μέσω

συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού, όπως και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων με ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, με πρότυπες ποιοτικές κατοχυρώσεις της παραγωγής, (ανώτερη ποιοτικά οδός τοπικής αγροτικής παραγωγής) με συνθήκες μειωμένης παραγωγής αερίων του θερμοκηπίου και χρήσης υδάτινων πόρων, ελαχιστοποίησης χρήσης χημειοθεραπευτικών και χημικών προϊόντων και δημιουργίας καινοτόμων αγροτικών προϊόντων με καταναλωτική εμβέλεια πέραν των εθνικών συνόρων.

- ❖ Ίδρυση Τμήματος Τροφίμων διότι παρά την δύσκολη οικονομική συγκυρία καλύπτει ένα πεδίο ευρείας εφαρμογής στην περιοχή και θα αποφέρει πολλά οφέλη, σε συνεργασία του ΤΕΙ Ηπείρου και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Πιο συγκεκριμένα προτείνεται η δημιουργία νέου Τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων στη Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας, Τεχνολογίας τροφίμων και διατροφής, καθόσον η Ήπειρος με την Αιτωλοακαρνανία διατηρεί το 47% της Ελληνικής παραγωγής ορνίθιου κρέατος, το 24% του παραγόμενου Ελληνικού κρέατος, το 23% του παραγόμενου Ελληνικού χοιρινού, το 20 % των εκτροφών αιγοπροβάτων, το 22% των παραγόμενων τυροκομικών προϊόντων, τις τρεις μεγαλύτερες εξαγωγικές επιχειρήσεις φέτας, το 18% των Ελληνικών βοσκοτόπων, την παραγωγή εσπεριδοειδών, ελιάς και ακτινιδίου όπως και θερμοκηπιακών επιχειρήσεων, το 50% της Ελληνικής ιχθυοπαραγωγής, το 75% των ψαριών γλυκού νερού, το μεγαλύτερο ΑΕΠ στην αγροτική παραγωγή από όλες τις περιφέρειες αναλογικά με τον πληθυσμό και τη συνολική παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού καθετοποιημένων επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα που συνηγορεί στην λειτουργία Τμήματος Τεχνολόγων Τροφίμων στην Άρτα και η ουσιαστική σύνδεση του υπάρχοντος τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων με την επιχειρηματική βάση της Γεωργίας στην περιοχή, η δυνατότητα του Τμήματος να καλύψει άνω του 50% των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Τροφίμων με το υπάρχον εκπαιδευτικό προσωπικό και οι επαρκείς υποδομές μαζί με την ύπαρξη εργαστηρίων state of the art που θεραπεύουν το αντικείμενο των τροφίμων συνηγορούν στη δυνατότητα δημιουργίας νέου Τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων, σε μία περιοχή που αντικειμενικά το χρειάζεται. Επιπλέον δημιουργεί παραγωγικές και αναπτυξιακές προοπτικές και η δημιουργία του δεν έχει παρά ελάχιστο κόστος καθόσον πολλές από

τις υπάρχουσες υποδομές και το έμπυχο υλικό καλύπτουν το θεματικό αντικείμενο των τροφίμων.

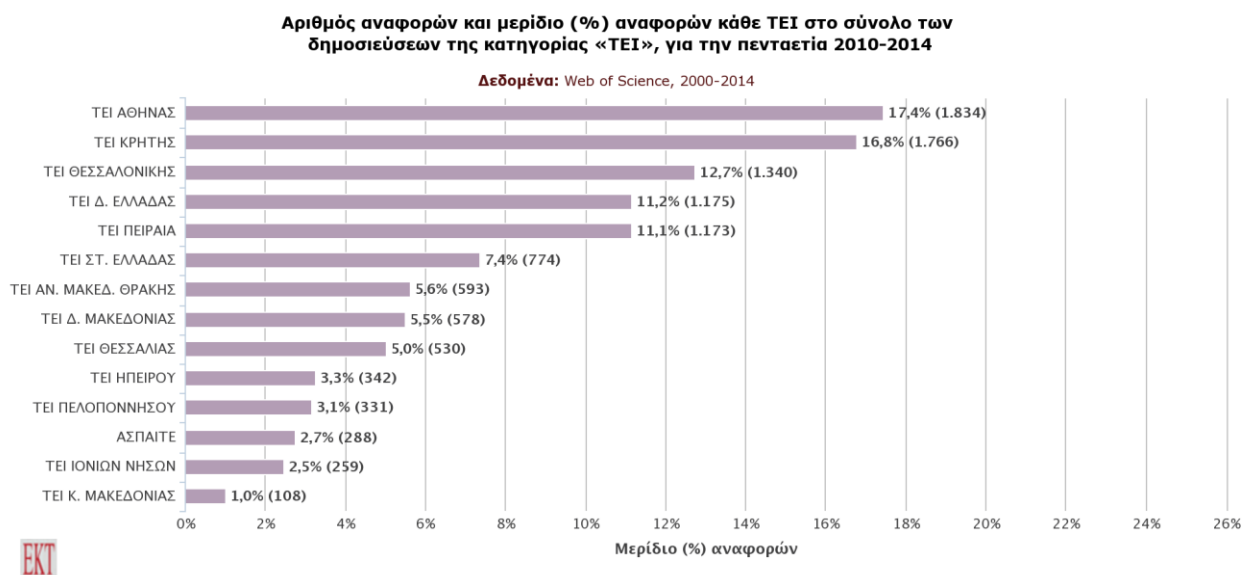
Συμπληρωματικά με τα παραπάνω η αποστολή και το όραμα του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου συνοψίζεται στα εξής:

- Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των προγραμμάτων σπουδών (πιστοποίηση)
- Εκπαιδευτική και διδακτική Αριστεία.
- Ενίσχυση της ερευνητικής αριστείας.
- Ενίσχυση διεθνούς παρουσίας.
- Αναβάθμιση της οργάνωσης και λειτουργίας των Διοικητικών Υπηρεσιών.
- Χρήση, εφαρμογή και αξιοποίηση των πιο σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.
- Αναβάθμιση ποιότητας της φοιτητικής μέριμνας και υποστηρικτικών δομών για τους φοιτητές.
- Σύνδεση του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με την κοινωνία, καθώς και ανάδειξη του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου σε αναπτυξιακό και πολιτιστικό πόλο της Περιφέρειας Ηπείρου.
- Αξιοποίηση της ακίνητης και άυλης περιουσίας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου προς όφελος του Ιδρύματος και της κοινωνίας.
- Ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον δράσεων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.
- Ενίσχυση της προσβασιμότητας και της φιλικότητας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου σε όλους τους πολίτες, ιδιαίτερα στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

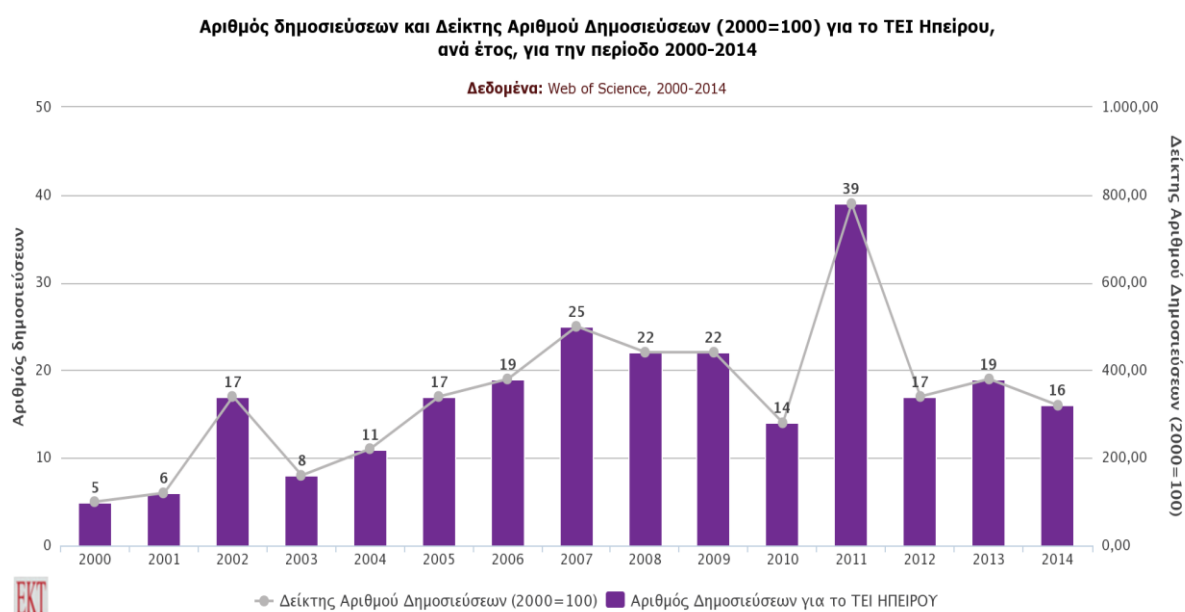
Η ποιότητα της έρευνας και το επίπεδό της αποτελούν μια από τις πιο κρίσιμες πτυχές της επίδοσης των Α.Ε.Ι. στην Ελλάδα και συνδέονται στενά με την διεθνοποίηση και τη δικτύωση της επιστημονικής δραστηριότητας. Ο υπολογισμός του επιπέδου και της ποιότητας της έρευνας ενός Ανώτατου Ιδρύματος ή μιας χώρας βασίζεται στον

αριθμό των δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά αξιολογημένα από ομότιμους κριτές αλλά και στην επιρροή ή τον αντίκτυπο της έρευνας στην διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα που προσμετράται με βάση τον αριθμό αναφορών.

Στο ΤΕΙ Ηπείρου παρατηρούνται οι ακόλουθοι δείκτες όσον αφορά των αριθμών αναφορών και τον αριθμό δημοσιεύσεων.

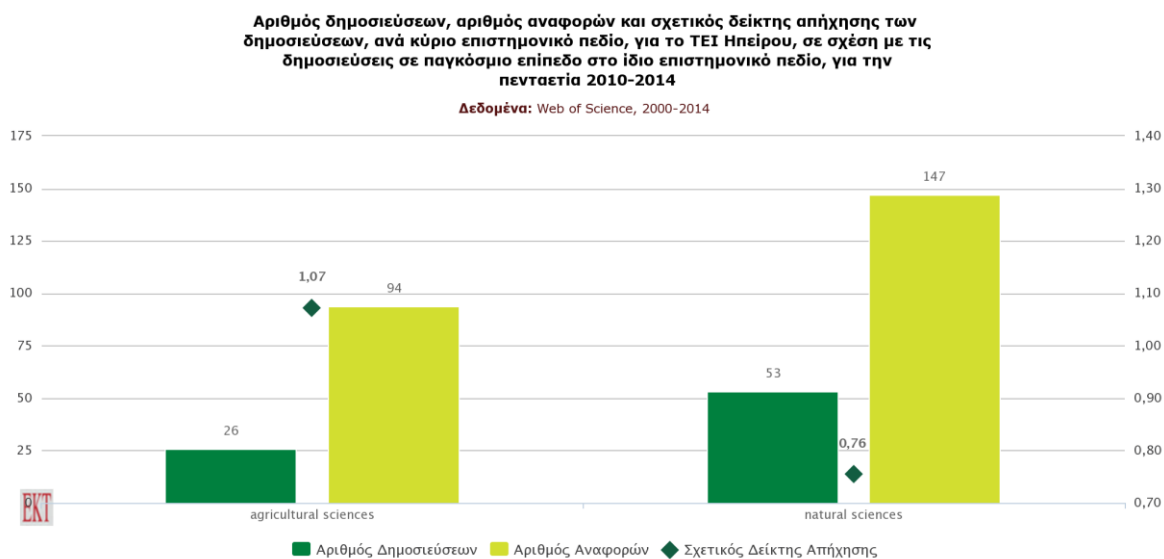
(<http://report06.metrics.ekt.gr/el/chapter5.2>)

<http://report06.metrics.ekt.gr/el/chapter5.1>

Όσον αφορά στις επιστημονικές περιοχές αριστείας το ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνει για την πενταετία 2010-2014, την απήχηση των δημοσιεύσεων του ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ στο επιστημονικό πεδίο “Agricultural Sciences” στο οποίο καταγράφεται συστηματικός αριθμός δημοσιεύσεων. Ο σχετικός δείκτης απήχησης αποδίδει τη μέση απήχηση που έχει το σύνολο των δημοσιεύσεων ενός ΤΕΙ στο συγκεκριμένο πεδίο και προκύπτει από το μέσο όρο της απήχησης που έχουν οι δημοσιεύσεις του ΤΕΙ στις επιμέρους εξειδικευμένες θεματικές περιοχές του πεδίου.

Στο επιστημονικό πεδίο “Agricultural Sciences” παράγουν συστηματικά δημοσιεύσεις τρία ΤΕΙ, με το ΤΕΙ Ηπείρου να επιτυγχάνει σχετικό δείκτη απήχησης μεγαλύτερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο (1,07).

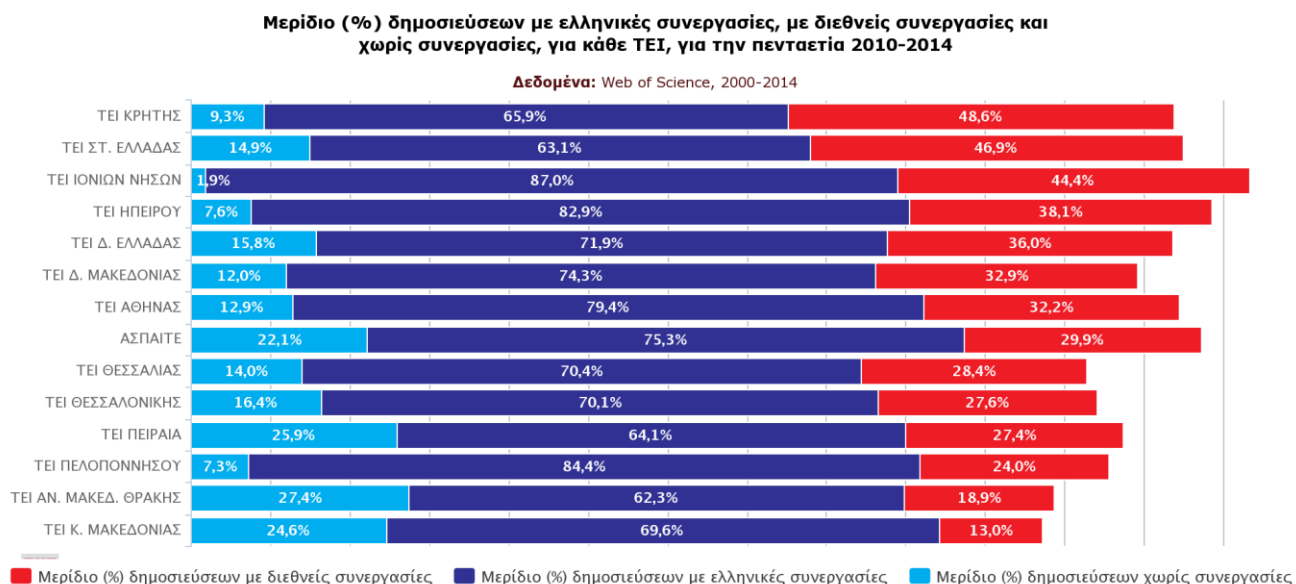

<http://report06.metrics.ekt.gr/el/chapter5.5>

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται το ποσοστό των δημοσιεύσεων με συνεργασίες εντός χώρας, το ποσοστό των δημοσιεύσεων με διεθνείς συνεργασίες και το ποσοστό των δημοσιεύσεων χωρίς συνεργασίες, την πενταετία 2010-2014.

Στα ΤΕΙ οι συνεργασίες με ελληνικούς φορείς είναι σαφώς περισσότερες από τις συνεργασίες με φορείς του εξωτερικού. Σε όλα τα ΤΕΙ το ποσοστό δημοσιεύσεων με

ελληνικές συνεργασίες είναι μεγαλύτερο από 62,3% (ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης), ενώ το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στο ΤΕΙ Ιονίων Νήσων (87%). Τα ποσοστά διεθνών συνεργασιών κυμαίνονται από 13% (ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας) μέχρι 48,6% (ΤΕΙ Κρήτης). Το μεγαλύτερο ποσοστό δημοσιεύσεων χωρίς συνεργασίες παρουσιάζει το ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (27,4%).

Στο ΤΕΙ Ηπείρου (4^ο στη σειρά κατάταξης των ΤΕΙ της χώρας) το ποσοστό δημοσιεύσεων με ελληνικές συνεργασίες είναι 82,9%, ενώ το ποσοστό δημοσιεύσεων με διεθνείς συνεργασίες 38,1% που φανερώνει αξιόλογη παρουσία του Ιδρύματος στο διεθνή και Ελληνικό χώρο. (<http://report06.metrics.ekt.gr/el/chapter5.6>)

7.3.2 Στρατηγικοί στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου προβάλλουν την προσπάθειά του να ξεχωρίζει και να πρωτοτυπεί μεταξύ των ελληνικών Τεχνολογικών Ιδρυμάτων αφενός σε εκπαιδευτικά και ερευνητικά ζητήματα και αφετέρου σε θέματα πολιτισμού και σύνδεσης με την κοινωνία.

Επιδιώκει τα εξής:

- την καθιέρωσή του ως το καλύτερο Τεχνολογικό Ίδρυμα στην παροχή προπτυχιακών σπουδών στις εφαρμοσμένες επιστήμες αλλά και μεταπτυχιακών

σπουδών υψηλού επιπέδου, με στόχο την προσέλκυση προπτυχιακών και μεταγενέστερων μεταπτυχιακών φοιτητών με υψηλά προσόντα και επιδόσεις, από όλη την Ελλάδα πρωτίστως αλλά και από χώρες της Ευρώπης, Αφρικής και Ασίας.

- διεθνή αναγνώριση υψηλού επιπέδου για όλες τις Σχολές του.

- Η διεθνής αναγνώριση να προκύπτει αφενός από την υψηλής ποιότητας και επιστημονικά αναγνωρισμένη ερευνητική δραστηριότητα των μελών του και αφετέρου από την: α) επαγγελματική αποκατάσταση των φοιτητών του, β) την ποιότητα των προπτυχιακών σπουδών, γ) την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας από την κοινωνία και τις επιχειρήσεις και δ) από τις διεθνείς συνεργασίες σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο.

- την ενίσχυση της σύνδεσης με την παραγωγική βιομηχανία και με τους παραγωγικούς φορείς σε επίπεδο έρευνας, την ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης και προπτυχιακών – μεταπτυχιακών προγραμμάτων, με κοινές υποδομές καινοτομικής τεχνολογίας που οδηγούν στη διεύρυνση των γνωστικών αντικειμένων, τα προσοντολόγια των αποφοίτων και την εργασιακή αποκατάσταση, όπως και την προώθηση βιομηχανικών ιδεών και ανάπτυξης νέων πρωτότυπων, ανταγωνιστικών και ιδιαίτερων προϊόντων βασισμένων στη μίξη επιστημονικών ιδεών, βιομηχανικών προτύπων και αναγκών του καταναλωτή.

- προσφορά ενός αποδοτικού και φιλικού προς τους χρήστες περιβάλλοντος εφαρμογών ΤΠΕ, έτσι ώστε να διευκολύνεται η υποστήριξη των φοιτητών, των εργαζόμενων και των ερευνητών.

- την συνεχή βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την ενίσχυση της ποιότητας διαβίωσης στο Ίδρυμα.

- την ανάδειξη, προβολή και αξιοποίηση πάσης φύσεως έργου που συντελείται στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (ακαδημαϊκό, ερευνητικό, αναπτυξιακό, κοινωνικό, πολιτιστικό) στην κοινωνία, στην πολιτεία και στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα.

- την εξεύρεση μηχανισμών διαρκούς επαφής και επικοινωνίας, με τους αποφοίτους του για συνέργειες σε θέματα εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας.

- την προσέλκυση των καλύτερων Ελλήνων επιστημόνων ακόμη και του εξωτερικού.
- την παρουσία του ως κορυφαίου και ελκυστικού εταίρου στα διεθνή προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης.

Η επίτευξη των στρατηγικών στόχων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου απαιτεί τον προσδιορισμό των ακόλουθων στόχων και δράσεων:

1. Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των προγραμμάτων σπουδών.

Επιδιώκεται η αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών ανεξάρτητα από την αξιολόγηση των Τμημάτων με τη συνεργασία ΜΟΔΠ/ΑΔΠ, η οποία και αποτελεί σημαντική παράμετρο για την εκπλήρωση του παραπάνω στόχου.

Επιδιώκεται η διαμόρφωση προγραμμάτων σπουδών που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της επιστήμης, της τεχνολογίας, των τεχνών και της διεθνούς επιστημονικής πρακτικής, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών πεδίων. Για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου, κρίνεται χρήσιμη η διατήρηση και ενίσχυση των Δομών Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) που θα συνδέουν επιτυχώς τους αποφοίτους με την αγορά εργασίας.

Ίδρυση και οργάνωση της Σχολής Δια Βίου Μάθησης, η οποία θα ενσωματώσει αρκετές από τις υπάρχουσες Δια Βίου Μάθησης δραστηριότητες και η οποία αναμένεται, να αποτελέσει πόλο έλξης των πολιτών προς το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, προς όφελος τόσο του Τ.Ε.Ι. όσο και του κοινωνικού συνόλου.

Βελτίωση της ποιότητας των υποδομών με την υιοθέτηση των πιο προηγμένων τεχνολογικών επιλογών.

Στόχος είναι η προσέλκυση και η επιλογή του καλύτερου διαθέσιμου διδακτικού προσωπικού και προσωπικού υποστήριξης της διδασκαλίας και της έρευνας.

Περαιτέρω ενίσχυση της διάδρασης διδάσκοντα και φοιτητή και την ανάπτυξη δημιουργικής σχέσης καθηγητών και φοιτητών.

Θεσμοθέτηση βραβείων και υποτροφιών για εξαιρετική εκπαιδευτική, ερευνητική και κοινωνική προσφορά.

Ολοκληρωμένη αξιοποίηση τεχνολογιών στο εκπαιδευτικό έργο.

2. Ενίσχυση ή σύσταση-δημιουργία της ερευνητικής αριστείας μέσω των ακόλουθων ενεργειών:

- Τη δημιουργία και λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων για την περαιτέρω ανάπτυξη και συστηματικοποίηση της ερευνητικής απόδοσης.
- Την εξασφάλιση προστατευμένου χρόνου στα μέλη του ιδρύματος που διενεργούν έρευνα, ώστε απρόσκοπτα να συνεχίσουν την ερευνητική διαδικασία.
- Τη συνέχιση και ενίσχυση της φιλοξενίας στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος, ομιλίες, συζητήσεις και παρουσιάσεις.
- Τη συνέχιση και ενίσχυση των συνεργασιών με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς φορείς.
- Τη δημιουργία πρότυπων υποδομών τεχνολογικής αριστείας και ανάπτυξης καινοτομιών στην πρωτογενή παραγωγή και τα τρόφιμα μαζί με ιδιωτικούς φορείς, επιχειρήσεις και την Περιφέρεια.

3. Ενίσχυση διεθνούς παρουσίας (εξωστρέφεια, διεθνείς συνεργασίες, διεθνοποίηση)

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης επιδιώκεται:

- Διεθνοποίηση του Ιδρύματος μέσω στρατηγικών επιστημονικών και ερευνητικών συνεργασιών, με αναπτυγμένες χώρες και χώρες με ραγδαία ανάπτυξη, σε τομείς που έχουν αμφότερο οικονομικό ενδιαφέρον, όπως γίνεται σήμερα με την Κίνα και την Ισπανία.
- Αύξηση (ποσοτικά) και διεύρυνση (ποιοτικά) των συμφωνιών συνεργασίας με ξένα Πανεπιστήμια.
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη αυτόνομων μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, και αντίστοιχων με σύμπραξη με ελληνικά και διεθνή Ιδρύματα.

- Ενθάρρυνση συμμετοχής μελών εκπαιδευτικού προσωπικού ως μέλη τριμελών επιτροπών παρακολούθησης διδακτορικών διατριβών. Σε αυτή την περίπτωση, η εκτέλεση μέρους ή του συνόλου των πειραμάτων της διατριβής σε εργαστήριο του ιδρύματος θα αποτελεί σημαντικό στόχο και προοίμιο για την ανάπτυξη αυτοτελών ή κοινών με πανεπιστήμια, προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών. Είναι σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών στα Τ.Ε.Ι. που έχουν αξιολογηθεί και έχουν σημαντικό ερευνητικό έργο, όπως το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.
- Αύξηση της παρουσίας σε ελληνικά και διεθνή δίκτυα: αριστείας, έρευνας, εκπαίδευσης, social media, αποφοίτων (alumni network).

4. Αναβάθμιση της οργάνωσης και λειτουργίας των Διοικητικών Υπηρεσιών μέσω:

- της εφαρμογής του νέου οργανογράμματος των διοικητικών υπηρεσιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου μετά από την συνεκτίμηση των απαιτήσεων του νέου νομικού και οικονομικού περιβάλλοντος.
- του ακριβή καθορισμού των καθηκόντων και των προσόντων του προσωπικού και ενίσχυση των δράσεων υποστήριξης των προσόντων (π.χ. με σεμινάρια ή με κυκλικές αναθέσεις αρμοδιοτήτων). Η αποτελεσματικότητα της διοίκησης τόσο σε καθήκοντα καθημερινότητας, όσο και σε καθήκοντα έκτακτων καταστάσεων θα πρέπει να αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης και επιβράβευσης του προσωπικού.
- της καθιέρωσης «Συστήματος Διοίκησης μέσω Στόχων», σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης, με σκοπό να ενεργοποιηθεί ο ανθρώπινος παράγοντας σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.
- της καθιέρωση Δεικτών Μέτρησης Αποδοτικότητας και Αποτελεσματικότητας, σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης, προκειμένου να αξιοποιηθούν καλύτερα οι διαθέσιμοι πόροι και να ασκηθεί διοίκηση προς όφελος των φοιτητών και των πολιτών.
- της πλήρους εφαρμογής συστήματος ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, προκειμένου να επιτευχθεί, η άμεση, απρόσκοπη και διαφανής επικοινωνία των φοιτητών, μελών ΔΕΠ, διοικητικού προσωπικού και λοιπού προσωπικού με τις Γραμματείες και τις διοικητικές υπηρεσίες του Ιδρύματος.

- της πιστής εφαρμογής των αρχών της διαφάνειας, της αξιοκρατίας και της χρηστής διοίκησης.

5. Χρήση, εφαρμογή και αξιοποίηση των πιο σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού, του ερευνητικού και διοικητικού έργου.

Εφαρμογή των σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας προκειμένου να επιτευχθεί:

- Μεταφορά των μαθημάτων και σε online εικονική (virtual) μορφή, ώστε να δύναται η δυνατότητα παρακολούθησης του μαθήματος όχι μόνο μέσα στην αίθουσα.

- Η χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας π.χ. moodle, για ανάρτηση σημειώσεων, εργασιών, άρθρων και συνέχιση της διαδικτυακής συζήτησης για το μάθημα ακόμη και μετά την αποχώρηση των φοιτητών από την αίθουσα διδασκαλίας, ώστε να εξελίσσεται η διδασκαλία και αλληλεπίδραση και μετά το πέρας του μαθήματος.

- Η αγορά λογισμικού λογοκλοπής (ephorus) για διασφάλιση της ποιότητας ακαδημαϊκής εκπαίδευσης και εξασφάλιση της ισοτιμίας των φοιτητών με τον εντοπισμό της λογοκλοπής σε εργασίες ανά εξάμηνο και στις πτυχιακές εργασίες.

- Η αγορά λογισμικού και πληροφοριακού υλικού για την δημιουργία εργαστηρίων προσομοίωσης π.χ. εργαστήρια Τμήματος Νοσηλευτικής.

- Η εγγραφή σε βάσης δεδομένων, όπως CINAHL, EBSCO, Cell Press κλπ. για την online πρόσβαση στα πλήρη κείμενα επιστημονικών περιοδικών.

Μια τέτοιου είδους προμήθεια ευρείας εφαρμογής λογισμικού και βάσεων δεδομένων πρέπει να γίνει κατά το ήδη πολύ επιτυχημένο πρότυπο του Δικτύου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, HEALLINK.

6. Αναβάθμιση ποιότητας της φοιτητικής μέριμνας

α) Σύσταση του «Συνηγόρου του Φοιτητή», ήδη συμπεριλαμβάνεται στην πρόταση νέου Οργανισμού του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

β) Ηλεκτρονικά Συγγράμματα.

γ) Διαφάνεια Δικαιούχων (φοιτητών, προμηθευτών, ...)

δ) Θεσμοθέτηση – Ίδρυση Ταμείου Στήριξης Φοιτητών.

ε) Θεσμοθέτηση του Παρατηρητηρίου της Ακαδημαϊκής Πορείας Φοιτητών από ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες.

στ) Προσβασιμότητα στο χώρο και τη γνώση όλων των φοιτητών.

7. Σύνδεση του Τ.Ε.Ι. Ηλείου με την κοινωνία και ανάδειξη του Ιδρύματος σε αναπτυξιακό και πολιτιστικό πόλο της Περιφέρειας Ηλείου και όχι μόνο.

α) Συμμετοχή του πλούσιου σε γνώσεις ανθρώπινου δυναμικού του Τ.Ε.Ι. Ηλείου στην αντιμετώπιση προβλημάτων όσον αφορά στην υγεία, στην προστασία του φυσικού και του πολιτισμικού περιβάλλοντος και στην οικονομία (γεωργική, τουριστική, αναπτυξιακή).

β) Διαρκής επαφή και προσφορά στήριξης στην τοπική κοινωνία και στους μηχανισμούς τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

γ) Αξιοποίηση των αποφοίτων του Τ.Ε.Ι. Ηλείου, πολλοί από τους οποίους είναι διαπρεπείς επιστήμονες ή επιχειρηματίες, για τη μεταφορά τεχνογνωσίας.

δ) Ανάπτυξη δράσεων που θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον του κοινωνικού συνόλου.

ε) Ένα ίδρυμα ανοιχτό στην πόλη και τους πολίτες μέσω πολιτιστικών δομών & μέσω καινοτόμων πρωτοβουλιών.

8. Το Τ.Ε.Ι. Ηλείου να εναρμονίζεται με το περιβάλλον

α) όσον αφορά στις υποδομές του, μέσω της μείωσης εκπομπής ρύπων από την εξοικονόμηση κατανάλωσης ενέργειας.

β) όσον αφορά στην εκπαίδευση και την επιστημονική έρευνα, δίνοντας έμφαση στο τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

9. Το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου προσεγγίσιμο από όλους τους πολίτες με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα με ειδικές ανάγκες - ιδιαιτερότητες, τόσο ως προς τις υποδομές, όσο και ως προς τον τρόπο διδασκαλίας και μετάδοσης της γνώσης.

10. Αξιοποίηση της ακίνητης και άυλης περιουσίας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου προς όφελος του Ιδρύματος και της κοινωνίας γενικότερα.

<http://modip.teiep.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το περιβάλλον στο οποίο το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, προσπαθεί να πετύχει τους στρατηγικούς του στόχους, προκειμένου να επιτύχει την επίτευξη του οράματός του, συντίθεται από πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες που αναλύονται ακόλουθα.

1. Το θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο

Η αναδιοργάνωση του ΤΕΙ Ηπείρου, στο πλαίσιο των διοικητικών του διαδικασιών και της ευρύτερης λειτουργίας του, έχει ως άξονα την εφαρμογή των αλλαγών που προβλέπει το νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως έχει διαμορφωθεί με την ψήφιση των Νόμων 4009/2011, 4076/2012 και 4115/2013. Η μεταρρύθμιση στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδιαίτερα στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου επήλθε μέσω του ΠΔ.84/2013, και του Σχεδίου Αθηνά, σύμφωνα με το οποίο το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου απαρτίζεται από 5 (πέντε) Σχολές, και πιο συγκεκριμένα 3 (τρεις) μονομηματικές, με 8 (οχτώ) Τμήματα διάσπαρτα λόγω γεωγραφικής θέσης στους 4 (τέσσερις) νομούς της Ηπείρου. Η αλλαγή αυτή αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση της προοπτικής ανάπτυξης του Ιδρύματος και έχει επιφέρει αλλαγές.

Ταυτόχρονα οι συνεχείς συνταξιοδοτήσεις και η μη αναπλήρωση των διοικητικών υπαλλήλων αλλά και των μελών ΕΠ που αποχωρούν έχει επηρεάσει καθοριστικά τόσο την εκπαιδευτική όσο και την διοικητική λειτουργία του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

2. Το οικονομικό πλαίσιο

Η ακολουθούμενη δημοσιονομική πολιτική μέσω του ανασχεδιασμού του προϋπολογισμού των δαπανών και των εσόδων του Ιδρύματος έχει οδηγήσει σε μείωση του προϋπολογισμού του Ιδρύματος αλλά και των υπόλοιπων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Ο έλεγχος των δαπανών οδηγεί στην εφαρμογή μέτρων που θα περιορίζουν το κόστος λειτουργίας του Ιδρύματος συνολικά, χωρίς να μειώνουν την ποιότητα και το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών του. Η αύξηση των εσόδων απαιτεί μια νέα αναπτυξιακή πολιτική για το σύνολο των πόρων του Ιδρύματος. Θα πρέπει όμως να επισημάνουμε πως ορισμένα από τα μέτρα περιορισμού των δαπανών (π.χ. ανάρτηση των σημειώσεων εργαστηρίων στο διαδίκτυο) ουσιαστικά μεταβιβάζει

το κόστος εκτύπωσης των σημειώσεων στους φοιτητές, κάτι που ορισμένους φοιτητές είναι δυσβάστακτο σε αυτή την οικονομική συγκυρία.

3. Το κοινωνικό πλαίσιο

Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και επομένως των νυν ή των μελλοντικών φοιτητών είναι εμφανής. Το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου θα πρέπει να επανασχεδιάσει τις προσφερόμενες υπηρεσίες με μεσοπρόθεσμη προοπτική και με στόχο, να αποτρέψει τους φοιτητές από το να μην εγκαταλείψουν τις σπουδές τους, αλλά και να προσελκύσει νέους με αυξημένο ποιοτικό φοιτητικό δυναμικό.

Η ικανότητα του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου να προσαρμόζεται ικανοποιητικά, ανταποκρινόμενο σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αποτυπώνεται μέσα από:

- την έγκαιρη προώθηση όλων των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των Τμημάτων,
- την άμεση προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών στις κατευθύνσεις του σχεδίου «Αθηνά».
- την έγκαιρη πλήρωση των προϋποθέσεων του νόμου για την ίδρυση και λειτουργία Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- την έναρξη της διαδικασίας Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης του Ιδρύματος και διαμόρφωση ολοκληρωμένου Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας.
- τη διασφάλιση της λειτουργίας όλων των προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, παρά τη ραγδαία μείωση των πόρων, μέσω της αξιοποίησης των διαθέσιμων ταμειακών υπολοίπων του Ιδρύματος.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά οι στρατηγικές ανάπτυξης του ΤΕΙ Ηπείρου σύμφωνα με στοιχεία που αναφέρονται στην τελευταία εσωτερική έκθεση αξιολόγησης του Ιδρύματος.

8.1 Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης

Αναφέρονται επιγραμματικά οι στόχοι:

1. Νέο οργανόγραμμα των διοικητικών υπηρεσιών
2. Εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας για τις Διοικητικές και Ακαδημαϊκές Μονάδες πιστοποίηση κατά ISO 9001:2008 (Εγχειρίδιο συστήματος ποιότητας, Εγχειρίδιο Διαδικασιών), διευκόλυνση λειτουργίας του Ιδρύματος με βάση του στόχους που θέτει.
3. Νέο πληροφοριακό σύστημα που διασυνδέει όλες τις υπηρεσίες του Ιδρύματος, με όλα τα τμήματα σε όλα τα παραρτήματα
4. Συνεχής επιμόρφωση διοικητικών υπαλλήλων

8.2 Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Προπτυχιακές Σπουδές. Διάρθρωση του Ιδρύματος σε Σχολές και Τμήματα

Όπως αναφέραμε ήδη, η τρέχουσα διάρθρωση του Ιδρύματος είναι πολύ πρόσφατη, ισχύει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 και πραγματοποιήθηκε με το επονομαζόμενο ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑ, σύμφωνα με το οποίο αποφασίστηκαν μετονομασίες Τμημάτων, ίδρυση Σχολών, συγχώνευση Τμημάτων και κατάργηση Παραρτημάτων.

Το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου αποτελείται από πέντε (5) Σχολές. Η κάθε Σχολή εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία των Τμημάτων που αποτελούν τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος.

Στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, με το ΠΔ.84/2013 (ΦΕΚ 124/τ. Α'/03.06.2013) και το Ν. 4218, άρθρο 6, παράγραφος 6, εδάφιο 3 (ΦΕΚ 268/τ. Α'/10.12.2013), ιδρύθηκαν και λειτουργούν πέντε (5) Σχολές, οι οποίες διαρθρώνονται σε οκτώ (8) Τμήματα προπτυχιακού επιπέδου:

Ι) Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής (με έδρα την Άρτα), στην οποία εντάχθηκε το Τμήμα:

α) Τεχνολόγων Γεωπόνων (με έδρα την Άρτα) και κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

i) Φυτικής Παραγωγής

ii) Ζωικής Παραγωγής

iii) Ανθοκομίας – Αρχιτεκτονικής Τοπίου.

II) Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (με έδρα την Άρτα), στην οποία εντάχθηκε το Τμήμα:

α) Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (με έδρα την Άρτα) και κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

i) Μηχανικοί Δικτύων Τ.Ε.

ii) Μηχανικοί Ηλεκτρονικών Υπολογιστών Τ.Ε.

iii) Μηχανικοί Λογισμικού Τ.Ε.

Το Τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με έδρα την Άρτα και το Τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, του παραρτήματος Λευκάδας του Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων με έδρα την Λευκάδα, συγχωνεύονταν στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., με έδρα την Άρτα.

III) Σχολή Καλλιτεχνικών Σπουδών (με έδρα την Άρτα), στην οποία εντάχθηκε το Τμήμα:

α) Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής (με έδρα την Άρτα).

IV) Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας (με έδρα τα Ιωάννινα), στην οποία εντάχθηκαν τα Τμήματα:

α) Νοσηλευτικής (με έδρα τα Ιωάννινα)

β) Λογοθεραπείας (με έδρα τα Ιωάννινα)

γ) Προσχολικής Αγωγής (με έδρα τα Ιωάννινα).

V) Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας (με έδρα την Ηγουμενίτσα), στην οποία εντάχθηκαν τα Τμήματα:

α) Διοίκησης Επιχειρήσεων (με έδρα την Ηγουμενίτσα) και εισαγωγικές κατευθύνσεις:

i) Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

ii) Διοίκησης Επιχειρήσεων, με κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου:

(ii.α) Διοίκησης Επιχειρήσεων

(ii.β) Εφαρμοσμένες Ξένες Γλώσσες στη Διοίκηση και την Οικονομία.

β) Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (με έδρα την Πρέβεζα).

Μεταπτυχιακές Σπουδές

Στο ΤΕΙ Ηπείρου εγκρίθηκαν τα κάτωθι αυτόνομα μεταπτυχιακά προγράμματα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του Ν.4301/2014 και του Ν.3865/2008 «Θεσμικό πλαίσιο για Μεταπτυχιακές σπουδές»:

1. Με το αριθμό ΦΕΚ.427/24.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογοθεραπείας, της ΣΕΥΠ, με τίτλο προγράμματος «Διεπιστημονική προσέγγιση αναπτυξιακών και επίκτητων διαταραχών επικοινωνίας», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
2. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, της ΣΔΟ, με τίτλο προγράμματος «Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
3. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., της ΣΤΕΦ, με τίτλο «Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
4. Με το αριθμό ΦΕΚ.272/11.02.2016/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων, της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, με τίτλο «Αειφόρα Έργα Πράσινου», με έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Μεταπτυχιακά σε συνεργασία

5. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών «Αγροχημεία – Εφαρμογές στη Ζωική και Φυτική Παραγωγή / Φαρμακευτικά Φυτά» (σε σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).
6. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στη «Νοσηλευτική Παθολογία» (το οποίο συνδιοργανώνεται από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου).
7. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στις «Υδατοκαλλιέργειες – Παθολογικά προβλήματα εκτρεφόμενων υδρόβιων οργανισμών» (σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Κτηνιατρικής, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Συγκεκριμένοι στόχοι και χρονοδιάγραμμα

1. Το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου διαθέτει υψηλά εξειδικευμένο ακαδημαϊκό προσωπικό.

- Στόχος στην επόμενη τετραετία είναι η αύξηση στη συμμετοχή και υποβολή ερευνητικών προτάσεων από το ακαδημαϊκό προσωπικό καθώς και στη δημοσίευση ερευνητικών αποτελεσμάτων προκειμένου να επιτευχθεί επέκταση των δραστηριοτήτων του Ιδρύματος, εκτός του χώρου της διδασκαλίας και συγκεκριμένα στην παραγωγή και διάχυση νέας γνώσης μέσα από τη διαδικασία έρευνας.

- Ένας επιπλέον στόχος είναι η περαιτέρω αριθμητική αύξηση κατά 20% των άρθρων που δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια κατά την επόμενη τετραετία σε σύγκριση με αυτόν της προηγούμενης τετραετίας, καθώς και η αύξηση του ποσοστού των επιστημονικών άρθρων γραμμένων στην Αγγλική γλώσσα για μεγαλύτερη διάχυση του επιστημονικού αποτελέσματος.

- δημιουργία Προγραμμάτων Σπουδών ή/και μαθημάτων στην Αγγλική γλώσσα στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου. Στο πλαίσιο της ενέργειας αυτής επιδιώκεται στην επόμενη τετραετία η υποστήριξη των Τμημάτων και Σχολών ώστε να παρέχουν παράλληλα με το Ελληνικό Πρόγραμμα Σπουδών και μαθήματα στην Αγγλική γλώσσα, γεγονός που θα

ενισχύσει την διεθνοποίηση του Ιδρύματος μέσω της προσέλκυσης περισσότερων αλλοδαπών φοιτητών και την προετοιμασία των Ελλήνων φοιτητών που επιθυμούν να κάνουν διεθνή καριέρα.

- δημιουργία αυτόνομων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

- επέκταση των διεθνών συνεργασιών στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus με Τμήματα και Ιδρύματα του εξωτερικού είναι ο επιδιωκόμενος στόχος στην επόμενη τετραετία.

Μέτρα για την υλοποίηση των στόχων

- Το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος μπορεί να ενισχυθεί μέσω της δημιουργίας και επάνδρωσης ερευνητικών εργαστηρίων και της έκδοσης αντίστοιχων ΦΕΚ για τη λειτουργία τους. Επιπλέον, προβλέπεται η δημιουργία πχ. οικονομικών κινήτρων, όπως η παροχή μικρών χορηγιών για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων, η μεγαλύτερη και καλύτερη προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τη δημιουργία διαδικτυακού χώρου στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ιδρύματος καθώς και η διασύνδεση με τον κόμβο ακαδημαϊκής και επιστημονικής αριστείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (<http://excellence.minedu.gov.gr>).

- Η δημιουργία προστατευμένου χρόνου για τη συγγραφή και τη μείωση του διοικητικού ή διδακτικού έργου των μελών ΕΠ που συγγράφουν αναμένεται να ενισχύσει τις διεθνείς συνεργασίες του ΤΕΙ Ηπείρου και να οδηγήσει στην αύξηση της συγγραφικής παραγωγής των μελών ΕΠ. Προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλει και ο ετήσιος σχεδιασμός της συγγραφικής δραστηριότητας των μελών στα Τμήματα, όπως συμβαίνει με τον ετήσιο προγραμματισμό στη διδασκαλία.

- Τα μέτρα για τη δημιουργία Προγραμμάτων Σπουδών ή/και μαθημάτων στην Αγγλική γλώσσα στοχεύουν στην μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και αναγνώριση των ECTS όσων φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών.

- Τα μέτρα για την επέκταση των διεθνών συνεργασιών στο Τ.Ε.Ι. Ηλείου περιλαμβάνουν την ενίσχυση της δημιουργίας μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα, την προσμέτρηση του χρόνου διδασκαλίας των μελών ΕΠ σε εισερχόμενους αλλοδαπούς φοιτητές ως μέρος των ανά εβδομάδα ωρών διδασκαλίας τους και μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και ιστοσελίδων στην Αγγλική γλώσσα.

8.3 Στρατηγική έρευνας

Βασικοί άξονες ανάπτυξης της έρευνας του ΤΕΙ Ηλείου είναι οι ακόλουθοι:

1. Λειτουργία Ερευνητικών Εργαστηρίων
2. Πειραματική Κλινική
3. Ενίσχυση του Γραφείου Προγραμμάτων για την υποβολή και διαχείριση Ερευνητικών Προτάσεων
4. Πρότυπο Αγροδιατροφικό Τεχνολογικό Πάρκο
5. Προώθηση της συνεργειακής έρευνας και της συνεργασίας με κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς (Επιμελητήρια, Δήμους)

Το ΤΕΙ Ηλείου διαθέτει Σχολές, Τμήματα, Τομείς και Εργαστήρια που εξετάζουν ένα ευρύ πεδίο επιστημονικών αντικειμένων. Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών του ΤΕΙ Ηλείου αξιοποιείται σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μέσω ποικίλων έργων (εφαρμοσμένης έρευνας, αναπτυξιακά κλπ).

Η έρευνα (βασική έως εφαρμοσμένη) στο ΤΕΙ Ηλείου συνδέεται με τις κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και ιδιαίτερα αυτές των περιοχών όπου είναι εγκατεστημένο.

Οι ερευνητικές ομάδες του ΤΕΙ Ηλείου πέτυχαν σημαντικές αξιολογήσεις και χρηματοδοτήσεις στις ανταγωνιστικές προτάσεις που υπέβαλαν στα παρακάτω προγράμματα:

1. 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. ΕΣΠΑ 2007-2013:

- ❖ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση (ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ ΙΙΙ).
- ❖ Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου (ΝΕΑ ΓΝΩΣΗ – Πρότυπο Πιλοτικό Πρόγραμμα Χρηματοδότησης της Έρευνας από τις Περιφέρειες).
- ❖ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ, Προγράμματα ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, Πρόγραμμα Συνεργασίας Ελλάδα-Κίνα, Ελλάδα-Τσεχία).
- ❖ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση.

Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας :

- ❖ Ελλάδα – Ιταλία 2007-2013.
- ❖ IPA «Αδριατική».
- ❖ «Θαλάσσια Λεκάνη της Μεσογείου» MED ENPI.
- ❖ «Χώρος Νοτιοανατολικής Ευρώπης» SOUTH EAST EUROPE.

Η μεταφορά τεχνολογίας από το πανεπιστήμιο προς τις επιχειρήσεις, με τη διαμεσολάβηση των επιστημονικών πάρκων, μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους ακόλουθους τρόπους: (1) με την ανάθεση ερευνητικών προγραμμάτων σε πανεπιστημιακά εργαστήρια για θέματα ανάλυσης, αξιολόγησης, σχεδιασμού προϊόντων, (2) με την παροχή συμβουλών προς τις επιχειρήσεις σε θέματα σχετικά με τους τομείς ειδίκευσης του πανεπιστημίου, (3) με τη μετακίνηση προσωπικού των πανεπιστημίων, που ιδρύουν νέες επιχειρήσεις, (4) με τι άτυπες σχέσεις πανεπιστημίων και επιχειρηματιών, που διαμορφώνουν πηγές πληροφόρησης και πρόσβασης σε άτομα και εξειδικεύσεις. (Κομνηνός, 1993).

Επιδίωξη του ΤΕΙ Ηπείρου αποτελεί η χρηματοδότηση της εφαρμοσμένης έρευνας όχι μόνο από φορείς χρηματοδότησης που απευθύνονται προς όλους τους ερευνητικούς φορείς, αλλά και μέσα από ειδικές συμφωνίες του ιδρύματος με δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

8.4 Οικονομικός Προγραμματισμός

Ο συνολικός δημοσιονομικός προϋπολογισμός του ΤΕΙ υπέστη δραστική μείωση από πλευράς κρατικής χρηματοδότησης την τελευταία πενταετία. Τα κονδύλια που διατίθενται για την πρόσληψη διδακτικού προσωπικού ορισμένου χρόνου για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών του Ιδρύματος ετησίως μειώθηκαν δραστικά από ~ 3.336.000 € το 2010 σε ~ 55.000 € το 2015. Τα τελευταία χρόνια το Ίδρυμα μέσω χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, έχει συγκεντρώσει ένα εντυπωσιακό ταμειακό πλεόνασμα έκτακτης ανάγκης ύψους ~ 1.900.000 ευρώ, το οποίο μαζί με ένα ετήσιο εισόδημα μερισμάτων αξίας περίπου € 104.000 από κρατικά ομόλογα (αξίας ~ 4.000.000 ευρώ) ενίσχυσαν το ΤΕΙ σε περιόδους λιτότητας και αντιστάθμισαν το έλλειμμα για την πρόσληψη διδακτικού προσωπικού ορισμένου χρόνου. Το ΤΕΙ χρησιμοποίησε μέρος αυτού του ταμειακού πλεονάσματος για να συμπληρώσει τον προϋπολογισμό του 2015-2016 μέχρι του ποσού των € 510.000, επαρκές για να καλύψει τις εκπαιδευτικές του υποχρεώσεις.

Ο προϋπολογισμός για τις λειτουργικές / διοικητικές απαιτήσεις του ΤΕΙ έχει μειωθεί από ~ 4.020.000 € το 2010 σε ~ 1.030.000 € το 2015. Ωστόσο, ο προϋπολογισμός που διατέθηκε για την πρόνοια των φοιτητικών αναγκών (παροχή γευμάτων, στέγαση κ.λπ.) διατηρήθηκε σε σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο από ~ 1.453.000 € το 2010 σε ~ 1.210.000 € το 2015. Αυτό είναι ενθαρρυντικό και δείχνει τη δέσμευση του ΤΕΙ για υψηλής ποιότητας υπηρεσίες ευημερίας, αφού κάθε μέτρο έχει αξιοποιηθεί για να αποφευχθεί ο οποιοσδήποτε συμβιβασμός- μείωση αναφορικά με την ευημερία των σπουδαστών. Μερικά από τα μεταπτυχιακά προγράμματα χρεώνουν δίδακτρα και άλλα είναι δωρεάν (κυρίως λόγω του συνεργατικού χαρακτήρα αυτών των μαθημάτων με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων). Τα δίδακτρα από τα μεταπτυχιακά μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή εισοδήματος για το ΤΕΙ.

Οικονομικός Προγραμματισμός Ιδρύματος: Περιλαμβάνει:

1. Αύξηση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου από πηγές εκτός Υπουργείου Παιδείας και επιτυγχάνεται με τις κάτωθι ενέργειες:

- ❖ Αξιοποίηση μέρους της χρηματοδότησης των ερευνητικών – αναπτυξιακών προγραμμάτων για δαπάνες στην εκπαίδευση – έρευνα.

- ❖ Αξιοποίηση μέρους των διδασκτρων των μεταπτυχιακών σπουδών για δαπάνες στην εκπαίδευση – έρευνα (ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 πρόσληψη των Πανεπιστημιακών Υποτρόφων με ιδίους πόρους).
  - ❖ Ενοικίαση Κυλικείων - Καφετιερών (στα τέσσερα campus)
  - ❖ Ενοικίαση μέρους του αγροκτήματος.
  - ❖ Χορηγίες για εκδηλώσεις και ημερίδες.
  - ❖ Περιστασιακή «ενοικίαση» αμφιθεάτρων για εκδηλώσεις.
  - ❖ Αύξηση απορρόφησης κονδυλίων από Περιφέρεια Ηπείρου.
2. Αύξηση πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου μέσω της αξιοποίησης μέρους του αγροκτήματος για πιλοτικές εφαρμογές καινοτόμων διαδικασιών για την βιομηχανία, θα πραγματοποιηθεί:
- ❖ μέσω της λειτουργίας του Πρότυπου Αγροδιατροφικού Τεχνολογικού Πάρκου
3. Αύξηση πόρων από παροχή υπηρεσιών προς τρίτους από τα εργαστήρια, επιτυγχάνεται με τις παρακάτω ενέργειες:
- ❖ Πιστοποίηση δύο εργαστηρίων για παροχή υπηρεσιών (ολοκλήρωση πιστοποίησης 31-10-2016, με χρηματοδότηση από την περιφέρεια).
  - ❖ Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων πνευματικής Ιδιοκτησίας.
4. Στόχευση δαπανών, πραγματοποιείται με τις παρακάτω ενέργειες:
- ❖ Περικοπή ή ελάττωση κάθε δαπάνης που δεν είναι απολύτως αναγκαία και δεν εμπίπτει στο τρίπτυχο Εκπαίδευση – Έρευνα – Φοιτητική Μέριμνα.
  - ❖ Περιοδική ανανέωση εξοπλισμού.
5. Διαχείριση με πλήρη διαφάνεια, επιτυγχάνεται με τις κάτωθι διαδικασίες:
- ❖ Διαύγεια – Συμβάσεις – Διαγωνισμοί.
  - ❖ Ενημέρωση για κάθε δαπάνη στη Συνέλευση του ΤΕΙ Ηπείρου. Αποφάσεις από συλλογικά όργανα.
  - ❖ Δαπάνες εξοπλισμού – ΠΔΕ με ομόφωνες αποφάσεις συλλογικών οργάνων
6. Βελτίωση διαδικασιών πραγματοποιείται μέσω:

της πλήρους λειτουργίας του νέου πληροφοριακού συστήματος και της εφαρμογής του.

8.5 Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών

Το ΤΕΙ διαχειρίζεται 43 κτίρια που καλύπτουν συνολικά ~ 40.000 m². Τα βασικά στρατηγικά σημεία περιλαμβάνουν την κατασκευή ενός νέου κυλικείου στην πανεπιστημιούπολη της Άρτας με κόστος ~ 1.500.000 € (τεχνικά σχέδια και ανταγωνιστικές προσφορές πραγματοποιήθηκαν με χορηγία από την Τράπεζα Πειραιώς), την ανακαίνιση υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων για την κάλυψη των αναγκών φοιτητών, προσωπικού και επισκεπτών που ανήκουν στην κατηγορία των ΑμεΑ, την ανακαίνιση του ξενοδοχείου Ξένια στην Ηγουμενίτσα για την παροχή 72 επιπλέον θέσεων φοιτητών (δύο τμήματα του ξενοδοχείου έχουν ανακαινιστεί με τέσσερα ακόμα που θα ολοκληρωθούν στο εγγύς μέλλον) και την επίσημη νομιμοποίηση όλων των κτηρίων του ΤΕΙ.

Ορισμένα κτίρια είναι ελλιπή και σε φάση στασιμότητας λόγω ανεπίλυτων παρατεταμένων νομικών διαφορών. Η έκβαση είναι αβέβαιη και οι πλειοψηφία αυτών βρίσκεται σε κατάσταση εγκατάλειψης. Ένα αυτοματοποιημένο σύστημα κεντρικής θέρμανσης, το οποίο λειτουργεί εξ αποστάσεως για την εξοικονόμηση πόρων και κεφαλαίων, είναι εν μέρει λειτουργικό στην πανεπιστημιούπολη της Άρτας και μπορεί να επεκταθεί σε άλλες πανεπιστημιούπολεις.

Το campus της Άρτας και των Ιωαννίνων περιλαμβάνουν τρία τμήματα το καθένα, αλλά τα αντίστοιχα της Ηγουμενίτσας και της Πρέβεζας περιλαμβάνουν ένα τμήμα το καθένα. Παρόλο που τα στρατηγικά σχέδια του παρελθόντος ήταν επεκτατικά, υπό την τρέχουσα κακή οικονομική κατάσταση του ελληνικού κράτους είναι απίθανο να υλοποιηθούν τέτοια σχέδια. Αντίθετα, τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα βρίσκονται τώρα υπό πίεση να μεταρρυθμίσουν δραστικά και να προσαρμοστούν στη νέα οικονομική πραγματικότητα και τους περιορισμούς.

Συγκεκριμένοι στόχοι και χρονοδιάγραμμα:

1. Λειτουργία δυο Campus με την συγκέντρωση των Τμημάτων/ Σχολών στην Άρτα –και στα Ιωάννινα.

Σχετική πρόταση κατά τον σχεδιασμό του Αθηνά θα τεθεί στον Εθνικό Διάλογο για την Παιδεία από το ΤΕΙ Ηπείρου.

2. Αύξηση προσφερόμενων θέσεων στην Εστία Ηγουμενίτσας (συνολικά 72 φοιτητές).

Συνέχιση των εργασιών έπειτα από την αρχική μετατροπή τμήματος του παλιού ξενοδοχείου ΕΟΤ σε Εστία. Άδεια από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, και ένταξη στο ΠΔΕ. Προβλέπεται η ολοκλήρωση στο τέλος του 2017.

3. Κατασκευή εστιατορίου στους Κωστακιούς Άρτας

Έχει εκπονηθεί η Τεχνική μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης με χορηγία από την Τράπεζα Πειραιώς (αναμένεται η παράδοσή τους) και θα υποβληθεί αίτημα για ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

4. Νομιμοποίηση Κτιρίων ΤΕΙ Ηπείρου

Οριστική νομιμοποίηση της πλειοψηφίας των κτιρίων και ολοκλήρωση όλων των απαραίτητων ενεργειών έως το τέλος του Μαρτίου 2016.

5. Περιοδική Συντήρηση Κτηρίων

Θα πραγματοποιηθεί μέσω της αύξησης των πόρων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

8.6 Περιβαλλοντική πολιτική

Στις προθέσεις του ΤΕΙ είναι η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής πολιτικής μέσω των παρακάτω δράσεων:

1. Ανακύκλωση

- ❖ Συμμετοχή σε δράσεις ανακύκλωσης Χαρτιού – Πλαστικού – Μπαταριών Λαμπτήρων.

- ❖ Πειραματισμός για χρήση ανακυκλώσιμου νερού για πότισμα (Συνεργασία με το Δήμο Αρταίων).

2. Μείωση κατανάλωσης Πετρελαίου για θέρμανση:

- ❖ Συνέχιση βελτίωσης εξοικονόμησης ενέργειας κτηρίων (Αντικατάσταση κουφωμάτων ΣΕΥΠ στα Ιωάννινα).
- ❖ Ορθολογικότερη λειτουργία των καυστήρων με κεντρικό έλεγχο της λειτουργίας τους.
- ❖ Χρήση κλιματιστικών στα Γραφεία ώστε να μην λειτουργούν οι Κεντρικές ψυκτικές μονάδες το καλοκαίρι μετά τη λήξη των μαθημάτων.
- ❖ Προμήθεια ζεστού νερού από ηλιακά συστήματα στη Φοιτητική Εστία.

3. Μείωση Χαρτιού επιτυγχάνεται:

- ❖ Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων.
- ❖ Χρήση ψηφιακής υπογραφής.
- ❖ Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο.
- ❖ Ηλεκτρονικές σημειώσεις.
- ❖ Ψηφιακά Μαθήματα.
- ❖ Χρήση Moodle και E-class.

4. Πιλοτική κατασκευή πράσινων στεγών

- ❖ Έχουν πραγματοποιηθεί μελέτες για πράσινες στέγες σε σχολεία και δημόσια κτίρια Δήμων από καθηγητές του ΤΕΙ Ηπείρου. Στο πρόγραμμα αυτό δεν μπόρεσε να συμμετάσχει το ΤΕΙ Ηπείρου με δικά του κτίρια.
- ❖ Διεκδίκηση χρηματοδότησης σε επόμενη σχετική πρόσκληση

5. Φωτοβολταϊκά

- ❖ Εξετάζεται από την Τεχνική Υπηρεσία η δυνατότητας εγκατάστασης φωτοβολταϊκών αλλά και χρηματοδότησή τους.

6. Σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων

- ❖ Συνεχίζεται η συνεργασία με το Δημοτικό Σφαγείο και την κτηνοτροφική επιχείρηση «ΧΗΤΑΣ» για ζωικούς ιστούς.
- ❖ Συνεχίζεται η συνεργασία με το Νοσοκομείο Άρτας για χημικές συσκευασίες και άλλα απόβλητα.

8.7 Προγράμματα Σπουδών

8.7.1 Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

Το ΤΕΙ αποτελείται από πέντε Σχολές με οκτώ ακαδημαϊκά τμήματα κατανεμημένα σε τέσσερις γειτονικές πόλεις της Ηπείρου (Άρτα, Ιωάννινα, Ηγουμενίτσα, Πρέβεζα) που προσφέρουν οκτώ προπτυχιακά (BA ή BSc) προγράμματα σε σύγχρονες διεπιστημονικές θεματικές περιοχές. Οι προϋποθέσεις εισόδου στα Τμήματα εξαρτώνται από το βαθμό επιτυχίας που επιτυγχάνεται στις Πανελλαδικές εξετάσεις. Προκειμένου οι φοιτητές να αποφοιτήσουν, πρέπει να ολοκληρώσουν οκτώ ακαδημαϊκά εξάμηνα (τέσσερα έτη) σπουδών, τα οποία αντιστοιχούν σε - τουλάχιστον - 240 μονάδες ECTS. Το πρόγραμμα σπουδών των προπτυχιακών προγραμμάτων είναι καλά δομημένο και εκτείνεται σε οκτώ εξάμηνα. Περιλαμβάνει βασικές ενότητες, προαιρετικές ενότητες, εργαστήρια και την πτυχιακή εργασία. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική για όλα τα εργαστηριακά μαθήματα. Γενικά, η μη συμμετοχή στο 20% των εργαστηριακών μαθημάτων έχει ως αποτέλεσμα αυτόματη αποτυχία της ενότητας. Η υποχρεωτική παρακολούθηση βελτιώνει την αφοσίωση των μαθητών στο πρόγραμμα, ενισχύει το προσωπικό σύστημα καθοδήγησης και αυξάνει την παρουσία της ακαδημαϊκής κοινότητας στην πανεπιστημιούπολη.

Για όλα τα τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου και όλα τα προγράμματα σπουδών ισχύουν τα κάτωθι θετικά:

1. Υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα (αλυσίδες), κάτι που προσδίδει σοβαρότητα στην ακαδημαϊκή οργάνωση και συγκρότηση του προγράμματος σπουδών.
2. Υποχρεωτική παρακολούθηση των εργαστηρίων.
3. Υποστήριξη των περισσότερων μαθημάτων από οργανωμένη ηλεκτρονική τάξη (e-class) η οποία εμπλουτίζεται διαρκώς. Στόχος του ιδρύματος είναι να

υποστηρίζονται όλα τα μαθήματα από ηλεκτρονικές τάξεις, ώστε όλες οι πληροφορίες, και κυρίως τα βοηθητικά μέσα και η συμπληρωματική βιβλιογραφία να είναι άμεσα διαθέσιμη σε όλους τους φοιτητές.

4. Ηλεκτρονική οργάνωση των γραμματειών των τμημάτων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την επαφή με τους φοιτητές, ώστε να επιτυγχάνεται άμεση και έγκαιρη ενημέρωση των τελευταίων για το πρόγραμμα σπουδών, το ωρολόγιο πρόγραμμα, σημαντικές ανακοινώσεις, άμεση ενημέρωση για τη βαθμολογία τους, ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων (αρχική και διορθωτική) κ.α. Από το ακαδημαϊκό έτος 2012 -2013 εφαρμόζεται στο Ίδρυμά μας η ηλεκτρονική εγγραφή των πρωτοετών φοιτητών με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 καθιερώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων η ηλεκτρονική προεγγραφή των πρωτοετών φοιτητών την καθιέρωσε για όλα τα Ιδρύματα.
5. Προαιρετική παρακολούθηση των διαλέξεων. Σε Τμήματα/Σχολές με υψηλό βαθμό εισαγωγής (π.χ. της ΣΕΥΠ) καταγράφεται μεγαλύτερο ποσοστό παρακολούθησης των διαλέξεων από τους φοιτητές.

Τα αρνητικά σημεία που είναι κοινά για όλα τα τμήματα, συνοψίζονται στα εξής:

1. Τεράστιος διδακτικός φόρτος σε συνδυασμό με την, προ τριετίας, κατάργηση της υποχρέωσης διδασκαλίας των υποχρεωτικών μαθημάτων σε όλα τα εξάμηνα γεγονός που έχει οδηγήσει τους περισσότερους διδάσκοντες σε διαρκή αναζήτηση γνωστικών αντικειμένων (αυτή η ρύθμιση αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία για ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα που έχουν βασική αποστολή τους τη διδασκαλία και την έρευνα π.χ. επίκουροι καθηγητές με 14 ώρες διδασκαλίας /εξάμηνο ασχολούνται με τελείως διαφορετικά αντικείμενα κάθε εξάμηνο).
2. Μη αναπλήρωση μονίμων διδασκόντων που συνταξιοδοτούνται.
3. Πολύμηνη καθυστέρηση (7 μήνες) στην έγκριση πρόσληψης έκτακτου ΕΠ από το αποθεματικό του ιδρύματος. Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν εφαρμόστηκε κάτι τέτοιο, διότι με την χρήση ιδίων πόρων προσλήφθηκαν 21 άτομα ως Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι, ενώ από κρατική έγκριση (ΠΥΣ) το υπόλοιπο έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό.

4. Για όσο διάστημα υπάρχει τόσο μεγάλη έλλειψη στελεχών και υποχρεωτικά διπλασιασμός του γνωστικού αντικείμενου των περισσότερων διδασκόντων, αναγκαίες και σημαντικές δράσεις θα πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερο του κανονικού χρονικό διάστημα, από τη διεξαγωγή έρευνας, στην ενημέρωση για τις επιστημονικές εξελίξεις, κ.α.

Ημερομηνία τελευταίας μείζονος αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών περιγράφεται στον παρακάτω πίνακα:

Τμήμα	Τελευταία αναθεώρηση προγράμματος Απόφαση Συνέλευσης ΤΕΙ
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	14/08.07.2014
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής	5/06.04.2015
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	18/03.10.2014
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	10/25.07.2013
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	10/25.07.2013
Τμήμα Νοσηλευτικής	13/30.06.2014
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	18/30.10.2014
Τμήμα Λογοθεραπείας	13/25.06.2014

8.7.2 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Ίδρυμα παρέχει συνολικά επτά (7) αυτόνομα ή σε συνεργασία με άλλα Ιδρύματα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Αναλυτικά, τα προγράμματα παρουσιάζονται παρακάτω:

Αυτόνομα μεταπτυχιακά προγράμματα

1. Με το αριθμό ΦΕΚ.427/24.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογοθεραπείας, της ΣΕΥΠ, με τίτλο

προγράμματος «Διεπιστημονική προσέγγιση αναπτυξιακών και επίκτητων διαταραχών επικοινωνίας», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.

2. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, της ΣΔΟ, με τίτλο προγράμματος «Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
3. Με το αριθμό ΦΕΚ.840/14.03.2015/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., της ΣΤΕΦ, με τίτλο «Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων», έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.
4. Με το αριθμό ΦΕΚ.272/11.02.2016/τ.Β΄, εγκρίθηκε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων, της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, με τίτλο «Αειφόρα Έργα Πράσινου», με έναρξη το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Μεταπτυχιακά προγράμματα σε συνεργασία

1. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών «Αγροχημεία – Εφαρμογές στη Ζωική και Φυτική Παραγωγή / Φαρμακευτικά Φυτά» (σε σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων).
2. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στη «Νοσηλευτική Παθολογία» (το οποίο συνδιοργανώνεται από το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου).
3. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών στις «Υδατοκαλλιέργειες – Παθολογικά προβλήματα εκτρεφόμενων υδρόβιων οργανισμών» (σύμπραξη του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με το Τμήμα Κτηνιατρικής, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας).

Εκτός της ελκυστικότητας, πολύ μεγάλη σημασία έχει το πόση προστιθέμενη γνώση παίρνουν φοιτητές που δεν είχαν πάρει όλα τα απαραίτητα εφόδια στο γυμνάσιο και λύκειο.

ΔΕΙΚΤΕΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015

ΤΜΗΜΑΤΑ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	Πλήθος τίτλων που απονεμήθηκαν	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	Πλήθος τίτλων που απονεμήθηκαν
	2014-2015	2014-2015	2015-2016	2015-2016 έως 29.02.2016
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	7204	67	7757	24
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε.	7559	96	7995	23
Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής	10527	43	10416	8
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	7296	179	7616	88
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων	11058	103	10957	19
Κατεύθυνση Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Φιλοξενίας	5086		3539	
Τμήμα Νοσηλευτικής	11918	256	11624	85
Τμήμα Προσχολικής Αγωγής	12214	185	12104	92
Τμήμα Λογοθεραπείας	14555	268	14357	120

Το κόστος φοιτητή ανά έτος υπολογίζεται ως εξής: για το 2011 κόστος 1.398 ευρώ, για το 2012 κόστος 1.139 ευρώ, 2013 κόστος 1.042 ευρώ, 2014 κόστος 1.048 ευρώ και το 2015 κόστος 1070 ευρώ.

8.8 Κοινωνική Στρατηγική

Η κοινωνική στρατηγική του Ιδρύματος αναπτύσσεται στις παρακάτω δράσεις:

1. Διάχυση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων και Μελετών μέσω της:

- ❖ Διοργάνωσης μεγάλου αριθμού ημερίδων για ενημέρωση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών αναπτυξιακών προγραμμάτων του ΤΕΙ Ηπείρου.
- ❖ Συν-διοργάνωσης ή συμμετοχής σε εκδηλώσεις με άλλους φορείς.

2. Διασύνδεση του ΤΕΙ με την Οικονομία, αύξηση εξωστρέφειας του Ιδρύματος επιτυγχάνεται μέσω:

- ❖ Στοχευμένης έρευνας στις ανάγκες και την παραγωγή της Ηπείρου.
- ❖ Ανάπτυξης συνεργασιών με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.

3. Πολιτιστικές πρωτοβουλίες:

- ❖ Σημαντικός αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων κυρίως με τη συμμετοχή του τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του Ιδρύματος.
- ❖ Αύξηση των συν-διοργανώσεων με πολιτιστικούς και άλλους φορείς.

4. Δια Βίου Εκπαίδευση επιτυγχάνεται:

- ❖ Επιμόρφωση στελεχών του παραγωγικού τομέα με αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του νέου ΕΣΠΑ, καθώς επέκταση και συνέχεια δράσεων όπως ΤΟΠΣΑ και ΠΕΓΑ.

5. Στενή συνεργασία με επαγγελματικούς φορείς και συλλόγους αποφοίτων για επαγγελματικά δικαιώματα

- ❖ Συναντήσεις με επαγγελματικούς φορείς, ομιλίες ενημέρωσης προς τελειόφοιτους φοιτητές.

6. Παρατηρητήριο αποφοίτων

- ❖ Επέκταση του προγράμματος πρακτικής – ΔΑΣΤΑ για παρακολούθηση αποφοίτων.

7. Ενεργή συμμετοχή στον προγραμματισμό ανάπτυξης της περιφέρειας Ηπείρου

- ❖ Συμμετοχή στο Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας στο οποίο εκπροσωπείται το ΤΕΙ από δύο (2) Καθηγητές του Ιδρύματος και τρία (3) αναπληρωματικά μέλη, καθώς και στις υποομάδες με τέσσερις (4) Καθηγητές και οκτώ (8) αναπληρωματικά μέλη. Κύριος σκοπός να βοηθήσουν με την τεχνογνωσία τους την Περιφέρεια Ηπείρου να σχεδιάσει τις δράσεις του νέου ΕΣΠΑ προς όφελος της ανάπτυξης της Ηπείρου.

8. Δημοσίευση βραβεύσεων, διακρίσεων και δράσεων του ΤΕΙ

- ❖ Άμεση ανάρτηση στο site του Ιδρύματος και έκδοση ανακοινώσεων και δελτίων τύπου από το Τμήμα Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων.

8.9 Διεθνής Στρατηγική

Το Ίδρυμα καταβάλλει προσπάθειες για να προωθήσει την ιδέα της διεθνοποίησης κυρίως μέσω της συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus +. Από το 2000 έχει πραγματοποιήσει περισσότερες από 100 διμερείς συμφωνίες με ανώτερα ιδρύματα σε όλη την Ευρώπη που διευκολύνουν την κινητικότητα των σπουδαστών καθώς και του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.

Η Διεθνής Στρατηγική του Ιδρύματος βρίσκει εφαρμογή στις παρακάτω δράσεις:

1. Erasmus: αύξηση του αριθμού των φοιτητών που μετακινούνται στα πλαίσια του προγράμματος για Σπουδές ή Πρακτική Άσκηση (outgoing- incoming) καθώς και του αντίστοιχου αριθμού Καθηγητών και Διοικητικών Υπαλλήλων που κάνουν χρήση του συγκεκριμένου προγράμματος. Επιδιωκόμενος στόχος είναι το 20% των αποφοίτων να φοιτήσουν σε άλλη χώρα μέσω του Erasmus έως το 2020.

- ❖ Περιοδική ενημέρωση των φοιτητών του Ιδρύματος.
- ❖ Διευκόλυνση από το Γραφείο Erasmus επί των διαδικασιών.
- ❖ Υπεύθυνος Καθηγητής, για το Erasmus σε κάθε τμήμα.
- ❖ Υποβολή προτάσεων σε δράσεις του Erasmus+.
- ❖ Αύξηση συμφωνιών Συνεργασίας.
- ❖ Μεταφορά καλών πρακτικών από Τμήμα σε Τμήμα.

2. Ανάπτυξη Επιστημονικών και Ερευνητικών Συνεργασιών –Δικτύων μέσω:

- ❖ Ενίσχυσης Επιστημονικών Δικτύων και Εφαρμογής
- ❖ Horizon.
- ❖ FP7.
- ❖ Προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας (Ιταλία – Αλβανία – Αδριατική).
- ❖ Χρηματοδότησης συμμετοχής σε ένα Συνέδριο στο εξωτερικό και ένα στο εσωτερικό για όλα τα μέλη Ε.Π. του Ιδρύματος.

- ❖ Χορήγησης ερευνητικής άδειας σε μέλη Ε.Π. για ανάπτυξη Συνεργασιών.
  - ❖ Υποστήριξης από το γραφείο Προγραμμάτων για υποβολή Προτάσεων.
3. Παράρτημα Διπλώματος – ECTS Πιστοποιημένο D.S. μέσα στην επόμενη διετία
- ❖ Το Παράρτημα Διπλώματος – ECTS χορηγείται στα Αγγλικά εφόσον ζητηθεί με αίτηση από τους απόφοιτους.

8.10 Στρατηγική Φοιτητικής Μέριμνας

Η Στρατηγική Φοιτητικής Μέριμνας αναπτύσσεται στους παρακάτω τομείς:

1. Σίτιση φοιτητών:

- ❖ Παρέχεται σίτιση σε όλους τους φοιτητές που δικαιούνται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων, λόγω της αύξησης του διατιθέμενου προϋπολογισμού.
- ❖ Λειτουργούν τέσσερα εστιατόρια (δύο στα campus Ιωαννίνων και Ηγουμενίτσας – δύο εκτός campus: Άρτα - Πρέβεζα).
- ❖ Υπάρχει σχεδιασμός για τη μεταφορά του εστιατορίου στο campus Κωστακίων Άρτας.

2. Στέγαση φοιτητών:

- ❖ Λειτουργούν τρεις Φοιτητικές Εστίες (Άρτα - Ιωάννινα - Ηγουμενίτσα). Στην Ηγουμενίτσα η Φοιτητική Εστία λειτουργεί από το 2015.
- ❖ Επέκταση των προσφερόμενων θέσεων στην Ηγουμενίτσα μέχρι το τέλος του 2017.

3. Γυμναστήρια:

- ❖ Υπάρχουν γυμναστήρια στην Άρτα και στα Ιωάννινα αλλά υπάρχει έλλειψη προσωπικού με γυμναστές (διεκδίκηση αποσπάσεων από Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση).

4. Φεστιβάλ

- ❖ Διενεργείται ετήσιο τριήμερο φεστιβάλ «Πολιτιστική Παρεμβολή» με εκδηλώσεις στο campus (Κωστακιούς Άρτας) που οργανώνεται από τους φοιτητές του Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής σε συνεργασία με το Τμήμα. Παρατηρείται μεγάλη επισκεψιμότητα από τους πολίτες όχι μόνο της πόλης της Άρτας αλλά και από γειτονικούς νομούς.

5. Βραβεία:

- ❖ Προγραμματίστηκε να δίδονται τιμητικοί έπαινοι στους πρωτεύσαντες φοιτητές κάθε τμήματος από το νέο Ακαδημαϊκό Έτος.

6. Μεταπτυχιακά

- ❖ Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους απόφοιτους του ΤΕΙ Ηπείρου με την έναρξη των μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

8.11 ΔΑΣΤΑ

Η Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) του ΤΕΙ Ηπείρου στοχεύει στη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου για το βέλτιστο συντονισμό, τη συνέργεια και τη συμπληρωματικότητα στην υλοποίηση των δράσεων του Γραφείου Διασύνδεσης, των δράσεων Καινοτομίας - Επιχειρηματικότητας και των δράσεων που αφορούν στην υλοποίηση της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών.

Έχει σαν σκοπό:

- ❖ Την σύνδεση της αγοράς εργασίας με το Ίδρυμα
- ❖ Την παρακολούθηση και τον συντονισμό των επιμέρους δράσεων: Γραφείο Διασύνδεσης, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Σπουδαστών, Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας και προβαίνει σε Αξιολογήσεις της λειτουργίας τους αλλά και σε βελτιωτικές προτάσεις
- ❖ Την παρακολούθηση, συλλογή και καταγραφή πληροφοριών που αφορούν στις παρασχεθείσες υπηρεσίες προς τους ωφελούμενους από όλες τις δράσεις μέσω ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος λαμβάνοντας υπόψη ζητήματα δεοντολογίας

- ❖ Την παροχή συνεχούς ενημέρωσης μέσω του Δικτυακού Τύπου για το σύνολο των δραστηριοτήτων και των παρεμβάσεων της ΔΑΣΤΑ
- ❖ Την δικτύωση με Φορείς και Οργανισμούς που σχετίζονται με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα
- ❖ Την πραγματοποίηση δράσεων προβολής, δημοσιότητας και διάχυσης των αποτελεσμάτων
- ❖ Την διοργάνωση διαγωνισμών Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Ιδεών και Σχεδίων

Οι τελικοί αποδέκτες της ΔΑΣΤΑ είναι οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί σπουδαστές, τελειόφοιτοι και απόφοιτοι, δίνοντάς τους, με οργανωμένο τρόπο, τη δυνατότητα να γνωρίσουν το περιβάλλον της μελλοντικής τους επαγγελματικής σταδιοδρομίας και παράλληλα, να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους μια θέση στην αγορά εργασίας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΤΑ (<http://dasta.teiep.gr/>)

Εφαρμογή Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΔΑΣΤΑ το οποίο αποτελεί ένα κοινό μέσο επικοινωνίας, δικτύωσης και συνεργασίας της ΔΑΣΤΑ και των επιμέρους δομών της, των φοιτητών/αποφοίτων του ΤΕΙ Ηπείρου, του επιχειρηματικού κόσμου και άλλων φορέων οργανισμών που σχετίζονται με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα. Ένα από τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα είναι ότι η διαδικασία της πρακτικής άσκησης των φοιτητών γίνεται εξ' ολοκλήρου με απόλυτα ηλεκτρονικό τρόπο ενώ πραγματοποιείται σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Σημειώνουμε ότι και το Πληροφοριακό Σύστημα είναι πιστοποιημένο με το ISO 9001:2008.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Η Πρακτική άσκηση στοχεύει αφενός στο να αυξηθούν οι παρεχόμενες εκπαιδευτικές υπηρεσίες του Ιδρύματος και αφετέρου οι ασκούμενοι να αξιοποιήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, αλλά και να αποκομίσουν μια πρώτη επαγγελματική εμπειρία η οποία ενδεχομένως να αποδειχτεί πολύτιμη στη μελλοντική τους επαγγελματική σταδιοδρομία. Θεωρείται ως ένα πολύτιμο βήμα για την ομαλή ένταξη των φοιτητών στην αγορά εργασίας,

καθώς και για την επιλογή της κατάλληλης κατεύθυνσης στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Ένας επιπλέον στόχος της Πρακτικής Άσκησης είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση επαγγελματικής συνείδησης των φοιτητών και φοιτητριών και να βοηθήσει στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Το ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ, προβαίνει σε συνεργασία με επιχειρήσεις/φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του ιδρύματος. Αντικείμενο της Πρακτικής Άσκησης είναι η μαθητεία τους σε θεματικές ενότητες σχετικές με το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών τους και υλοποιείται υπό την επίβλεψη ενός επιβλέποντος στελέχους της επιχείρησης/φορέα που εκείνη ορίζει, καθώς και υπό την εποπτεία μελών ΔΕΠ του ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ.

Η ιδιαιτερότητα στη λειτουργία της Πρακτικής Άσκησης συνίσταται στο γεγονός ότι όλες οι διαδικασίες γίνονται πλέον ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος της ΔΑΣΤΑ. Έτσι επιτυγχάνεται ευκολία, αξιοπιστία και οικονομία χρόνου για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (φοιτητές, επιχειρήσεις, επόπτες, γραμματείες, στελέχη, ΤΕΙ Ηπείρου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο :ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

9.1 Στρατηγικός σχεδιασμός της έρευνας

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της αντίληψης του διδακτικού προσωπικού, του διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών για την εφαρμογή των στρατηγικών ανάπτυξης στο ΤΕΙ Ηπείρου, με βάση τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στην τελευταία έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Ιδρύματος και η διαπίστωση της σύμπνοιας ή της διατύπωσης διαφορετικών απόψεων από τις διάφορες κατηγορίες της ακαδημαϊκής κοινότητας που συμμετέχουν στην έρευνα, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής τους, αλλά και η διατύπωση νέων βελτιωμένων προτάσεων.

Για την συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελείται από δύο κύριες κατηγορίες ερωτήσεων:

- Δημογραφικά Στοιχεία
- Αντίληψη του διδακτικού, διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών του ΤΕΙ Ηπείρου για την εφαρμογή των στρατηγικών ανάπτυξης στο Ίδρυμα.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις σε κλίμακα Likert η οποία επιλέχθηκε λόγω της ευκολίας στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και προτιμήθηκε έναντι των συνεντεύξεων προκειμένου να διασφαλισθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων και η ανεπηρέαστη ανταπόκρισή τους στις ερωτήσεις που διατυπώθηκαν.

Η έρευνα έλαβε χώρα κατά το διάστημα Μάιος – Ιούνιος 2017 και η δειγματοληψία διενεργήθηκε σε 30 μέλη του διδακτικού προσωπικού, 35 μέλη του διοικητικού προσωπικού και 50 φοιτητές (σύνολο δείγματος 115 άτομα) διαφόρων τμημάτων του Ιδρύματος.

Η διανομή του ερωτηματολογίου έγινε με προσωπική διανομή και συλλογή αυτών σε δείγμα που επιλέχθηκε τυχαία κατά τη διάρκεια των μαθημάτων διαφορετικών εξαμήνων, στην πρωινή και απογευματινή ζώνη.

Στην επόμενη ενότητα ακολουθεί η ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την επεξεργασία των δεδομένων και τη δημιουργία των διαγραμμάτων είναι το πρόγραμμα excel.

9.2 Ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων

Παρακάτω, παρουσιάζονται τα δεδομένα που απορρέουν από την παρούσα έρευνα όπως ακριβώς παρατίθενται στο ερωτηματολόγιο.

Δημογραφικά Στοιχεία

Όσον αφορά στους καθηγητές το δείγμα συγκεντρώνεται στις ηλικίες κυρίως μεταξύ 41-50 (ποσοστό 46,6 %) και 51-60 (ποσοστό 40 %) και από τα 30 άτομα που πήραν μέρος στην έρευνα τα 24 ήταν άνδρες (ποσοστό 80 %) και τα 6 γυναίκες (ποσοστό 20 %).

Όσον αφορά στην κατηγορία των Διοικητικών υπαλλήλων το δείγμα αναφέρεται στις ηλικίες μεταξύ 41-50 (ποσοστό 57,14 %) και 51-60 (ποσοστό 34,28 %) και από τα 35 άτομα που πήραν μέρος στην έρευνα τα 12 ήταν άνδρες (ποσοστό 34,28 %) και τα 24 γυναίκες (ποσοστό 65,72 %).

Όσον αφορά στους φοιτητές το δείγμα της έρευνα συγκεντρώνεται περισσότερο στις ηλικιακές κατηγορίες των 18-30 ετών. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι πολλά άτομα του δείγματος προέρχονται από τα προπτυχιακά προγράμματα. Πιο συγκεκριμένα, το 96 % ανήκει σε ηλικίες μεταξύ 18 -30 ενώ το 4% ανήκει στην κατηγορία μεταξύ 31 και 50. Επίσης, από τα 50 άτομα που πήραν μέρος στην έρευνα 24 άτομα ήταν άνδρες (ποσοστό 48 %) και 26 άτομα ήταν γυναίκες (ποσοστό 52 %)

Αριθμός ετών προϋπηρεσίας

Ο μέσος όρος των ετών προϋπηρεσίας είναι 15,9 χρόνια για τους καθηγητές και 18,6 χρόνια για το Διοικητικό προσωπικό.

Ηλικία

Για τους καθηγητές: το δείγμα συγκεντρώνεται στις ηλικίες κυρίως μεταξύ 41-50 (ποσοστό 46,6 %) και 51-60 (ποσοστό 40 %).

Για τους Διοικητικούς υπαλλήλους: Όσον αφορά στην κατηγορία των Διοικητικών υπαλλήλων το δείγμα αναφέρεται στις ηλικίες μεταξύ 41-50 (ποσοστό 57,14 %) και 51-60 (ποσοστό 34,28 %).

Για τους φοιτητές: το 96 % ανήκει σε ηλικίες μεταξύ 18 -30 ενώ το 4% ανήκει στην κατηγορία μεταξύ 31 και 50.

Επίπεδο εκπαίδευσης

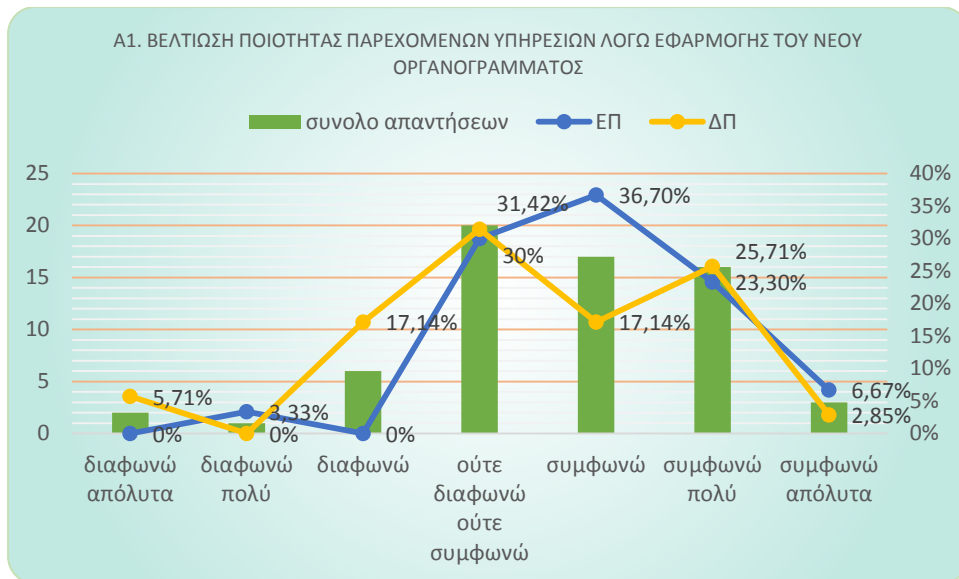
Το 73,4% του ΕΠ κατέχει διδακτορικό τίτλο και το υπόλοιπο 26,6% κατέχει μεταπτυχιακό.

Το 71,4% του ΔΠ κατέχει τουλάχιστον τίτλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Α1. Η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού δείχνει ότι συμφωνούν με την βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών λόγω του νέου οργανογράμματος σε ποσοστό 36,7 % με γενικότερη θετική στάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (36,7% συμφωνώ, 23,30% πολύ και 6,67% απόλυτα) ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του ΔΠ δείχνει ότι τηρείται μια ουδέτερη στάση με το 31,4% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί αλλά με την γενικότερη τάση να διαμορφώνεται θετικά (17,14% συμφωνώ, 25,71% πολύ και 2,85% απόλυτα).

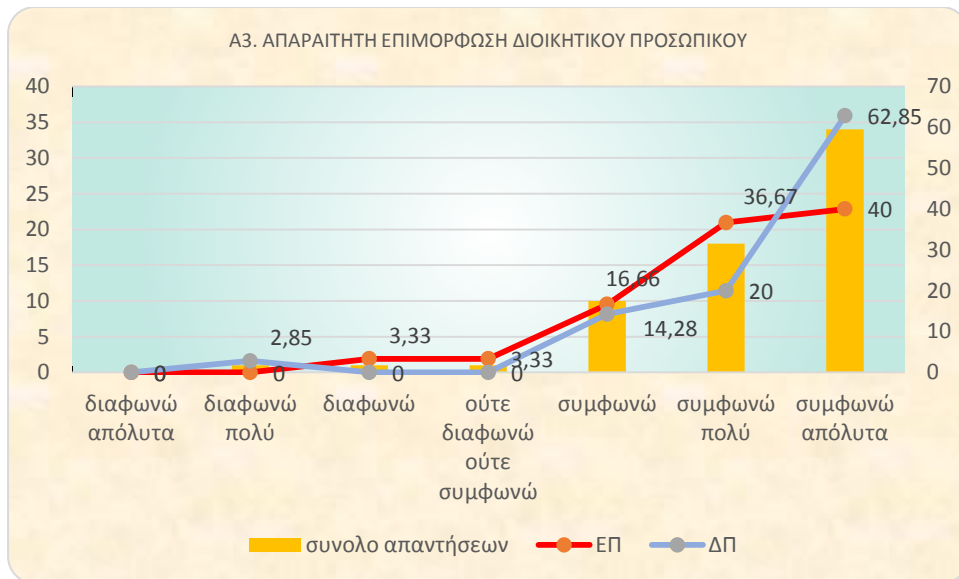

A2. Η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού δείχνει ότι συμφωνούν με την μείωση της γραφειοκρατίας λόγω του νέου οργανογράμματος σε ποσοστό 33,33 % με γενικότερη θετική στάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (33,33% συμφωνώ, 13,33% πολύ και 6,67% απόλυτα) ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του ΔΠ δείχνει ότι τηρείται μια αρνητική στάση με το 48,57% να διαφωνεί και με την γενικότερη τάση να διαμορφώνεται αρνητικά (48,57% διαφωνώ, 11,42% διαφωνώ πολύ και 2,85% διαφωνώ απόλυτα).

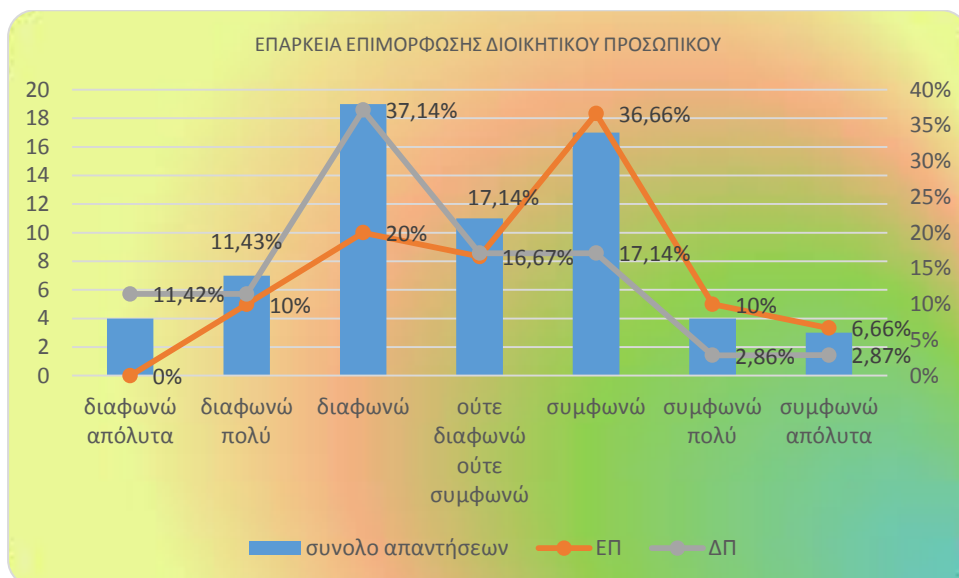
A3. Η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι απαραίτητη

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού όσο και στην κατηγορία του ΔΠ δείχνουν ότι συμφωνούν απόλυτα με την αναγκαιότητα επιμόρφωσης του διοικητικού προσωπικού (ποσοστό απόλυτης συμφωνίας 40 % με συνολικό θετικό ποσοστό 93,3% για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για το ΔΠ ποσοστό απόλυτης συμφωνίας 62,8% με συνολικό θετικό ποσοστό 97,14%).

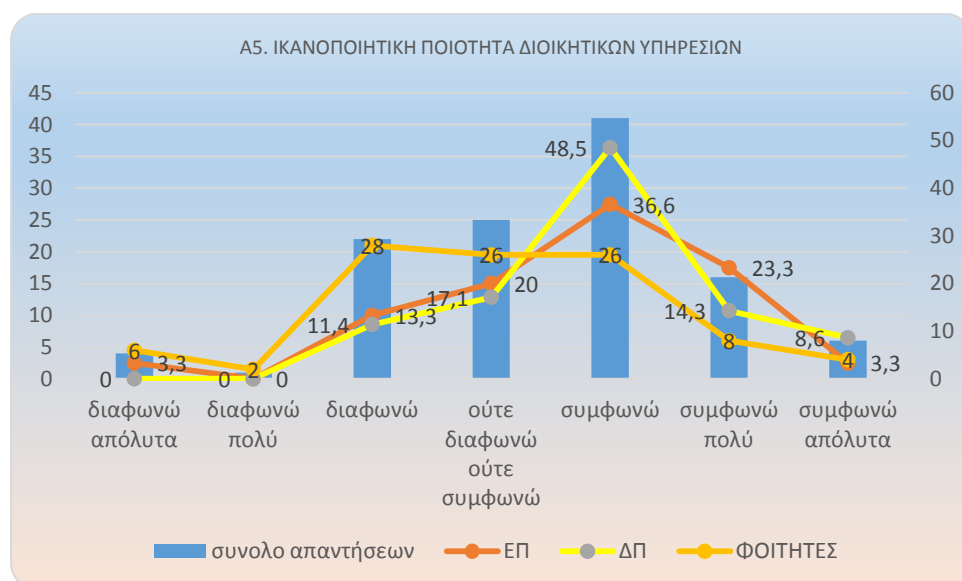
Α4. Η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι επαρκής

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού δείχνει ότι συμφωνούν με την επάρκεια της επιμόρφωσης του διοικητικού προσωπικού σε ποσοστό 36,6 % με γενικότερη θετική στάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του ΔΠ δείχνει ότι τηρείται μια αρνητική στάση με το 37,14% να διαφωνεί και με την γενικότερη τάση να διαμορφώνεται αρνητικά.

A5. Η ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται είναι ικανοποιητική

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού καθώς και του ΔΠ δείχνουν ότι θεωρούν ικανοποιητική την ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται σε ποσοστό 36,6 % και 48,5 % με γενικότερη θετική στάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται μια αρνητική στάση με το 28% να διαφωνεί αλλά αθροιστικά με την γενικότερη τάση να διαμορφώνεται θετικά.

A6. Η υποστήριξη από τις υπηρεσίες ΤΠΕ των διοικητικών υπηρεσιών που παρέχονται είναι ικανοποιητική

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού καθώς και του ΔΠ δείχνουν ότι θεωρούν ικανοποιητική την υποστήριξη των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται από τις υπηρεσίες ΤΠΕ σε ποσοστό 46 % και 40 % με γενικότερη θετική στάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά ενώ το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται μια ουδέτερη στάση για το 36% αλλά αθροιστικά με την γενικότερη τάση να διαμορφώνεται θετικά.

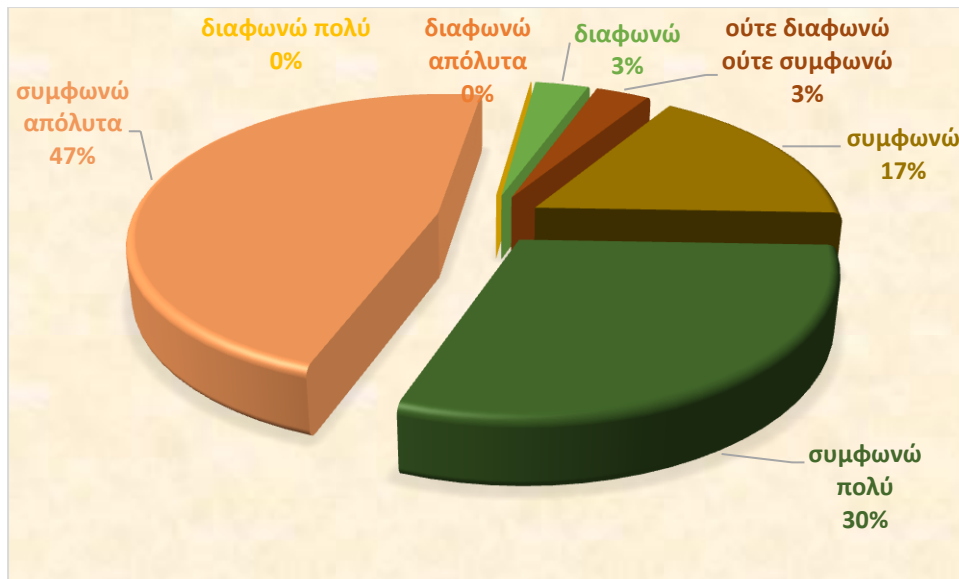
ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

B1. Η δημιουργία ερευνητικών εργαστηρίων, η στελέχωσή τους και η έκδοση σχετικών ΦΕΚ ενισχύει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος

Στην συγκεκριμένη ερώτηση το 93,3% (20% συμφωνώ, 43,3% πολύ και 30% απόλυτα) του ΕΠ απαντά πως συμφωνεί ότι η δημιουργία ερευνητικών εργαστηρίων, η επάνδρωσή τους και η έκδοση σχετικών ΔΕΚ θα ενισχύσει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος.

B2. Η παροχή μικρών χορηγιών για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων, η μεγαλύτερη και καλύτερη προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τη δημιουργία διαδικτυακού χώρου στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ιδρύματος καθώς και η διασύνδεση με τον κόμβο ακαδημαϊκής και επιστημονικής αριστείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων ενισχύει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος

Στην συγκεκριμένη ερώτηση το 93,3% (16,6% συμφωνώ, 30% πολύ και 46,7% απόλυτα) του ΕΠ απαντά ότι συμφωνεί πως η παροχή μικρών χορηγιών για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων, η μεγαλύτερη και καλύτερη προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τη δημιουργία διαδικτυακού χώρου στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ιδρύματος καθώς και η διασύνδεση με τον κόμβο ακαδημαϊκής και επιστημονικής αριστείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων ενισχύει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος.

B3. Η δημιουργία προστατευμένου χρόνου για τη συγγραφή και η μείωση του διοικητικού ή διδακτικού έργου των μελών ΕΠ που συγγράφουν καθώς και η λήψη μέτρων για την αύξηση της συγγραφικής παραγωγής των μελών ΕΠ θα ενισχύσουν την επέκταση των διεθνών συνεργασιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου;

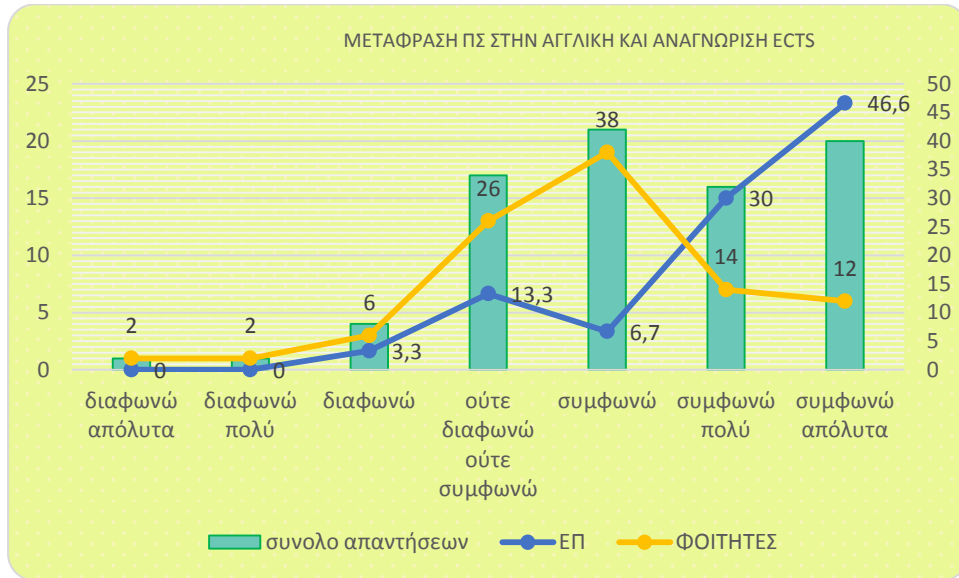
Στην συγκεκριμένη ερώτηση το 86,6% (10% συμφωνώ, 46,6% πολύ και 30% απόλυτα) του ΕΠ απαντά ότι συμφωνεί πως η δημιουργία προστατευμένου χρόνου για τη συγγραφή και η μείωση του διοικητικού ή διδακτικού έργου των μελών ΕΠ που συγγράφουν καθώς και η λήψη μέτρων για την αύξηση της συγγραφικής παραγωγής των μελών ΕΠ θα ενισχύσουν την επέκταση των διεθνών συνεργασιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου

B4. Η μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και η αναγνώριση των ECTS όσον φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών θα ενισχύσει την διεθνή εικόνα του Ιδρύματος;

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού όσο και στην κατηγορία των φοιτητών δείχνουν ότι συμφωνούν με την αναγκαιότητα μετάφρασης των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και την αναγνώριση των ECTS

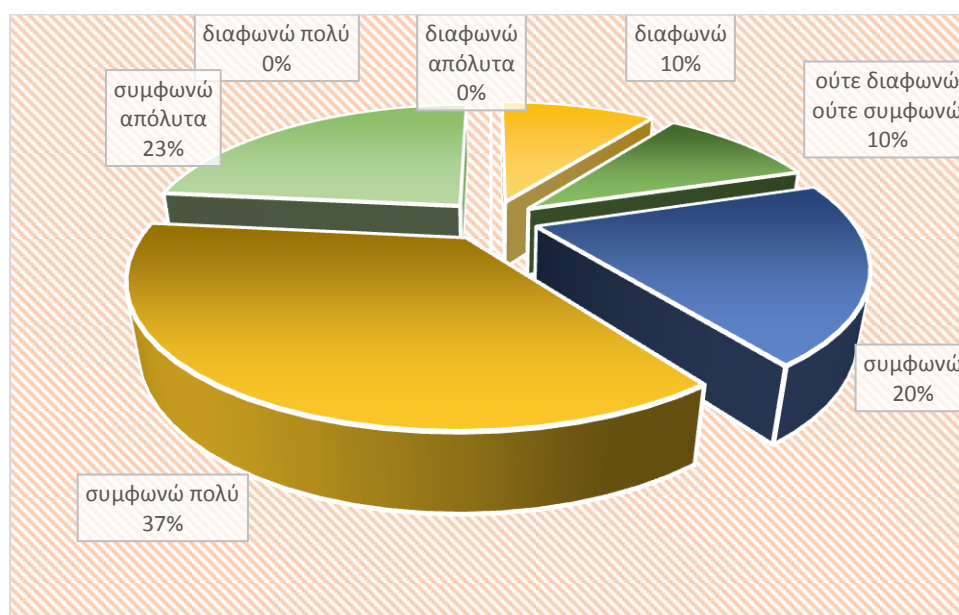
όσων φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών ώστε να ενισχυθεί η διεθνής εικόνα του Ιδρύματος (ποσοστό απόλυτης συμφωνίας 46,6 % με συνολικό θετικό ποσοστό 83,3% για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για τους φοιτητές ποσοστό συμφωνίας 38% με συνολικό θετικό ποσοστό 64%).

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Γ1. Η ερευνητική δραστηριότητα του Ιδρύματος έχει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα για την περιοχή της Ηπείρου;

Το 80% (20% συμφωνώ, 36,3% πολύ και 23,3% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών του ΕΠ θεωρεί ότι η ερευνητική δραστηριότητα του Ιδρύματος έχει σημαντικά αναπτυξιακά αποτελέσματα για την περιοχή της Ηπείρου.

Γ2. Η χρηματοδότηση της έρευνας του Ιδρύματος θα ενισχυθεί αν προέρχεται από ιδιωτικούς και όχι μόνο δημόσιους φορείς;

Το 93,3% (26,7% συμφωνώ, 33,3% πολύ και 33,3% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ θεωρεί ότι η χρηματοδότηση της έρευνας του Ιδρύματος θα ενισχυθεί αν προέρχεται από ιδιωτικούς και όχι μόνο δημόσιους φορείς.

Γ3. Η λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων ενισχύουν την στρατηγική έρευνας του Ιδρύματος;

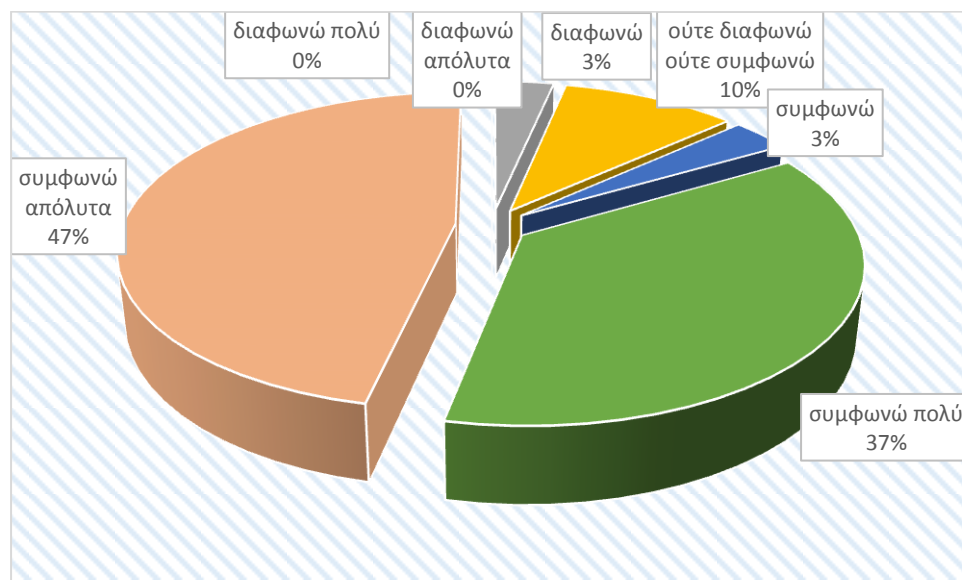
Το 90% (3,33% συμφωνώ, 50% πολύ και 36,7% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ θεωρεί ότι η λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων ενισχύουν την στρατηγική έρευνας του Ιδρύματος.

Γ4. Η δημιουργία Πρότυπου Αγροτικού Τεχνολογικού Πάρκου θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος;

Το 83,3% (20% συμφωνώ, 33,3% πολύ και 30% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ θεωρεί ότι η δημιουργία Πρότυπου Αγροτικού Τεχνολογικού Πάρκου θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος.

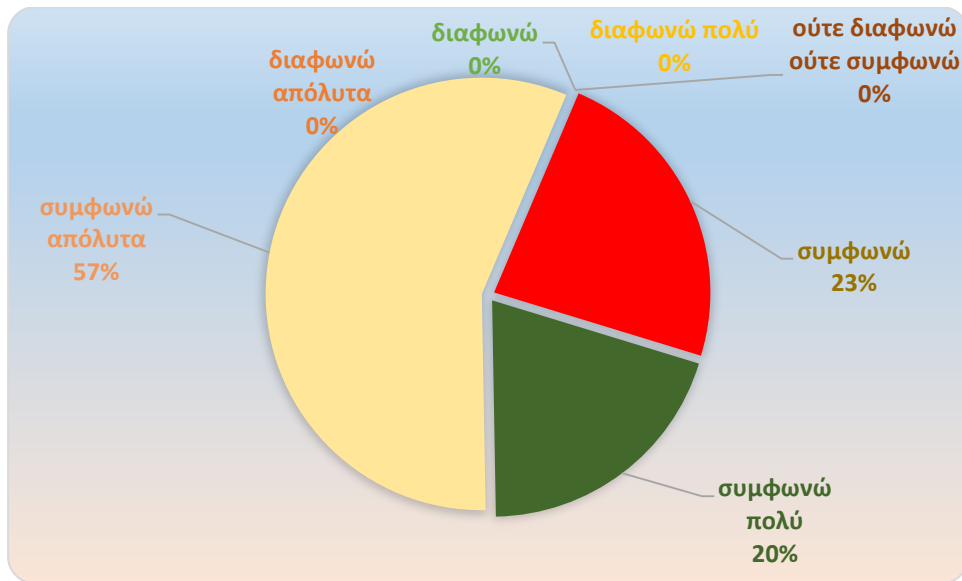
Γ5. Η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος;

Το 86,6% (3,33% συμφωνώ, 36,6% πολύ και 46,7% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ θεωρεί ότι η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος.

Γ6. Συμφωνείτε με την ενίσχυση συνεργασίας με άλλα ιδρύματα στα πλαίσια της έρευνας και καινοτομίας;

Το 100% (23,3% συμφωνώ, 20% πολύ και 56,7% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ συμφωνεί με την ενίσχυση συνεργασίας με άλλα ιδρύματα στα πλαίσια της έρευνας και καινοτομίας. (0% ποσοστό διαφωνίας ή ουδετερότητας).

Γ7. Συμφωνείτε με την ενίσχυση της συνεργασίας με τοπικούς φορείς;

Το 90% (6,67% συμφωνώ, 23,3% πολύ και 60% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ συμφωνεί με την ενίσχυση με την ενίσχυση της συνεργασίας με τοπικούς φορείς.

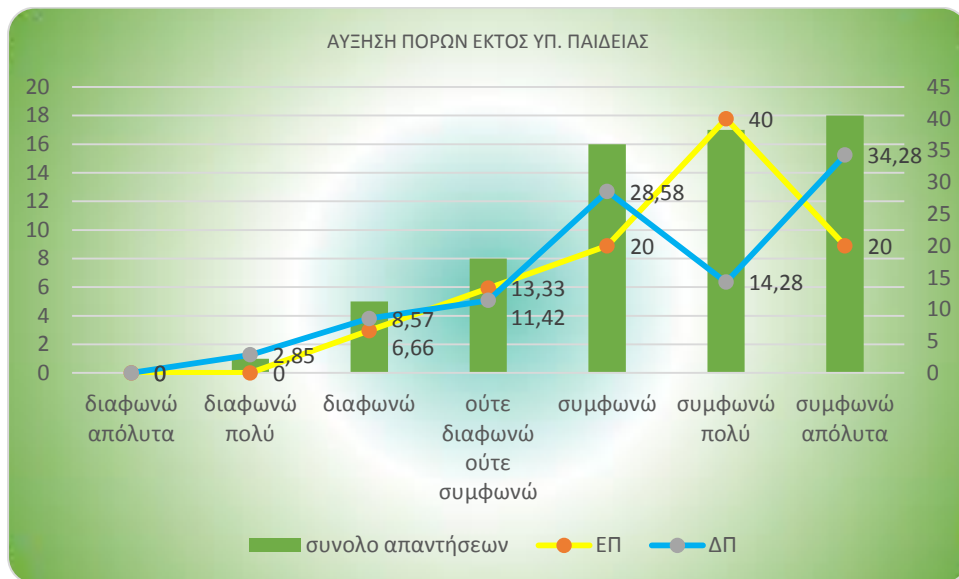
Γ8. Πιστεύετε πως πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στα ερευνητικά και εκπαιδευτικά καθήκοντα των εκπαιδευτικού προσωπικού;

Το 93,3% (30% συμφωνώ, 26,6% πολύ και 36,7% απόλυτα) των ερωτηθέντων μελών ΕΠ θεωρεί πως πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στα ερευνητικά και εκπαιδευτικά καθήκοντα των εκπαιδευτικού προσωπικού.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ

Δ1. Πιστεύετε πως μπορεί να προέλθει αύξηση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου από πηγές εκτός Υπουργείου Παιδείας;

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού (80%) όσο και στην κατηγορία του ΔΠ (77,14%) δείχνουν ότι συμφωνούν με την δυνατότητα να προέλθει αύξηση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου από πηγές εκτός Υπουργείου Παιδείας (ποσοστό 20% συμφωνώ, 40% πολύ και 20% απόλυτα για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για το ΔΠ ποσοστό 28,58% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 34,28% απόλυτα).

Δ2. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση μέρους του αγροκτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου για πιλοτικές εφαρμογές καινοτόμων διαδικασιών για τη βιομηχανία θα οδηγήσει σε αύξηση των πόρων του;

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού (66,6% με σημαντικό βέβαια ποσοστό ουδετερότητας 30%) όσο και στην κατηγορία του ΔΠ (71,4%) δείχνουν πως συμφωνούν ότι η αξιοποίηση μέρους του αγροκτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου για πιλοτικές εφαρμογές καινοτόμων διαδικασιών για την βιομηχανία θα οδηγήσει σε αύξηση των πόρων του (ποσοστό 10% συμφωνώ, 36,6% πολύ και 20% απόλυτα για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για το ΔΠ ποσοστό 34,28% συμφωνώ, 11,42% πολύ και 25,71% απόλυτα).

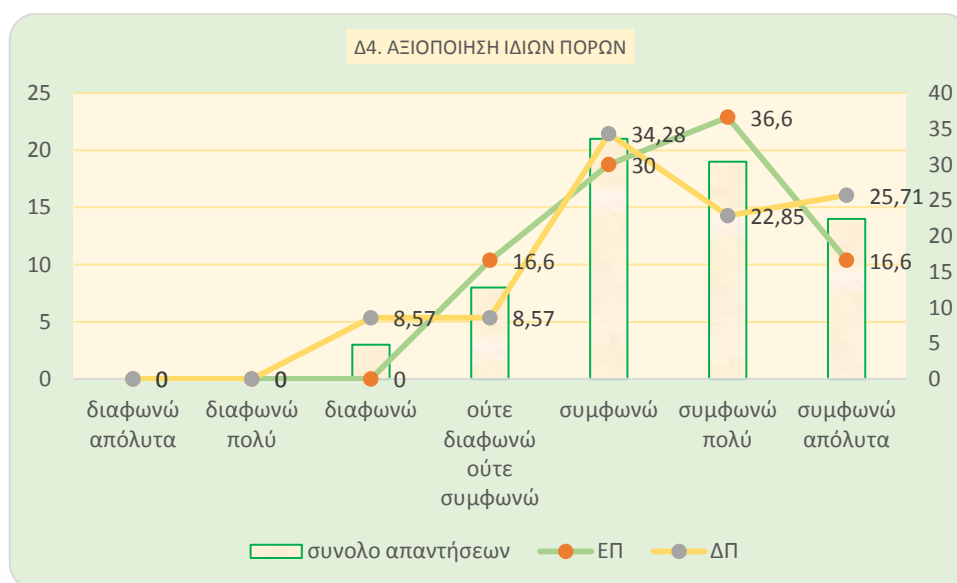
Δ3. Πιστεύετε πως η σωστή αξιοποίηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ μπορεί να οδηγήσει στην ένταξη νέων επιστημόνων σε αντικατάσταση αυτών που συνταξιοδοτούνται και συγκράτησή τους στην κατηγορία αυτή μέσω εξασφάλιση προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης, δίκαιων οικονομικών απολαβών και βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος;

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού (73,3% με ποσοστό ουδετερότητας 23,3%) όσο και στην

κατηγορία του ΔΠ (62,8% με ποσοστό ουδετερότητας 23%) δείχνουν πως συμφωνούν ότι η σωστή αξιοποίηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ μπορεί να οδηγήσει στην ένταξη νέων επιστημόνων σε αντικατάσταση αυτών που συνταξιοδοτούνται και συγκράτησή τους στην κατηγορία αυτή μέσω εξασφάλιση προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης, δίκαιων οικονομικών απολαβών και βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος (ποσοστό 13,3% συμφωνώ, 43,3% πολύ και 16,7% απόλυτα για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για το ΔΠ ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 8,57% πολύ και 28,57% απόλυτα).

Δ4. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσιο των μαθημάτων) μπορεί να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος;

Στην συγκεκριμένη ερώτηση τα ποσοστά που αντιστοιχούν τόσο στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού (83,3% με μηδενικό ποσοστό διαφωνίας) όσο και στην κατηγορία του ΔΠ (82,8% με ποσοστό ουδετερότητας 23%) δείχνουν πως συμφωνούν ότι η αξιοποίηση ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσιο των μαθημάτων) μπορεί να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος (ποσοστό 30% συμφωνώ, 36.6% πολύ και 16,6% απόλυτα για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ για το ΔΠ ποσοστό 34,28% συμφωνώ, 22,85% πολύ και 25,71% απόλυτα).

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

E1. Πιστεύετε πως η κτιριακή διάρθρωση των Σχολών και των Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου έχει σχετική επάρκεια και ικανοποιεί σε σχετικά μεγάλο βαθμό τις διδακτικές ανάγκες;

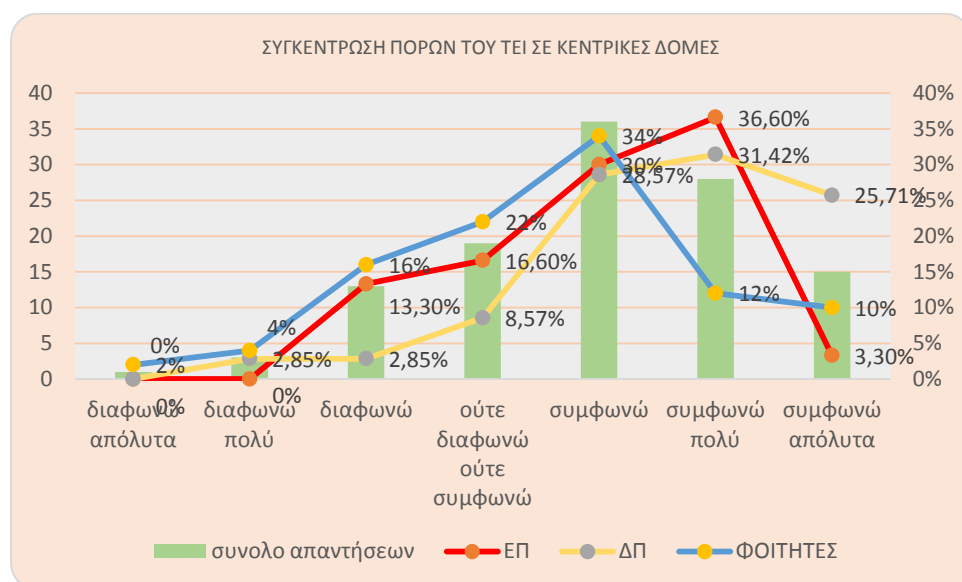
Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει κατά 43,3% ουδέτερη στάση ενώ σε αθροιστικό ποσοστό το 33,3% τοποθετούνται θετικά ως προς την επάρκεια της παρούσας κτηριακής διάρθρωσης και την ικανοποίηση των διδακτικών αναγκών απ' αυτήν. Η κατηγορία του ΔΠ θεωρεί ικανοποιητική την υποστήριξη των διδακτικών αναγκών και την επάρκεια της κτηριακής διάρθρωσης σε ποσοστό 40 % με γενικότερη θετική τάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 40% πολύ και 14,28% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών εμφανίζει αθροιστικά μια αρνητική τάση σε ποσοστό 52% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 20% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

E2. Πιστεύετε πως ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και υποδομές κρίνονται επαρκείς στο σύνολό τους;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 53,3% θετική στάση ενώ το 26,6% παραμένουν ουδέτεροι ως προς την επάρκεια του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και των υποδομών. Η κατηγορία του ΔΠ θεωρεί ικανοποιητικό τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις υποδομές σε ποσοστό 40 % με γενικότερη θετική τάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (ποσοστό 40% συμφωνώ, 34,28% πολύ και 11,42% απόλυτα). Αντίθετα στην κατηγορία των φοιτητών εμφανίζεται αθροιστικά μια αρνητική τάση σε ποσοστό 56% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 32% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

E3. Πιστεύετε πως η συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές θα δημιουργήσει πλεονεκτήματα ως προς τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των υποδομών του και σε περαιτέρω οικονομία πόρων-χρημάτων;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 70% θετική στάση με το 36,6% να συμφωνεί πολύ ως προς την δημιουργία πλεονεκτημάτων και περαιτέρω οικονομία πόρων – χρημάτων λόγω της συγκέντρωσης των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές. Η κατηγορία του ΔΠ θεωρεί πλεονεκτική τη συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ σε ποσοστό 31,42 % με γενικότερη θετική τάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (ποσοστό 28,57% συμφωνώ, 31,42% πολύ και 25,71% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών παρουσιάζει αθροιστικά μια θετική τάση σε ποσοστό 56% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 22% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Ε4. Πιστεύετε πως αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 43,3% θετική στάση (ποσοστό 26,66% συμφωνώ, 10% πολύ και 6,7% απόλυτα), αλλά με το 36,6% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί πως αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές. Η κατηγορία του ΔΠ δεν θεωρεί ότι αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές σε ποσοστό 42,85 % με γενικότερη αρνητική τάση που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (ποσοστό 11,42 % διαφωνώ απόλυτα, 14,28% διαφωνώ πολύ και 17,14% διαφωνώ) αλλά με το 25,7% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι

παρουσιάζεται αθροιστικά μια αρνητική τάση σε ποσοστό 62% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 28% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΣΤ1. Κρίνετε πως η χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του Ιδρύματος θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ενέργειας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 93,3% θετική στάση (ποσοστό 6,66% συμφωνώ, 46,7% πολύ και 40% απόλυτα), ότι η χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του Ιδρύματος θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ενέργειας. Η κατηγορία του ΔΠ δείχνει ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή σε ποσοστό 91,42 % (ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 8,57% πολύ και 57,15% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 58% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 28% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

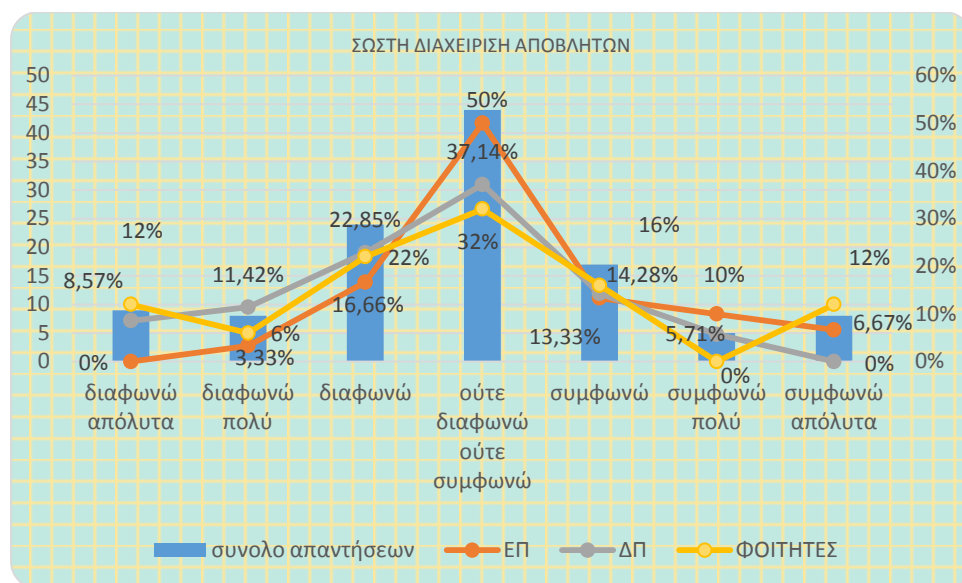
ΣΤ2. Κρίνετε πως οι πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης είναι αποδοτικές;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 56,6% θετική στάση (ποσοστό 13,33% συμφωνώ, 36,7% πολύ και 6,6% απόλυτα), αλλά με το 33,3% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί ότι οι πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης είναι αποδοτικές. Η κατηγορία του ΔΠ θεωρεί αποδοτικές τις πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης σε ποσοστό 71,42 % (ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 20% πολύ και 25,71% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών εμφανίζει αθροιστικά μια θετική τάση σε ποσοστό 42% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 30% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΣΤ3. Κρίνετε πως γίνεται σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει ουδέτερη στάση με το 50% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί αν γίνεται σωστή

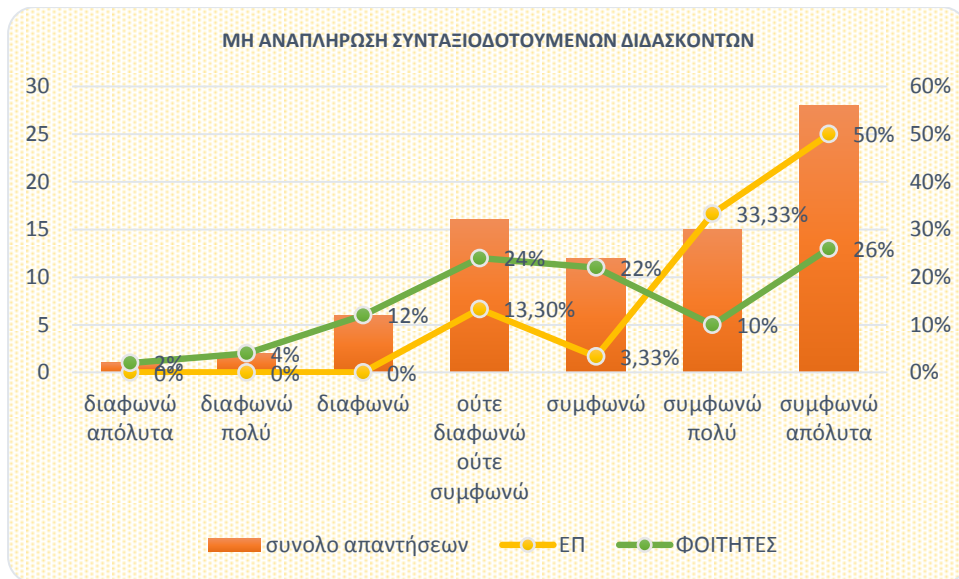
διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα ενώ ακολουθεί το 30% με θετική άποψη. Η κατηγορία του ΔΠ δείχνει να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση σε ποσοστό 37,14 % με γενικότερη αρνητική άποψη που προκύπτει από τα υπόλοιπα ποσοστά (ποσοστό 8,57 % διαφωνώ απόλυτα, 11,42% διαφωνώ πολύ και 22,85% διαφωνώ). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια αρνητική στάση σε ποσοστό 28% αλλά με ένα ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό 32% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Z1. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη αναπλήρωση συνταξιοδοτούμενων διδασκόντων;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 86,6% θετική στάση (ποσοστό 3,33% συμφωνώ, 33,3% πολύ και 50% απόλυτα), με μηδενικό ποσοστό να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία των φοιτητών συμφωνεί σε ποσοστό 58 % (ποσοστό 22% συμφωνώ, 10% πολύ και 26% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 24% ούτε να συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με το συγκεκριμένο ερώτημα.

Z2. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη έγκαιρη πρόσληψη έκτακτου ΕΠ;

Το 96,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως η μη έγκαιρη πρόσληψη έκτακτου ΕΠ έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (επιμέρους ποσοστά: 26,6% συμφωνώ, 26,7% πολύ και 43,3% απόλυτα) ενώ από τους φοιτητές το 70% συμφωνεί με την άποψη αυτή (22% συμφωνώ, 18% πολύ και 30% απόλυτα).

Z3. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ικανοποιούν τις μετέπειτα επαγγελματικές φιλοδοξίες των νέων;

Το 73,3% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα να ικανοποιούν τις μετέπειτα επαγγελματικές φιλοδοξίες των νέων (επιμέρους ποσοστά: 30% συμφωνώ, 40% πολύ και 3,3% απόλυτα) ενώ στους φοιτητές συναντούμε ίδια ποσοστά στο αρθροιστικό μέρος της θετικής άποψης κατά 32% και στο μέρος των ουδέτερων κατά 32%.

Z4. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας;

Το 70% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας (επιμέρους ποσοστά: 40% συμφωνώ, 30% πολύ και 0% απόλυτα) με ένα ποσοστό 23% να έχει ουδέτερη στάση, ενώ από τους φοιτητές το 38% αθροιστικά δεν

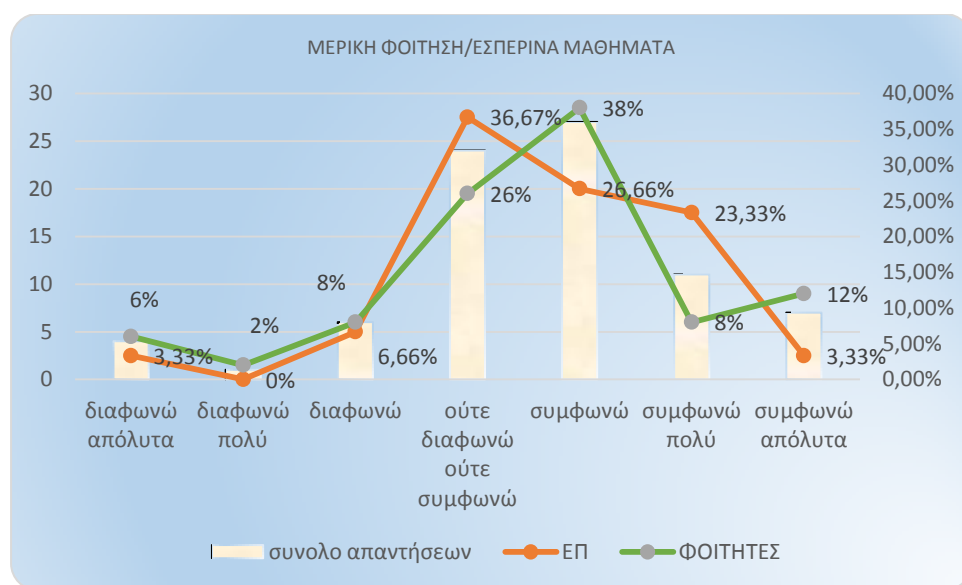
συμφωνεί με την άποψη αυτή (10% διαφωνώ απόλυτα, 2% διαφωνώ πολύ, 26% διαφωνώ) με το υπόλοιπο 36% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z5. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματός σας είναι επαρκές για την κάλυψη του εκπαιδευτικού αντικειμένου;

Το 76,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματός τους είναι επαρκές για την κάλυψη του εκπαιδευτικού αντικειμένου (επιμέρους ποσοστά: 33,3% συμφωνώ, 36,6% πολύ και 6,7% απόλυτα), ενώ από τους φοιτητές το 38% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (20% αρκετά, 14% πολύ και 4% απόλυτα) με το υπόλοιπο 26% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z6. Πιστεύετε πως η προσφορά σπουδών μερικής φοίτησης ή εσπερινών μαθημάτων θα ενίσχυε λόγω της οικονομικής κρίσης τον αριθμό των φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;

Το 53,3% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως η προσφορά σπουδών μερικής φοίτησης ή εσπερινών μαθημάτων θα ενίσχυε λόγω της οικονομικής κρίσης τον αριθμό των φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών (επιμέρους ποσοστά: 26,6% συμφωνώ, 23,3% πολύ και 3,3% απόλυτα) με το υπόλοιπο 36,6% να δηλώνει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση, ενώ από τους φοιτητές το 58% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (38% συμφωνώ, 8% πολύ και 12% απόλυτα) με το υπόλοιπο 26% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z7. Κατά πόσο πιστεύετε πως η αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών μπορεί να επιτύχει καλύτερη διασύνδεση και ανταπόκριση μεταξύ των αποφοίτων και των αγορών εργασίας;

Το 90% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως η αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών μπορεί να επιτύχει καλύτερη διασύνδεση και ανταπόκριση μεταξύ των αποφοίτων και των αγορών εργασίας (επιμέρους ποσοστά: 20% συμφωνώ, 53,3% πολύ και 16,7% απόλυτα), ενώ από τους φοιτητές το 54% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (34% συμφωνώ, 16% πολύ και 4% απόλυτα) με το υπόλοιπο 30% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z8. Πιστεύετε πως η συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων π.χ. πιθανών μελλοντικών εργοδοτών στη δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών θα οδηγούσε σε καλύτερη εναρμόνιση και ανταπόκρισή τους στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας;

Το 66,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως η συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων π.χ. πιθανών μελλοντικών εργοδοτών στην δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών θα οδηγούσε σε καλύτερη εναρμόνιση και ανταπόκριση τους στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας (επιμέρους ποσοστά: 26,6% συμφωνώ, 36,7% πολύ και 3,3% απόλυτα) με το υπόλοιπο 30% να δηλώνει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση, ενώ από τους φοιτητές το 70% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (48% συμφωνώ, 10% πολύ και 12% απόλυτα) με το υπόλοιπο 24% να κρατά ουδέτερη στάση.

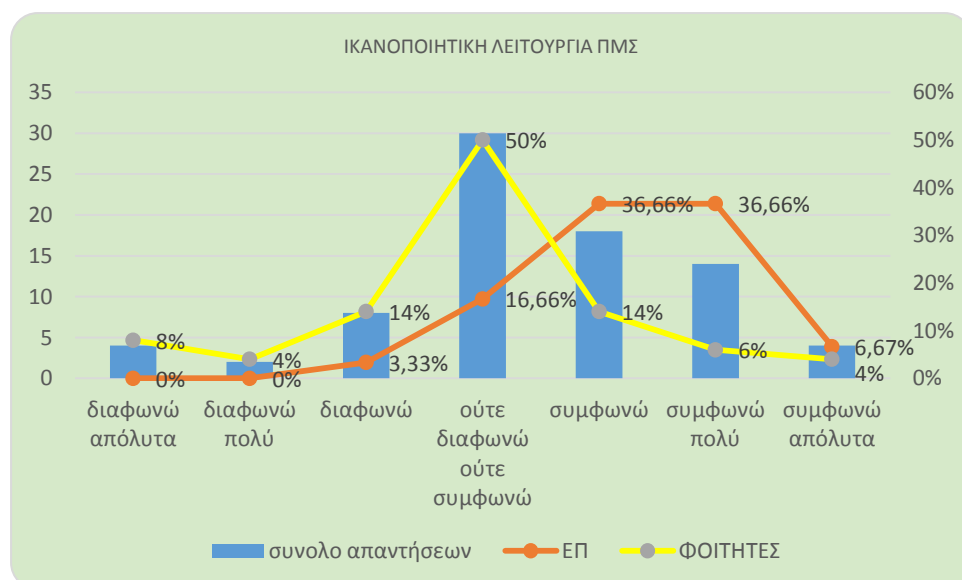
Z9. Πιστεύετε πως η εφαρμογή ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων των φοιτητών θα βελτιώσει την πρόοδο των σπουδών τους μέσα από τον άμεσο εντοπισμό τυχόν αδυναμιών;

Το 73,3% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως η εφαρμογή ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων των φοιτητών θα βελτιώσει την πρόοδο των σπουδών τους μέσα από τον άμεσο εντοπισμό τυχόν αδυναμιών (επιμέρους ποσοστά: 33,3% συμφωνώ, 33,3% πολύ και 6,7% απόλυτα) με το υπόλοιπο 20% να δηλώνει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση, ενώ από τους φοιτητές το 50% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή

(18% συμφωνώ, 12% πολύ και 20% απόλυτα) με το υπόλοιπο 30% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z10. Κρίνετε ικανοποιητική τη λειτουργία των ΠΜΣ του Ιδρύματος;

Το 80% του εκπαιδευτικού προσωπικού κρίνει ικανοποιητική τη λειτουργία των ΠΜΣ του Ιδρύματος (επιμέρους ποσοστά: 36,66% συμφωνώ, 36,66% πολύ και 6,67% απόλυτα) με το υπόλοιπο 16,6% να δηλώνει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση, ενώ από τους φοιτητές το 26% αθροιστικά δεν συμφωνεί με την άποψη αυτή (8% διαφωνούν απόλυτα, 4% πολύ και 14% διαφωνούν) με το υπόλοιπο 50% να κρατά ουδέτερη στάση.

Z11. Πιστεύετε πως τα ΠΜΣ συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων επιστημόνων;

Το 86,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού πιστεύει πως τα ΠΜΣ συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων επιστημόνων (επιμέρους ποσοστά: 26,6% συμφωνώ, 43,3% πολύ και 16,7% απόλυτα), ενώ από τους φοιτητές το 36% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (20% συμφωνώ, 6% πολύ και 10% απόλυτα) με το υπόλοιπο 40% να κρατά ουδέτερη στάση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

H1. Κατά πόσο πιστεύετε πως η ανάπτυξη της έρευνας μπορεί να ενισχύσει τους δεσμούς με την τοπική και μη αγορά εργασίας ώστε να επιτευχθεί καλύτερη απορρόφηση των αποφοίτων;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 96,6% θετική στάση (ποσοστό 23,33% συμφωνώ, 43,3% πολύ και 33,3% απόλυτα) ως προς τη συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 77,14 % (ποσοστό 37,14% συμφωνώ, 17,14% πολύ και 22,85% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 64% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 28% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

H2. Πιστεύετε πως η πραγματοποίηση από το Ίδρυμα ανοικτών εκδηλώσεων προς το κοινό ενισχύουν τους μεταξύ τους δεσμούς;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 93,3% θετική στάση (ποσοστό 13,3% συμφωνώ, 46,7% πολύ και 33,3% απόλυτα) με μηδενικό αρνητικό ποσοστό ως προς τη συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 94,3 % (ποσοστό 31,4% συμφωνώ, 22,9% πολύ και 40% απόλυτα). Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 68% αλλά με ένα ποσοστό 20% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

H3. Πιστεύετε πως η ίδρυση Σχολής Δια Βίου Μάθησης λειτουργεί υπέρ του κοινωνικού συνόλου;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 83,3% θετική στάση (ποσοστό 3,3% συμφωνώ, 50% πολύ και 30% απόλυτα) ως προς τη συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 54,28 % (ποσοστό 20% συμφωνώ, 17,14% πολύ και 17,14% απόλυτα) αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 31,4% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών

δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 66% αλλά με ένα ποσοστό 22% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

H4. Πιστεύετε πως η ίδρυση Τμήματος Τροφίμων θα έχει θετική επίπτωση στην τοπική οικονομία;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 60% θετική στάση (ποσοστό 20% συμφωνώ, 23,3% πολύ και 16,7% απόλυτα) με ένα μεγάλο ποσοστό 30% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 51,42 % (ποσοστό 22,85% συμφωνώ, 17,14% πολύ και 11,43% απόλυτα) αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 25,7% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 62% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 32% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

H5. Πιστεύετε πως η δημιουργία τεχνολογικού πάρκου θα ενισχύσει τις συνεργίες με τις βιομηχανίες και την προώθηση της έρευνας, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην τοπική οικονομία;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 73,3% θετική στάση (ποσοστό 16,6% συμφωνώ, 20% πολύ και 36,7% απόλυτα) με ένα ποσοστό 23% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 74,28 % (ποσοστό 31,42% συμφωνώ, 28,57% πολύ και 14,29% απόλυτα) με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 62% αλλά με ένα ποσοστό 24% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

H6. Πιστεύετε πως οι συνεργίες διαφόρων τμημάτων στον τομέα τους με την τοπική κοινωνία ενισχύουν την συνεισφορά και το κοινωνικό προφίλ του ιδρύματος;

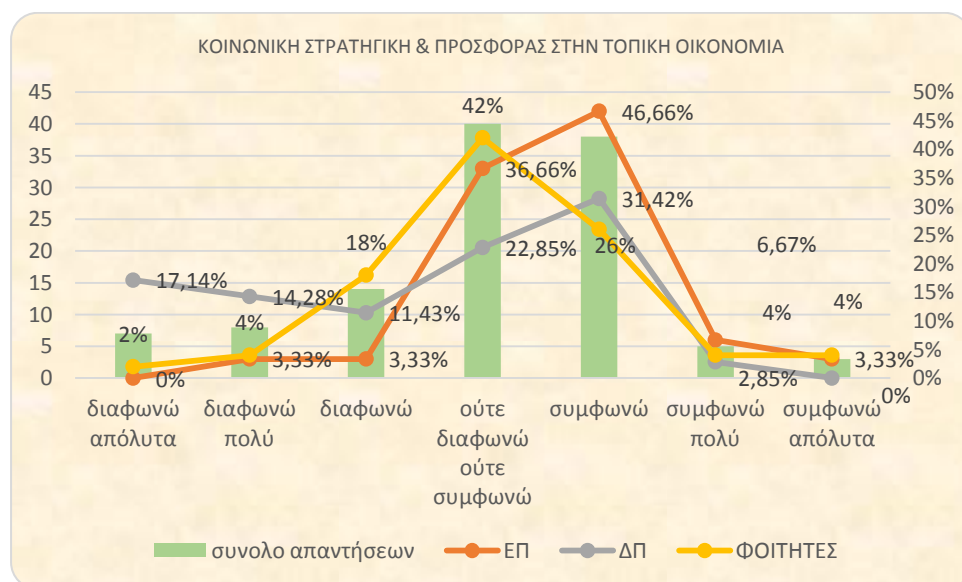
Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 86,7% θετική στάση (ποσοστό 26,7% συμφωνώ, 20% πολύ και 40%

απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 71,42 % (ποσοστό 17,14% συμφωνών, 28,57% πολύ και 25,71% απόλυτα) με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 62% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 28% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Η7. Θεωρείτε ικανοποιητική τη σημερινή κοινωνική στρατηγική και προσφορά του Ιδρύματος με τους τοπικούς φορείς και οικονομίες;

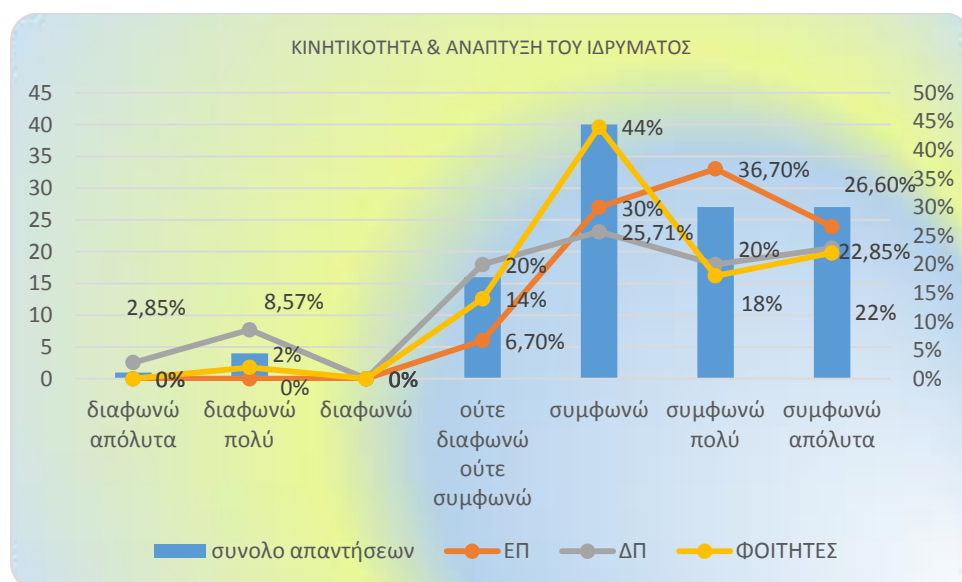
Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 56,6% θετική στάση (ποσοστό 46,6% συμφωνών, 6,7% πολύ και 3,33% απόλυτα) με ένα μεγάλο ποσοστό 36,7% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ διαφωνεί σε ποσοστό 42,85 % (ποσοστό 17,14% απόλυτα, 14,28% πολύ και 11,43% διαφωνώ) αλλά με ένα ποσοστό 22,8% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 34% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 42% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Θ1. Πόσο πιστεύετε πως η κινητικότητα μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή εικόνα του Ιδρύματος και να οδηγήσει στην περαιτέρω αναγνώριση και ανάπτυξή του;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 93,3% θετική στάση (ποσοστό 30% συμφωνώ, 36,7% πολύ και 26,6% απόλυτα) με μηδενικό ποσοστό διαφωνίας με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 68,57 % (ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 20% πολύ και 22,85% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 20% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 84% ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση.

Θ2. Πιστεύετε ότι το παράρτημα διπλώματος πτυχίου συνεισφέρει στην καλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων των αποφοίτων στη διεθνή αγορά εργασίας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 76,6% θετική στάση (ποσοστό 20% συμφωνώ, 46,7% πολύ και 10% απόλυτα) με ένα ποσοστό 20% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 65,71 % (ποσοστό 31,42% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 20% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό

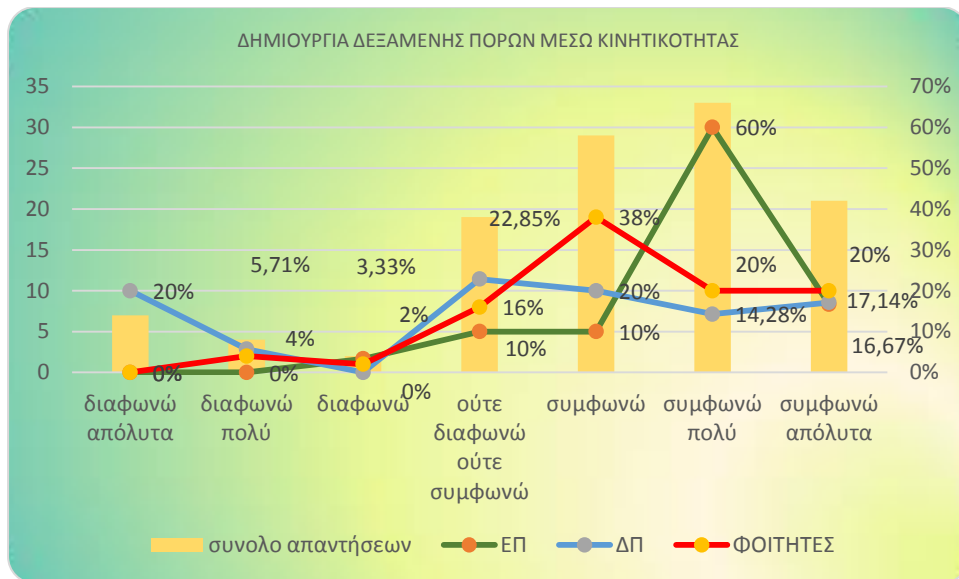
22,8% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 68% αλλά με ένα ποσοστό 24% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Θ3. Πιστεύετε ότι πρέπει να ενισχυθεί η προβολή της κινητικότητας προκειμένου να αυξηθεί η χρήση της από τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Ιδρύματος;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 86,6% θετική στάση (ποσοστό 16,6% συμφωνώ, 40% πολύ και 30% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 74,28 % (ποσοστό 37,14% συμφωνώ, 20% πολύ και 17,14% απόλυτα) με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 56% αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 34% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Θ4. Συμφωνείτε στο να επενδύσει το Ίδρυμα στη δημιουργία μιας δεξαμενής πόρων (φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών) μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 86,6% θετική στάση (ποσοστό 10% συμφωνώ, 60% πολύ και 16,67% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 51,42 % (ποσοστό 20% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 17,14% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 22,8% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 78% ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Π1. Κατά πόσο πιστεύετε ότι η ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας, η αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και των υπηρεσιών, καθώς και η βελτίωση του συστήματος διαχείρισής τους θα απομακρύνει την πιθανότητα μείωσης του ποσοστού προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων λόγω της οικονομικής κρίσης;

Το 93,3% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση (επιμέρους ποσοστά: 16,6% συμφωνώ, 56,7% πολύ και 20% απόλυτα) με μηδενικό ποσοστό διαφωνίας, ενώ από τους φοιτητές το 48% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (26% συμφωνώ, 10% πολύ και 12% απόλυτα) με το υπόλοιπο 30% να κρατά ουδέτερη στάση.

Π2. Πόσο πιστεύετε πως η αύξηση του αριθμού των φοιτητικών εστιών και η δυνατότητα στέγασης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση του μειούμενου αριθμού φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;

Το 90% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση (επιμέρους ποσοστά: 3,3% συμφωνώ, 53,3% πολύ και 33,4% απόλυτα), ενώ από τους φοιτητές το 68% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (28% συμφωνώ, 14% πολύ και 26% απόλυτα).

13. Πιστεύετε πως η χορήγηση υποτροφιών και η παροχή απασχόλησης των φοιτητών στο Ίδρυμα, μέσω προσωρινών συμβάσεων εργασίας, μπορούν να βοηθήσουν το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν αρκετοί φοιτητές ώστε να μην εγκαταλείπουν τις σπουδές τους;

Το 86,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την ερώτηση αυτή (επιμέρους ποσοστά: 20% συμφωνώ, 40% πολύ και 26,6% απόλυτα) με μηδενικό ποσοστό διαφωνίας, ενώ από τους φοιτητές το 86% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (18% συμφωνώ, 24% πολύ και 44% απόλυτα).

14. Κρίνετε ικανοποιητικές τις παροχές για την κάλυψη των φοιτητών που ανήκουν στην κατηγορία των ΑΜΕΑ;

Το 33,3 % του εκπαιδευτικού προσωπικού διαφωνούν με την συγκεκριμένη ερώτηση (επιμέρους ποσοστά: 30% διαφωνώ, 3,3% πολύ) με ένα ποσοστό 40% να μην συμφωνούν ούτε να διαφωνούν, ενώ από τους φοιτητές το 50% αθροιστικά διαφωνεί με την άποψη αυτή (10% διαφωνώ, 14% πολύ και 26% απόλυτα) με το υπόλοιπο 30% να κρατά ουδέτερη στάση.

15. Είναι ικανοποιητική η συμμετοχή των φοιτητών σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το Ίδρυμα;

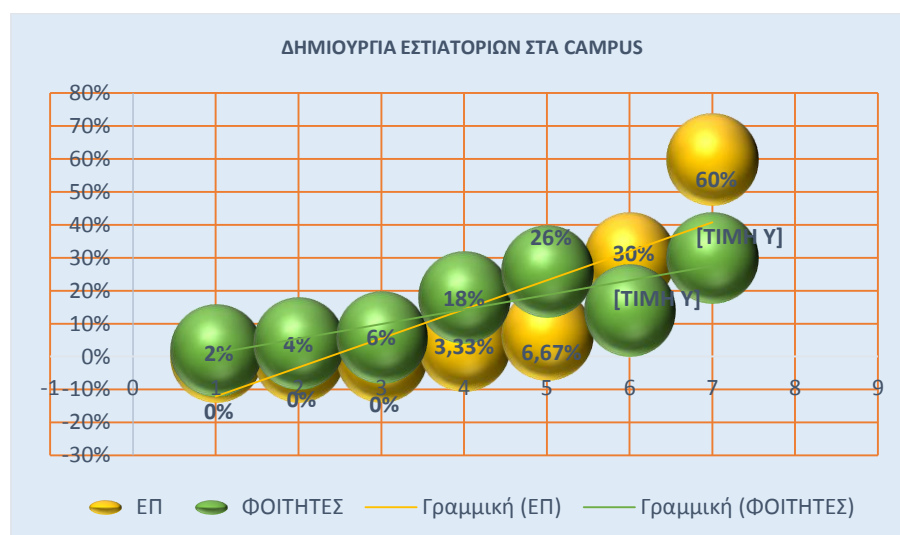
Το 33,3% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την ερώτηση αυτή (επιμέρους ποσοστά: 20% συμφωνώ, 13,3% πολύ) με ένα ποσοστό 36,6% να έχει ουδέτερη στάση ενώ το υπόλοιπο αρνητική. Από τους φοιτητές το 40% αθροιστικά διαφωνεί με την άποψη αυτή (16% συμφωνώ, 6% πολύ και 18% απόλυτα) με το υπόλοιπο 26% να κρατά ουδέτερη στάση.

16. Πιστεύετε πως η καλύτερη ενημέρωσή τους θα ενισχύσει την παρουσία τους σε αυτές τις δραστηριότητες-εκδηλώσεις;

Το 70% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την ερώτηση αυτή (επιμέρους ποσοστά: 16,6% συμφωνώ, 36,7% πολύ και 16,7% απόλυτα), ενώ από τους φοιτητές το 72% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (50% συμφωνώ, 8% πολύ και 14% απόλυτα) με το υπόλοιπο 18% να κρατά ουδέτερη στάση.

17. Συμφωνείτε πως η δημιουργία εστιατορίων στο campus Άρτας και Πρέβεζας θα βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους φοιτητές;

Το 96,6% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με τη συγκεκριμένη ερώτηση (επιμέρους ποσοστά: 6,67% συμφωνώ, 30% πολύ και 60% απόλυτα) με μηδενικά ποσοστά διαφωνίας, ενώ από τους φοιτητές το 70% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (26% συμφωνώ, 14% πολύ και 30% απόλυτα) με το υπόλοιπο 18% να κρατά ουδέτερη στάση.

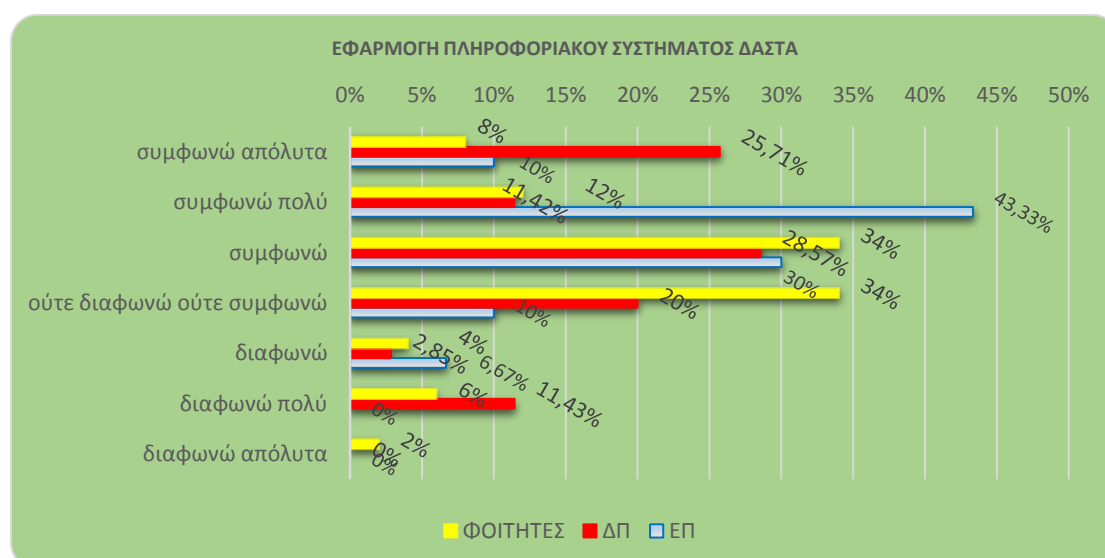
18. Συμφωνείτε πως η ηλεκτρονική διεκπεραίωση των αιτήσεων σίτισης – στέγασης θα διευκολύνει τις αντίστοιχες διαδικασίες για τους φοιτητές;

Το 100% του εκπαιδευτικού προσωπικού συμφωνεί με την ερώτηση αυτή (επιμέρους ποσοστά: 13,3% συμφωνώ, 36,7% πολύ και 50% απόλυτα) με μηδενικά τα υπόλοιπα ποσοστά, ενώ από τους φοιτητές το 68% αθροιστικά συμφωνεί με την άποψη αυτή (32% συμφωνώ, 10% πολύ και 26% απόλυτα) με το υπόλοιπο 24% να κρατά ουδέτερη στάση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΤΑ

Κ1. Πιστεύετε ότι με την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος ΔΑΣΤΑ επιτυγχάνεται καλύτερη σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 83,3% θετική στάση (ποσοστό 30% συμφωνώ, 43,33% πολύ και 10% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 65,71 % (ποσοστό 28,57% συμφωνώ, 11,42% πολύ και 25,71% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 20% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 54% με επιπλέον ποσοστό 34% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

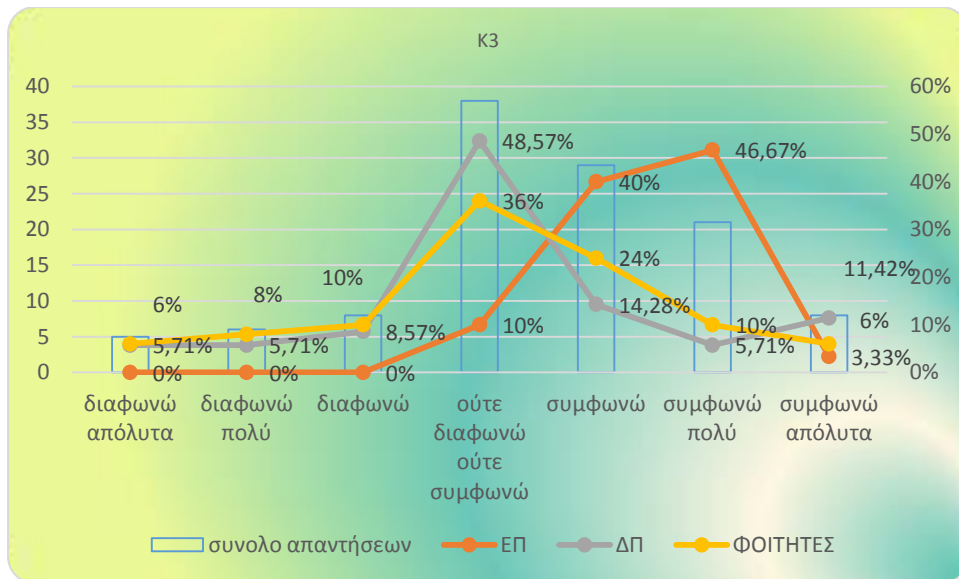
K2. Πιστεύετε ότι μέσω των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ εξασφαλίζεται καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών για την ευκολότερη απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας ή διευκολύνεται η απορρόφηση των φοιτητών στην αγορά εργασίας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 86,6% θετική στάση (ποσοστό 30% συμφωνώ, 50% πολύ και 6,6% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 51,42 % (ποσοστό 25,71% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 11,42% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 31,4% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 46% αλλά με ένα ποσοστό 38% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

K3. Κρίνετε ότι το τμήμα σας παρέχει συγκεκριμένες επαγγελματικές διεξόδους για τους αποφοίτους σας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 90% θετική στάση (ποσοστό 40% συμφωνώ, 46,67% πολύ και 3,33% απόλυτα) με μηδενικά ποσοστά διαφωνίας ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 31,42 % (ποσοστό 14,28% συμφωνώ, 5,71% πολύ και 11,42% απόλυτα) αλλά με ένα μεγάλο ποσοστό 48,57% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 40% αλλά με ένα ποσοστό 36% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

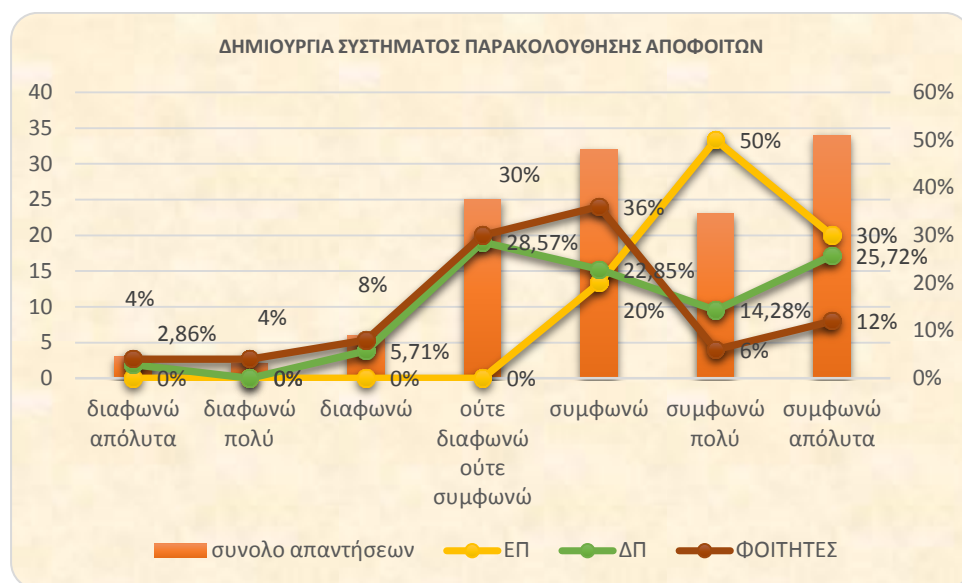
K4. Πιστεύετε πως υπάρχει συνάφεια μεταξύ του αντικειμένου της Πρακτικής Άσκησης και των σπουδών τους με παράλληλη δημιουργία συνθηκών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 93,3% θετική στάση (ποσοστό 30% συμφωνώ, 46,7% πολύ και 16,6% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 42,85 % (ποσοστό 22,85% συμφωνώ, 20% πολύ) αλλά με ένα ποσοστό 28,5% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 36% αλλά με ένα ποσοστό 42% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

K5. Συμφωνείτε με τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 100% θετική στάση (ποσοστό 20% συμφωνώ, 50% πολύ και 30% απόλυτα) με μηδενικά ποσοστά διαφωνίας ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 62,85 % (ποσοστό 22,85% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 25,72% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 28,5% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε

ποσοστό 54% αλλά με ένα ποσοστό 30% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Κ6. Πιστεύετε πως το σύστημα παρακολούθησης αποφοίτων θα ενισχύσει τις δυνατότητες απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας;

Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία του εκπαιδευτικού προσωπικού κρατάει αθροιστικά κατά 83,3% θετική στάση (ποσοστό 20% συμφωνώ, 43,3% πολύ και 20% απόλυτα) ως προς την συγκεκριμένη ερώτηση. Η κατηγορία του ΔΠ συμφωνεί σε ποσοστό 48,57 % (ποσοστό 17,14% συμφωνώ, 14,28% πολύ και 17,14% απόλυτα) αλλά με ένα ποσοστό 37,14% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση. Το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κατηγορία των φοιτητών δείχνει ότι τηρείται αθροιστικά μια θετική στάση σε ποσοστό 44% αλλά με ένα ποσοστό 36% να μην συμφωνεί ούτε να διαφωνεί με την συγκεκριμένη ερώτηση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

A. Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης

Ως προς τα ερωτήματα που τέθηκαν και αφορούν το συγκεκριμένο πεδίο έρευνας παρατηρούμε τα εξής:

Υπάρχει συμφωνία και των δύο ερωτώμενων κατηγοριών προσωπικού (ΕΠ & ΔΠ) όσον αφορά στη συμβολή του νέου οργανογράμματος στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών με θετική καταγραφή απόψεων.

Διαπιστώνονται διαφοροποιημένες απόψεις μεταξύ ΕΠ και ΔΠ ως προς την συμβολή του νέου οργανογράμματος στην μείωση της γραφειοκρατίας αλλά και ως προς την επάρκεια της επιμόρφωσης του ΔΠ, με την πρώτη κατηγορία να αξιολογεί θετικά και τα δύο ερωτήματα, αλλά με τη δεύτερη κατηγορία να διατυπώνει αρνητική άποψη.

Υπάρχει συμφωνία και των δύο κατηγοριών όσον αφορά στην αναγκαιότητα επιμόρφωσης του ΔΠ και στο βαθμό ικανοποίησης όσον αφορά στην ποιότητα των προσφερόμενων διοικητικών υπηρεσιών.

Διαπιστώνεται συμφωνία όλων των μερών ως προς την ικανοποιητική υποστήριξη των διοικητικών υπηρεσιών από τις υπηρεσίες ΤΠΕ.

Με βάση τα συμπεράσματα αυτά θεωρούμε σκόπιμο ότι πρέπει να δοθεί βάση στην προσπάθεια εξεύρεση μηχανισμών μείωσης της γραφειοκρατίας με απλούστευση των απαραίτητων διεκπεραιωτικών διαδικασιών και ενίσχυση της επιμόρφωσης του ΔΠ με αύξηση των ποσοστών συμμετοχής τους ή με αύξηση του αριθμού των παρεχόμενων σεμιναρίων επιμόρφωσης.

B. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Όπως διαπιστώνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας οι προτάσεις του Ιδρύματος στο πλαίσιο του σχεδιασμού μέτρων της στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης που αφορούν:

- στη δημιουργία ερευνητικών εργαστηρίων, την επάνδρωση τους και την έκδοση σχετικών ΦΕΚ, την παροχή μικρών χορηγιών για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων, την μεγαλύτερη και καλύτερη προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τη δημιουργία διαδικτυακού χώρου στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ιδρύματος καθώς και τη διασύνδεση με τον κόμβο ακαδημαϊκής και επιστημονικής αριστείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων προκειμένου να ενισχυθεί το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος
- στη δημιουργία προστατευμένου χρόνου για τη συγγραφή και τη μείωση του διοικητικού ή διδακτικού έργου των μελών ΕΠ που συγγράφουν καθώς και τη λήψη μέτρων για την αύξηση της συγγραφικής παραγωγής των μελών ΕΠ προκειμένου να ενισχυθεί η επέκταση των διεθνών συνεργασιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου
- στη μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και την αναγνώριση των ECTS όσων φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών προκειμένου να ενισχυθεί η διεθνής εικόνα του Ιδρύματος

βρίσκουν κοινή αποδοχή με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά συμφωνίας (από 83,3% έως 93,3%). Κατά συνέπεια προτείνεται η ενίσχυση των απαιτούμενων ενεργειών για την εφαρμογή των συγκεκριμένων προτάσεων στην πράξη.

Γ. Στρατηγική έρευνας

Η ειδική αποστολή όλων των ΤΕΙ σχετίζεται με την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα. Τα μέλη του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού αξιολογούν θετικά την έρευνα στα εργαστήριά του ανάλογα με τις τοπικές και εθνικές ανάγκες, όπου απαιτούνται εξειδικευμένες εφαρμογές.

Επίσης αξιολογούν θετικά τους ερευνητικούς στόχους που σχετίζονται με την έρευνα και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη δημιουργία ερευνητικών εργαστηρίων όπως και τη δημιουργία του μοντέλου Αγροτεχνολογικού πάρκου στην Άρτα, ενέργεια που εκτιμάται ότι θα ενισχύσει περαιτέρω τους ισχυρούς δεσμούς μεταξύ του ΤΕΙ και των τοπικών περιφερειακών οικονομικών, γεωργικών και βιομηχανικών φορέων.

Θετική αξιολόγηση υπάρχει και για τους υπόλοιπους ερευνητικούς στόχους όπως η δημιουργία συνεργασιών με τοπικούς και διεθνείς φορείς, ολοκλήρωση και επέκταση των εργαστηριακών εγκαταστάσεων κλπ.

Γενικά, ένα σημαντικό μέρος της έρευνας του ΤΕΙ αξιολογείται θετικά στο πεδίο της κάλυψης περιφερειακών ή και εθνικών ερευνητικών αναγκών.

Κρίνεται χρήσιμο να δοθεί έμφαση στην αναζήτηση πόρων χρηματοδότησης διαφόρων ερευνητικών πεδίων από ιδιωτικούς φορείς μέσω χορηγιών ή συνεργασιών με τοπικούς φορείς. Έτσι θα ενισχυθούν οι δεσμοί με την τοπική κοινωνία αλλά και η συνεργασία και αμοιβαία αξιοποίηση των απολαβών που προκύπτουν από τέτοιου είδους συνεργασίες.

Επίσης θα πρέπει να ενισχυθούν οι ενέργειες για την δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών με περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών πάνω σε ερευνητικά προγράμματα με άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Δ. Οικονομικός Προγραμματισμός

Διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση όσον αφορά στην φιλόδοξη στρατηγική του ΤΕΙ Ηπείρου για την εξεύρεση μη κρατικών κονδυλίων που θα μπορούσε ενδεχομένως να εξασφαλιστεί μέσω αυξημένων εισοδημάτων από ανταγωνιστικές έρευνες, εκμετάλλευση των ακινήτων του ΤΕΙ και παροχή εξειδικευμένων τεχνολογικών και άλλων υπηρεσιών.

Επίσης αξιολογείται θετικά η προτεινόμενη ανάπτυξη ενός τεχνολογικού πάρκου στην πανεπιστημιούπολη της Άρτας από όπου αναμένονται νέες συνέργειες μεταξύ του ΤΕΙ και της τοπικής κοινότητας και των επιχειρήσεων, οι οποίες πιθανόν θα ανοίξουν νέες ευκαιρίες για διαφοροποιημένο εισόδημα από ιδιωτικές πηγές.

Θετική αξιολόγηση από όλες τις κατηγορίες διατυπώνεται ως προς την προοπτική αξιοποίησης ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσια των μαθημάτων) για την εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος.

Θεωρείται χρήσιμο να εξεταστεί η πιθανότητα όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα να περιλαμβάνουν δίδακτρα με ένα ποσοστό του σχετικού εισοδήματος να επιστρέφεται στους σπουδαστές που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες με τη μορφή βραβείων υποτροφιών.

Ε. Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών

Όσον αφορά στην κτιριακή διάρθρωση των Σχολών και των Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου διατυπώνονται διαφορετικές απόψεις μεταξύ των τριών κατηγοριών με το εκπαιδευτικό προσωπικό να κρατάει κατά 43,3% ουδέτερη στάση ενώ σε αθροιστικό ποσοστό το 33,3% τοποθετούνται θετικά ως προς την επάρκεια της παρούσας κτηριακής διάρθρωσης και την ικανοποίηση των διδακτικών αναγκών απ' αυτήν, το ΔΠ να θεωρεί ικανοποιητική την υποστήριξη των διδακτικών αναγκών και την επάρκεια της κτηριακής διάρθρωσης (40%), ενώ οι φοιτητές διαμορφώνουν αρνητική στάση (52%).

Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές κρίνονται επαρκείς και σε ικανοποιητικό βαθμό αξιοποιήσιμες στο σύνολό τους από το ΕΠ ενώ από τους φοιτητές χαρακτηρίζονται ως ανεπαρκείς με το ΔΠ να θεωρεί τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις υποδομές επαρκείς αλλά με περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά στην αξιοποίησή τους.

Θετική είναι η τοποθέτηση όλων των μερών ως προς την συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές με αποτέλεσμα τη δημιουργία πλεονεκτημάτων ως προς τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των υποδομών του και περαιτέρω οικονομία πόρων-χρημάτων.

Στο σύνολό της η κτιριακή διάρθρωση θα μπορούσε να βελτιωθεί κυρίως με την εξέλιξη εργαστηρίων προσομοίωσης, συνεδριακών αιθουσών και χώρων βιβλιοθήκης, ολοκλήρωση ημιτελών κτηριακών υποδομών, καλλωπισμό του εξωτερικού χώρου, βελτίωση των παροχών στη λειτουργικότητα των χώρων για ΑμεΑ.

Επίσης μπορεί να επιδιωχθεί ενίσχυση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού, ποιοτική αναβάθμιση των υπαρχουσών εγκαταστάσεων και συγκεκριμένα η βελτίωση των

συστημάτων θέρμανσης - κλιματισμού, φωτισμού (εσωτερικού και εξωτερικού), στεγών, υαλοστασίων κ.α.

Ανάλογα μπορεί να υπάρξει πρόβλεψη και κάλυψη εξόδων για κτιριακές παρεμβάσεις και αναπροσαρμογές και υλικοτεχνική υποδομή στα επιμέρους επιχειρησιακά, ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται στα Τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου.

Η συγκέντρωση των πόρων σε κεντρικές δομές αποτελεί στρατηγική απόφαση άρρηκτα συνδεδεμένη με τις πολιτικές εξελίξεις με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χαραχθεί μέχρι να ληφθούν οι σχετικές οριστικές, πολιτικές και μη, αποφάσεις που συνδέονται με τη μελλοντική υπόσταση του Ιδρύματος.

ΣΤ. Περιβαλλοντική πολιτική

Ως προς την στρατηγική περιβαλλοντικής πολιτικής η πρόταση του Ιδρύματος για χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του προκειμένου να επιτευχθεί εξοικονόμηση ενέργειας τυγχάνει θετικής αντιμετώπισης και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων και μάλιστα με υψηλά ποσοστά (93,3% για το ΕΠ, 91,42% για το ΔΠ και 58% για τους φοιτητές).

Η αποδοτικότητα των πρακτικών ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης αξιολογείται θετικά και από τις τρεις κατηγορίες αλλά με κάποια ποσοστά ουδέτερης στάσης από πλευράς ΕΠ και φοιτητών (ποσοστό 33,3% και 30% αντίστοιχα).

Όσον αφορά στην σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα καταγράφονται υψηλά ποσοστά ουδέτερης στάσης και από τις τρεις κατηγορίες (50% ΕΠ, 37,14% ΔΠ & 32% φοιτητές) με ενισχυμένα τα ποσοστά της αρνητικής αξιολόγησης από τις κατηγορίες του ΔΠ και των φοιτητών.

Από την έρευνα προκύπτει ότι υπάρχουν βασικοί μηχανισμοί ανακύκλωσης στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου μέσω των τοπικών αρχών και παρά την καλή θέληση του ΤΕΙ, το συμπέρασμα είναι ότι υπάρχει μάλλον περιορισμένη περιβαλλοντική ανακύκλωση.

Στα θετικά σημεία, υπάρχουν λίγα σημεία συλλογής ανακύκλωσης για τις μπαταρίες και τους λαμπτήρες στην πανεπιστημιούπολη της Άρτας.

Η εφαρμογή πρακτικών ηλεκτρονικής μάθησης, με τη χρήση E-class, ηλεκτρονικές σημειώσεις, ανοικτές on-line ακαδημαϊκές διαλέξεις, χρήση ατομικών μονάδων κλιματισμού σε γραφεία για να αποφευχθεί η χρήση του κεντρικού συστήματος κλιματισμού, ευρεία χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των ηλεκτρονικών υπογραφών σε όλες τις διοικητικές δραστηριότητες, αποτελούν μερικές από τις περιβαλλοντικές πρακτικές που εφαρμόζονται σήμερα στο ΤΕΙ.

Δεν υπάρχει χρήση ηλιακής ενέργειας και αυτό πρέπει να εξεταστεί και να αντιμετωπιστεί.

Η τακτική συντήρηση των κτιρίων, ώστε να διατηρούνται σε ασφαλή και καλή κατάσταση, είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ενέργειας.

Η περιβαλλοντική στρατηγική απαιτεί συντονισμό με τις τοπικές αρχές στο πλαίσιο κυβερνητικού νομικού πλαισίου. Υπάρχουν μόνο στοιχειώδεις περιβαλλοντικές πρακτικές που ενσωματώνονται στις τοπικές αρχές και αυτό καθιστά αδύνατο το ΤΕΙ να εφαρμόζει από μόνο του τη βιώσιμη περιβαλλοντική πολιτική και στρατηγική. Παρά την ξεκάθαρη καλή θέληση του ΤΕΙ να ελαχιστοποιήσει το περιβαλλοντικό του αποτύπωμα, δεν μπορεί να κάνει τίποτα περισσότερο για να βελτιωθεί σε αυτό το μέτωπο έως ότου οι τοπικές αρχές και η κεντρική κυβέρνηση καθιερώσουν ένα αποτελεσματικό σύστημα ανακύκλωσης και διατήρησης για να μειώσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά της.

Z. Προγράμματα Σπουδών

Όσον αφορά στην στρατηγική ανάπτυξης στον τομέα των προγραμμάτων σπουδών διαπιστώνεται από κοινού συμφωνία για τον επηρεασμό της ποιότητας της εκπαίδευσης από την μη αντικατάσταση των συνταξιοδοτούμενων εκπαιδευτικών (86,6% για το ΕΠ και 58% για τους φοιτητές) ή την καθυστέρηση στην πρόσληψη ΕΕΠ για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των ΠΣ (96,6% για το ΕΠ και 70% για τους φοιτητές), γεγονός που έχει εντοπιστεί ως αρνητικό και από το Ίδρυμα.

Παρά την αναδιοργάνωση, τον εξορθολογισμό και τη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών των τμημάτων διαπιστώνεται διάσταση απόψεων μεταξύ της κατηγορίας των ΕΠ και των φοιτητών ως προς την επάρκεια των ΠΣ με την κατηγορία των ΕΠ να διάκεινται θετικά ως προς την ποιότητά τους και τις γνώσεις που αποκομίζουν οι φοιτητές για την απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας (70%) ενώ οι φοιτητές τηρούν ουδέτερη (36%) έως αρνητική στάση (38%).

Συμφωνία υπάρχει ως προς την ανάγκη αναβάθμισης των προγραμμάτων σπουδών ώστε να επιτευχθεί καλύτερη διασύνδεση και ανταπόκριση μεταξύ των αποφοίτων και των αγορών εργασίας (ποσοστό συμφωνίας 90% για το ΕΠ και 54% για τους φοιτητές).

Η σύνδεση της θεωρίας με την πρακτική εφαρμογή είναι αρκετά σημαντική για τους εργοδότες και αυτό έχει άμεσο ευεργετικό αντίκτυπο στην απασχολησιμότητα των σπουδαστών και στην ικανοποίηση που αντλούν από τα σπουδές τους.

Η συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων π.χ. πιθανών μελλοντικών εργοδοτών στην δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών με στόχο την καλύτερη εναρμόνιση και ανταπόκριση τους στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας γίνεται αποδεκτή και αξιολογείται θετικά και από τις δύο κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 66,6% για τα μέλη ΕΠ και 70% για τους φοιτητές).

Η εφαρμογή ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων των φοιτητών με σκοπό την βελτίωση της προόδου των σπουδών τους αξιολογείται θετικά από το 73,3% των μελών ΕΠ και από το 50% των φοιτητών.

Θετικά αξιολογείται και η πρόταση για εφαρμογή σπουδών μερικής φοίτησης ή εσπερινών μαθημάτων προκειμένου να ενισχυθούν οι φοιτητές που λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατούν να παρακολουθήσουν τα προγράμματα σπουδών (ποσοστό συμφωνίας 53,3% για το ΕΠ και 58% για τους φοιτητές) και προτείνεται η εφαρμογή της.

Όσον αφορά στα ΠΜΣ αξιολογείται ως ικανοποιητική η λειτουργία τους από τα μέλη ΕΠ (ποσοστό 80%) ενώ οι φοιτητές κρατούν ουδέτερη στάση κατά 50% με το υπόλοιπο 26% να αξιολογεί αρνητικά. Ως προς την συμβολή τους στην ενίσχυση της

τοπικής οικονομίας αξιολογείται ότι παρέχουν μια πολύτιμη υπηρεσία στην τοπική κοινότητα και την περιφερειακή βιομηχανία και τη γεωργία (ποσοστό 86,6% για τα μέλη ΕΠ και 36% για τους φοιτητές με το 40% να κρατά ουδέτερη στάση).

Η. Κοινωνική Στρατηγική

Η αρχική αποστολή, το όραμα και οι στόχοι των ΤΕΙ είναι η παροχή εφαρμοσμένης, τεχνικής κατάρτισης και εκπαίδευσης για την εξυπηρέτηση της αγοράς εργασίας και των αναγκών των τοπικών κοινοτήτων. Το ΤΕΙ έχει ενσωματωθεί εξαιρετικά καλά με τις τοπικές κοινότητες στις τέσσερις πανεπιστημιούπολεις του (κυρίως στην Άρτα και τα Ιωάννινα) και έχει δημιουργήσει πολύ παραγωγικές συνέργειες και συνδέσεις με τα διοικητικά όργανα της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου, στις τοπικές βιομηχανίες πρωτογενούς παραγωγής (κυρίως στη γεωργία), στους τομείς της χρηματοδότησης και της υγείας.

Με βάση τις θετικές απαντήσεις των ερωτηματολογίων διαπιστώνεται ότι το ΤΕΙ αποτελεί ζωτική πηγή καλά εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού για τον τοπικό γεωργικό, οικονομικό και ιατρικό τομέα. Οι στενές αλληλεπιδράσεις με την τοπική αγορά εργασίας και οι ιδιωτικές / βιομηχανικές οικονομικές συνεισφορές κρίνονται ενθαρρυντικές για τη μελλοντική οικονομική βιωσιμότητα των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Ιδρύματος (ποσοστό 96,6% για τα μέλη ΕΠ, 77,14 % για τα μέλη ΔΠ και 64% για τους φοιτητές).

Όσον αφορά στην ενίσχυση των δεσμών με το κοινό μέσω της πραγματοποίησης ανοικτών εκδηλώσεων υπάρχει υψηλό ποσοστό συμφωνίας με την συγκεκριμένη ενέργεια και θεωρούμε πως κρίνεται ωφέλιμη η περαιτέρω ενίσχυσή της (ποσοστό 93,3% για τα μέλη ΕΠ, 94,3 % για τα μέλη ΔΠ και 68% για τους φοιτητές).

Συμφωνία υπάρχει και ως προς την δημιουργία Σχολής Δια Βίου μάθησης (ποσοστό 83,3% για τα μέλη ΕΠ, 54,28 % για τα μέλη ΔΠ και 66% για τους φοιτητές), τμήματος Τροφίμων (ποσοστό 60 % για τα μέλη ΕΠ, 51,42 % για τα μέλη ΔΠ και 62% για τους φοιτητές) και ενός επιπλέον αγροτεχνολογικού πάρκου στην Άρτα (ποσοστό 73,3% για τα μέλη ΕΠ, 74,28 % για τα μέλη ΔΠ και 62% για τους

φοιτητές) (υπάρχει ένα Τεχνολογικό Πάρκο ήδη στα Ιωάννινα, όπου το ΤΕΙ είναι μέτοχος) με την επιδίωξη να προωθηθούν περαιτέρω συνέργειες και να υποστηριχθούν δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των τοπικών βιομηχανιών σε συνεργασία με το ΤΕΙ, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα μια ισχυρή οικονομική ώθηση και οφέλη για την τοπική κοινωνία.

Όσον αφορά στο πόσο ικανοποιητική θεωρείται η σημερινή κοινωνική στρατηγική και προσφορά του Ιδρύματος με τους τοπικούς φορείς και οικονομίες καταγράφονται διαφορετικές αξιολογήσεις μεταξύ του ΕΠ-φοιτητών και του ΔΠ, με τις πρώτες δύο κατηγορίες να αξιολογούν θετικά (56,6% για τα μέλη ΕΠ και 34% για τους φοιτητές), με υψηλά όμως ποσοστά ουδετερότητας (36,7% και 42% αντίστοιχα) και την τελευταία αρνητικά (42,85%). Παρά την διαφορά απόψεων δεν μπορούμε να αρνηθούμε το γεγονός ότι έχουν εδραιωθεί διαρκείς σχέσεις συνεργασίας με τις τοπικές βιομηχανίες πρωτογενούς τομέα που διαμορφώνουν συνεχώς το χαρακτήρα του ΤΕΙ προς την βέλτιστη και πλέον λειτουργική κατεύθυνση.

Θ. Διεθνής Στρατηγική

Όσον αφορά στην διεθνή στρατηγική διατυπώνονται θετικές αξιολογήσεις στο σύνολό τους από όλες τις κατηγορίες αναφορικά με τις προτάσεις ενίσχυσης της διεθνοποίησης του Ιδρύματος με μεγάλο περιθώριο για περαιτέρω ενίσχυση της κινητικότητας των φοιτητών, του ακαδημαϊκού και του διοικητικού προσωπικού.

Πιο συγκεκριμένα αξιολογείται θετικά (ποσοστό 93,3%) και με μηδενικό ποσοστό διαφωνίας από τα μέλη ΕΠ η άποψη ότι η κινητικότητα μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή εικόνα του Ιδρύματος και να οδηγήσει στην περαιτέρω αναγνώριση και ανάπτυξή του με αντίστοιχα θετική αξιολόγηση και από τα μέλη ΔΠ (68,75%) και τους φοιτητές (84%).

Διαπιστώνεται συμφωνία με την άποψη ότι η χορήγηση του παραρτήματος διπλώματος κρίνεται ότι θα συνεισφέρει θετικά στην καλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων των αποφοίτων στην διεθνή αγορά εργασίας (ποσοστά συμφωνίας 76,6% για τα μέλη ΕΠ, 65,71% για τα μέλη ΔΠ και 68% για τους φοιτητές).

Λόγω των χαμηλών ποσοστών συμμετοχής στο πρόγραμμα κινητικότητας η πρόταση για προβολή της προκειμένου να αυξηθεί η χρήση της από την ακαδημαϊκή κοινότητα βρίσκει σύμφωνες και τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστά 86,6% για τα μέλη ΕΠ, 74,28% για τα μέλη ΔΠ και 56% για τους φοιτητές) και επομένως κρίνεται απαραίτητη η εφαρμογή της. Το Γραφείο Erasmus θα πρέπει να διαφημίσει τις διαθέσιμες ευκαιρίες πιο επιθετικά, ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι να είναι καλύτερα ενημερωμένοι για όλες τις δυνατότητες που προσφέρει το πρόγραμμα αλλά και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την προβολή της εικόνας του Ιδρύματος στο εξωτερικό μέσω της διεθνοποίησής του και τις μελλοντικές προοπτικές ανάπτυξής του.

Η δημιουργία μιας δεξαμενής πόρων (φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών) μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας κρίνεται θετικά και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστά 86,6% για τα μέλη ΕΠ, 51,42% για τα μέλη ΔΠ και 78% για τους φοιτητές) και μπορεί να ενισχύσει την διεθνή προβολή του Ιδρύματος ανοίγοντας τους ορίζοντές του σε διεθνείς συνεργασίες, να συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της ερευνητικής του δραστηριότητας μέσω της ανταλλαγής γνώσεων, αλλά ενδεχομένως και στην κατά μικρές χρονικές περιόδους κάλυψη των αναγκών σε διδακτικό προσωπικό.

I. Στρατηγική Φοιτητικής Μέριμνας

Στο πεδίο της στρατηγικής φοιτητικής μέριμνας με βάση τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου διαπιστώνεται συμφωνία από όλες τις κατηγορίες ερωτηθέντων με τις προτάσεις του Ιδρύματος και κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στην ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας (ποσοστό 93,3% για τα μέλη ΕΠ και 48% για τους φοιτητές), στην αύξηση του αριθμού των φοιτητικών εστιών με δυνατότητα στέγασης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών (ποσοστό 90% για τα μέλη ΕΠ και 68% για τους φοιτητές) και στην χορήγηση υποτροφιών και παροχή απασχόλησης των φοιτητών στο Ίδρυμα, μέσω προσωρινών συμβάσεων εργασίας (ποσοστό 86,6 % για τα μέλη ΕΠ και 86% για τους φοιτητές), ώστε να αντιμετωπιστεί το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν αρκετοί φοιτητές και εξαιτίας αυτού εγκαταλείπουν τις σπουδές τους, γεγονός που διαπιστώνεται και σε εθνικό επίπεδο.

Έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην ενίσχυση των παροχών για την κάλυψη των φοιτητών που ανήκουν στην κατηγορία των ΑΜΕΑ καθώς οι αξιολογήσεις και των μελών ΕΠ και των φοιτητών κρίνουν αρνητικά τις υφιστάμενες παροχές (ποσοστό αρνητικής αξιολόγησης 33,3% για τα μέλη ΕΠ αλλά με υψηλό ποσοστό ουδετερότητας 40% και ποσοστό αρνητικής αξιολόγησης 50% για τους φοιτητές). Μολονότι στο Ίδρυμα υπάρχουν πολύ λίγες περιπτώσεις ατόμων με αναπηρία, κρίνεται ότι δεν υπάρχει κατάλληλη πρόβλεψη που καλύπτει επαρκώς την παρουσία τους στους χώρους του Ιδρύματος.

Υπάρχει συμφωνία στο ότι η καλύτερη ενημέρωσή των φοιτητών θα ενισχύσει την παρουσία τους στις δραστηριότητες-εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το Ίδρυμα (ποσοστό 70% για τα μέλη ΕΠ και 72% για τους φοιτητές). Η παρουσία των σπουδαστών στην πανεπιστημιούπολη θα πρέπει να ενθαρρύνεται στην πράξη διοργανώνοντας εκδηλώσεις και γενικές δραστηριότητες που προσδίδουν αξία στη ζωή των τμημάτων.

Η πρόταση για δημιουργία χώρων εστιατορίων στο campus της Άρτας και της Πρέβεζας καλωσορίζεται και από τις δύο κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 96,6% για τα μέλη ΕΠ και 70% για τους φοιτητές).

Επίσης διαπιστώνεται συμφωνία ως προς την ωφελιμότητα της ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης των αιτήσεων σίτισης – στέγασης για την διευκόλυνση των φοιτητών (ποσοστό 100% για τα μέλη ΕΠ και 68% για τους φοιτητές) , μια πρόταση η οποία και εφαρμόζεται πλέον με επιτυχία.

Κ. ΔΑΣΤΑ

Παρατηρείται μια γενικότερη θετική αξιολόγηση από μέρους του ΕΠ ως προς την ποιότητα των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ, τα θετικά αποτελέσματα από την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος αλλά και τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης των αποφοίτων, πεδίο στο οποίο διαπιστώνεται σημαντική υστέρηση και συνίσταται η άμεση εφαρμογή του, αλλά και στην ενίσχυση μέσω αυτού των δυνατοτήτων απορρόφησης των αποφοίτων από την αγορά εργασίας. Επίσης διαπιστώνεται ικανοποίηση στην συνάφεια μεταξύ του αντικειμένου της Πρακτικής Άσκησης και των σπουδών των φοιτητών.

Από πλευράς των φοιτητών διαπιστώνεται μια γενικότερη θετική προσέγγιση των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ με μεγάλα όμως ποσοστά να υποδεικνύουν μια στάση ουδετερότητας.

Το ΔΠ διάκειται και αξιολογεί θετικά τις υπηρεσίες του ΔΑΣΤΑ με επίσης μεγάλα ποσοστά να σημειώνονται στην επιλογή που δηλώνει ουδετερότητα.

Η συνεργασία με τους φορείς υλοποίησης και το τεχνολογικό ίδρυμα χαρακτηρίζεται πολύ ικανοποιητική όπως και γενικότερα ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης.

Πιο συγκεκριμένα:

- ως προς την επίτευξη καλύτερης σύζευξης μεταξύ προσφορά και ζήτησης εργασίας μέσω της εφαρμογής πληροφοριακού συστήματος διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 83,3% για τα μέλη ΕΠ, 65,71% για τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 20%, 54% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 34%).
- ως προς την εξασφάλιση καλύτερης προετοιμασίας των φοιτητών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 86,6% για τα μέλη ΕΠ, 51,42% για τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 31,4%, 46% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 38%).
- ως προς την παροχή συγκεκριμένων επαγγελματικών διεξόδων στους αποφοίτους διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 90% για τα μέλη ΕΠ, 31,42% για τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 48,57%, 40% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 36%).
- ως προς τη συνάφεια του αντικειμένου της πρακτικής άσκησης και των σπουδών των φοιτητών αλλά και την παράλληλη δημιουργία συνθηκών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 93,3% για τα μέλη ΕΠ, 42,85% για

τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 28,5%, 36% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 42%).

- ως προς την δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 100% για τα μέλη ΕΠ, 62,85% για τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 28,5%, 54% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 30%).
- ως προς την ενίσχυση των δυνατοτήτων απορρόφησης των αποφοίτων από την αγορά εργασίας μέσω του συστήματος παρακολούθησης διαπιστώνεται θετική αξιολόγηση και από τις τρεις κατηγορίες ερωτηθέντων (ποσοστό 83,3% για τα μέλη ΕΠ, 48,57% για τα μέλη ΔΠ με ποσοστό ουδετερότητας 37,14%, 44% για τους φοιτητές με ποσοστό ουδετερότητας 36%).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από την γενικότερη παρουσίαση της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα διαπιστώνουμε ότι και το ΤΕΙ Ηπείρου δεν τυγχάνει εξαίρεσης των καταστάσεων - προβλημάτων που αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο σύστημα εν γένει.

Η δεινή οικονομική κατάσταση του τόπου έχει επηρεάσει το Ίδρυμα το οποίο αντιμετωπίζει δυσκολίες στο να καλύψει τις λειτουργικές του ανάγκες λόγω των περικοπών στον προϋπολογισμό του, με αποτέλεσμα να καταφεύγει σε πηγές εσόδων που προκύπτουν από ερευνητικά προγράμματα, αμοιβές μεταπτυχιακών προγραμμάτων κλπ.

Η αυτονομία του ως προς τη διαχείριση των δημόσιων πόρων αφορά στην ενοικίαση κτηριακών εγκαταστάσεων, στην αγορά εξοπλισμού, στην πρόσληψη ακαδημαϊκού προσωπικού, στα λειτουργικά έξοδα και στη στήριξη των σπουδαστών και γενικότερα στην κατανομή των πιστώσεων ανάλογα με τις ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών εξόδων.

Η προσέλκυση περαιτέρω χρηματοδότησης ωθεί την προσπάθεια να αυξηθούν οι δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων του Ιδρύματος μέσω της ενίσχυσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, της ερευνητικής αριστείας και της διεθνοποίησης.

Το Ίδρυμα δεν τυγχάνει εξαίρεσης μιας ακόμη δυσκολίας και συγκεκριμένα της μείωσης του διδακτικού προσωπικού που παρουσιάζεται κατά τα τελευταία χρόνια, από το μέγιστο 100 το 2009/10 σε 94 (συμπεριλαμβανομένων και 13 μελών ΕΕΔΙΠ) το 2015/16, με παράλληλη δραματική μείωση του συνολικού αριθμού λοιπών διδασκόντων σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή) και ΙΔΑΧ Εργαστηριακών Συνεργατών από 130 το 2009/10 σε 42,7 το 2015/16, καθώς και άλλες δραστικές μειώσεις στον αριθμό των διοικητικών υπαλλήλων και του εργαστηριακού και τεχνικού προσωπικού. Παρατηρείται δηλαδή μια μεγάλη μείωση που επήλθε σε σύντομο χρονικό διάστημα κατά τα χρόνια της δημοσιονομικής κρίσης, και οφείλεται κυρίως σε παράγοντες όπως είναι η συνταξιοδότηση του μόνιμου διδακτικού προσωπικού και η σοβαρή μείωση των

κονδυλίων για τις προσωρινές θέσεις διδασκαλίας, γεγονός που δημιουργεί σοβαρές δυσκολίες στην επίτευξη του έργου του Ιδρύματος.

Ανάλογη κατάσταση επικρατεί ως προς το ποσοστό των φοιτητών που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους στο Ίδρυμα λόγω οικονομικών δυσκολιών με την καταγραφή θεαματικής ανόδου από 42% το 2009/10 σε 72% το 2015/16. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στην ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας, στην αύξηση του αριθμού των φοιτητικών εστιών με δυνατότητα στέγασης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών, καθώς και στην χορήγηση υποτροφιών και παροχή απασχόλησης των φοιτητών στο Ίδρυμα, μέσω προσωρινών συμβάσεων εργασίας, ώστε να αντιμετωπιστεί το οικονομικό πρόβλημα μεγάλου αριθμού φοιτητών, εξαιτίας του οποίου εγκαταλείπουν τις σπουδές τους, κατάσταση που διαπιστώνεται και σε εθνικό επίπεδο.

Επίσης όσον αφορά στην αναλογία «τακτικών φοιτητών»/«διδακτικού προσωπικού» τα ποσοστά που καταγράφονται στο Ίδρυμα εμφανίζονται δυσανάλογα υψηλά σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα π.χ. αν λάβει κανείς υπόψη ότι η μέση αναλογία φοιτητών/διδακτικού προσωπικού στα περισσότερα κορυφαία πανεπιστήμια είναι κάτω από 15.

Η αδυναμία επίτευξης ισχυρής σύνδεσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας αποτελεί σημαντική παράμετρο στην περιορισμένη συμβολή της στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Η απορρόφηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είτε με βασικό τίτλο σπουδών είτε με μεταπτυχιακές ή διδακτορικές σπουδές παρουσιάζει σημαντικές πτωτικές τάσεις τα τελευταία χρόνια της κρίσης προβάλλοντας την τρομακτική αύξηση της ανεργίας των νέων. Η εξέλιξη αυτή προβάλλει επιτακτικά την ανάγκη ενίσχυσης της σύνδεσης των αποφοίτων με την αγορά εργασίας μέσω της ενίσχυσης των δεσμών του Ιδρύματος με τους τοπικούς και μη φορείς απασχόλησης, την προβολή του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων και γενικότερα τη δημιουργία ισχυρών δεσμών με τις τοπικές οικονομίες.

Απαραίτητη κρίνεται η προσπάθεια εξεύρεση μηχανισμών μείωσης της γραφειοκρατίας με απλούστευση των απαραίτητων διεκπεραιωτικών διαδικασιών και η ενίσχυση της επιμόρφωσης του διοικητικού προσωπικού με αύξηση των ποσοστών συμμετοχής τους ή με αύξηση του αριθμού των παρεχόμενων σεμιναρίων επιμόρφωσης.

Χρήσιμη κρίνεται η ενίσχυση των δεσμών με την τοπική κοινωνία αλλά και η συνεργασία και αμοιβαία αξιοποίηση των απολαβών που προκύπτουν από τέτοιου είδους συνεργασίες, ώστε να διευκολυνθεί η αναζήτηση πόρων χρηματοδότησης διαφόρων ερευνητικών πεδίων μέσω χορηγιών ή συνεργασιών με τοπικούς φορείς. Επίσης καλό θα ήταν να ενισχυθούν οι ενέργειες για την δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών με περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών πάνω σε ερευνητικά προγράμματα με άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Ωφέλιμο θα ήταν να εξεταστεί η προοπτική αξιοποίησης ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσιο των μαθημάτων) για την εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος όπως και η πιθανότητα όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα να περιλαμβάνουν δίδακτρα με ένα ποσοστό του σχετικού εισοδήματος να επιστρέφεται στους σπουδαστές που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες με τη μορφή βραβείων υποτροφιών.

Σημαντική για την βελτίωση της εικόνας του Ιδρύματος θεωρείται η εξέλιξη εργαστηρίων προσομοίωσης, συνεδριακών αιθουσών και χώρων βιβλιοθήκης, η ολοκλήρωση ημιτελών κτηριακών υποδομών, η φροντίδα του εξωτερικού χώρου (που μπορεί να γίνει χωρίς μεγάλο κόστος μέσα από την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Ιδρύματος) και η βελτίωση της λειτουργικότητας των χώρων για ΑΜΕΑ. Επίσης μπορεί να επιδιωχθεί ενίσχυση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού, βελτίωση των συστημάτων θέρμανσης - κλιματισμού, φωτισμού (εσωτερικού και εξωτερικού), κτιριακές παρεμβάσεις μέσω των επιμέρους επιχειρησιακών, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγράμματα που υλοποιούνται στα Τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου. Η συγκέντρωση των πόρων σε κεντρικές δομές αποτελεί στρατηγική απόφαση άρρηκτα συνδεδεμένη με τις πολιτικές εξελίξεις με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χαραχθεί μέχρι να ληφθούν οι σχετικές οριστικές, πολιτικές και μη, αποφάσεις που συνδέονται με τη μελλοντική υπόσταση του Ιδρύματος.

Έμφαση θα πρέπει επίσης να δοθεί στην προβολή των ευκαιριών και των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν μέσω της κινητικότητας τόσο για τους ίδιους τους συμμετέχοντες όσο και για την εικόνα του Ιδρύματος στο εξωτερικό και την ενίσχυση των προοπτικών διεθνοποίησής του, καθώς και η παροχή κινήτρων κινητικότητας, αλλά και η γενικότερη καλλιέργεια μιας κουλτούρας ανοιχτότητας και πολυπολιτισμικότητας. Επιδίωξη θα πρέπει να αποτελέσει και η τελειοποίηση της διαμόρφωση της ιστοσελίδα σε ευρέως ομιλούμενη γλώσσα εκτός της ελληνικής, προκειμένου να ενισχυθούν οι προοπτικές διεθνοποίησης του. Η ξενόγλωσση εκδοχή του ιστοτόπου θα ήταν καλό να δίνει πλήρη εικόνα του Ιδρύματος, ιδιαίτερα σε ζητήματα ποιότητας, διεθνοποίησης και κοινωνικής διάστασης των σπουδών. Ενίσχυση της στρατηγικής διεθνοποίησης μπορεί να επιτευχθεί επίσης, μέσω της επικοινωνίας του Ιδρύματος με άλλα ΑΕΙ, της κριτικής αξιοποίησης της διεθνούς εμπειρίας, της διάχυσης των καλών πρακτικών, την ανταλλαγή της μεταξύ τους τεχνογνωσίας και την αύξηση του ειδικού τους βάρους στην διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών πολιτικών.

Ο προσανατολισμός του Ιδρύματος είναι η αναζήτηση πρόσφορων λύσεων για την αντιμετώπιση των αναγκών και αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται στη διαχείριση του συνόλου των δυνατοτήτων του στον τομέα των προσφερόμενων υπηρεσιών προς τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, τους πολίτες και την οικονομία της περιφέρειας της χώρας.

Οι πολιτικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν την παρούσα περίοδο τοποθετούν το Ίδρυμα σε μια κατάσταση αβεβαιότητας όσον αφορά στην μελλοντική του υπόσταση, εφόσον δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί η μορφή που θα λάβει μέσα από μια πιθανή μελλοντική συνένωσή του με κάποιο Πανεπιστημιακό Ίδρυμα της Περιφέρειας και ποιες θα είναι οι επιπτώσεις που θα έχει η συγκεκριμένη ενέργεια στην εν γένει λειτουργία του. Λόγω του ισχυρού δυναμικού του και της επιβραβευμένης παρουσίας του στην περιοχή της Ηπείρου, υπάρχει η αισιοδοξία ότι θα καταφέρει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που ανακύπτουν από μια τέτοια συνένωση και θα αξιοποιήσει κατά το μέγιστο τα οφέλη που θα προκύψουν, συμβάλλοντας και το ίδιο στην δημιουργία μιας πλέον ισχυρής παρουσίας στον κοινωνικό ιστό της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και της διεθνούς και τοπικής οικονομίας, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τις προοπτικές ανάπτυξης της χώρας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (ΕΠ)

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί μέρος έρευνας που πραγματοποιείται, στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη. Το θέμα αυτής είναι «*Στρατηγικές ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Εφαρμογές στο ΤΕΙ Ηπείρου*».

Το παρόν ερωτηματολόγιο, έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να απαιτήσει όσο το δυνατό λιγότερο από τον πολύτιμο χρόνο σας. Είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι στη διάθεσή σας, εφόσον το επιθυμείτε. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την έκβασή της.

Παρακαλώ θερμά να αποστείλετε συμπληρωμένο το ερωτηματολόγιο σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή σε μια από τις παρακάτω διευθύνσεις:

Σε έντυπη μορφή: Κακούρη Παναγιώτα(διεύθυνση) Άρτα Τ.Κ. 47100

Σε ηλεκτρονική μορφή:.....

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία και την συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση,

Κακούρη Παναγιώτα

A. ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Επιλέξτε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 1 και 4 τοποθετώντας το σύμβολο X στο αντίστοιχο πλαίσιο)

A1. Φύλο:			
Ανδρας		Γυναίκα	

A2. Αριθμός ετών συνολικής προϋπηρεσίας:

A3. Ηλικία:	18 έως 30	31 έως 40	41 έως 50	51 έως 60	60 και άνω

A4. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσής σας;(σημειώστε τοποθετώντας το σύμβολο X στο/ στα αντίστοιχα πλαίσιο/α)

Δευτερο-βάθμια	Μεταδευτερο-βάθμια(π.χ. ΙΕΚ)	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	Άλλο (προσδιορίστε)

A5. Θέση:		
Εκπαιδευτικό προσωπικό	Διοικητικό προσωπικό	Φοιτητής/τρια

**Β. ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ (ερωτήσεις
κλειστού τύπου)**

Στις ερωτήσεις που ακολουθούν σημειώνετε με **X** στο κατάλληλο τετραγώνάκι:

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες απόψεις;

1	2	3	4	5	6	7
διαφωνώ απόλυτα	διαφωνώ πολύ	διαφωνώ	ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	συμφωνώ	συμφωνώ πολύ	συμφωνώ απόλυτα

	1	2	3	4	5	6	7
A. Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης							
A1. Πιστεύετε πως η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών;							
A2. Πιστεύετε πως η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας;							
A3. Πιστεύετε πως η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι απαραίτητη;							
A4. Πιστεύετε πως η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι επαρκής;							
A5. Πιστεύετε πως η ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται είναι ικανοποιητική;							
A6. Κρίνετε ότι η υποστήριξη από τις υπηρεσίες ΤΠΕ των διοικητικών υπηρεσιών που παρέχονται είναι ικανοποιητική;							
B. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης							
B1. Πιστεύετε πως η δημιουργία ερευνητικών εργαστηρίων, η στελέχωσή τους και η έκδοση σχετικών ΦΕΚ ενισχύει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος;							
B2. Πιστεύετε πως η παροχή μικρών χορηγιών για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων, η μεγαλύτερη και καλύτερη προβολή των ερευνητικών αποτελεσμάτων με τη δημιουργία διαδικτυακού χώρου στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ιδρύματος καθώς και η διασύνδεση με τον κόμβο ακαδημαϊκής και επιστημονικής αριστείας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων ενισχύει το ερευνητικό προφίλ του Ιδρύματος;							
B3. Πιστεύετε πως η δημιουργία προστατευμένου χρόνου για τη συγγραφή και η μείωση του διοικητικού ή διδακτικού έργου των μελών ΕΠ που συγγράφουν καθώς η λήψη μέτρων για την αύξηση της συγγραφικής παραγωγής των μελών ΕΠ θα ενισχύσουν την επέκταση των διεθνών συνεργασιών του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου;							
B4. Πιστεύετε πως η μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και η αναγνώριση των ECTS όσων φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών θα ενισχύσει την διεθνή εικόνα του Ιδρύματος;							
Γ. Στρατηγική έρευνας							
Γ1. Πιστεύετε πως η ερευνητική δραστηριότητα του Ιδρύματος έχει σημαντικά							

αναπτυξιακά αποτελέσματα για την περιοχή της Ηπείρου;									
Γ2. Πιστεύετε πως η χρηματοδότηση της έρευνας του Ιδρύματος θα ενισχυθεί αν προέρχεται από ιδιωτικούς και όχι μόνο δημόσιους φορείς;									
Γ3. Πιστεύετε πως η λειτουργία ερευνητικών εργαστηρίων ενισχύουν την στρατηγική έρευνας του Ιδρύματος;									
Γ4. Πιστεύετε πως η δημιουργία Πρότυπου Αγροτικού Τεχνολογικού Πάρκου θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος;									
Γ5. Πιστεύετε πως η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών θα ενισχύσει την ερευνητική εικόνα και δραστηριότητα του Ιδρύματος;									
Γ6. Συμφωνείτε με την ενίσχυση συνεργασίας με άλλα ιδρύματα στα πλαίσια της έρευνας και καινοτομίας;									
Γ7. Συμφωνείτε με την ενίσχυση της συνεργασίας με τοπικούς φορείς;									
Γ8. Πιστεύετε πως πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στα ερευνητικά και εκπαιδευτικά καθήκοντα των εκπαιδευτικού προσωπικού;									
Δ. Οικονομικός προγραμματισμός									
Δ1. Πιστεύετε πως μπορεί να προέλθει αύξηση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου από πηγές εκτός Υπουργείου Παιδείας;									
Δ2. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση μέρους του αγροκτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου για πιλοτικές εφαρμογές καινοτόμων διαδικασιών για τη βιομηχανία θα οδηγήσει σε αύξηση των πόρων του;									
Δ3. Πιστεύετε πως η σωστή αξιοποίηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ μπορεί να οδηγήσει στην ένταξη νέων επιστημόνων σε αντικατάσταση αυτών που συνταξιοδοτούνται και συγκράτησή τους στην κατηγορία αυτή μέσω εξασφάλιση προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης, δίκαιων οικονομικών απολαβών και βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος;									
Δ4. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσιο των μαθημάτων) μπορεί να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος;									
Ε. Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών									
Ε1. Πιστεύετε πως η κτιριακή διάρθρωση των Σχολών και των Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου έχει σχετική επάρκεια και ικανοποιεί σε σχετικά μεγάλο βαθμό τις διδακτικές ανάγκες;									
Ε2. Πιστεύετε πως ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και υποδομές κρίνονται επαρκείς στο σύνολό τους;									
Ε3. Πιστεύετε πως η συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές θα δημιουργήσει πλεονεκτήματα ως προς τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των υποδομών του και σε περαιτέρω οικονομία πόρων-χρημάτων;									
Ε4. Πιστεύετε πως αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές;									
ΣΤ. Περιβαλλοντική πολιτική									
ΣΤ1. Κρίνετε πως η χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του Ιδρύματος θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ενέργειας;									
ΣΤ2. Κρίνετε πως οι πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης είναι αποδοτικές;									
ΣΤ3. Κρίνετε πως γίνεται σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα;									
Ζ. Προγράμματα σπουδών									
Ζ1. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη αναπλήρωση συνταξιοδοτούμενων διδασκόντων;									
Ζ2. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη έγκαιρη πρόσληψη έκτακτου ΕΠ;									

Z3. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ικανοποιούν τις μετέπειτα επαγγελματικές φιλοδοξίες των νέων;									
Z4. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας;									
Z5. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματός σας είναι επαρκές για την κάλυψη του εκπαιδευτικού αντικειμένου;									
Z6. Πιστεύετε πως η προσφορά σπουδών μερικής φοίτησης ή εσπερινών μαθημάτων θα ενίσχυε λόγω της οικονομικής κρίσης τον αριθμό των φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;									
Z7. Κατά πόσο πιστεύετε πως η αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών μπορεί να επιτύχει καλύτερη διασύνδεση και ανταπόκριση μεταξύ των αποφοίτων και των αγορών εργασίας;									
Z8. Πιστεύετε πως η συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων π.χ. πιθανών μελλοντικών εργοδοτών στη δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών θα οδηγούσε σε καλύτερη εναρμόνιση και ανταπόκρισή τους στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας;									
Z9. Πιστεύετε πως η εφαρμογή ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων των φοιτητών θα βελτιώσει την πρόοδο των σπουδών τους μέσα από τον άμεσο εντοπισμό τυχόν αδυναμιών;									
Z10. Κρίνετε ικανοποιητική τη λειτουργία των ΠΜΣ του Ιδρύματος;									
Z11. Πιστεύετε πως τα ΠΜΣ συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων επιστημόνων;									
Η. Κοινωνική στρατηγική									
H1. Κατά πόσο πιστεύετε πως η ανάπτυξη της έρευνας μπορεί να ενισχύσει τους δεσμούς με την τοπική και μη αγορά εργασίας ώστε να επιτευχθεί καλύτερη απορρόφηση των αποφοίτων;									
H2. Πιστεύετε πως η πραγματοποίηση από το Ίδρυμα ανοικτών εκδηλώσεων προς το κοινό ενισχύουν τους μεταξύ τους δεσμούς;									
H3. Πιστεύετε πως η ίδρυση Σχολής Δια Βίου Μάθησης λειτουργεί υπέρ του κοινωνικού συνόλου;									
H4. Πιστεύετε πως η ίδρυση Τμήματος Τροφίμων θα έχει θετική επίπτωση στην τοπική οικονομία;									
H5. Πιστεύετε πως η δημιουργία τεχνολογικού πάρκου θα ενισχύσει τις συνεργίες με τις βιομηχανίες και την προώθηση της έρευνας, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην τοπική οικονομία;									
H6. Πιστεύετε πως οι συνεργίες διαφόρων τμημάτων στον τομέα τους με την τοπική κοινωνία ενισχύουν την συνεισφορά και το κοινωνικό προφίλ του ιδρύματος;									
H7. Θεωρείτε ικανοποιητική τη σημερινή κοινωνική στρατηγική και προσφορά του Ιδρύματος με τους τοπικούς φορείς και οικονομίες;									
Θ. Διεθνής στρατηγική									
Θ1. Πόσο πιστεύετε πως η κινητικότητα μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή εικόνα του Ιδρύματος και να οδηγήσει στην περαιτέρω αναγνώριση και ανάπτυξή του;									
Θ2. Πιστεύετε ότι το παράρτημα διπλώματος πτυχίου συνεισφέρει στην καλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων των αποφοίτων στη διεθνή αγορά εργασίας;									
Θ3. Πιστεύετε ότι πρέπει να ενισχυθεί η προβολή της κινητικότητας προκειμένου να αυξηθεί η χρήση της από τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Ιδρύματος;									
Θ4. Συμφωνείτε στο να επενδύσει το Ίδρυμα στη δημιουργία μιας δεξαμενής πόρων (φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών) μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας;									
Ι. Στρατηγική φοιτητικής μέριμνας									
I1. Κατά πόσο πιστεύετε ότι η ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας, η αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και των									

υπηρεσιών, καθώς και η βελτίωση του συστήματος διαχείρισής τους θα απομακρύνει την πιθανότητα μείωσης του ποσοστού προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων λόγω της οικονομικής κρίσης;									
I2. Πόσο πιστεύετε πως η αύξηση του αριθμού των φοιτητικών εστιών και η δυνατότητα στέγασης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση του μειούμενου αριθμού φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;									
I3. Πιστεύετε πως η χορήγηση υποτροφιών και η παροχή απασχόλησης των φοιτητών στο Ίδρυμα, μέσω προσωρινών συμβάσεων εργασίας, μπορούν να βοηθήσουν το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν αρκετοί φοιτητές ώστε να μην εγκαταλείπουν τις σπουδές τους;									
I4. Κρίνετε ικανοποιητικές τις παροχές για την κάλυψη των φοιτητών που ανήκουν στην κατηγορία των ΑΜΕΑ;									
I5. Είναι ικανοποιητική η συμμετοχή των φοιτητών σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το Ίδρυμα;									
I6. Πιστεύετε πως η καλύτερη ενημέρωσή τους θα ενισχύσει την παρουσία τους σε αυτές τις δραστηριότητες-εκδηλώσεις;									
I7. Συμφωνείτε πως η δημιουργία εστιατορίων στο campus Άρτας και Πρέβεζας θα βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους φοιτητές;									
I8. Συμφωνείτε πως η ηλεκτρονική διεκπεραίωση των αιτήσεων σίτισης – στέγασης θα διευκολύνει τις αντίστοιχες διαδικασίες για τους φοιτητές;									
Κ. ΔΑΣΤΑ									
K1. Πιστεύετε ότι με την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος ΔΑΣΤΑ επιτυγχάνεται καλύτερη σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας;									
K2. Πιστεύετε ότι μέσω των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ εξασφαλίζεται καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών για την ευκολότερη απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας ή διευκολύνεται η απορρόφηση των φοιτητών στην αγορά εργασίας;									
K3. Κρίνετε ότι το τμήμα σας παρέχει συγκεκριμένες επαγγελματικές διεξόδους για τους αποφοίτους σας;									
K4. Πιστεύετε πως υπάρχει συνάφεια μεταξύ του αντικειμένου της Πρακτικής Άσκησης και των σπουδών τους με παράλληλη δημιουργία συνθηκών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας;									
K5. Συμφωνείτε με τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων;									
K6. Πιστεύετε πως το σύστημα παρακολούθησης αποφοίτων θα ενισχύσει τις δυνατότητες απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας;									

Σας ευχαριστώ θερμά για την συμμετοχή και για το χρόνο που διαθέσατε!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (φοιτητές)

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί μέρος έρευνας που πραγματοποιείται, στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη. Το θέμα αυτής είναι «*Στρατηγικές ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Εφαρμογές στο ΤΕΙ Ηπείρου*».

Το παρόν ερωτηματολόγιο, έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να απαιτήσει όσο το δυνατό λιγότερο από τον πολύτιμο χρόνο σας. Είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι στη διάθεσή σας, εφόσον το επιθυμείτε. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την έκβασή της.

Παρακαλώ θερμά να αποστείλετε συμπληρωμένο το ερωτηματολόγιο σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή σε μια από τις παρακάτω διευθύνσεις:

Σε έντυπη μορφή: Κακούρη Παναγιώτα(διεύθυνση) Άρτα Τ.Κ. 47100

Σε ηλεκτρονική μορφή:.....

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία και την συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση,

Κακούρη Παναγιώτα

A. ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Επιλέξτε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 1 και 4 τοποθετώντας το σύμβολο X στο αντίστοιχο πλαίσιο)

A1. Φύλο:			
Ανδρας		Γυναίκα	

A2. Αριθμός ετών συνολικής προϋπηρεσίας:

A3. Ηλικία:	18 έως 30	31 έως 40	41 έως 50	51 έως 60	60 και άνω

A4. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσής σας;(σημειώστε τοποθετώντας το σύμβολο X στο/ στα αντίστοιχα πλαίσιο/α)

Δευτερο-βάθμια	Μεταδευτερο-βάθμια(π.χ. ΙΕΚ)	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	Άλλο (προσδιορίστε)

A5. Θέση:		
Εκπαιδευτικό προσωπικό	Διοικητικό προσωπικό	Φοιτητής/τρια

**Β. ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ (ερωτήσεις
κλειστού τύπου)**

Στις ερωτήσεις που ακολουθούν σημειώνετε με **X** στο κατάλληλο τετραγώνάκι:

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες απόψεις;

1	2	3	4	5	6	7
διαφωνώ απόλυτα	διαφωνώ πολύ	διαφωνώ	ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	συμφωνώ	συμφωνώ πολύ	συμφωνώ απόλυτα

	1	2	3	4	5	6	7
A. Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης							
A5. Πιστεύετε πως η ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται είναι ικανοποιητική;							
A6. Κρίνετε ότι η υποστήριξη από τις υπηρεσίες ΤΠΕ των διοικητικών υπηρεσιών που παρέχονται είναι ικανοποιητική;							
B. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης							
B4. Πιστεύετε πως η μετάφραση των Προγραμμάτων Σπουδών και των διδακτικών εγγράφων τους στην Αγγλική γλώσσα και η αναγνώριση των ECTS όσων φοιτητών παρακολουθούν την αγγλική εκδοχή του Προγράμματος Σπουδών θα ενισχύσει την διεθνή εικόνα του Ιδρύματος;							
E. Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών							
E1. Πιστεύετε πως η κτιριακή διάρθρωση των Σχολών και των Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου έχει σχετική επάρκεια και ικανοποιεί σε σχετικά μεγάλο βαθμό τις διδακτικές ανάγκες;							
E2. Πιστεύετε πως ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και υποδομές κρίνονται επαρκείς στο σύνολό τους;							
E3. Πιστεύετε πως η συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές θα δημιουργήσει πλεονεκτήματα ως προς τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των υποδομών του και σε περαιτέρω οικονομία πόρων-χρημάτων;							
E4. Πιστεύετε πως αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές;							
ΣΤ. Περιβαλλοντική πολιτική							
ΣΤ1. Κρίνετε πως η χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του Ιδρύματος θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ενέργειας;							
ΣΤ2. Κρίνετε πως οι πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης είναι αποδοτικές;							
ΣΤ3. Κρίνετε πως γίνεται σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα;							
Z. Προγράμματα σπουδών							
Z1. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη αναπλήρωση συνταξιοδοτούμενων διδασκόντων;							
Z2. Πιστεύετε ότι έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης η μη							

έγκαιρη πρόσληψη έκτακτου ΕΠ;									
Z3. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ικανοποιούν τις μετέπειτα επαγγελματικές φιλοδοξίες των νέων;									
Z4. Κρίνετε ότι τα προγράμματα σπουδών είναι σχεδιασμένα, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας;									
Z5. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματός σας είναι επαρκές για την κάλυψη του εκπαιδευτικού αντικειμένου;									
Z6. Πιστεύετε πως η προσφορά σπουδών μερικής φοίτησης ή εσπερινών μαθημάτων θα ενίσχυε λόγω της οικονομικής κρίσης τον αριθμό των φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;									
Z7. Κατά πόσο πιστεύετε πως η αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών μπορεί να επιτύχει καλύτερη διασύνδεση και ανταπόκριση μεταξύ των αποφοίτων και των αγορών εργασίας;									
Z8. Πιστεύετε πως η συμμετοχή εξωτερικών παραγόντων π.χ. πιθανών μελλοντικών εργοδοτών στη δημιουργία των προγραμμάτων σπουδών θα οδηγούσε σε καλύτερη εναρμόνιση και ανταπόκρισή τους στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας;									
Z9. Πιστεύετε πως η εφαρμογή ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των επιδόσεων των φοιτητών θα βελτιώσει την πρόοδο των σπουδών τους μέσα από τον άμεσο εντοπισμό τυχόν αδυναμιών;									
Z10. Κρίνετε ικανοποιητική τη λειτουργία των ΠΜΣ του Ιδρύματος;									
Z11. Πιστεύετε πως τα ΠΜΣ συμβάλλουν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων επιστημόνων;									
Η. Κοινωνική στρατηγική									
H1. Κατά πόσο πιστεύετε πως η ανάπτυξη της έρευνας μπορεί να ενισχύσει τους δεσμούς με την τοπική και μη αγορά εργασίας ώστε να επιτευχθεί καλύτερη απορρόφηση των αποφοίτων;									
H2. Πιστεύετε πως η πραγματοποίηση από το Ίδρυμα ανοικτών εκδηλώσεων προς το κοινό ενισχύουν τους μεταξύ τους δεσμούς;									
H3. Πιστεύετε πως η ίδρυση Σχολής Δια Βίου Μάθησης λειτουργεί υπέρ του κοινωνικού συνόλου;									
H4. Πιστεύετε πως η ίδρυση Τμήματος Τροφίμων θα έχει θετική επίπτωση στην τοπική οικονομία;									
H5. Πιστεύετε πως η δημιουργία τεχνολογικού πάρκου θα ενισχύσει τις συνεργίες με τις βιομηχανίες και την προώθηση της έρευνας, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην τοπική οικονομία;									
H6. Πιστεύετε πως οι συνεργίες διαφόρων τμημάτων στον τομέα τους με την τοπική κοινωνία ενισχύουν την συνεισφορά και το κοινωνικό προφίλ του ιδρύματος;									
H7. Θεωρείτε ικανοποιητική τη σημερινή κοινωνική στρατηγική και προσφορά του Ιδρύματος με τους τοπικούς φορείς και οικονομίες;									
Θ. Διεθνής στρατηγική									
Θ1. Πόσο πιστεύετε πως η κινητικότητα μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή εικόνα του Ιδρύματος και να οδηγήσει στην περαιτέρω αναγνώριση και ανάπτυξή του;									
Θ2. Πιστεύετε ότι το παράρτημα διπλώματος πτυχίου συνεισφέρει στην καλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων των αποφοίτων στη διεθνή αγορά εργασίας;									
Θ3. Πιστεύετε ότι πρέπει να ενισχυθεί η προβολή της κινητικότητας προκειμένου να αυξηθεί η χρήση της από τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Ιδρύματος;									
Θ4. Συμφωνείτε στο να επενδύσει το Ίδρυμα στη δημιουργία μιας δεξαμενής πόρων (φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών) μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας;									
Ι. Στρατηγική φοιτητικής μέριμνας									
I1. Κατά πόσο πιστεύετε ότι η ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών									

φοιτητικής μέριμνας, η αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και των υπηρεσιών, καθώς και η βελτίωση του συστήματος διαχείρισής τους θα απομακρύνει την πιθανότητα μείωσης του ποσοστού προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκτόρων λόγω της οικονομικής κρίσης;									
12. Πόσο πιστεύετε πως η αύξηση του αριθμού των φοιτητικών εστιών και η δυνατότητα στέγασης μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση του μειούμενου αριθμού φοιτητών που παρακολουθούν τα προγράμματα σπουδών;									
13. Πιστεύετε πως η χορήγηση υποτροφιών και η παροχή απασχόλησης των φοιτητών στο Ίδρυμα, μέσω προσωρινών συμβάσεων εργασίας, μπορούν να βοηθήσουν το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν αρκετοί φοιτητές ώστε να μην εγκαταλείπουν τις σπουδές τους;									
14. Κρίνετε ικανοποιητικές τις παροχές για την κάλυψη των φοιτητών που ανήκουν στην κατηγορία των ΑΜΕΑ;									
15. Είναι ικανοποιητική η συμμετοχή των φοιτητών σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το Ίδρυμα;									
16. Πιστεύετε πως η καλύτερη ενημέρωσή τους θα ενισχύσει την παρουσία τους σε αυτές τις δραστηριότητες-εκδηλώσεις;									
17. Συμφωνείτε πως η δημιουργία εστιατορίων στο campus Άρτας και Πρέβεζας θα βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους φοιτητές;									
18. Συμφωνείτε πως η ηλεκτρονική διεκπεραίωση των αιτήσεων σίτισης – στέγασης θα διευκολύνει τις αντίστοιχες διαδικασίες για τους φοιτητές;									
Κ. ΔΑΣΤΑ									
K1. Πιστεύετε ότι με την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος ΔΑΣΤΑ επιτυγχάνεται καλύτερη σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας;									
K2. Πιστεύετε ότι μέσω των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ εξασφαλίζεται καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών για την ευκολότερη απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας ή διευκολύνεται η απορρόφηση των φοιτητών στην αγορά εργασίας;									
K3. Κρίνετε ότι το τμήμα σας παρέχει συγκεκριμένες επαγγελματικές διεξόδους για τους αποφοίτους σας;									
K4. Πιστεύετε πως υπάρχει συνάφεια μεταξύ του αντικειμένου της Πρακτικής Άσκησης και των σπουδών τους με παράλληλη δημιουργία συνθηκών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας;									
K5. Συμφωνείτε με τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων;									
K6. Πιστεύετε πως το σύστημα παρακολούθησης αποφοίτων θα ενισχύσει τις δυνατότητες απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας;									

Σας ευχαριστώ θερμά για την συμμετοχή και για το χρόνο που διαθέσατε!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (ΔΠ)

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί μέρος έρευνας που πραγματοποιείται, στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη. Το θέμα αυτής είναι «*Στρατηγικές ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Εφαρμογές στο ΤΕΙ Ηπείρου*».

Το παρόν ερωτηματολόγιο, έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να απαιτήσει όσο το δυνατό λιγότερο από τον πολύτιμο χρόνο σας. Είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι στη διάθεσή σας, εφόσον το επιθυμείτε. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι ιδιαίτερα σημαντική για την έκβασή της.

Παρακαλώ θερμά να αποστείλετε συμπληρωμένο το ερωτηματολόγιο σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή σε μια από τις παρακάτω διευθύνσεις:

Σε έντυπη μορφή: Κακούρη Παναγιώτα(διεύθυνση) Άρτα Τ.Κ. 47100

Σε ηλεκτρονική μορφή:.....

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία και την συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση,

Κακούρη Παναγιώτα

Α. ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Επιλέξτε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 1 και 4 τοποθετώντας το σύμβολο X στο αντίστοιχο πλαίσιο)

Α1. Φύλο:			
Ανδρας		Γυναίκα	

Α2. Αριθμός ετών συνολικής προϋπηρεσίας:

Α3. Ηλικία:	18 έως 30	31 έως 40	41 έως 50	51 έως 60	60 και άνω

Α4. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσής σας;(σημειώστε τοποθετώντας το σύμβολο X στο/ στα αντίστοιχα πλαίσιο/α)

Δευτερο-βάθμια	Μεταδευτερο-βάθμια(π.χ. ΙΕΚ)	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	Άλλο (προσδιορίστε)

Α5. Θέση:		
Εκπαιδευτικό προσωπικό	Διοικητικό προσωπικό	Φοιτητής/τρια

**Β. ΑΠΟΨΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ (ερωτήσεις
κλειστού τύπου)**

Στις ερωτήσεις που ακολουθούν σημειώνετε με **X** στο κατάλληλο τετραγωνάκι:

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες απόψεις;

1	2	3	4	5	6	7
διαφωνώ απόλυτα	διαφωνώ πολύ	διαφωνώ	ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	συμφωνώ	συμφωνώ πολύ	συμφωνώ απόλυτα

	1	2	3	4	5	6	7
Α. Στρατηγική οργανωτικής ανάπτυξης							
A1. Πιστεύετε πως η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών;							
A2. Πιστεύετε πως η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας;							
A3. Πιστεύετε πως η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι απαραίτητη;							
A4. Πιστεύετε πως η επιμόρφωση του διοικητικού προσωπικού είναι επαρκής;							
A5. Πιστεύετε πως η ποιότητα των διοικητικών υπηρεσιών που προσφέρονται είναι ικανοποιητική;							
A6. Κρίνετε ότι η υποστήριξη από τις υπηρεσίες ΤΠΕ των διοικητικών υπηρεσιών που παρέχονται είναι ικανοποιητική;							
Δ. Οικονομικός προγραμματισμός							
Δ1. Πιστεύετε πως μπορεί να προέλθει αύξηση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου από πηγές εκτός Υπουργείου Παιδείας;							
Δ2. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση μέρους του αγροκτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου για πιλοτικές εφαρμογές καινοτόμων διαδικασιών για τη βιομηχανία θα οδηγήσει σε αύξηση των πόρων του;							
Δ3. Πιστεύετε πως η σωστή αξιοποίηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ μπορεί να οδηγήσει στην ένταξη νέων επιστημόνων σε αντικατάσταση αυτών που συνταξιοδοτούνται και συγκράτησή τους στην κατηγορία αυτή μέσω εξασφάλιση προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης, δίκαιων οικονομικών απολαβών και βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος;							
Δ4. Πιστεύετε πως η αξιοποίηση ιδίων πόρων του Ιδρύματος (π.χ. ανάληψη συντήρησης περιβάλλοντος χώρου από φοιτητές ΑΑΤ στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης ή εξάσκησης στο πλαίσιο των μαθημάτων) μπορεί να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων του Ιδρύματος;							
Ε. Στρατηγική κτηριακών και χωροταξικών υποδομών							
Ε1. Πιστεύετε πως η κτιριακή διάρθρωση των Σχολών και των Τμημάτων του ΤΕΙ Ηπείρου έχει σχετική επάρκεια και ικανοποιεί σε σχετικά μεγάλο βαθμό τις διδακτικές ανάγκες;							

E2. Πιστεύετε πως ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και υποδομές κρίνονται επαρκείς στο σύνολό τους;									
E3. Πιστεύετε πως η συγκέντρωση των πόρων του ΤΕΙ Ηπείρου σε κεντρικές δομές θα δημιουργήσει πλεονεκτήματα ως προς τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των υποδομών του και σε περαιτέρω οικονομία πόρων-χρημάτων;									
E4. Πιστεύετε πως αξιοποιείται επαρκώς ο υπάρχων υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οι υποδομές;									
ΣΤ. Περιβαλλοντική πολιτική									
ΣΤ1. Κρίνετε πως η χρήση φωτοβολταϊκών στους χώρους του Ιδρύματος θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ενέργειας;									
ΣΤ2. Κρίνετε πως οι πρακτικές ανακύκλωσης – μείωσης χαρτιού – μείωσης πετρελαίου θέρμανσης είναι αποδοτικές;									
ΣΤ3. Κρίνετε πως γίνεται σωστή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το Ίδρυμα;									
Η. Κοινωνική στρατηγική									
H1. Κατά πόσο πιστεύετε πως η ανάπτυξη της έρευνας μπορεί να ενισχύσει τους δεσμούς με την τοπική και μη αγορά εργασίας ώστε να επιτευχθεί καλύτερη απορρόφηση των αποφοίτων;									
H2. Πιστεύετε πως η πραγματοποίηση από το Ίδρυμα ανοικτών εκδηλώσεων προς το κοινό ενισχύουν τους μεταξύ τους δεσμούς;									
H3. Πιστεύετε πως η ίδρυση Σχολής Δια Βίου Μάθησης λειτουργεί υπέρ του κοινωνικού συνόλου;									
H4. Πιστεύετε πως η ίδρυση Τμήματος Τροφίμων θα έχει θετική επίπτωση στην τοπική οικονομία;									
H5. Πιστεύετε πως η δημιουργία τεχνολογικού πάρκου θα ενισχύσει τις συνεργίες με τις βιομηχανίες και την προώθηση της έρευνας, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην τοπική οικονομία;									
H6. Πιστεύετε πως οι συνεργίες διαφόρων τμημάτων στον τομέα τους με την τοπική κοινωνία ενισχύουν την συνεισφορά και το κοινωνικό προφίλ του ιδρύματος;									
H7. Θεωρείτε ικανοποιητική τη σημερινή κοινωνική στρατηγική και προσφορά του Ιδρύματος με τους τοπικούς φορείς και οικονομίες;									
Θ. Διεθνής στρατηγική									
Θ1. Πόσο πιστεύετε πως η κινητικότητα μπορεί να ενισχύσει τη διεθνή εικόνα του Ιδρύματος και να οδηγήσει στην περαιτέρω αναγνώριση και ανάπτυξή του;									
Θ2. Πιστεύετε ότι το παράρτημα διπλώματος πτυχίου συνεισφέρει στην καλύτερη αναγνώριση των δεξιοτήτων των αποφοίτων στη διεθνή αγορά εργασίας;									
Θ3. Πιστεύετε ότι πρέπει να ενισχυθεί η προβολή της κινητικότητας προκειμένου να αυξηθεί η χρήση της από τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Ιδρύματος;									
Θ4. Συμφωνείτε στο να επενδύσει το Ίδρυμα στη δημιουργία μιας δεξαμενής πόρων (φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών) μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας;									
Κ. ΔΑΣΤΑ									
K1. Πιστεύετε ότι με την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος ΔΑΣΤΑ επιτυγχάνεται καλύτερη σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας;									
K2. Πιστεύετε ότι μέσω των υπηρεσιών του ΔΑΣΤΑ εξασφαλίζεται καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών για την ευκολότερη απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας ή διευκολύνεται η απορρόφηση των φοιτητών στην αγορά εργασίας;									
K3. Κρίνετε ότι το τμήμα σας παρέχει συγκεκριμένες επαγγελματικές διεξόδους για τους αποφοίτους σας;									
K4. Πιστεύετε πως υπάρχει συνάφεια μεταξύ του αντικειμένου της Πρακτικής Άσκησης και των σπουδών τους με παράλληλη δημιουργία συνθηκών για την ευκολότερη απορρόφησή τους από την αγορά εργασίας;									

Κ5. Συμφωνείτε με τη δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποφοίτων;							
Κ6. Πιστεύετε πως το σύστημα παρακολούθησης αποφοίτων θα ενισχύσει τις δυνατότητες απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας;							

Σας ευχαριστώ θερμά για την συμμετοχή και για το χρόνο που διαθέσατε!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Βερέμης, Θ., Παπαζήσης, Β., (επιμ.) 2007. *Διάλογος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση

Γκίκας, Γρ., Μπιτχαβά, Α., 2007. *Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Περιφερειακή Ανάπτυξη, Η Περίπτωση του ΤΕΙ Ηπείρου*, Αθήνα, Εκδόσεις «ΣΜΠΙΛΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ»

Γκίκας, Γρ., Χυζ, Α., 2007. *Ο αναπτυξιακός ρόλος των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο*, Αθήνα, Εκδόσεις «ΣΠΙΛΙΑΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ»

Επικαιροποίηση έκθεσης αυτοαξιολόγησης του ΤΕΙ Ηπείρου (Σεπτέμβριος 2014 – Φεβρουάριος 2016), ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Καραμάνης, Κ., 2016. *Σημειώσεις του μαθήματος «Διοίκηση και Στρατηγική Επιχειρήσεων»*, Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Επιστήμης, Πρέβεζα

Κατσανέβας, Θ., Λιβανός, Η., 2005. *Η πορεία και τα αίτια της ανεργίας στην Ελλάδα*, Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων

Κομνηνός, Ν., 1993. *Τεχνοπόλεις και Στρατηγικές ανάπτυξης στην Ευρώπη*, Αθήνα, GUTENBERG

Λαμπριανίδης, Λ., 1993. *Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα*, Αθήνα, Εκδόσεις Παρατηρητής

Λαμπριανίδης, Λ., 2011. *Επενδύοντας στη φυγή – Η διαρροή επιστημόνων από την Ελλάδα την εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα, εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

Μυλώνη, Β., Γεωργόπουλος Α., 2015. *Διεθνοποίηση και Διεθνικές Επιχειρήσεις*, Ζωγράφου, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, www.kallipos.gr

Παπαηλίας, Θ., 2005. *Εκπαίδευση σε συνθήκες Παγκοσμιοποίησης. Ερμηνεία της σύγκρουσης στο χώρο της παιδείας*, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη

Παπακωνσταντίνου, Γ., 2002. *Προσφορά και Ζήτηση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης*, Αθήνα, εκδ. Μεταίχμιο

Πολίτης, Τ., Κικίλιας, Η., 2009. *Εκπαίδευση και ανάπτυξη – Σύνδεση εκπαίδευσης και απασχόλησης τριτοβάθμια εκπαίδευση – Προσόντα και απασχόληση έρευνα πεδίου και ανάλυση*, Αθήνα: Μορφωτική και Αναπτυξιακή Πρωτοβουλία.

Τσαούσης, Δ.Γ. (επιμ.), 1990. *Η ευρωπαϊκή πρόκληση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, Gutenberg.

Τσαούσης, Δ.Γ., 1993. *Το ελληνικό πανεπιστήμιο στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα –*

Ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής, Αθήνα, Gutenberg.

Τσαούσης, Δ.Γ. (επιμ.), 1994. *Πανεπιστήμιο και οικονομία στις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες*, Αθήνα, Βιβλιοθήκη Κοινωνικής Επιστήμης και Κοινωνικής Πολιτικής – GUTENBERG

Ξένη βιβλιογραφία

Barro, R.J., Sala-i-Martin, X., 1995. *Economic Growth*, New York, McGraw-Hill

Bloom, D., Canning, D., Chan, K., 2005. *Higher Education and Economic Development in Africa*, Research commissioned by the World Bank, Harvard University

Jenkins, H., 1995. *Education and Production in the United Kingdom*, Economics Discussion Paper No 101, Nuffield College, Oxford University

Labrianidis, L., 2013. *Investing in Leaving: The Greek Case of International Migration of Professionals*, Mobilities, DOI: 10.1080/17450101.2013.813723

Lin, T-C., 2004. *The Role of Higher Education in Economic Development: An Empirical Study of Taiwan Case*, Journal of Asian Economics 15(2)

Meulemeester, J-L., Rochat, D., 1995. *A Causality Analysis of the Link Between Higher Education and Economic Development*, Economics of Education Review (14) 4

Psacharopoulos, G., Patrinos, H., 2002. *Returns to Investment in Education: A Further Update*, World Bank Policy Research Working Paper 2881, September.

Samuelson, P., Nordhaus, W., 1998. *Economics*, New York, McGraw-Hill

Ιστοσελίδες Διαδικτύου

Πολιτικές για την ανώτατη εκπαίδευση.

Διαθέσιμο στο: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/>
[Πρόσβαση στις 05/02/2017]

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. *Η στρατηγική της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, 2016 – 2020*. Διαθέσιμο στο https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/stratigiki_aei.pdf [Πρόσβαση στις 25/12/2016]

ΕΚΠΑ, *Έκθεση Αυτοαξιολόγησης ΕΚΠΑ*. Διαθέσιμο στο: <http://modip.uoa.gr/ek8eseis/ek8esh-aytoa3iologhshs-ekpa.html> [Πρόσβαση στις 10/02/2017]

Εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Διαθέσιμο στο: <http://www.newsbeast.gr/greece/ekpaideusi/arthro/1899295/exorthologismos-keksigchronismos-tis-tritovathmias-ekpedefsis> [Πρόσβαση στις 02 Απριλίου 2017]

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_greece_el.pdf [Πρόσβαση στις 05/02/2017]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Διακυβέρνηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη Πολιτικές, δομές, χρηματοδότηση και ακαδημαϊκό προσωπικό.* Διαθέσιμο στο: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/091EL.pdf [Πρόσβαση στις 30/12/2016]

Ανακοίνωση της επιτροπής στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών. Διαθέσιμο στο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52013DC0499> [Πρόσβαση στις 25/12/2016]

<http://www.eliamep.gr/eliamepnews> [Πρόσβαση στις 05 Μαρτίου 2017].

Στρατηγική για τη Διεθνοποίηση του Πανεπιστημίου Κύπρου. Διαθέσιμο στο: https://www.ucy.ac.cy/ir/documents/Inter.Relations/UCY_Internationalization_Strategy2.6.15-gr.pdf [Πρόσβαση στις 25/12/2016]

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. *Ελληνικές Επιστημονικές Δημοσιεύσεις 2000 – 2014. Βιβλιομετρική Ανάλυση Ελληνικών Δημοσιεύσεων σε Διεθνή Επιστημονικά Περιοδικά..* Διαθέσιμο στο: <http://report06.metrics.ekt.gr/el/> [Πρόσβαση στις 05 Σεπτεμβρίου 2017].

Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του ΤΕΙ Ηπείρου. Διαθέσιμο στο: <http://modip.teiep.gr> [Πρόσβαση στις 13/05/2017]

Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης του ΤΕΙ Ηπείρου 2016. Διαθέσιμο στο: <http://modip.teiep.gr> [Πρόσβαση στις 21/04/2017]

Νόμοι

- Π.Δ. 343/1994. *Ίδρυση Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος ΤΕΙ Ηπείρου Ρύθμιση Θεμάτων Οργάνωσης και λειτουργίας του και κατάργηση των Παρ/των Ιωαννίνων και Άρτας του ΤΕΙ Μεσολογγίου*. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ.181/Α/31.10.1994)
- Π.Δ. 116/1997. *Οργανισμός Διοικητικών Υπηρεσιών Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ηπείρου*. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 105/τ.Α'/30.05.1997)
- ΠΔ.84/2013. *Μετονομασία Σχολής – Μετονομασία Τμήματος – Συγχώνευση Τμημάτων – Κατάργηση Παραρτημάτων και Τμημάτων – Ίδρυση Σχολής – Συγκρότηση Σχολών του ΤΕΙ Ηπείρου*. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 124/τ. Α'/03.06.2013)
- Ν. 2552/1997. *Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 266/Α/24.12.1997)
- Ν. 3187/2003. *Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ΑΣΕΙ*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 233/Α/07.10.2003)
- Ν. 3374/2005. *Διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 189/Α/02.08.2005)
- Ν. 3432/2006. *Δομή και λειτουργία της Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 14/Α/03.02.2006)
- Ν. 3879/2010. *Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ163/Α/21.09.2010)
- Ν. 4009/2011. *Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 195/Α/06.09.2011)
- Ν. 4076/2012. *Ρυθμίσεις θεμάτων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 159/Α/10.08.2012)
- Ν. 4218/2013. *Κύρωση της πράξης νομοθετικού περιεχομένου «Επείγουσες ρυθμίσεις εφαρμογής κώδικα είσπραξης δημοσίων εσόδων» (Α'176) και άλλες διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 268/τ. Α'/10.12.2013)
- Ν. 4115/2013. *Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και δια βίου μάθησης και εθνικού οργανισμού πιστοποίησης προσόντων και επαγγελματικού προσανατολισμού και άλλες διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 24/Α/30.01.2013)
- Ν. 4186/2013. *Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 193/Α/17.09.2013)
- Υ.Α. Αριθμ. 1742/2015. *Έγκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με τίτλο: «Λογιστική – Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη»*. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ.840/τ.Β'/14.03.2015)
- Υ.Α. Αριθμ. 1740/2015. *Έγκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του*

Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με τίτλο: «Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Δικτύων».
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ.840/τ.Β'/14.03.2015)

Υ.Α. Αριθμ. 919/Φ.39/2015. Έγκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Ηπείρου με τίτλο: «Διεπιστημονική προσέγγιση αναπτυξιακών και επίκτητων διαταραχών επικοινωνίας». Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ.427/τ.Β'/24.03.2015)

Υ.Α. Αριθμ. 520/2016. Έγκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων της Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου με τίτλο: «Αειφόρα Έργα Πράσινου».
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ.272/τ.Β'/11.02.2016)